

KAPITOLA

**INDIVIDUÁLNÍ, SPOLEČENSKÉ
A PRACOVNÍ PŘÍNOSY
VZDĚLÁNÍ**

Vzdělání představuje hlavní faktor, který umožňuje jedinci setrvání na pracovním trhu a také využití možností pracovního trhu pro rozvoj jeho i společnosti. Výhoda vzdělání se také stává naprostou nezbytností vzhledem k demografickým a strukturálním změnám jak trhu práce, tak také v sociální struktuře společnosti. Vysoce vzdělaná populace je základním nezbytným předpokladem pro sociální a ekonomický růst dané společnosti, kdy vzdělání hraje klíčovou roli při vybavování jednotlivců znalostmi a dovednostmi nutnými pro úspěšné zapojení se do společenského a ekonomického života. Jestliže považujeme vzdělanostní úroveň obyvatelstva za významný atribut objemu lidského kapitálu, pak vzdělanostní úroveň obyvatelstva ukazuje možnosti rozvoje a potenciál, jaký jednotlivé země mají pro svůj další růst. Vzdělanostní struktura společnosti významně ovlivňuje kvalitu lidských zdrojů, která v poslední době hraje stále větší roli při dosahování úspěchu, a to nejen v ekonomické oblasti. Vyšší kvalita lidských zdrojů poskytuje zisky (nejen finanční) na všech úrovních stratifikace společnosti – od jednotlivce přes firmy, instituce a kraje až po stát a nadnárodní seskupení. Vyšší vzdělanost obyvatelstva tak představuje hybnou sílu rozvoje potenciálu celé společnosti. Jak se služby a výroba stávají stále složitějšími, stává se vyšší vzdělání, nejčastěji terciární, často předpokladem pro vstup do nových oblastí a pro zavádění nových technologií. Vysoce kvalifikovaná pracovní síla je tak důležitá nejen pro práci v oblasti nejvyšších dovedností (tedy dovedností pro výkon vysocí kvalifikovaných pracovních pozic), ale je také stále více důležitá pro udržení výhodných celkových nákladů i v těch oblastech ekonomiky, které vyžadují nižší úroveň dovedností.

Kvalitní vzdělání zvyšuje šanci získat zaměstnání a umožňuje využívat výhody, které jsou s dosažením vyššího vzdělání spojeny. Dosažení vyššího vzdělání (nejméně středního vzdělání) výrazně zlepšuje vyhlídky na získání a udržení si zaměstnání. Získání terciárního vzdělání pak výrazně navyšuje i benefity včetně příjmů, které jedinec na pracovním trhu získává. Pomineme-li významné kulturní a sociální přínosy, které jsou s dosažením vyššího vzdělání spojeny, čistě ekonomické zisky ze vzdělání se vztahují zejména ke schopnosti vyhovět náročným podmínkám moderní ekonomiky a pracovního trhu. V situaci, kdy se permanentně zvyšuje kvalifikační náročnost většiny profesí, mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou „připraveni“, tzn. vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. V rámci vývojových trendů trhu práce navíc kontinuálně ubývá nekvalifikovaných a málo kvalifikovaných pracovních pozic, což ztěžuje zaměstnatelnost osob s nízkým vzděláním. Při uplatnění na trhu práce je zcela prokazatelné, že lidé, kteří dosáhli alespoň nějakého středního vzdělání, mají lepší pozici při hledání zaměstnání než lidé, kteří mají pouze základní nebo nižší vzdělání. Zejména dosažení maturitního vzdělání se jeví jako významný atribut při hledání zaměstnání. Taktéž kvalifikace, kterou jedinec získá jako výsledek procesu vzdělávání a která mu umožňuje snáze nalézt uplatnění, hraje neopominutelnou roli.

E1 Ekonomická aktivita: zaměstnanost a nezaměstnanost podle úrovně dosaženého vzdělání

Jedním z ukazatelů prosperity daného regionu je **velikost podílu nezaměstnaných na ekonomicky aktivních**, ať již na krajské, či národní úrovni. Jestliže budeme souhlasit s premisou, že vzdělání a vzdělanost populace, respektive pracovní síly, jsou velmi silně propojeny s trhem práce, pak je nezbytné si uvědomit, že trh práce je úzce provázán s ekonomickou situací dané země, respektive regionu. Vysoká nezaměstnanost nepředstavuje hrozbu pouze pro ekonomiku společnosti, kdy zejména při vysoké dlouhodobé nezaměstnanosti rostou nároky na systémy sociálního zabezpečení, klesá životní úroveň, koupěschopnost

obyvatelstva atd., ale ohrožuje i sociální status nezaměstnaných. Jedince nepostihuje nezaměstnanost pouze po ekonomické stránce, kdy znamená takřka vždy snížení životní úrovně, ale znamená i značnou sociální deprivaci – nezaměstnaní lidé ztrácí kontakt s ostatními zaměstnanými, ztrácí řadu společenských kontaktů, často nastupuje i deprese ze ztráty zaměstnání následovaná uzavíráním se do sebe. Dalším rizikem je trvání této situace, kdy po počátečním šoku ze ztráty zaměstnání a následného období nečinnosti si lidé na tuto situaci zvyknou a ztrácejí ochotu ji změnit, přestávají hledat zaměstnání a spokojují se s daným stavem. Lidé přestávají být aktivní a stávají se pasivními jak v osobním společenském životě, tak v ekonomickém prostoru.

Je přitom obecnou pravdou, že některé části populace jsou na negativní ekonomické trendy citlivější a rychleji ztrácejí své pracovní pozice než jiné. Mezi tyto potenciálně rizikové skupiny již tradičně patří osoby s nízkým stupněm dosaženého vzdělání: nízké vzdělání je totiž velmi těsně spjata i s nízkou kvalifikací. V podmínkách moderní ekonomiky (jak v národním, tak ve světovém měřítku) jsou z hlediska potřeb trhu práce výrazně žádanější jedinci disponující vysokou odborností a kvalifikací, než ti, kdo stojí na opačném konci spektra, tzn. lidé s nízkým vzděláním a s malou či žádnou kvalifikací. Z hlediska dlouhodobých trendů pracovního trhu (změny ve struktuře odvětví, obecný růst kvalifikační náročnosti povolání) také neustále ubývá pozic, které jsou vhodné pro níže kvalifikované pracovníky. Další skupinou, která je případnou nezaměstnaností ohrožena více než ostatní, jsou ženy s malými dětmi, čerství absolventi škol a také lidé v předdůchodovém věku. **Rok 2010 se stejně jako předchozí rok nesl ve znamení ekonomické krize, která s sebou přinesla i výrazně vyšší nezaměstnanost, než na jakou jsme byli zvyklí z předchozích hospodářsky úspěšných let.** Nezaměstnanost se tak po několika úspěšných letech výrazně zvýšila, a to nejen u nekvalifikovaných profesí, kde byla značným problémem i dříve, ale objevila se i u kvalifikovaných pracovníků. Jedinou vzdělanostní skupinou, které se nezaměstnanost dotkla méně, byli pracovníci s dosaženým terciárním vzděláním, i když i u této skupiny byl zaznamenán nárůst míry nezaměstnanosti. U ostatních vzdělanostních skupin byl však nárůst nezaměstnanosti výraznější, i když nedosáhl hodnot, kterých se mnoho odborníků obávalo. Míru nezaměstnanosti se jak v roce 2009, tak v roce 2010 podařilo v průměru udržet pod desetiprocentní úroveň.

E 1.1 Míry zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání ve věkové skupině 25–64 let

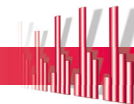
Charakteristika ukazatele

Indikátor sleduje míru zaměstnanosti v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání ve věkové skupině ve věku 25–64 let, a to i z genderového pohledu, tedy zvlášť za muže a ženy. Ukazatel tak charakterizuje podíl ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých vzdělanostních úrovních na populaci v ekonomicky aktivním věku 25–64 let.

Metodika výpočtu

$$\frac{EA_i}{P_i}$$

- EA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let
P – celkový počet obyvatel ve věku 25–64 let podle dosažené úrovně vzdělání
i – dosažená úroveň vzdělání
- základní vzdělání
 - střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem
 - střední vzdělání s maturitní zkouškou
 - terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky ILO (pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané). Totožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi placené zaměstnané nebo sebezaměstnané. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezonní, či příležitostný charakter ani zda vykonávají jedno, či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

Placení zaměstnaní jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

Sebezaměstnaní jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Zdroj dat

➤ ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), přepočtené průměry za rok 2010

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Míra zaměstnanosti je pro potřeby této publikace sledována pro věkovou skupinu **25–64 let**. Plně se zde projevuje závislost míry zaměstnanosti na dosažené úrovni vzdělání. Zcela jednoznačně zde platí, že **čím vyšší je stupeň dosaženého vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti**. Toto pravidlo platí bez ohledu na regiony či genderový úhel pohledu. Hlavním předpokladem pro vyšší účast na zaměstnanosti je

vyšší úroveň dosaženého vzdělání. Nejnižší míry zaměstnanosti jsou evidovány u lidí se základním vzděláním, kde míra zaměstnanosti činí pouhých 57,1 %, což znamená, že takřka každý druhý se základním vzděláním nepracuje.³⁷ U osob se středním vzděláním s výučním listem činí míra zaměstnanosti 78,4 %, což je výrazně více než u lidí se základním vzděláním. Míra zaměstnanosti osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou pak činí 80,5 %. U lidí s dosaženým terciárním vzděláním vystoupila míra zaměstnanosti na 85,3 %. Z uvedených údajů je zcela zřejmé, že úroveň dosaženého vzdělání má velmi silný vliv na pracovní zapojení jednotlivců.

Pro míry zaměstnanosti jsou charakteristická výrazná **genderová specifika: u mužů je míra zaměstnanosti vyšší než u žen, a to ve všech vzdělanostních kategoriích a ve všech krajích**. Můžeme předpokládat, že je to zapříčiněno zejména tím, že se ženy častěji než muži věnují péči o děti a o domácnost (mateřská dovolená, ženy v domácnosti). Jak u mužů, tak u žen platí přímá úměrnost mezi výší dosaženého vzdělání a mírou zaměstnanosti, tedy čím vyšší je dosažené vzdělání, tím vyšší je míra zaměstnanosti. Pro míry zaměstnanosti je dále charakteristické, že **rozdíly v míře zaměstnanosti mužů a žen jsou tím vyšší, čím je nižší stupeň dosaženého vzdělání**. Zaměstnanost mužů se základním vzděláním v průměru činí 72,2 %, přičemž se v jednotlivých krajích pohybuje od 79,4 % do 50,1 %. U stejně vzdělaných žen v průměru činí 49,7 %, kdy se pohybuje v rozmezí od 61,2 % do 40,1 %. Podobně míra zaměstnanosti mužů se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem činí v průměru 86,1 % (od 90,7 % po 83,0 %), u stejně vzdělaných žen činí průměrná hodnota 66,9 % (od 71,7 % po 61,7 %). Míra zaměstnanosti mužů se středním vzděláním s maturitní zkouškou dosáhla průměrné hodnoty 90,5 %, přičemž její rozpětí se pohybuje od 92,9 % do 88,3 %, u stejně vzdě-

³⁷ ILO – International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce) byla založena v r. 1919, od r. 1946 je specializovanou agencí systému OSN. Sídli v Ženevě. Podrobnější informace lze nalézt na adrese www.ilo.org.

E1 T1: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2010 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		57,1		78,4		80,5		85,3		78,5	
CZ01	Praha	61,3		81,8		82,2		85,5		82,5	
CZ010	Hlavní město Praha	61,3	(2.)	81,8	(1.)	82,2	(2.)	85,5	(7.)	82,5	(1.)
CZ02	Střední Čechy	60,9		78,0		81,3		83,6		78,8	
CZ020	Středočeský kraj	60,9	(3.)	78,0	(9.)	81,3	(4.)	83,6	(11.)	78,8	(5.)
CZ03	Jihozápad	57,0		78,7		80,8		85,8		78,8	
CZ031	Jihočeský kraj	58,4	(6.)	78,5	(7.)	80,3	(7.)	84,9	(8.)	78,4	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	55,3	(9.)	78,8	(6.)	81,4	(3.)	86,8	(4.)	79,2	(4.)
CZ04	Severozápad	61,1		78,0		79,3		83,0		76,2	
CZ041	Karlovarský kraj	66,5	(1.)	81,3	(2.)	80,9	(5.)	87,9	(1.)	79,3	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	59,0	(4.)	76,8	(13.)	78,7	(14.)	81,3	(13.)	75,0	(14.)
CZ05	Severovýchod	54,3		77,6		81,1		84,1		77,7	
CZ051	Liberecký kraj	53,9	(11.)	77,3	(12.)	79,8	(9.)	81,0	(14.)	76,4	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	51,2	(13.)	77,6	(11.)	83,0	(1.)	83,7	(10.)	78,3	(8.)
CZ053	Pardubický kraj	58,0	(7.)	77,9	(10.)	80,2	(8.)	87,0	(3.)	78,3	(9.)
CZ06	Jihovýchod	56,1		79,9		79,6		86,5		79,2	
CZ063	Vysočina	58,6	(5.)	79,9	(3.)	79,3	(11.)	83,2	(12.)	78,5	(6.)
CZ064	Jihomoravský kraj	55,0	(10.)	79,9	(4.)	79,8	(10.)	87,4	(2.)	79,5	(2.)
CZ07	Střední Morava	48,8		78,7		79,8		85,2		77,5	
CZ071	Olomoucký kraj	45,5	(14.)	79,3	(5.)	78,9	(13.)	86,1	(6.)	77,1	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	52,8	(12.)	78,1	(8.)	80,8	(6.)	84,4	(9.)	78,0	(10.)
CZ08	Moravskoslezsko	57,3		76,1		79,1		86,8		76,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	57,3	(8.)	76,1	(14.)	79,1	(12.)	86,8	(5.)	76,8	(12.)

laných žen jde v průměru o 72,9 %, a to v rozpětí od 75,0 % do 69,9 %. Na terciární úrovni vzdělání činí míra zaměstnanosti mužů v průměru 93,0 % (v rozpětí od 97,7 % do 89,1 %). Míra zaměstnanosti žen na této úrovni vzdělání v průměru činí 77,0 % (od 83,9 % do 71,0 %). Genderové rozdíly v míře zaměstnanosti na úrovni základního vzdělání činí 22,5 procentního bodu, na úrovni středního vzdělání s výučním listem jde o 19,2 procentního bodu, na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou jde o 17,6 procentního bodu a na terciární úrovni jde o 16 procentních bodů v neprospěch žen. Jak je zřejmé, **čím nižší úroveň vzdělání, tím vyšší jsou rozdíly v míře zaměstnanosti mužů a žen.**

Regionální rozdíly

Míry zaměstnanosti vykazují jen malé regionální výkyvy. Ve sledované věkové skupině 25–64 let činí míra zaměstnanosti v průměru 78,5 %. Nejvyšších hodnot dosahuje v Praze (82,5 %) a Praha je jediným krajem, ve kterém míra zaměstnanosti překročila 80 % hranici. Na druhém místě je Jihomoravský kraj se 79,5 %. Následují Karlovarský (79,3 %) a Plzeňský kraj (79,2 %). Nejnižších hodnot nabývá průměrná míra zaměstnanosti v Ústeckém (75,0 %), Libereckém (76,4 %) a Moravskoslezském kraji (76,8 %). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti vyšší než 77 %. Jak je zřejmé, uvedené mezikrajové rozdíly nejsou příliš výrazné a nejvyšší rozdíl (mezi Prahou a Ústeckým krajem) činí 7,5 procentního bodu.

Největší genderové rozdíly v celkové míře zaměstnanosti jsme zaznamenali v Ústeckém (22,2 procentního bodu) a Libereckém kraji (21,9 procentního bodu), v Praze (19,6 procentního bodu), Středočeském (19,5 procentního bodu) a Královéhradeckém kraji (19 procentních bodů), a to v neprospěch žen. Naopak nejmenší genderové rozdíly jsou v Karlovarském (14,9 procentního bodu), Jihomoravském (17,2 procentního bodu) a Plzeňském kraji (17,3 procentního bodu) v neprospěch zaměstnanosti žen. Také ve všech krajích a na všech vzdělanostních úrovních platí, že zaměstnanost mužů je vyšší než zaměstnanost žen.

Na úrovni **základního vzdělání** jsou v míře zaměstnanosti nejvýraznější krajové diference. Rozdíl v míře zaměstnanosti mezi kraji činí

v porovnání s ostatními dosaženými úrovněmi vzdělání nejvíce, a to 21 procentních bodů. Z porovnání jednotlivých krajů je zřejmé, že nejnižších hodnot u lidí se základním vzděláním nabývá míra zaměstnanosti v Olomouckém kraji (45,5 %), který je jediným krajem, kde je míra zaměstnanosti nižší než 50 %. Naopak nejvyšší míru zaměstnanosti u této vzdělanostní skupiny má Karlovarský kraj (66,5 %). Druhým krajem s vysokou mírou zaměstnanosti v této vzdělanostní skupině je v Praze (61,3 %), následuje Středočeský kraj (60,9 %). V ostatních krajích je míra zaměstnanosti nižší než 60 %.

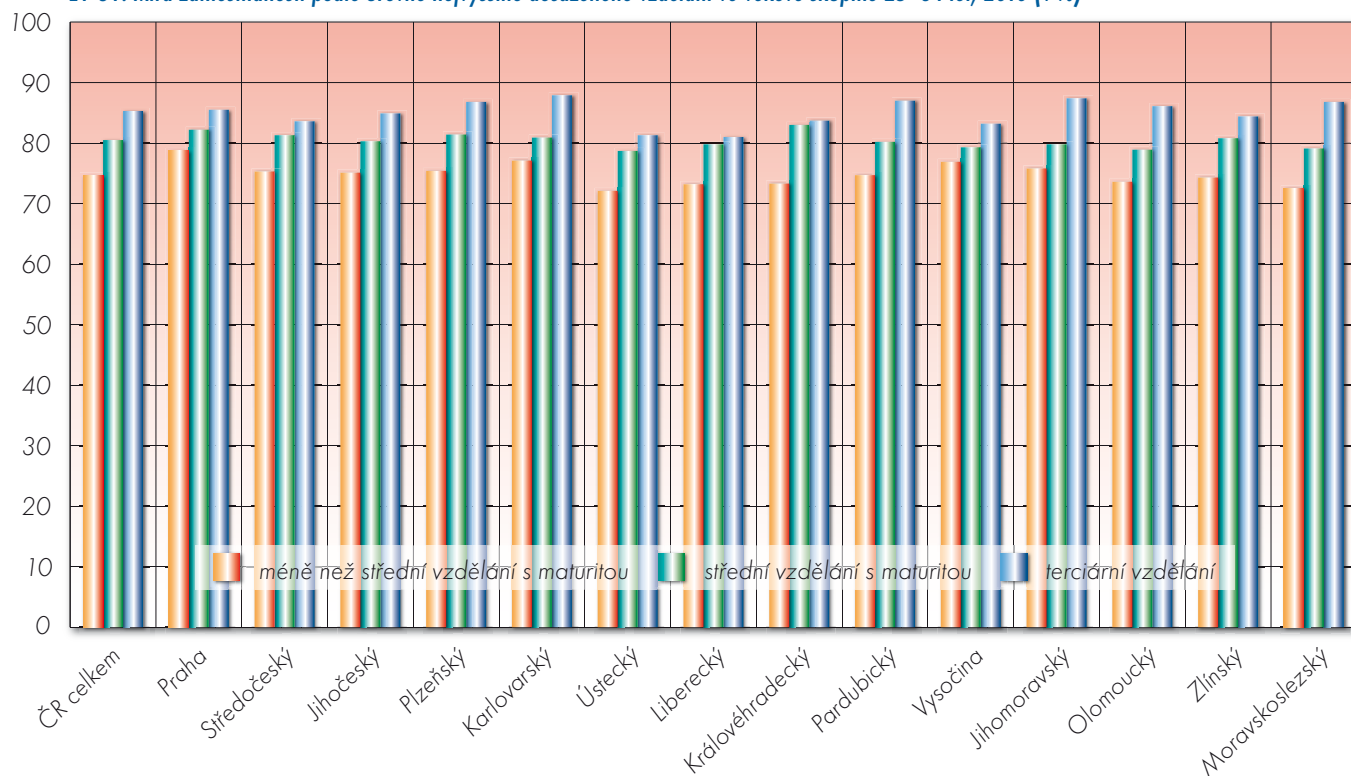
Genderové rozdíly na úrovni základního vzdělání nabývají nejvyšších hodnot v Královéhradeckém (34,3 procentního bodu) a Jihočeském kraji (31,4 procentního bodu). V ostatních krajích je rozdíl mezi muži a ženami nižší než 30 procentních bodů. Naopak nejmenší rozdíl jsme zaznamenali v Olomouckém kraji, a to 6,4 procentního bodu. Následuje kraj Vysočina s 13 procentními body, Karlovarský kraj s 13,4 procentního bodu a Ústecký kraj s 19,7 procentního bodu v neprospěch žen. V ostatních krajích je genderový rozdíl vyšší než 20 procentních bodů.

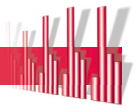
Míra zaměstnanosti obyvatel se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem je v krajském srovnání již mnohem vyrovnanější než na úrovni základního vzdělání. Rozdíl mezi krajem s nejvyšší (Praha) a s nejnižší mírou zaměstnanosti (Moravskoslezský kraj) činí 5,7 procentního bodu. Nejvyšší míru zaměstnanosti vykazují již zmíněná Praha (81,8 %) a Karlovarský kraj (81,3 %). Nejnižší míru zaměstnanosti najdeme v Moravskoslezském (76,1 %), Ústeckém (76,8 %) a Libereckém kraji (77,3 %).

Míra zaměstnanosti mužů a žen s touto úrovní vzdělání se v průměru liší o 19,2 procentního bodu v neprospěch žen. Největší genderový rozdíl jsme zaznamenali v Libereckém (25,9 procentního bodu) a Ústeckém kraji (23,4 procentního bodu), v Praze (22,1 procentního bodu) a ve Středočeském kraji (21,4 procentního bodu). Nejméně se zaměstnanost mužů a žen s touto úrovní vzdělání liší v Jihomoravském (16,4 procentního bodu) a Karlovarském kraji (16,5 procentního bodu).

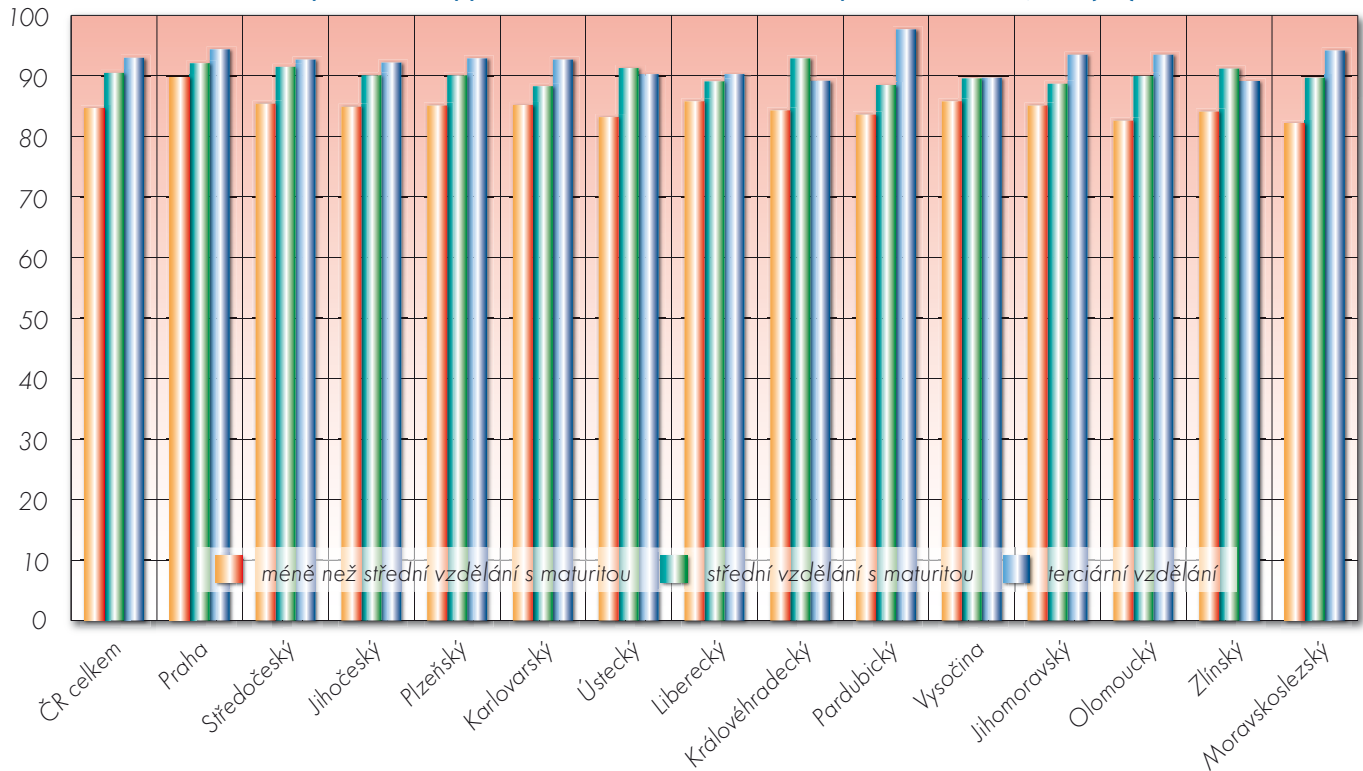
Na úrovni **středního vzdělání s maturitní zkouškou** činí prů-

El G1: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2010 (v %)

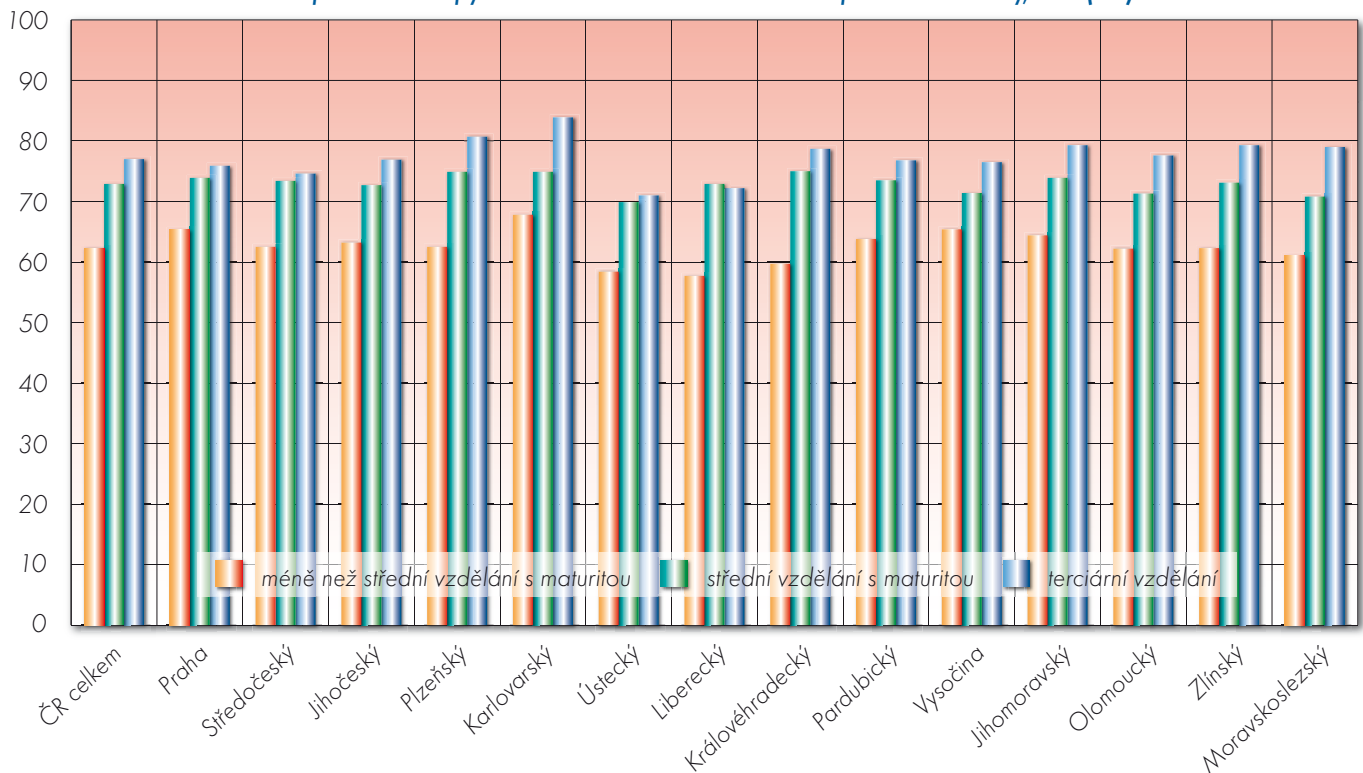

E1 G2: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2010 (v %)

E1 G3: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: ženy, 2010 (v %)

měrná míra zaměstnanosti 80,5 %. Nejvyšších hodnot dosahuje v Královéhradeckém kraji (83,0 %), v Praze (82,2 %) a v Plzeňském (81,4 %) a Středočeském kraji (81,3 %). Nejnižší míra zaměstnanosti této vzdělanostní skupiny je v Ústeckém (78,7 %) a Olomouckém kraji (78,9 %). Jak vidíme, největší mezikrajový rozdíl tak činí 4,3 procentního bodu.

Genderové rozdíly v míře zaměstnanosti na úrovni **středního vzdělání s maturitou** jsou nejvyšší v Ústeckém (21,4 procentního bodu), Moravskoslezském (18,9 procentního bodu) a Olomouckém kraji (18,7 procentního bodu). Nejnižších hodnot naopak dosahují

v Karlovarském (13,4 procentního bodu), Jihomoravském (14,8 procentního bodu), Pardubickém (14,9 procentního bodu) a Plzeňském kraji (15,2 procentního bodu). Průměrná hodnota rozdílu v míře zaměstnanosti mužů a žen na této vzdělanostní úrovni činí 17,6 procentního bodu v neprospěch žen.

Na úrovni **terciárního vzdělání** je míra zaměstnanosti rovněž vyrovnána, i když nejvyšší mezikrajový rozdíl činí 6,9 procentního bodu v neprospěch žen, což je více než na úrovni středního vzdělání. Nejvyšších hodnot dosahuje míra zaměstnanosti v Karlovarském (87,9 %),

Jihomoravském (87,4%) a Pardubickém kraji (87,0%). Nejnižší míru zaměstnanosti u lidí s terciárním vzděláním nalezneme naopak v Libereckém (81,0%) a Ústeckém kraji (81,3%) a v kraji Vysočina (83,2%).

U osob s terciárním úrovní dosaženého vzdělání jsme zaznamenali **nejmenší genderové rozdíly v míře zaměstnanosti**, kdy v průměru činí 16 procentních bodů v neprospěch žen. Nejmenší rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen panují v Karlovarském (8,8 procentního bodu) a Zlínském kraji (9,8 procentního bodu). Naopak nejvyšší rozdíly v míře zaměstnanosti jsou v Pardubickém (21 procentních bodů) a Ústeckém kraji (19,3 procentního bodu).

Z mezikrajového srovnání vyplývá, že míra zaměstnanosti je jen mírně regionálně diferencována. Ve všech krajích úrovně zaměstnanosti klesá spolu se snižující se úrovní dosaženého vzdělání a současně ve všech krajích platí, že úroveň zaměstnanosti žen je nižší než úroveň zaměstnanosti mužů, a to na všech vzdělanostních úrovních s výjimkou kategorie základního vzdělání v kraji Vysočina, kde je míra zaměstnanosti žen vyšší než míra zaměstnanosti mužů.

E1.2. Míry nezaměstnanosti podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel sleduje podíly nezaměstnaných osob v populaci ekonomicky aktivních (v pracovní síle) ve věku 25–64 let podle jednotlivých stupňů vzdělání, zvláště za muže a za ženy. Jedná se o tzv. specifické míry nezaměstnanosti popisující nezaměstnanost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě jde o skupiny podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

Metodika výpočtu

$$\frac{N_i}{PA_i}$$

PA_i

N – celkový počet nezaměstnaných ve věku 25–64 let

PA – celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 25–64 let

i – dosažená úroveň vzdělání

- základní vzdělání
- střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- terciární vzdělání

Celkový počet ekonomicky aktivních = počet zaměstnaných a nezaměstnaných, tzn. zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují podmínky pro zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané. Totožný pojem pro ekonomicky aktivní je **pracovní síla**.

Zaměstnaní jsou všichni starší 15 let, kteří patří mezi placené zaměstnané nebo sebezaměstnané. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezonní, či příležitostný charakter ani zda vykonávají jedno, či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

➤ **Placení zaměstnaní** jsou všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).

➤ **Sebezaměstnaní** jsou všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Ekonomicky neaktivní jsou všichni ti, kteří nejsou zaměstnaní a nejsou v současné době ekonomicky aktivní (např. děti předškolního věku, osoby navštěvující různé vzdělávací instituce, starobní důchodci, dlouhodobě nemocní, invalidé, osoby na další rodičovské – mateřské dovolené apod.).

Nezaměstnaní jsou všichni občané starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní;
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelské práce, patří sem rovněž hledání zaměstnání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem;
- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání.

Míry nezaměstnanosti procentuálním způsobem vyjadřují podíl nezaměstnaných (čitatel) na celkové pracovní síle (jmenovatel).

Specifické míry nezaměstnanosti jsou ukazatele popisující nezaměstnanost určité sociální, věkové nebo jiné skupiny obyvatelstva.

- Čítatel: všichni nezaměstnaní z dané skupiny obyvatelstva (např. absolventi škol).
- Jmenovatel: pracovní síla podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané nebo nezaměstnané z téže skupiny obyvatelstva.

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2010

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Celková míra nezaměstnanosti v České republice ve věkové skupině 25–64 let podle výsledků VŠPS v roce 2009 činila 6,6 %. Je však nezbytné nezapomenout, že jde o průměrnou hodnotu, která překrývá rozdíly mezi různými vzdělanostními skupinami. Pokud se podíváme na hodnoty míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání, lze konstatovat jednoznačný vztah: **spolu s rostoucím vzděláním klesá míra nezaměstnanosti**. Můžeme tak říci, že **nízká úroveň vzdělání se jasně projevuje jako výrazně determinující faktor, který nepříznivě ovlivňuje postavení na trhu práce**. A současně **získání středního vzdělání, zejména středního vzdělání s maturitní zkouškou, dává větší šance na uplatnění na trhu práce**.

Celková míra nezaměstnanosti v posledních několika letech až do roku 2008 klesala, v roce 2009 významně vzrostla a **tento nárůst pokračoval i v roce 2010**. V roce 2004 činila 7,1 %, v roce 2005 klesla na 6,9 %. V roce 2006 opět poklesla, a to na 6,2 %, v roce 2007 na 4,9 % a v roce 2008 znovu poklesla na 4,0 %. V roce 2009, vlivem světové ekonomické krize, vzrostla na 5,9 % a v roce 2010 vystoupala ještě výše – na 6,6 %. Tento nárůst se projevil ve všech sledovaných skupinách obyvatel.³⁸ Současně je však nutné připomenout, že důsledky finanční krize se začaly v České republice projevovat již v posledním čtvrtletí roku 2008, i když do míry celkové nezaměstnanosti za rok 2008 ještě příliš nezasáhly. Důsledky krize se v míře nezaměstnanosti naplno projevily až v roce 2009 a s ještě větším důrazem pak v roce 2010.

U osob, které dosáhly pouze **základního vzdělání**, činila v roce 2010 míra nezaměstnanosti 23,3 %, tzn., že cca každý pátý občan se základním vzděláním byl nezaměstnaný.³⁹ Ti, kteří absolvovali **střední**

³⁸ *Uváděné charakteristiky nezaměstnanosti vycházejí z výběrového šetření pracovních sil, tzn. nejedná se o „tvrdá“ statistická data, ale o odhady postavené na výběrovém souboru a přepočítané na celkovou populaci. K takto konstruovaným ukazatelům se vždy váže určitá výběrová chyba (podrobněji viz ČSÚ – www.czso.cz, odkaz na VŠPS, základní metodické přístupy). Výběrová chyba je tím větší, čím podrobnější třídění provádíme (podle věku, pohlaví, vzdělání, krajů, ...). Z těchto důvodů je velmi problematické provádět porovnání v časové řadě, jelikož nelze přesně určit, jaká část změny v datech je způsobena právě výběrovou chybou. V podrobnějším třídění podle krajů a oblastí je pak časové porovnávání ze statistického hlediska téměř nemožné. Srovnání meziročních změn v jednotlivých krajích z těchto důvodů neuvádíme.*

³⁹ *Ve věkové skupině 25–64 let má základní nebo nižší vzdělání pouze 7,8 % občanů.*

nematuritní vzdělání (tj. střední vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem), jsou na tom již podstatně lépe – i přes další nárůst činila v roce 2010 jejich míra nezaměstnanosti 7,8 %, tzn., že je asi 3krát nižší než u osob se základním vzděláním. Míra nezaměstnanosti osob **se středním vzděláním s maturitní zkouškou** byla ještě nižší, a to 4,5 %, což je o 3,2 procentního bodu méně než v případě lidí s nematuritním vzděláním a zhruba 5krát méně než u lidí s pouze základním vzděláním. Výrazně **nejnižší míru nezaměstnanosti mají lidé s terciárním vzděláním**, kde je nezaměstnaných pouze 2,5 % – jejich míra nezaměstnanosti je takřka dvakrát nižší než u osob s maturitním vzděláním. Jak vidíme, postavení osob se základním vzděláním je na pracovním trhu výrazně horší než postavení osob se vzděláním vyšším.

Míra nezaměstnanosti žen je obvykle vyšší než míra nezaměstnanosti mužů. Celková míra nezaměstnanosti mužů je nižší o 2,3 procentního bodu než míra nezaměstnanosti žen, což je takřka stejný výsledek jako v roce 2009. S rostoucí úrovní dosaženého vzdělání se rozdíl v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami snižují.

Zajímavou skupinou je z pohledu genderových rozdílů **kategorie základního vzdělání**. Při celkovém pohledu byl rozdíl v míře nezaměstnanosti mužů a žen v roce 2010 nízký, a to 2,4 procentního bodu v neprospěch žen. Avšak při regionálním pohledu uvidíme, že v jednotlivých krajích dosahoval rozdíl mezi muži a ženami od 16,5 procentního bodu v neprospěch žen (Zlínský kraj) až k 12,9 procentního bodu v neprospěch mužů (Praha).⁴⁰

Ve skupině **se středním vzděláním bez maturitní zkoušky** (tj. střední vzdělání, střední odborné vzdělání a střední vzdělání s výučním listem) je nezaměstnanost žen vyšší o 4,7 procentního bodu.

Na úrovni **středního vzdělání s maturitní zkouškou** mají ženy míru nezaměstnanosti vyšší o 1,7 procentního bodu, než je nezaměstnanost mužů.

Na úrovni **terciárního vzdělání** byla míra nezaměstnanosti mužů v roce 2010 o 0,2 procentního bodu vyšší než u žen. V této skupině dlouhodobě zaznamenáváme velmi malé genderové rozdíly; v roce 2009 byla míra nezaměstnanosti mužů vyšší o 0,3 procentního bodu, v roce 2008 byla vyšší míra nezaměstnanosti žen, a to o 0,1 procentního bodu, v roce 2007 byla míra nezaměstnanosti mužů a žen stejná, a to 1,5 %. V roce 2006 činil rozdíl mezi muži a ženami 0,3 procentního bodu v neprospěch žen.

Z výše uvedeného vyplývá, že **s vyšší dosaženého vzdělání se snižují i rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi muži a ženami**: v průměru jsou nejvyšší u středního vzdělání bez maturity, zatímco u osob s terciárním vzděláním již genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti víceméně nejsou. U osob se základním vzděláním nevykazuje míra nezaměstnanosti jednoznačné genderové rozdíly, ale je podmíněna i dalšími faktory.

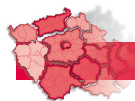
Nejhorší vyhlídky na uplatnění na trhu práce mají muži se základním vzděláním. Ti se navíc nejvíce odlišují od ostatních skupin. Dá se říci, že **u mužů jakékoliv vzdělání, které je vyšší než základní, výrazně zvyšuje šance na uplatnění na trhu práce**. Rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mužů pouze se základním vzděláním a mužů se středním vzděláním bez maturity činí 18,5 procentního bodu. Rozdíl mezi muži se středním vzděláním bez maturity a muži se středním vzděláním s maturitou je již pouze 2,5 procentního bodu, a mezi muži se středním vzděláním s maturitou a muži s terciárním vzděláním dokonce jen 1,1 procentního bodu.

Pokud postavení mužů zlepšuje již dosažení jakéhokoliv středního vzdělání, u žen se **postavení na trhu práce výrazně zlepšuje až od dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou**. Ačkoliv i v kategorii žen mají nejhorší postavení ženy se základním vzděláním, míra nezaměstnanosti žen se základním vzděláním a žen se středním vzdělá-

40 Podrobněji viz podkapitola Regionální rozdíly.

E1 T4: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2010 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		23,3		7,8		4,5		2,5		6,6	
CZ01	Praha	16,7		4,2		3,4		2,5		3,6	
CZ010	Hlavní město Praha	16,7	(11.)	4,2	(14.)	3,4	(12.)	2,5	(6.)	3,6	(14.)
CZ02	Střední Čechy	10,5		5,7		3,0		1,7		4,3	
CZ020	Středočeský kraj	10,5	(14.)	5,7	(12.)	3,0	(13.)	1,7	(12.)	4,3	(13.)
CZ03	Jihozápad	14,8		5,9		3,8		2,3		5,0	
CZ031	Jihočeský kraj	15,0	(12.)	5,6	(13.)	2,7	(14.)	2,4	(7.)	4,6	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	14,6	(13.)	6,2	(10.)	4,9	(6.)	2,1	(10.)	5,5	(11.)
CZ04	Severozápad	28,1		9,5		5,0		2,3		9,6	
CZ041	Karlovarský kraj	26,4	(5.)	9,9	(2.)	4,2	(10.)	2,6	(5.)	9,5	(3.)
CZ042	Ústecký kraj	28,9	(3.)	9,4	(4.)	5,3	(5.)	2,2	(9.)	9,6	(2.)
CZ05	Severovýchod	26,2		6,6		4,5		1,6		6,1	
CZ051	Liberecký kraj	22,5	(9.)	6,8	(9.)	4,3	(9.)	1,7	(13.)	6,3	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	30,0	(2.)	5,8	(11.)	4,7	(7.)	1,3	(14.)	5,7	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	26,3	(6.)	7,2	(8.)	4,4	(8.)	1,9	(11.)	6,5	(7.)
CZ06	Jihovýchod	22,6		8,9		4,8		2,9		7,0	
CZ063	Vysočina	24,8	(8.)	7,4	(7.)	3,4	(11.)	2,2	(8.)	6,2	(9.)
CZ064	Jihomoravský kraj	21,7	(10.)	9,7	(3.)	5,4	(4.)	3,1	(3.)	7,4	(6.)
CZ07	Střední Morava	26,9		8,4		6,8		3,9		8,1	
CZ071	Olomoucký kraj	26,0	(7.)	7,7	(6.)	7,7	(1.)	4,3	(1.)	8,1	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	27,9	(4.)	9,0	(5.)	5,9	(2.)	3,5	(2.)	8,0	(5.)
CZ08	Moravskoslezsko	31,2		11,8		5,8		3,0		9,6	
CZ080	Moravskoslezský kraj	31,2	(1.)	11,8	(1.)	5,8	(3.)	3,0	(4.)	9,6	(1.)

ním bez maturity se liší „pouze“ o 11,4 procentního bodu. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním bez maturity a s maturitou je 5,5 procentního bodu. Rozdíl v míře nezaměstnanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou a s terciárním vzděláním jsou 3 procentní body. Dá se tedy říci, že **na míru nezaměstnanosti mužů má vzdělání větší vliv, než je tomu u nezaměstnanosti žen.**

Regionální rozdíly

Míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích se značně liší. **Nejvyšších hodnot dosahuje míra nezaměstnanosti** v Moravskoslezském (9,6 %), Ústeckém (9,6 %) a Karlovarském kraji (9,5 %). V ostatních krajích nepřekročila míra nezaměstnanosti 9% hranici. **Nejnižší míru nezaměstnanosti nalezneme v Praze** (3,6 %) a ve Středočeském (4,3 %) a Jihočeském kraji (4,6 %).

Ve všech krajích platí, že **nejvyšší míru nezaměstnanosti mají lidé se základním vzděláním.** Nejvyšší míru nezaměstnanosti osob se základním vzděláním vykazují Moravskoslezský (31,2 %), Královéhradecký (30,0 %) a Ústecký kraj (28,9 %). V ostatních krajích nepřekračuje míra nezaměstnanosti 28% hranici. Naopak ke krajům s relativně nízkou nezaměstnaností obyvatel se základním vzděláním patří Středočeský (10,5 %), Plzeňský (14,6 %) a Jihočeský kraj (15,0 %).

Z genderového pohledu je na úrovni základního vzdělání situace v krajích velmi různorodá – muži dosahují nejvyšších hodnot měř nezaměstnanosti zejména ve Zlínském (37,6 %) a Moravskoslezském kraji (37,2 %). Ženy se základním vzděláním mají nejvyšší míru nezaměstnanosti v Ústeckém (30,4 %), Karlovarském (27,9 %) a Královéhradeckém kraji (27,2 %). Největší rozdíl v míře nezaměstnanosti mužů a žen u této vzdělanostní skupiny byl zaznamenán ve Zlínském kraji, kde činil 16,5 procentního bodu, a to v neprospěch mužů. Naopak míra nezaměstnanosti žen převyšuje míru nezaměstnanosti mužů zejména v Praze (o 12,9 procentního bodu). Nejmenší rozdíly v míře nezaměstnanosti mužů a žen jsou v Plzeňském kraji, kde činily 0,2 procentního bodu.

Pokud se zaměříme na míru nezaměstnanosti **osob s nejvyšším dosaženým vzděláním středním bez maturity** (tj. se středním

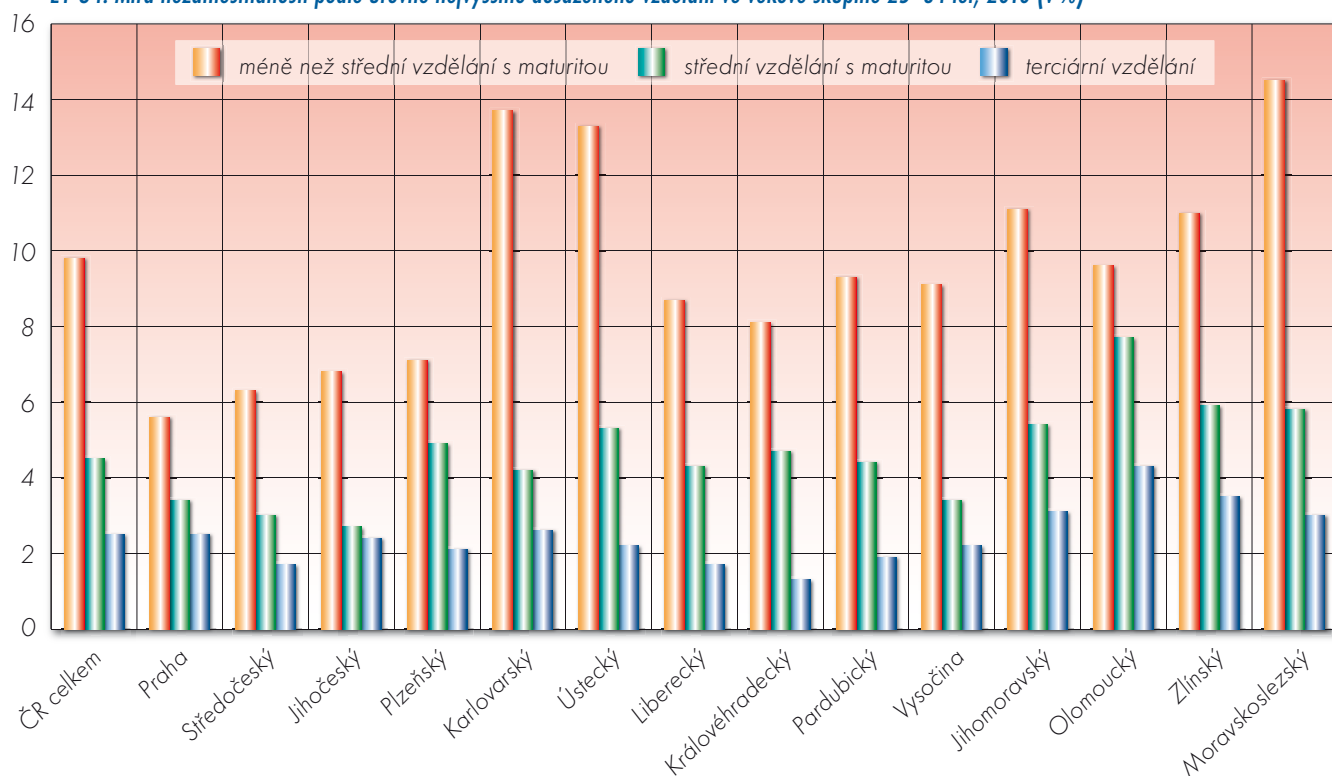
vzděláním a středním vzděláním s výučním listem), je zřejmé, že nejhůře nalézají uplatnění lidé s touto úrovní vzdělání v Moravskoslezském (11,1 %), Karlovarském (8,8 %) a Jihomoravském kraji (8,7 %). V těchto regionech míra nezaměstnanosti u této vzdělanostní skupiny překročila 8% hranici. Naopak nejnižší nezaměstnanost obyvatel se středním vzděláním bez maturity vykazují Praha (3,3 %) a Plzeňský (4,1 %), Královéhradecký (4,1 %) a Středočeský kraj (4,6 %). V ostatních krajích míry nezaměstnanosti překročily hranici 5 %.

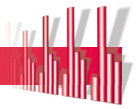
Genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti u osob se **středním vzděláním bez maturity** (tj. středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem) jsou ve všech krajích v neprospěch žen. Nejvýraznější jsou tyto rozdíly v Ústeckém (11,7 procentního bodu) a Zlínském kraji (9,1 procentního bodu).

Na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou vykazují nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti Středočeský (2,3 %), Jihočeský (2,3 %) a Liberecký kraj (2,5 %) a Praha (2,9 %). Naopak nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti byly zaznamenány v Olomouckém (7,7 %), Zlínském (4,9 %), Ústeckém (4,7 %) a Jihomoravském kraji (4,5 %). V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje od 3 do 4 %. Jak je z uvedených údajů patrné, lidé s maturitním vzděláním mají výrazně nižší míry nezaměstnanosti než lidé bez maturity a lidé se základním vzděláním.

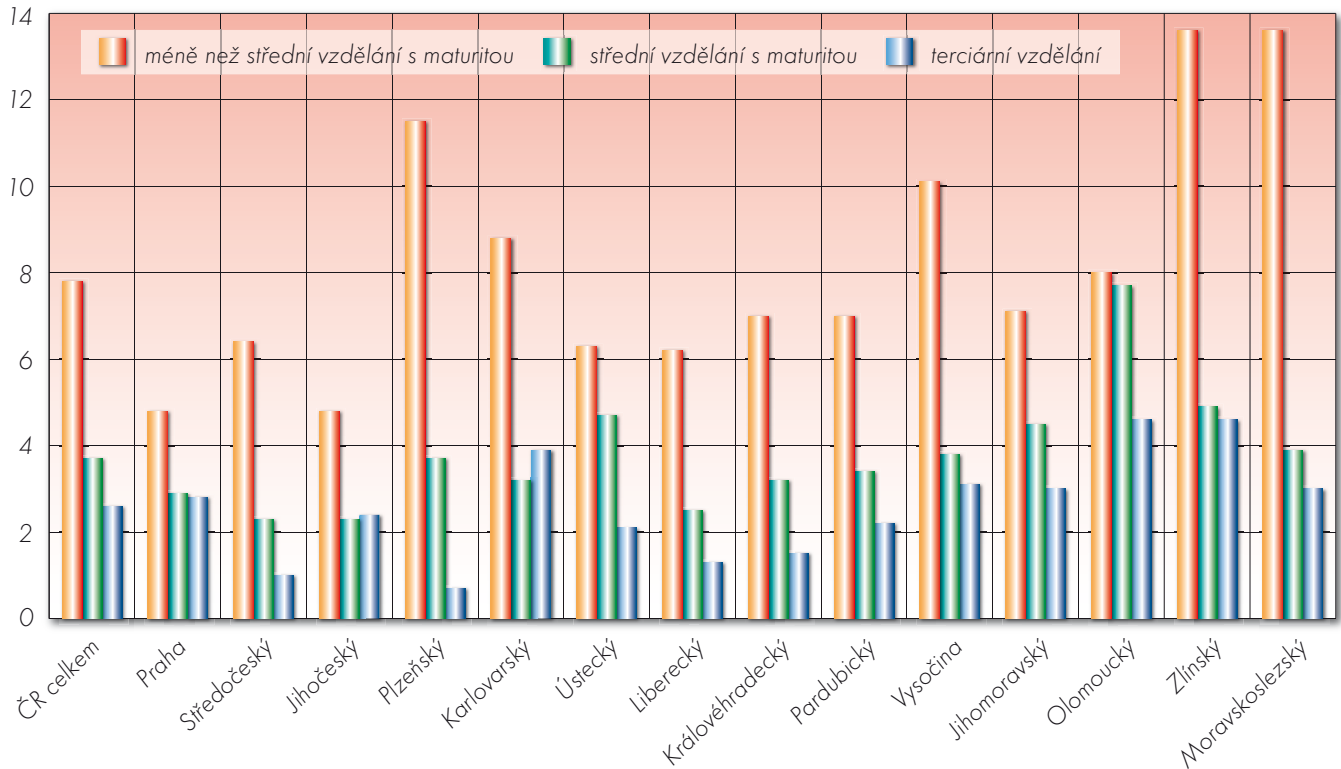
Genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti na úrovni středního vzdělání s maturitní zkouškou činí v celorepublikovém průměru 1,7 procentního bodu v neprospěch žen. Ve všech krajích byla míra nezaměstnanosti žen vyšší než mužů s výjimkou Olomouckého kraje, kde je míra nezaměstnanosti mužů i žen shodná, a kraje Vysočina, kde byla vyšší míra nezaměstnanosti mužů. Nejvíce převyšovala míra nezaměstnanosti žen se středním vzděláním s maturitní zkouškou nezaměstnanost stejně vzdělaných mužů v Moravskoslezském (3,8 procentního bodu), Libereckém (3,5 procentního bodu) a Královéhradeckém kraji (o 2,8 procentního bodu). Nejmenší rozdíl pak byl zaznamenán kromě již zmíněného Olomouckého kraje v kraji Jihočeském (0,8 procentního bodu v neprospěch žen), na Vysočině (0,9 procentního bodu v neprospěch mužů) a v Praze (0,9 procent-

E1 G4: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let, 2010 (v %)

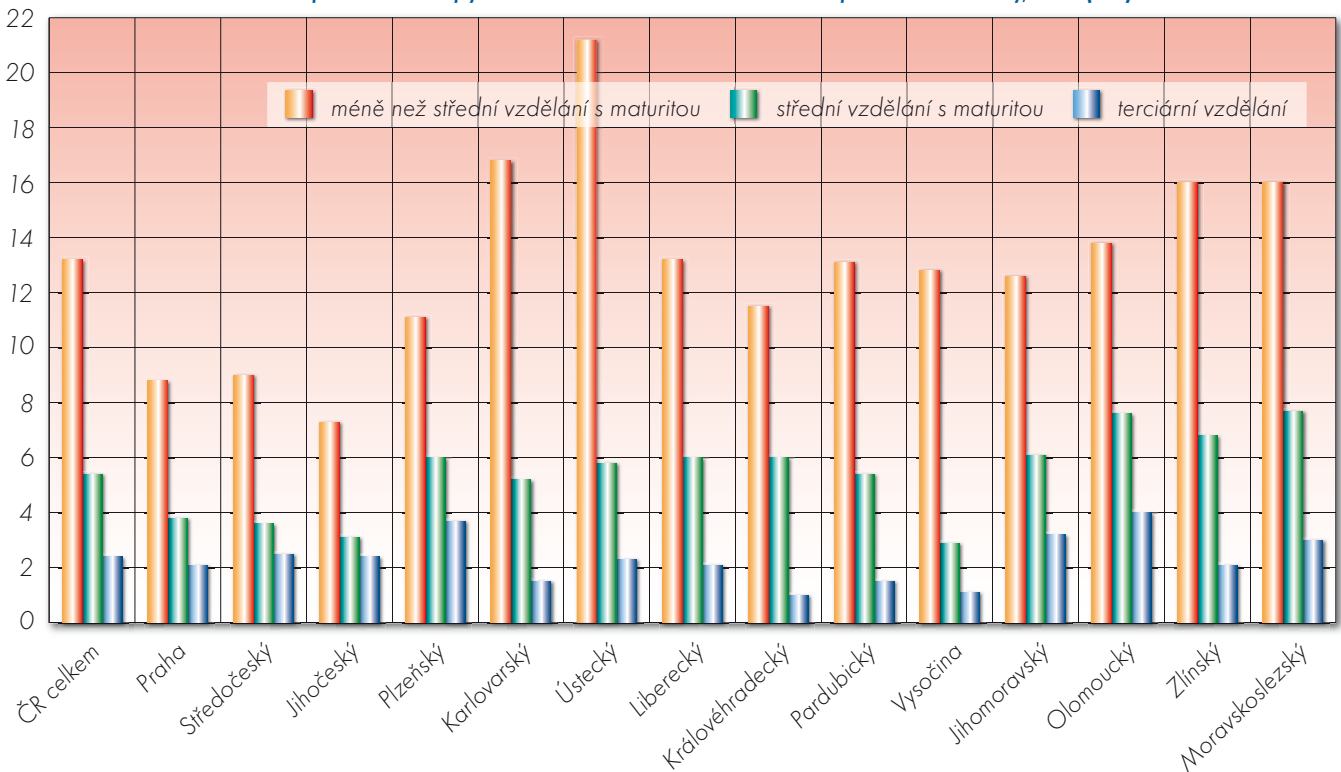

E1 G5: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2010 (v %)

E1 G6: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: ženy, 2010 (v %)

ního bodu v neprospěch žen). V ostatních krajích se genderový rozdíl pohyboval v rozmezí od 1 procentního bodu do méně než 2 procentních bodů.

Na úrovni terciárního vzdělání se nezaměstnanost i přes ekonomickou krizi týká relativně malé části osob. Celorepublikový průměr činí u této vzdělanostní skupiny 2,6 %, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje ve Zlínském (4,6 %) a Olomouckém kraji (4,6 %). Na druhém konci jsou kraje Plzeňský (0,7 %), Středočeský (1,0 %), Liberecký

(1,3 %) a Královéhradecký (1,5 %). V ostatních krajích se míra nezaměstnanosti pohybuje v rozmezí od 2 do méně než 4 %.

Na úrovni terciárního vzdělání jsou genderové rozdíly v míře nezaměstnanosti nejmenší ze všech sledovaných vzdělanostních skupin. Současně je to vzdělanostní skupina, ve které je **celorepubliková míra nezaměstnanosti mužů vyšší než míra nezaměstnanosti žen**. Pouze v pěti krajích je nezaměstnanost mužů nižší, a to v Plzeňském (o 3 procentní body v neprospěch žen), Středočeském (1,4 procentního bodu),

Libereckém (0,9 procentního bodu), Ústeckém (0,2 procentního bodu) a Jihomoravském kraji (o 0,2 procentního bodu). V ostatních krajích je nezaměstnanost mužů vyšší než žen, přičemž nejvíce převyšuje nezaměstnanost žen ve Zlínském (2,5 procentního bodu) a Karlovarském kraji (2,4 procentního bodu) a v kraji Vysočina (2 procentní body).

V roce 2010 míry nezaměstnanosti jak na celorepublikové úrovni, tak na úrovni regionů ve srovnání s předchozími roky vzrostly, a to i ve srovnání s rokem 2009, kdy jsme po delší době zaznamenali první zvýšení nezaměstnanosti. Vyšší míry nezaměstnanosti zasáhly zejména osoby s nižší úrovní vzdělání, zejména se vzděláním základním nebo nižším, a také lidi se středním vzděláním nebo středním vzděláním s výučním listem (tedy se středním vzděláním bez maturity). Relativně příznivá situace nadále přetrvává u lidí s terciárním vzděláním. Na této vzdělanostní úrovni je velmi příznivá situace i v těch krajích, kde je jinak míra nezaměstnanosti značně vysoká, například v kraji Moravskoslezském. Ke krajům s celkově nejnižší nezaměstnaností patří Praha, což je důsledkem toho, že je zde nejpríznivější vzdělanostní struktura – nejvyšší podíl osob s terciárním vzděláním a nejnižší procento nejméně vzdělaných obyvatel. Také kraje Středočeský, Jihočeský a Plzeňský a kraj Vysočina mají stále dobré výsledky v hodnotách nezaměstnanosti. Naopak Ústecký, Karlovarský a také Moravskoslezský kraj se potýkají s vyšší mírou nezaměstnanosti. Tyto kraje zasáhla ekonomická krize na trhu práce velmi silně a míra nezaměstnanosti se zde velmi výrazně navýšila.

E2 Vzdělání a míra celkové neúspěšnosti absolventů škol

Vstup absolventů škol na trh práce v současné době, kdy je život celé společnosti pod vlivem ekonomické krize, je velmi obtížný a nese s sebou zvýšená rizika ohledně možného uplatnění. Přechod absolventů škol ze školy do praxe nastává sice v různém věku, ale vždy jde o rizikové období, které ekonomická krize ještě zdůraznila. Dopady ekonomické krize se na trhu práce projevovaly i v roce 2010 a na uplatnění absolventů měly výrazný vliv a jejich postavení se ještě zhoršilo ve srovnání s rokem 2009. Období ekonomické krize znamená, že zaměstnavatelé velmi často propouští řadu zkušených pracovníků a zcela jistě se nehrnou do přijímání nových. Pokud přece jen přijímají nové pracovníky, obrací se jejich pozornost spíše směrem ke zkušeným pracovníkům, kterých je v období krize na trhu práce dostatek. Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol v roce 2010 opět vykazovaly spíše chmurné údaje a potvrdilo se, že ohledně pracovního uplatnění absolventů škol ekonomická krize v roce 2010 dále ovládala pracovní trh. Hodnoty měr neúspěšnosti v roce 2010 se přiblížily hodnotám v letech 2005–2006. Situace absolventů škol se tak v roce 2010 zhoršila a pracovní uplatnění hledali hůře než před rokem.

V následující kapitole, která je zaměřena na údaje o neúspěšnosti absolventů, uvidíme, jak je skupina absolventů co do uplatnění na trhu práce různorodá. Nalezení pracovního uplatnění se odvíjí od úrovně dosaženého vzdělání, se kterým absolventi na trh práce vstupují. Ačkoliv jsou výrazné rozdíly ohledně výše neúspěšnosti mezi kraji, úroveň dosaženého vzdělání se jeví jako klíčová. Zcela jednoznačně zde platí pravidlo uvedené již v kapitole o celkové nezaměstnanosti: **čím vyšší úroveň vzdělání absolvent dosáhl, tím vyšší jsou jeho šance na bezproblémové uplatnění na trhu práce.** Absolventi terciární úrovně vzdělání tak mají několikanásobně vyšší šance najít odpovídající pracovní uplatnění než absolventi nižší vzdělávací úrovně.

Zaměstnavatelé často uvádějí, že mají velké problémy s nalezením kvalifikovaných pracovníků pro dělnické profese, a požadují více absolventů v oborech s výučním listem, zejména v technicky orientova-

ných. Vzdělávání v oborech s výučním listem je tak ze strany MŠMT výrazně podporováno, avšak je smutným faktem, že absolventi právě této úrovně vzdělání nejhůře hledají uplatnění na trhu práce a častěji než ostatní absolventi končí na úřadech práce. Současně je nutné přihlížet jak k regionu, kde absolventi škol žijí tak i k oborové struktuře neumístěných absolventů, neboť zaměření jak na region, tak i na úroveň absolvovaného vzdělání jsou pro získání zaměstnání velmi důležité. Důležitost oborového rozlišení vystupuje do popředí zejména v souvislosti s velmi silnou strukturovaností středních škol podle oborů v průběhu samotného vzdělávacího procesu zejména na středoškolské úrovni.

E2.1 Absolventi jednotlivých stupňů vzdělávání na trhu práce

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vypovídá o té části absolventské populace, která je při přechodu na trh práce „neúspěšná“, tzn. o mírách nezaměstnanosti absolventů škol. Ukazatel se zabývá hodnotami tzv. celkové neúspěšnosti, kdy se týká nejen čerstvých absolventů, ale i osob, které vzdělávací systém opustily již dříve, avšak stále ještě mají status absolventa.⁴¹ Indikátor tedy charakterizuje podíly nezaměstnaných absolventů škol na celkových počtech absolventů v minulých dvou letech, a to podle jednotlivých stupňů vzdělání a oborových skupin. Jedná se o tzv. specifické míry neúspěšnosti, popisující neúspěšnost dané skupiny obyvatelstva – v tomto případě absolventů škol.

Metodika výpočtu

$$\frac{NA_i}{A_i} \cdot 100$$

NA – celkový počet nezaměstnaných absolventů příslušného stupně vzdělání v roce 2010

A – celkový počet absolventů příslušného stupně a oboru vzdělání v denním/prezenčním vzdělávání v letech 2007/08 a 2008/09⁴², u absolventů VŠ v letech 2008 a 2009

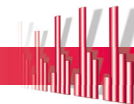
i – úroveň dosažená v denním/prezenčním vzdělávání

- základní vzdělání
- střední vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava
- střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy
- terciární vzdělání

Míra celkové neúspěšnosti absolventů dané skupiny oborů je dána podílem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétní oborové skupiny na celkovém počtu absolventů v dané skupině oborů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných, příp. pokračujících v dalším vzdělá-

⁴¹ Od září 2005 je používána nová definice absolventa, podle které jsou mezi nezaměstnané absolventy zahrnuti pouze ti absolventi, kteří jsou bez práce a jsou nejvýše dva roky od ukončení školy. V předchozím období byla používána definice, kdy za absolventa byl považován zaměstnanec, jehož celková doba zaměstnání v pracovním nebo obdobném poměru nedosáhla po úspěšném ukončení studia (přípravy) dvou let, přičemž se do této doby nezapočítává doba vojenské základní (náhradní) služby nebo civilní služby nahrazující tuto službu (platilo do roku 2005, kdy byla k 1. 1. zrušena povinná vojenská základní služba), doba mateřské a další mateřské dovolené a doba, po kterou zaměstnavatel podle § 127 odst. 2 omluvil nepřítomnost muže v práci, protože mu příslušel rodičovský příspěvek. Absolventem tak mohl být jedinec i více než dva roky od ukončení počátečního vzdělávání.

⁴² Jedná se pouze o občany ČR, o absolventy pouze denního vzdělávání, resp. prezenčního studia, a to v případě základních, středních a vyšších odborných škol za školní roky 2006/07 a 2008/09, u absolventů vysokých škol za kalendářní roky 2008 a 2009.

vání⁴³), v daném druhu přípravy či v dané skupině oborů. Hodnota míry celkové neúspěšnosti tedy vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů figuruje mezi nezaměstnanými.

Při hodnocení nezaměstnanosti vycházíme z údajů úřadů práce shromažďovaných MPSV, které zachycují stav v dubnu a v září daného roku. **Od 1. 1. 2004** (v praxi se začíná na všech úřadech práce používat od roku 2005) **došlo ke sjednocení definice pojmu absolvent na všech úřadech práce. Pro účely statistického sledování se jedná o uchazeče o zaměstnání evidovaného na úřadech práce (podle místa trvalého bydliště), u kterého doba od ukončení jeho studia nepřekročila dva roky.**⁴⁴ Z dat sbíraných úřady práce o evidovaných nezaměstnaných absolventech konstruujeme **míry celkové neúspěšnosti absolventů**, které vyjadřují podíl mezi nezaměstnanými absolventy celkem (tj. těmi, kteří neodpracovali ještě dva roky po ukončení svého vzdělání) a absolventy, kteří ukončili své vzdělání v předchozích dvou letech.

Zdroj dat:

- údaje o nezaměstnaných absolventech, MPSV, k 30. 4. 2010
- údaje o počtech absolventů škol, ÚIV, za roky 2007/08 a 2008/09, resp. 2008 a 2009

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Tak jako v případě obecné míry nezaměstnanosti, tak také u celkové neúspěšnosti absolventů škol se jako dominantní faktor jeví výše dosaženého vzdělání. I zde platí pravidlo, že **čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší jsou míry celkové neúspěšnosti absolventů**. Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti tak mají absolventi středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem, nejnižší absolventi terciárního vzdělání (neúspěšnost absolventů se základním vzděláním je dlouhodobě velmi nízká, neboť drtivá většina z nich pokračuje ve vzdělávání na středoškolské úrovni). Tato nepřímá úměrnost má celorepublikový charakter a žádný z regionů toto pravidlo nenarušuje. Ačkoliv se v této publikaci nezabýváme mezinárodními statistikami, rádi bychom zdůraznili, že uvedené pravidlo (čím nižší je úroveň dosaženého vzdělání, tím vyšší je nezaměstnanost) platí ve všech ekonomicky vyspělých zemích. Dalším faktorem, který významně přispívá k diferenciaci neúspěšnosti absolventů, jsou jednotlivé skupiny oborů studia, kdy absolventi některých oborů jsou při hledání pracovního uplatnění úspěšnější než jiní. Příkladem mohou být zdravotnické a lékařské obory, kde míry neúspěšnosti jsou dlouhodobě na velmi nízké úrovni a ani ekonomická krize jejich úspěšnost při hledání zaměstnání nijak výrazně neovlivnila.

E 2.1.1 Celková neúspěšnost absolventů podle dosaženého stupně vzdělání a skupin oborů

Absolventi oborů středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem

Absolventi oborů středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (řadíme sem absolventy oborů středního odborného vzdě-

43 Podíl pokračujících ve studiu je mnoho let minimálně 30 % u absolventů oborů odborného proudu vzdělávání na středních školách (včetně absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem, kteří pokračují v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů). Výrazně vyšší je u absolventů oborů gymnázií (90 %). Z oborového hlediska je vyšší podíl pokračujících ve studiu u absolventů technických oborů (zejména elektrotechnických a strojírenských) a nižší u oborů služeb.

44 Do této doby se nezapočítává délka základní vojenské služby a civilní služby (platilo do roku 2005, kdy byla k 1. 1. zrušena povinná vojenská základní služba) a mateřské dovolené. To znamená, že mezi uchazeče o zaměstnání nejsou zahrnováni jen absolventi do dvou let po ukončení studia, jak je často uváděno, ale i mnoho dalších, kteří absolvovali před více než dvěma lety, ale dosud se jim nepodařilo „odpracovat“ dva roky.

lání, tedy absolventy oborů zařazených do soustavy oborů podle nařízení vlády č. 211/2010 Sb.⁴⁵ (dále „dle nařízení vlády“), které mají na 5. místě kódu oboru písmeno E, a absolventy oborů středního vzdělání s výučním listem, tedy absolventy oborů, které mají na 5. místě kódu oboru písmeno H) **patří k těm, kteří mají vyšší míru celkové neúspěšnosti**, kdy jejich míry celkové neúspěšnosti patří k nejvyšším mezi všemi absolventy škol. Problémem absolventů oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělání s výučním listem jsou nejen vysoké míry celkové neúspěšnosti, ale současně i vysoké absolutní počty nezaměstnaných absolventů – v roce 2010 činil počet nezaměstnaných absolventů 9,8 tisíce, což je zhruba o 1,8 tisíce více než v roce 2009. Ve srovnání s rokem 2008 došlo k takřka trojnásobnému nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů, kdy v roce 2008 bylo 3,5 tisíce nezaměstnaných absolventů této vzdělávací úrovně. **Míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem vystoupila v roce 2009 na 15,2 %**, což je o 3,6 procentního bodu více než v roce 2009, kdy se již projevily dopady ekonomické krize a míra neúspěšnosti výrazně vzrostla. V roce 2008 činila míra neúspěšnosti u této vzdělanostní skupiny 5,5 %. Jak vidíme, ve srovnání s tímto rokem došlo k výraznému nárůstu míry celkové neúspěšnosti. V roce 2007 byla celková míra neúspěšnosti 8,2 %, v roce 2006 12,9 % a v roce 2005 činila 15,7 %. Jak vidíme, míra celkové neúspěšnosti za rok 2010 se přiblížila hodnotám z roku 2005. Před rokem 2005 se míra celkové neúspěšnosti pohybovala v rozmezí 21 až 26 %. V roce 2001 nezaměstnanost této vzdělanostní skupiny dosahovala dokonce 33 %. Pozitivní trend posledních let byl odrazem celkového příznivého vývoje obecné nezaměstnanosti a současně i vzrůstajícího zájmu zaměstnavatelů o pracovníky dělnických profesí. Ačkoliv tedy v roce 2010 pokračuje nepříznivý vývoj z roku 2009, hodnoty z první poloviny tohoto desetiletí byly horší.

Pokud zaměříme pozornost na oborovou strukturu nezaměstnaných absolventů, pak vidíme, že nejvyšších hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti **ve společenských oborech** (16,2 %). Následují **zemědělské** (15,8 %) a **technické obory** (14,5 %), kdy nejvyšších hodnot dosahují zejména textilní obory (20,3 %), dopravy a spojů (19,3 %) a stavební (19,0 %). Nejnižších hodnot dosahují obory zaměřené na kulturu (9,5 %).

Absolventi v oborech odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava

Také míra celkové neúspěšnosti absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava, tj. oborů bývalých středních odborných učilišť (oborů, které mají podle nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání na 5. místě kódu oboru písmeno L), v roce 2010 opět vzrostla a činila **13,9 %**. Jak vidíme, je o něco nižší, než tomu bylo u absolventů oborů s výučním listem. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšila o 4,1 procentního bodu, kdy v roce 2009 dosáhla hodnoty 9,8 %. V roce 2008 činila míra neúspěšnosti těchto absolventů 5,8 %, v roce 2007 byla 7,5 %, v roce 2006 však činila 10,6 %. V roce 2005 míra celkové neúspěšnosti činila 13,5 %, což je velmi blízká hodnota roku 2010. Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti jsme u této skupiny absolventů zaznamenali v roce 2002, a to 25,5 %. Opět zde můžeme konstatovat, že ačkoliv zejména pod vlivem ekonomické krize došlo k nárůstu celkové neúspěšnosti těchto absolventů, ve srovnání s obdobím před rokem 2006 nejsou její hodnoty ještě tak vysoké.

Z porovnání oborové struktury celkové neúspěšnosti absolventů vyplývá, že **nejvyšší míry celkové neúspěšnosti** dosahují absolventi

45 Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

společenských (15,3 %) a kulturních oborů (14,3 %), přičemž ze společenských oborů nejvyšších hodnot celkové neúspěšnosti dosahují absolventi oborů z oblasti osobních služeb (17,0 %) a ekonomiky a administrativy (16,5 %). O něco lépe jsou na tom z hlediska uplatnění na trhu práce absolventi **technických oborů** (12,0 %). Z technické skupiny oborů nepříznivě vybočují textilní výroba a oděvnictví (20,3 %), potravinářství (18,9 %), zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (16,2 %) a obory z oblasti polygrafie (15,2 %). Relativně nejlepší hodnoty míry neúspěšnosti dosáhli absolventi **zemědělských oborů** (11,8 %).

Absolventi odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy, tedy oborů bývalých středních odborných škol (oborů, které mají podle nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání na 5. místě kódu oboru písmeno M), si na trhu práce stojí již o poznání lépe než absolventi s výučním listem i než absolventi oborů středních odborných učilišť s maturitní zkouškou. **Míra celkové neúspěšnosti absolventů těchto oborů v roce 2009 činila 8,0 %**. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o 1,7 procentního bodu. Také u této skupiny absolventů se projevil trend nárůstu míry celkové neúspěšnosti ve srovnání s předchozími roky, kdy v roce 2008 činila 4,2 %, v roce 2007 byla míra celkové neúspěšnosti 5,6 %, v roce 2006 činila 8,1 % a v roce 2005 pak 10,1 %. Také u této skupiny absolventů je zřejmé, že vlivem ekonomické krize se hodnoty míry neúspěšnosti přiblížily hodnotám z roku 2006. Prozatím nejvyšší míry celkové neúspěšnosti jsme u této skupiny zaznamenali v roce 2002, kdy dosáhla 20,8 %.

Při pohledu na oborovou strukturu vidíme, že stejně jako v předchozích letech se **na trhu práce nejlépe uplatňují absolventi zdravotnických oborů**, kde je nejnižší míra celkové neúspěšnosti, a to 3,9 %. Naopak **nejvyšší míru celkové neúspěšnosti mají obory zemědělské (11,8 %) a přírodních věd** – obor ekologie a ochrany životního prostředí, kde byla míra celkové neúspěšnosti 11,5 % (při nízkém počtu absolventů). Následují obory zaměřené na kulturu a umění (9,2 %), technické (8,5 %) a společenské obory (7,8 %).

U **technických oborů** dosahovali nejvyšších hodnot měr neúspěšnosti absolventi oborů z oblasti hornictví (13,9 %), zpracování dřeva a výroby papíru (12,9 %) a textilní výroby a oděvnictví (11,2 %). V ostatních oborových skupinách byla míra celkové neúspěšnosti nižší než 10 %.

V **rámci společenských oborů** byla nejvyšší míra neúspěšnosti v oborech podnikání v oborech a odvětví (10,5 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (10,0 %) a právo a správní činnost (8,8 %).

Absolventi oborů gymnázií

Absolventi oborů gymnázií se řadí k těm skupinám absolventů, které mají dlouhodobě nízkou míru celkové neúspěšnosti, a to i přes potíže spojené s ekonomickou krizí. **V roce 2010 dosáhla míra celkové neúspěšnosti 2,3 %, což je o 0,5 procentního bodu více než v roce 2009**. U této vzdělanostní skupiny jsme zaznamenali vyšší nárůst míry neúspěšnosti mezi roky 2009 a 2010 než mezi roky 2008 a 2009, kdy míra neúspěšnosti vzrostla pouze o 0,1 procentního bodu. Tato hodnota celkové neúspěšnosti je zhruba třikrát nižší než u absolventů oborů středních odborných škol a cca pětkrát nižší, než mají absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou v oborech středních odborných učilišť. Také zde hodnoty celkové neúspěšnosti v předchozích letech klesaly – v roce 2008 činila 1,7 %, v roce 2007 byla 2,2 %. V roce 2006 činila míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů gymnázií 3,4 % a v roce 2005 pak 3,9 %. Jak vidíme, hodnota míry celkové neúspěšnosti za rok 2010 je vyšší, než byla v předchozích letech. Absolu-

tního maxima dosáhla míra celkové neúspěšnosti v roce 2000, kdy činila 10,5 %. Relativně nízké míry neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií vyplývají zejména z faktu, že naprostá většina absolventů oborů gymnázií pokračuje ve studiu na vysokých a vyšších odborných školách a konzervatořích, a na trh práce tak vstupuje jen velmi malá část absolventů.

Absolventi vyšších odborných škol

Absolventi vyšších odborných škol mají celkově nižší hodnoty míry celkové neúspěšnosti, což platí i pro rok 2010, kdy **průměrná hodnota jejich celkové míry neúspěšnosti činila 5,6 %**. Ve srovnání s rokem 2009 vzrostla o 0,7 procentního bodu a ve srovnání s rokem 2008 pak o 2,3 procentního bodu (v roce 2008 činila míra celkové neúspěšnosti 3,3 %, což byla nejnižší hodnota za celou dobu existence vyšších odborných škol a sledování míry neúspěšnosti jejich absolventů). Míra neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol v roce 2010 vystoupila na 5,6 %, v roce 2009 byla 4,9 %, v roce 2008 pouhých 3,3 %, v roce 2007 dosáhla na 4,2 %, v roce 2006 byla 6,5 % a v roce 2005 pak činila 8,5 %. Maximální hodnotu míry celkové neúspěšnosti jsme zaznamenali v roce 1999, kdy dosáhla 13,8 %. Jak vidíme, hodnoty z roku 2010 jsou nižší než v roce 2006.

Již tradičně mají **velmi nízkou míru neúspěšnosti absolventi zdravotnických oborů** (2,3 %). O něco vyšší byla hodnota celkové neúspěšnosti u **oborů zaměřených na kulturu a umění** (4,1 %) a následují absolventi **společenských** (6,1 %), **technických** (8,1 %) a **zemědělských oborů** (8,9 %). Nejvyšší míru celkové neúspěšnosti jsme zaznamenali u **přírodovědných oborů** (19,2 %), kde je však celkově nižší počet absolventů.

V **rámci skupiny společenských oborů** dosahují nejvyšších hodnot neúspěšnosti obory z oblasti obchodu (11,6 %) a práva a správní činnosti (8,5 %).

Ve skupině **technických oborů** se na trhu práce jako nejvíce problematické jeví obory potravinářství (16,1 %) a dopravy a spojů (12,0 %).

Absolventi vysokých škol

Absolventi vysokých škol se na trhu práce uplatňují velmi dobře, a to i v době ekonomické krize. Spolu s absolventy gymnázií patří k nejméně úspěšným na trhu práce – míra jejich celkové neúspěšnosti je dlouhodobě velmi nízká a ani v době ekonomické krize se příliš nezvyšovala. **V roce 2010 činila v průměru 2,7 %, což je pouze o 1,1 procentního bodu více než v roce 2008**. Oproti roku 2009 narostla o 0,7 procentního bodu. I přes navýšení, ke kterému v roce 2010 došlo, je hodnota míry jejich neúspěšnosti stále nižší než v předchozích letech. V roce 2007 činila míra neúspěšnosti absolventů vysokých škol 2,1 %, v roce 2006 dosáhla 3,1 % a v roce 2005 dokonce 4,8 %. V roce 2004 činila míra celkové neúspěšnosti 4,6 %. Nejvyšších hodnot dosahovala míra celkové neúspěšnosti vysokoškoláků prozatím v letech 2002 a 2003, kdy se pohybovala mezi 6 a 7 %. **Absolvování vysoké školy se tak jeví jako nejlepší předpoklad pro poměrně bezproblémové uplatnění na trhu práce**. I v době ekonomické krize stále platí, že nejlépe si hledají zaměstnání **absolventi zdravotnických oborů** (míra celkové neúspěšnosti zde činí 0,7 %), následují **přírodovědné obory** (2,3 %). Jen o málo hůře si v roce 2010 hledali zaměstnání absolventi **technických oborů**, míra jejich neúspěšnosti činila 2,5 %. **Míru neúspěšnosti vyšší než 3 %** mají absolventi **zemědělských oborů** (3,4 %) a **oborů zaměřených na kulturu a umění** (3,4 %). Jednoznačně **nejvyšší míru celkové neúspěšnosti měli absolventi společenských a humanitních oborů**, kde překonala desetiprocentní hranici – 10,8 %.

U absolventů vysokých škol není možné analyzovat míru neúspěšnosti z regionálního pohledu. Absolventi vysokých škol mnohdy zů-

stávají v místě, kde absolvovali vysokou školu, což jsou ve své většině velké městské aglomerace, kde bývá nezaměstnanost nižší než v menších městech. Vysokoškoláci zde také snadněji získají uplatnění, neboť v těchto městech se soustředí zaměstnavatelé s velkou ekonomickou silou. Současně si však velmi dlouho ponechávají trvalé bydliště v místě bydliště rodičů, takže regionální rozčlenění jejich míry neúspěšnosti nemá vypovídací statistickou hodnotu.

Regionální rozdíly

Úspěšnost absolventů škol při hledání zaměstnání je silně vázána na výši obecné nezaměstnanosti v daném regionu. Tam, kde je vysoká úroveň obecné nezaměstnanosti, je i vysoká míra celkové neúspěšnosti absolventů škol, její hodnoty jsou však zpravidla ještě vyšší, než je tomu u pracovníků se stejnou vzdělaností úrovní, avšak s praktickými zkušenostmi. Regionální podmíněnost úspěšnosti absolventů škol při hledání pracovního uplatnění je tak velmi výrazná. Rozdíly mezi jednotlivými regiony se proto promítají do výše neúspěšnosti absolventů škol – horší uplatňování absolventů je svázáno zejména se špatnou situací na trhu práce a špatnými ekonomickými podmínkami konkrétních regionů.

Z regionálního hlediska není možné analyzovat úspěšnost či neúspěšnost absolventů vysokých škol, a to především z toho důvodu, že síť vysokých škol není rozložena rovnoměrně a absolventi vysokých škol často studovali jinde, než je jejich trvalé bydliště, přičemž velmi často zůstávají v místě svého studia a trvalé bydliště mají dále u rodičů. Výsledky jsou tudíž zkreslené a nejsou do této části analýzy zahrnuty.

Pokud se podíváme na absolventy škol jako na celek, pak je zřejmé, že **nejlépe absolventi škol nacházejí pracovní uplatnění v Praze a v Plzeňském kraji**, kde jsou míry celkové neúspěšnosti u všech skupin absolventů významně nižší, než je průměr za ČR i za ostatní regiony, a poukazují tak na relativně nejméně problematickou situaci v těchto krajích z hlediska vstupu absolventů na trh práce. V Praze dosáhla průměrná hodnota míry celkové neúspěšnosti absolventů 3,7 %, což je o 1,8 procentního bodu více než v roce 2009, v Plzeňském kraji pak 2,3 % (o 0,3 procentního bodu více než v roce 2009). V těchto krajích dosahují nejvyšších hodnot míry neúspěšnosti absolventi středního vzdělání s výučním listem, a to v Praze 5,3 % a v Plzeňském kraji 4,1 %. Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava, pak dosahují v Plzeňském kraji 2,1 % a v Praze 5,5 % neúspěšnosti. Průměr za republiku přitom činí u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem 15,2 % a u absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava, 13,9 %. U absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy jsme v Plzeňském kraji zaznamenali 1,6 % míru celkové neúspěšnosti, v Praze 3,0 %. U absolventů oborů gymnázií byla vykázána v Praze 1,0 % míra celkové neúspěšnosti a v Plzeňském kraji 0,7 %, přičemž celorepublikový průměr činí 2,3 %. U vyšších odborných škol představovala míra celkové neúspěšnosti v Plzeňském kraji 1,7 % a v Praze 1,5 %. Republikový průměr přitom v případě vyšších odborných škol činí 5,6 %. Míry celkové neúspěšnosti jsou jak v Plzeňském kraji, tak v Praze u jednotlivých skupin absolventů relativně vyrovnané, což přispívá k celkové vysoké úspěšnosti absolventů škol při hledání zaměstnání. **Příznivá situace ohledně uplatnitelnosti absolventů je dále v Královéhradeckém kraji**, kde průměrná míra celkové neúspěšnosti absolventů škol činí 7,9 %. Nízké hodnoty vykazuje ještě oblast Praha + střední Čechy, kde hodnoty celkové neúspěšnosti činí 6,6 %, což tuto oblast řadí na třetí místo hned za Prahu a Plzeňský kraj. Tato nízká hodnota je však zcela ovlivněna Prahou, neboť ve Středočeském kraji činila míra celkové neúspěšnosti 10,9 %, což je mírně nad celorepublikovým průměrem. Z údajů je jednoznačně vidět, že

Praha je pro Středočeský kraj v oblasti vzdělávání a pracovního uplatnění spádovou oblastí. Naopak na druhém konci v úspěšnosti absolventů v získávání zaměstnání stojí Ústecký kraj (17,4 %), kraj Vysočina (15,1 %) a Pardubický (13,1 %) a Olomoucký kraj (12,9 %). Zejména míra celkové neúspěšnosti u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem v Ústeckém kraji vysoce převyšuje celorepublikový průměr – v Ústeckém kraji činí 25,0 %, přičemž průměr za ČR činí 15,2 %. V Ústeckém kraji jsou i značně vysoké hodnoty měř nezaměstnanosti absolventů oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava, kdy míra neúspěšnosti činí 22,9 % (průměr za ČR je 13,9 %), a také u oborů gymnázií, kde jde o 4,2 % (průměr za ČR je 2,3 %).

Absolventi oborů středního vzdělání a odborného středního vzdělání s výučním listem

Absolventi této vzdělávací úrovně mají **nejobtížnější postavení na trhu práce**. V roce 2010 dosáhla míra jejich celkové neúspěšnosti 15,2 %. **Nejnižší míru celkové neúspěšnosti** vykázaly **Plzeňský kraj** (4,1 %) a **Praha** (5,3 %). S výrazným odstupem následuje Královéhradecký kraj, kterému náleží třetí místo a kde míra celkové neúspěšnosti dosáhla 11,0 %. Naopak **obtížné hledání pracovního uplatnění** mají tito absolventi zejména v **Ústeckém** (25,0 %) a Pardubickém kraji (21,0 %) a v kraji Vysočina (19,3 %). Jde o regiony, které se potýkají s vyšší mírou obecné nezaměstnanosti, a jak jsme psali v úvodu kapitoly, je úspěšnost absolventů škol při hledání zaměstnání významně svázána s hodnotami obecné míry nezaměstnanosti. V ostatních krajích nepřesáhla míra celkové neúspěšnosti 19 %.

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde je součástí výuky i praktická příprava

Absolventi těchto oborů vzdělání mají druhé nejhorší postavení na trhu práce. Nejmenší problémy s nalezením zaměstnání mají tito absolventi v **Plzeňském kraji**, kde míra jejich neúspěšnosti činila 2,1 %. Nízkých hodnot dosahuje míra celkové neúspěšnosti ještě v Praze (5,5 %). Podobně jako u absolventů oborů s výučním listem následuje s výrazným odstupem Královéhradecký kraj, kde míra neúspěšnosti dosáhla 10,5 %. **Nejproblematictější vstup na trh práce mají tito absolventi v Ústeckém kraji**, kde jejich míra celkové neúspěšnosti činila 22,9 %. Následují kraj Vysočina s 19,1 % a Liberecký (17,6 %), Olomoucký (17,3 %) a Pardubický kraj (17,1 %). V ostatních krajích nepřekročila míra celkové neúspěšnosti 16 %.

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy

Absolventi oborů odborného středního vzdělání s maturitní zkouškou bez praktické přípravy najdou pracovní uplatnění i přes ekonomickou krizi snadno celkem lehce v Plzeňském kraji (1,6 % míra celkové neúspěšnosti) a již tradičně v Praze (3,0 %). V Královéhradeckém kraji, kterému patří třetí místo, je již situace o něco obtížnější, neboť míra celkové neúspěšnosti zde vystoupala na 5,6 %. Naopak **nejmenší šanci** uspět na pracovním trhu mají tito absolventi v **Ústeckém kraji** (míra celkové neúspěšnosti 13,1 %) a kraji Vysočina (11,2 %). V Jihomoravském, Jihočeském, Středočeském a Olomouckém kraji překročila míra celkové neúspěšnosti 9 %, v ostatních krajích byla nižší a pohybovala se od 7 do 9 %.

Absolventi oborů gymnázií

Míra neúspěšnosti absolventů oborů gymnázií je velmi nízká a i v období pokračující ekonomické krize činila v roce 2010 maximálně 4,2 %, a to v Ústeckém kraji. Podobných hodnot dosáhla i v kraji Vysočina (4,1 %) a v Olomouckém kraji (3,1 %). Celorepublikový průměr přitom činil 2,3 %. **Nejnižších hodnot** dosahuje míra celkové

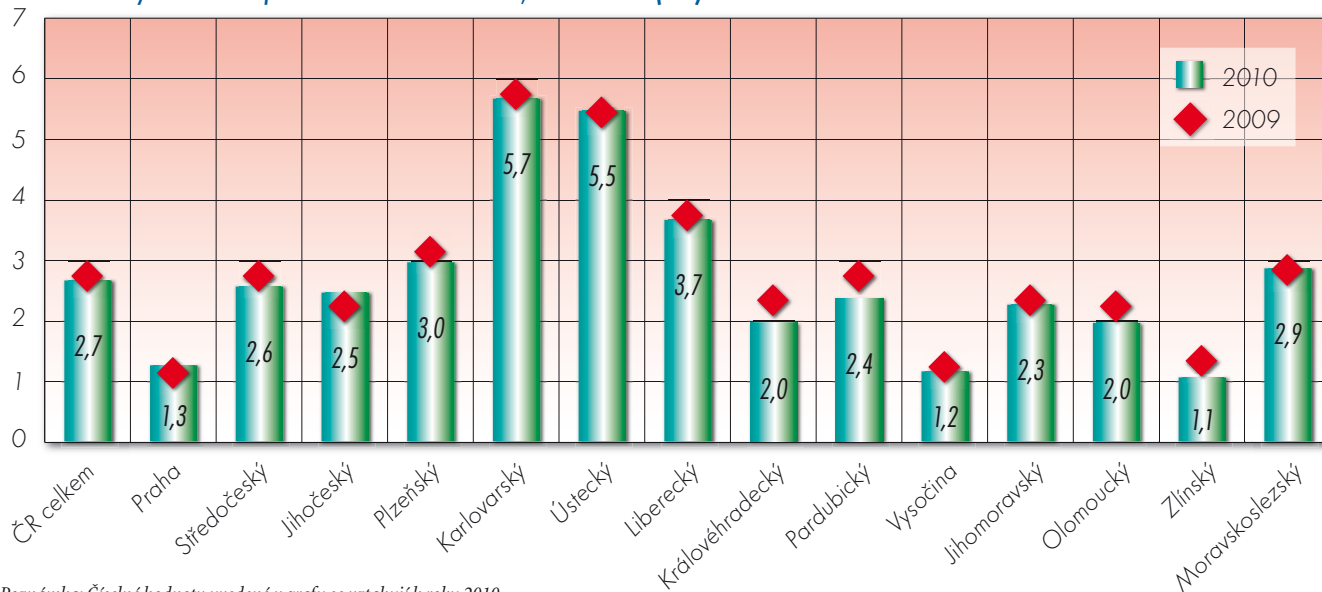
neúspěšnosti těchto absolventů v Plzeňském kraji (0,7%) a v Praze (1,0%). Třetí místo patří Královéhradeckému kraji s 1,4% a následuje Zlínský kraj s 1,5%. V ostatních krajích se hodnota tohoto ukazatele pohybovala mezi 2–3%.

Absolventi vyšších odborných škol

Absolventi vyšších odborných škol mají celkově nižší hodnoty míry celkové neúspěšnosti, i když vyšší než absolventi oborů gymnázií., a to i v období ekonomické krize. V roce 2009 činila míra jejich celkové neúspěšnosti 4,9%, v roce 2010 pak 5,6%. **Nejvyšší hodnoty míry celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol** vykazuje

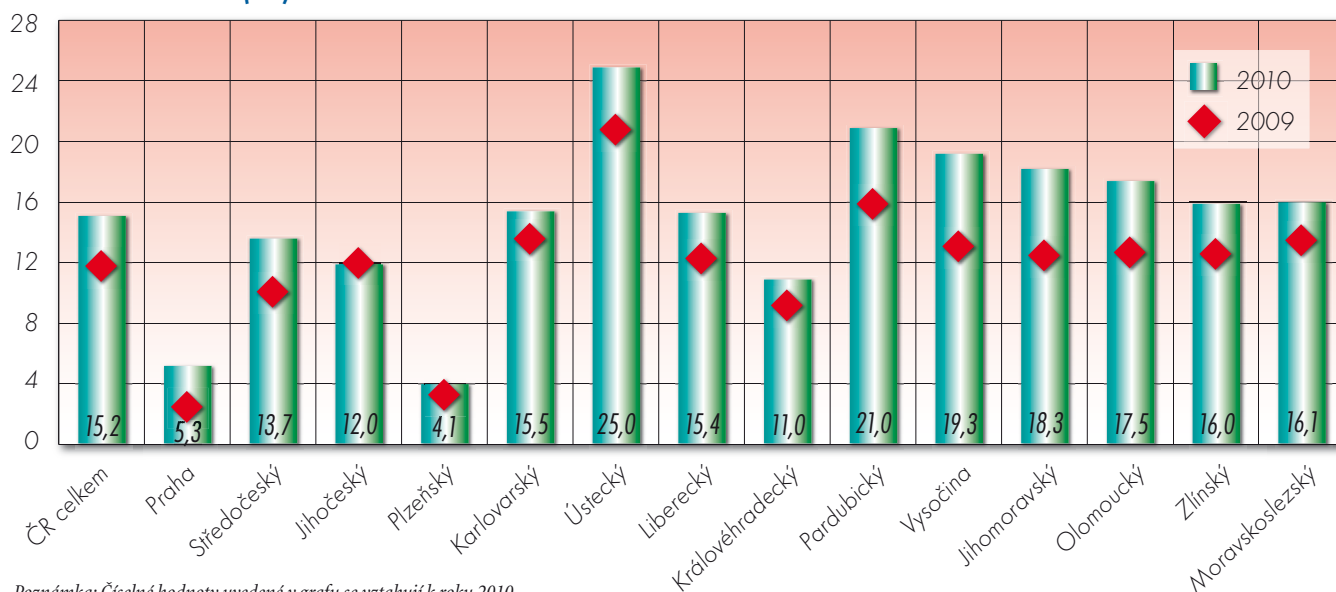
Liberecký kraj (13,7%), kde hodnota míry celkové neúspěšnosti překročila desetiprocentní hranici. Následuje kraj Vysočina s 9,4% a Ústecký kraj s 9,0%. V ostatních krajích nepřekračuje míra celkové neúspěšnosti absolventů vyšších odborných škol devítiprocentní hranici. Naopak **nejnižších hodnot nabývá míra celkové neúspěšnosti** v Praze (1,5%) a Plzeňském kraji (1,7%). Ve všech zbývajících krajích překročila míra celkové neúspěšnosti pětiprocentní hranici. Při interpretaci rozdílů mezi kraji je však nezbytné si uvědomit, že za velkými rozdíly mezi kraji mohou být do jisté míry výkyvy v celkových počtech absolventů v jednotlivých krajích – zejména relativně malé počty absolventů určitých oborů vyšších odborných škol v některých krajích.

E2 G1: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – ZŠ, 2009 a 2010 (v %)

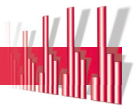
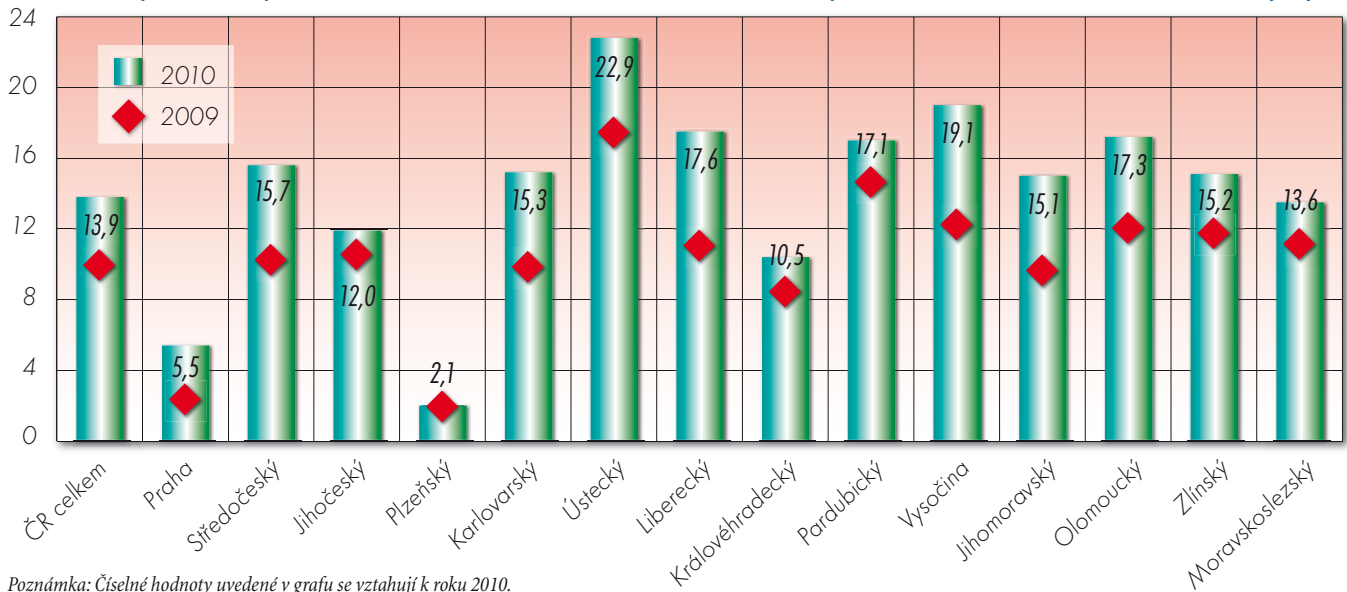

Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

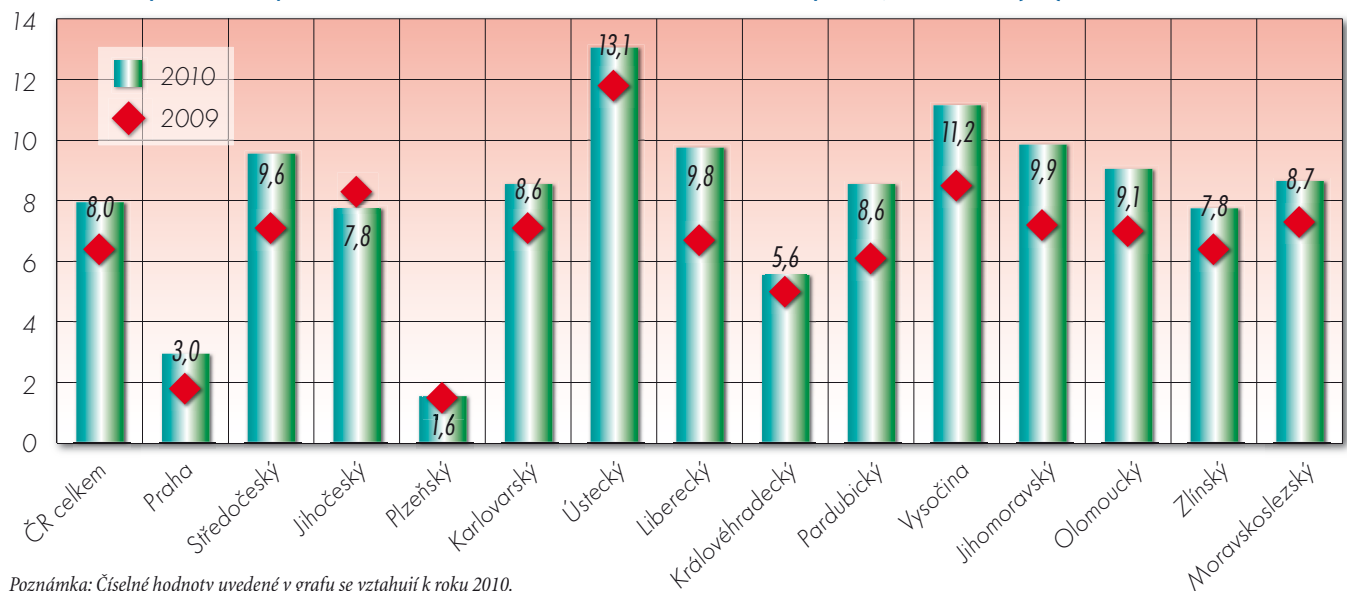
E2 G2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělání a oborů středního vzdělání s výučním listem, 2009 a 2010 (v %)

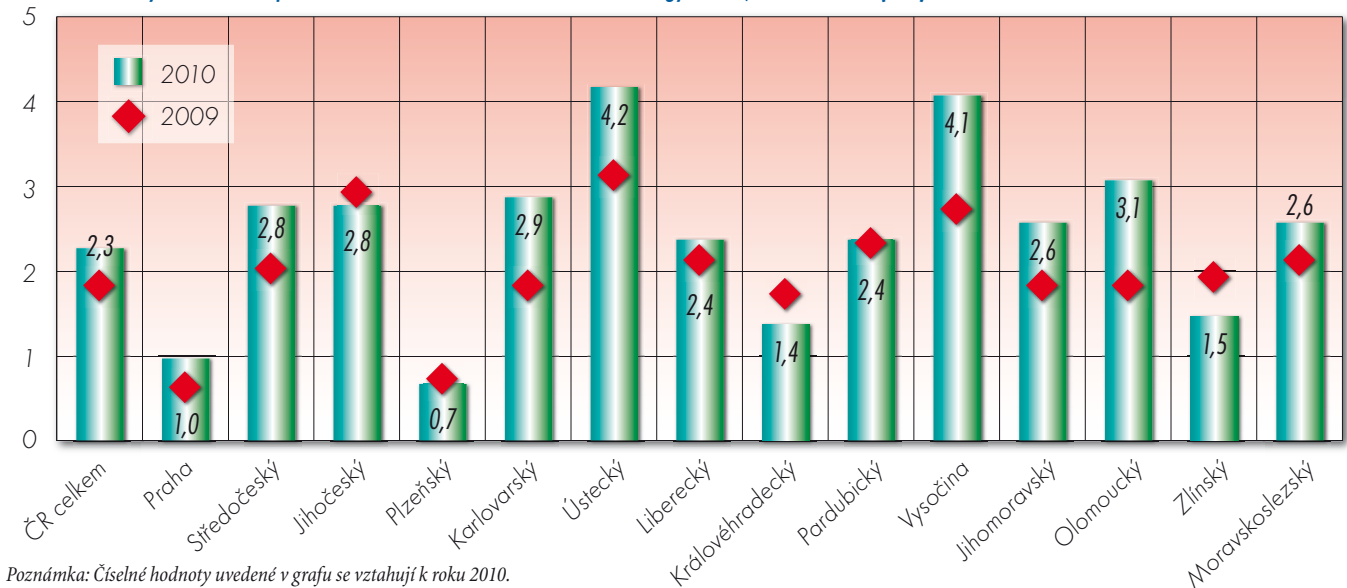
Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

E2G3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou, 2009 a 2010 (v %)

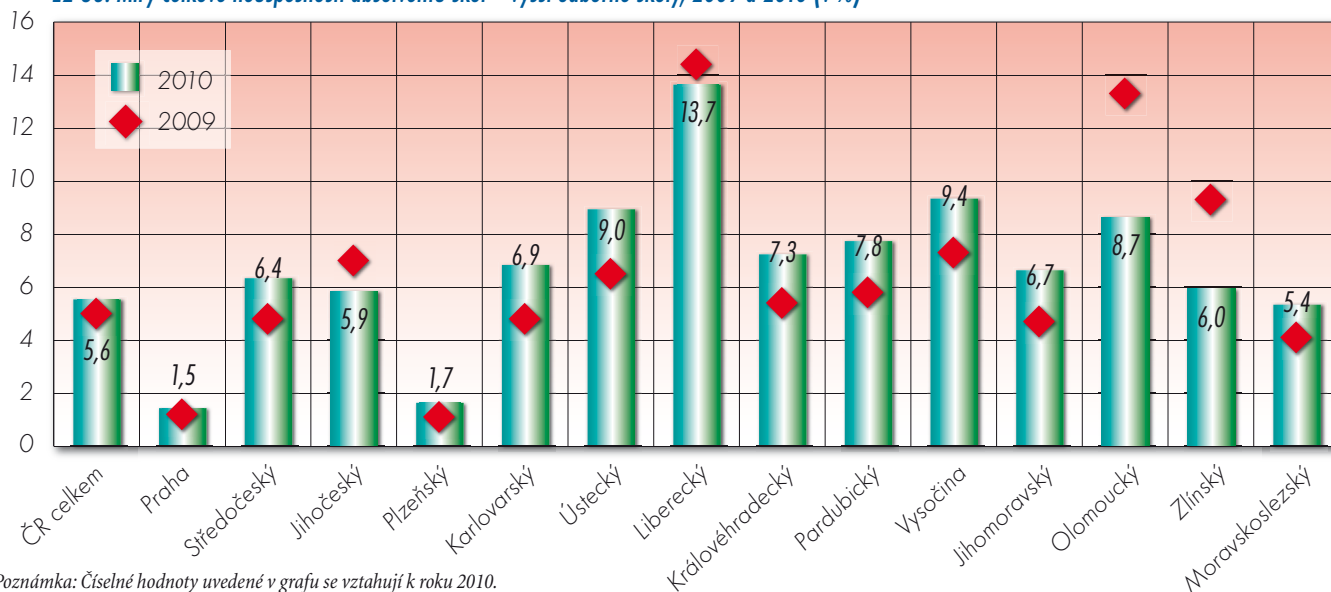
Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

E2 G4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů středních odborných škol, 2009 a 2010 (v %)

Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

E2 G5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – absolventi oborů gymnázií, 2009 a 2010 (v %)

Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

E2 G6: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol – vyšší odborné školy, 2009 a 2010 (v %)

Poznámka: Číselné hodnoty uvedené v grafu se vztahují k roku 2010.

E3 Specifická situace mladých lidí – přechod ze vzdělávání do zaměstnání

Přechod ze školy do zaměstnání je komplexní proces, který není závislý pouze na délce a kvalitě školní docházky, ale také na charakteru trhu práce a na ekonomických podmínkách. V době ekonomické krize, se kterou je spojena také vyšší obecná míra nezaměstnanosti, je samozřejmě přechod ze školy do zaměstnání obtížnějším. I mimo toto období jsou ti, kteří vstupují na trh práce poprvé, často charakterizováni vyššími mírami nezaměstnanosti než ti, kteří mají pracovní zkušenosti. V období ekonomické krize je tento trend ještě výraznější.

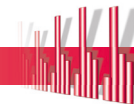
Vstup na trh práce může být pro jednotlivce často obtížný, i když najdou práci. **Mladí lidé** (pro potřeby této publikace tím chápeme **osoby ve věku 15–29 let**) někdy nastupují na volná pracovní místa, která jsou pod úrovní jejich (vzdělanostních) dovedností, přijímají dočasné práce nebo pracují méně, než by chtěli, aby získali pevné místo na trhu práce. Podmínky na trhu práce také ovlivňují rozhodování o vzdělávací dráze mladých lidí: když je situace na trhu práce špatná, mladí lidé mají tendenci zůstat déle ve vzdělávání; když je dobrá, na trh práce vstupují. Vysoké míry nezaměstnanosti tímto způsobem ovlivňují náklady na vzdělávání. Navíc pokračováním ve vzdělávání klesá jednotlivcům riziko zastarání jejich dovedností, na které by jednou na trhu práce navázali. Na tuto situaci by měli reagovat i představitelé vzdělávací politiky, a to investicemi do vzdělávání. Pokud se vyhlídky na získání práce snižují, investice do vzdělávání mají z pohledu veřejné perspektivy kladný význam. Za těchto okolností mohou být veřejné investice do vzdělávání rozumným způsobem, jak vyvážit nečinnost a investovat do budoucího hospodářského růstu.

Mladí lidé představují hlavní zdroj pracovní síly s novými dovednostmi. Pro náš vzdělávací systém je charakteristické, že takřka všichni absolventi základního vzdělávání pokračují ve své vzdělávací dráze na střední úrovni vzdělávání (cca 95 % absolventů základního vzdělávání přechází do středního vzdělávání). Nedokončení sekundárního typu vzdělávání je u nás spíše ojedinělým jevem, neboť vysoká nabídka dává při neúspěchu možnost pokračovat ve studiu v některém méně náročném oboru, včetně 1–2letých oborů středního vzdělání. Uvedený trend, kdy ve studiu na některém typu střední školy pokračuje většina absolventů základních škol, potvrzuje i pohled z hlediska populačních ročníků, kdy ze statistických údajů z roku 2010 vyplývá, že z celkového po-

čtu 15–19letých byla zaměstnána jen necelá 4 %. Současně je pro mladé lidi charakteristické, že po skončení střední školy velmi často pokračují ve vzdělávání na terciární úrovni. Ještě v 90. letech minulého století platilo, že většina absolventů středních škol (přes 70 %) nastupovala do zaměstnání. V současné době již toto neplatí a většina absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou vstupuje do terciárního vzdělávání (v posledních letech jde cca o 80 % absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou).

Problémy se sháněním zaměstnání a nástupem do zaměstnání jsou u mladých lidí způsobeny zejména nedostatkem pracovních zkušeností. Zaměstnavatelé dávají přednost zkušeným pracovníkům, a to zejména v období ekonomické krize, kdy je na pracovním trhu relativní dostatek zkušených pracovníků. Nedostatek pracovních zkušeností mohou mladí lidé alespoň částečně vykompenzovat získáváním pracovních zkušeností již během vzdělávání. Pro co nejjednodušší přechod mladých lidí ze vzdělávání do zaměstnání je doporučováno (experty na pracovní vztahy, mezinárodními organizacemi, zaměstnavateli), aby se mladí lidé již během studia snažili získat pracovní zkušenosti, ať již prostřednictvím odborných praxí, letních brigád, či přímo částečným pracovním úvazkem. Souběh práce a studia, případně alespoň občasná práce v oboru studia, umožňuje mladému člověku získat tolik cennou praxi již během studia a současně navázat důležité sociální a pracovní kontakty, které mu umožní lépe se orientovat na trhu práce a získat pracovní uplatnění. Současně je absolvování odborné praxe během vzdělávání pro potenciální zaměstnavatele signálem, že absolvent má o obor zájem a je iniciativní. Získání pracovních zkušeností zejména v oboru, který mladý člověk studuje, je jedním z předpokladů úspěšného dlouhodobého uplatnění na trhu práce.

Pro potřeby naší analýzy pohlížíme na mladé lidi (ve věku 15–29 let) ze dvou základních úhlů pohledu: **mladí lidé, kteří se účastní vzdělávání, a mladí lidé, kteří jsou mimo oblast vzdělávání**. Mezi další kritéria patří, zda jsou zaměstnaní, nezaměstnaní, či stojí mimo pracovní trh. Ve velikosti podílu nezaměstnaných mladých lidí, kteří jsou mimo vzdělávání, se v podstatě odráží míra nezaměstnanosti mladých lidí do 30 let. Lze předpokládat, že u části z nich jde pouze o jev dočasné povahy a že dříve či později zaměstnání naleznou, avšak nelze přejít skutečnost, že již i mezi takto mladými lidmi najdeme ty, kterým se dlouhodobě nedaří najít stabilní zaměstnání. Za jednu z hlavních příčin lze pokládat jejich nedostatečný nebo nevhodný vzdělanostně-kvalifi-

kační profil, tedy to, že pro jejich úroveň a obor vzdělání není na daném trhu práce uplatnění. U těchto osob pak může být trvalého zařazení do pracovního procesu dosaženo pouze prohloubením, rozšířením, popř. změnou jejich původní kvalifikace, tzn. návratem do vzdělávání. Vysokou důležitost tak získávají rekvalifikační kurzy, všechny formy dalšího vzdělávání a nově i zkrácené formy středního vzdělávání s výučním listem a středního vzdělávání s maturitní zkouškou (viz kapitola C5).

E3.1 Struktura mladých lidí podle toho, zda jsou ve vzdělávání, pracují, jsou nezaměstnaní, nebo mimo pracovní trh i vzdělávání

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly mladých lidí (zvláště mužů a žen) v jednotlivých věkových kategoriích (15–29 let a dále 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let), kteří jsou zaměstnaní, nezaměstnaní, studují, popř. jsou mimo pracovní trh i vzdělávání, čímž odráží jejich vzdělávací a pracovní status ve věku typickém pro opouštění počátečního vzdělávání a přechod do světa práce. Někteří lidé v daných věkových skupinách ještě studují, jiní již působí na trhu práce, a to více či méně úspěšně – jsou zaměstnaní či nezaměstnaní. **Ukazatel tak poskytuje základ pro popsání situace mladých lidí a dává také přehled o hlavních trendech obvyklých při přechodu ze školy do zaměstnání v souvislosti s regionálními specifiky trhu práce.**

Metodika výpočtu

PV – celkový počet obyvatel ve sledované kategorii (ve vzdělávání, zaměstnaní, nezaměstnaní atd.) a v dané věkové skupině

P – celkový počet obyvatel v dané věkové skupině

i – věkové skupiny

- 15–29 let
- 15–19 let
- 20–24 let
- 25–29 let

j – kategorie

- ve vzdělávání
- mimo vzdělávání
- zaměstnaní
- nezaměstnaní

Zaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří patří mezi placené zaměstnané nebo sebezaměstnané. Není rozhodující, zda jejich pracovní aktivita má trvalý, dočasný, sezonní, či příležitostný charakter ani zda vykonávají jedno, či více zaměstnání. Mezi zaměstnané patří rovněž příslušníci armády (vojáci z povolání).

- **Placení zaměstnaní** = všichni s formální vazbou k zaměstnání (pracovní poměr, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, další smluvní vztahy mimo oblast pracovního práva).
- **Sebezaměstnaní** = všichni zaměstnavatelé, pracovníci na vlastní účet (podnikatelé bez zaměstnanců), všichni členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci.

Nezaměstnaní – všichni starší 15 let, kteří ve sledovaném období souběžně splňovali tři uvedené podmínky:

- **byli bez práce**, tzn. nebyli ani v placeném zaměstnání, ani sebezaměstnaní;
- **hledali aktivně práci** registrací u úřadu práce nebo u soukromé zprostředkovatelny práce, patří sem rovněž hledání přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem;

- **byli připraveni k nástupu do práce**, tj. byli během referenčního období k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání.

Zaměstnaní ve vzdělávání = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání, kteří zároveň patří i do kategorie zaměstnaní (zároveň studují a jsou zaměstnaní).

Nezaměstnaní mimo vzdělávání = nezaměstnaní, nestudující.

Ve vzdělávání a mimo pracovní sílu = studující denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, kteří nepatří do kategorie „zaměstnaní“ (tzn. „pouze“ studují).

Zaměstnaní mimo vzdělávání = zaměstnaní, nestudující.

Nezaměstnaní ve vzdělávání = nezaměstnaní účastníci se rekvalifikačních kurzů.

Mimo pracovní sílu i vzdělávání = ekonomicky neaktivní, kteří nestudují – ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné, starobní důchodci.⁴⁶

Zdroj dat

- ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil, přepočtené průměry za rok 2010

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Věkové skupiny mladých lidí (15–29 let, 15–19 let, 20–24 let a 25–29 let) jsme rozdělili na základě jejich postavení ve vzdělávání:

- 1) mladí lidé z odpovídají věkové skupiny, kteří jsou **ve vzdělávání**;
- 2) mladí lidé z odpovídají věkové skupiny, kteří jsou **mimo vzdělávání**.

Vzhledem k tomu, že mnoho pracovních míst na současném trhu práce vyžaduje stále vyšší-obecné úrovně dovedností, osoby s nízkou úrovní těchto dovedností jsou často penalizovány. Nejtěživěji tak dopadá případná nezaměstnanost na nekvalifikované mladé lidi. Na tuto skupinu doléhají nejvíce sociální problémy, neboť jejich šance na uplatnění na trhu práce je velmi malá. Taktéž nezaměstnaní v této skupině jsou častěji než ostatní postiženi dlouhodobou nezaměstnaností. Naproti tomu nejlépe si na trhu práce stojí absolventi vysokých škol, kde se míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 20–29 let pohybuje okolo 2,5%. Absolventi vysokých škol si totiž ve většině případů sami vyhledávají pracovní místa a taktéž valná část z nich se s pracovním trhem alespoň částečně seznámila v průběhu odborné praxe, jejíž absolvování je během studia povinné.

Z mladých lidí ve věku 15–29 let byla v roce 2010 více než polovina mimo vzdělávací systém, tedy nacházela se v kategorii „mimo vzdělávání“, a to **51,6 %**. Mezi studující se pak řadilo **48,4 %**.⁴⁷ Pokud se zaměříme na podrobnější kategorie, pak nejvíce mladých lidí je mimo vzdělávání a jsou zaměstnaní (38,3 %). U žen je dále významná i kategorie „mimo pracovní sílu i vzdělávání“, neboť do této kategorie se řadí období mateřské a rodičovské dovolené, kterou nastupují v absolutní většině ženy a přerušují tak svou pracovní (případně studijní) kariéru. Ve věkové skupině 15–29 let do této kategorie patří 13,2% žen.

Zcela podle očekávání největší zastoupení kategorie „ve vzdělávání“ nalezneme v nejmladší sledované věkové skupině 15–19 let, kde se 93,6% mladých lidí z této věkové kategorie vzdělává. Tento vysoký podíl je pochopitelný, neboť jde o skupinu mladých lidí, kteří dokončili základní vzdělávání a v absolutní většině v tomto věku po-

⁴⁶ Určitá část populace zůstává trvale mimo pracovní trh i vzdělávání – jedná se o osoby, které buď pracovat nechtějí, tzv. „na okraji společnosti“ („dobrovolní“ bezdomovci, drogově závislí, ...), nebo nemohou z důvodu nemoci, trvalého či dočasného zdravotního postižení (osoby umístěné v ústavech sociální péče, invalidní občané aj.), popř. obojí. Tito lidé tvoří ve většině společností okolo 4 %.

⁴⁷ Jde o studenty denního, respektive prezenčního vzdělávání/studia, viz metodika.

krajují ve vzdělávání na střední škole. Spolu s rostoucím věkem však podíl studujících významně klesá: ve věkové skupině 20–24 let již studuje (opět máme na mysli pouze studenty denní formy vzdělávání) jen 48,6 % lidí a ve věku 25–29 let je ve vzdělávání, tedy v prezenčním studiu, již jen 12,2 % mladých lidí. Je tak zřejmé, že se zvyšujícím se věkem se mladí lidé přesouvají z kategorie studujících mezi zaměstnané, v menší míře i případně mezi nezaměstnané a mimo pracovní sílu.

Ve srovnání s rokem 2009 došlo ve všech věkových kategoriích k nárůstu podílu studujících, a to včetně nejmladší věkové skupiny (15–19 let), i když zde došlo k nárůstu pouze o 0,8 procentního bodu. Ve věkové skupině 20–24 let podíl mladých lidí ve vzdělávání narostl o 4,8 procentního bodu a v „nejstarší“ věkové skupině 25–29 let došlo k nárůstu taktéž o 4,8 procentního bodu. V roce 2008 bylo ve věkové kategorii 15–19 let ve vzdělávání 92,7 %, ve věkové kategorii 20–24 let šlo o 44,8 % a ve věkové skupině 25–29 let o 11,1 %. V roce 2007 bylo ve věkové kategorii 15–19 let ve vzdělávání 92,7 % osob, ve věkové skupině 20–24 let 42,1 % a ve věkové skupině 25–29 let pak 9,0 %. V roce 2006 bylo ve vzdělávání ve věkové skupině 15–19 let 91 % mladých lidí, ve věkové skupině 20–24 let 40,0 % a ve věkové skupině 25–29 let šlo o 7,7 %. V roce 2005 bylo v nejmladší věkové skupině (15–19 let) ve vzdělávání 86,8 % mladých lidí, ve věkové skupině 20–24 let 36,6 % a v nejstarší věkové skupině 25–29 let pouze 7,1 %. Jak můžeme vidět, podíl mladých lidí ve vzdělávání plynule narůstal až do roku 2009, kdy došlo ve všech skupinách k mírnému poklesu, v roce 2010 se však podíl mladých lidí ve vzdělávání v jednotlivých věkových skupinách opět navýšil.

Pokud se podíváme na strukturu skupiny **mladých lidí ve vzdělávání, pak lze jednoznačně říci, že zastoupení zaměstnaných a nezaměstnaných je u studující populace ve věku 15–29 let takřka zanedbatelné**: pokud vezmeme za základ všechny osoby ve vzdělávání, pak pouze 8,3 % je zaměstnaných (v roce 2009 šlo o 3,9 %, v roce 2008 o 7,1 %) a 1,0 % nezaměstnaných (v roce 2009 šlo o 0,5 %, v roce 2008 jich bylo 0,3 %). Zbývajících 90,7 % mladých lidí je ekonomicky neaktivních, tzn., že „pouze“ studují. Velmi nízký podíl studujících, kteří jsou zaměstnaní, není z hlediska následného hledání zaměstnání příliš pozitivní, i když je jistě pozitivním zjištěním, že ve srovnání s předchozími roky jejich podíl vzrostl. Současně je nutné vzít do úvahy, že do sledované kategorie patří pouze žáci a studenti denního/prezenčního studia, kteří mají zároveň trvalý zaměstnanecký poměr – takových zřejmě v celkovém kontextu není mnoho. V naší analýze již nejsou zachyceny údaje za jiné formy vzdělávání než prezenční, které by jistě ukázaly, že podíl lidí, kteří jsou zaměstnaní a přitom studují, je daleko vyšší. Současně do této kategorie jsou zahrnuti i žáci středních škol, kde se souběh zaměstnání a vzdělávání objevuje zřídka. Pokud se podíváme na jednotlivé věkové kategorie, vidíme, že ve starších věkových kategoriích je poměr zaměstnaných studujících vyšší. V nejmladší **věkové skupině 15–19 let pracuje při studiu pouze 1,3 %** mladých lidí a 98,4 % je neaktivních. Ve věkové kategorii **20–24 let studuje a zároveň pracuje 10,9 %** mladých lidí a 87,8 % je neaktivních, ale ve věkové kategorii **25–29 let již je zaměstnaných 41,6 % studujících** a pouze 54,7 % je neaktivních.⁴⁸ Pokud se podíváme na srovnání s předchozími lety, pak v obou mladších věkových kategoriích došlo pouze k malým posunům, ale v nejstarší věkové skupině došlo v loňském roce k zajímavému výkyvu – při studiu pracovalo pouze 17,8 % a pouze studovalo 80,4 %. Naopak hodnoty roku 2008 byly podobné roku 2010, ve vzdělávání a současně zaměstnáno bylo 41,5 % a pouze 57,0 % bylo ekonomicky neaktivních.

V rámci kategorie „**ve vzdělávání**“ je také podskupina „**nezaměstnaní**“. Jde o zvláštní případ, kdy má dotyčný status studujícího-neza-

městnaného, v podstatě jde o období, v němž mladý člověk podstupuje nějaký druh **rekvalifikace**. Jak vyplývá z předchozích informací, podíl osob v této kategorii jsou velmi malé, a to ve všech věkových skupinách (ve věku 15–19 let jde o 0,3 %, ve věku 20–24 let o 1,3 % a ve věku 25–29 let jde o 3,7 %). Tato skutečnost poukazuje na velmi malé rozšíření rekvalifikací v současné době – v celkovém kontextu trhu práce existuje jen velmi malý podíl mladých lidí, kteří nějaký druh rekvalifikace podstoupili.

Při podrobnějším pohledu na podskupinu „**nezaměstnaní mimo vzdělávání**“ (tzn. „běžní“ nezaměstnaní) vidíme, že do této podskupiny spadá ve věku 15–29 let z celé věkové skupiny (tedy jak kategorie „ve vzdělávání“, tak kategorie „mimo vzdělávání“) 6,0 % osob. Ve věkové skupině 15–19 let činí podíl mladých nezaměstnaných pouhých 2,5 %, což je zřejmě ovlivněno tím, že v této věkové skupině mají mladí lidé ukončeno pouze nižší vzdělání a tito mladí lidé se hůře uplatňují na trhu práce (viz kap. E2). Pokud se však na podskupinu „nezaměstnaní mimo vzdělávání“ podíváme v rámci kategorie „mimo vzdělávání“, pak vidíme, že ve věku 15–29 let tvoří 11,6 %, což je o 1,6 procentního bodu více než v roce 2009 a takřka dvakrát tolik, co v roce 2008. Ve věkové skupině 15–19 let jde o 38,1 %, což je o 5 procentních bodů více než v roce 2009 a o více než 15 procentních bodů více než v roce 2008.

Pokud se nyní podíváme na ukazatel **z genderového pohledu**, lze říci, že **hodnoty zastoupení mezi studujícími a mezi těmi, kteří jsou „mimo vzdělávání“ se od sebe liší**: ve věku 15–29 let je ve vzdělávání o 5,6 procentního bodu více žen než mužů. Ve věku 15–19 let jde o rozdíl 2 procentních bodů v neprospěch mužů, ve věku 20–24 let je rozdíl největší, a to 14,4 procentního bodu v neprospěch mužů, a ve věku 25–29 let jde o 2,5 procentního bodu, o který je žen ve vzdělávání více. Ještě výraznější genderové rozdíly lze nalézt v kategorii „mimo pracovní trh a vzdělávání“, kde jsou velmi zřetelné. Kategorie „**mimo pracovní sílu i vzdělávání**“ představuje **nejvýraznější diferenciální faktor** v pracovním a vzdělávacím statusu **mužů a žen**. Podíl žen, které patří do této skupiny, je výrazně vyšší než podíl mužů. Hlavní příčinou je zde odchod žen na mateřskou a následnou rodičovskou dovolenou. Podíly žen v této kategorii s věkem významně rostou a kulminují zejména v nejstarší věkové kategorii: zatímco ve věku 15–19 let je „mimo pracovní sílu i vzdělávání“ pouze 1,7 % žen a 0,9 % mužů, ve věkové skupině 20–24 let je to již 10,1 % žen a 2,1 % mužů a ve věku 25–29 let jde dokonce o 25,5 % žen a o 2,4 % mužů. Současně ze srovnání s předchozími roky vyplývá, že zejména v mladších věkových skupinách dochází ke snížení podílu žen v této kategorii. V roce 2005 bylo „mimo vzdělávání i mimo pracovní sílu“ ve věkové skupině 15–19 let 6,1 % žen, v roce 2006 šlo o 1,8 %, v roce 2007 o 1,6 %, v roce 2008 o 1,4 % a v roce 2009 o 1,5 % a v roce 2010 se jejich podíl mírně zvýšil. Ve věkové skupině 20–24 let bylo v roce 2005 v této kategorii 14,6 %, v roce 2006 šlo o 10,6 %, v roce 2007 o 11,1 % žen, v roce 2008 také o 11,1 %, v roce 2009 o 10,5 % a v roce 2010 šlo o 10,1 %. V nejstarší věkové skupině 25–29 let bylo v roce 2005 v této kategorii 30,7 % žen, v roce 2006 celkem 30,4 %. V roce 2007 došlo k mírnému poklesu na 29,3 %, přičemž tento pokles pokračoval i v roce 2008 – na 27,7 % –, v roce 2009 klesl na 26,2 % a v roce 2010 pak podíl klesl na 25,5 %.

U kategorie „nezaměstnaní mimo vzdělávání“, tedy „tradičních“ nezaměstnaných, nejsou **genderové rozdíly** příliš velké, avšak zajímavé jsou zejména rozdíly v jednotlivých věkových skupinách. Ve všech věkových skupinách je **nezaměstnanost mužů vyšší**. V nejmladší věkové skupině 15–19 let činí podíl nezaměstnaných mužů mimo vzdělávání 2,9 % a žen 1,9 %. Ve věku 20–24 let nezaměstnanost u obou pohlaví vzrostla (u mužů jde o 9,1 %, u žen o 6,2 %). V nejstarší věkové skupině 25–29 let již nezaměstnanost u mužů klesla na 8,1 %, kdežto u žen zůstala na stejné úrovni – 6,2 %. Ačkoliv rozdíly nejsou nijak vý-

48 *Dopocet do 100 % tvoří ti, kteří jsou ve vzdělávání a jsou současně nezaměstnaní.*

razné, je zajímavý rozdílný trend vývoje nezaměstnanosti u mužů a žen se stoupajícím věkem – u mužů nezaměstnanost v nejstarší věkové skupině klesá, kdežto u žen zůstala na stejné úrovni, přičemž v předchozích letech mírně stoupala.

Regionální rozdíly

Rozložení mladých lidí v kategoriích „ve vzdělávání“ a „mimo vzdělávání“ je v jednotlivých regionech různé. **V kategorii „ve vzdělávání“ je nejvíce mladých lidí ve věku 15–29 let v Praze (53,0 %) a v Královéhradeckém (52,5 %), Zlínském (51,94 %), Olomouckém (50,7 %) a Jihomoravském kraji (50,3 %).** Naopak nejméně mladých lidí ve vzdělávání je v Karlovarském (42,3 %), Ústeckém (42,3 %), Libereckém (45,8 %) a Plzeňském kraji (46,5 %). V ostatních krajích překračuje podíl mladých lidí ve vzdělávání 47 %. Ve srovnání s předchozím rokem se podíl mladých lidí ve vzdělávání navýšil ve všech regionech. Tímto nárůstem se podíl mladých lidí ve vzdělávání vrátil k trendu z předchozích let, kdy jejich podíl plynule narůstal.

V nejmladší věkové kategorii 15–19 let se vzdělávání věnuje nejvíce takto mladých lidí v Praze (95,7 %), v kraji Vysočina (95,7 %) a v Olomouckém (95,6 %), Jihomoravském (95,1 %) a Královéhradeckém kraji (95,0 %). Nejméně jich studuje v Karlovarském (86,7 %) a Ústeckém kraji (89,6 %). V ostatních krajích studuje vždy více než 90 % odpovídající populace.

Ve věku 20–24 let najdeme nejvíce studujících v Praze, kde jde o 63,1 % odpovídající populace. Výrazným odstupem následují Královéhradecký (55,9 %), Olomoucký (54,9 %), Jihočeský (52,3 %), Jihomoravský (51,9 %), Zlínský (51,6 %) a Plzeňský kraj (51,0 %). Nejnižší podíl studujících z této věkové kategorie najdeme v Karlovarském (32,2 %) a Ústeckém kraji (33,4 %). V ostatních krajích studuje více jak 40 % lidí z této věkové skupiny. Jak můžeme vidět, rozdíl mezi Prahou a Karlovarským krajem v podílu studujících v této věkové kategorii činí 30,9 procentního bodu.

Ve věkové skupině 25–29 let studuje nejvíce mladých lidí opět v Praze, a to 21,0 %, což je o 7,2 procentního bodu více než v roce 2009. Následují kraje Zlínský s 15,7 % (o 6,4 procentního bodu více než v roce 2009), Karlovarský s 14,1 % (o 10,2 procentního bodu více než v předešlém roce), Jihomoravský s 13,7 % (o 5,2 procentního bodu více než v roce 2009) a Královéhradecký s 13,2 % (o 3,8 procentního bodu více než v roce 2009). V ostatních krajích je podíl studujících nižší než 12 %. Nejméně studujících z této věkové skupiny je v Plzeňském, kde jde o 8,0 % (o 1,7 procentního bodu více než v roce 2009), Středočeském, a to 8,2 % (o 3,6 procentního bodu více než v roce 2009), Olomouckém, kde jde o 8,9 % (o 4,5 procentního bodu více než v roce 2009), Jihočeském s 9,0 % (o 3 procentní body více než v předchozím roce) a Moravskoslezském kraji s 10,0 % (o 4,1 procentního bodu více než v roce 2009). V ostatních krajích studovalo více než 10 % odpovídající populace.

Uvedené trendy v podstatě odpovídají údajům o vzdělanostní struktuře obyvatelstva v jednotlivých regionech. **Čím vyšší je zastoupení osob s nejvyšším (terciárním) vzděláním v daném kraji, tím vyšší je i zastoupení kategorie studujících. Současně jde o ty regiony, ve kterých je vyšší koncentrace vysokých škol, mají také vyšší účast mladých lidí na vzdělávání** (Praha, Brno, Hradec Králové atd.). Mezi kraje s nejnižším zastoupením mladé studující populace patří jednoznačně Ústecký a Karlovarský kraj, které patří k regionům s nižším zastoupením osob s ukončeným terciárním vzděláním.

Podíl zaměstnaných, kteří zároveň studují⁴⁹, je dlouhodobě velmi nízký. Při studiu v denním vzdělávání je zaměstnáno jen velmi malé množství mladých lidí (4 %). Tuto průměrnou hodnotu přesá-

huje nejvíce Praha, kde studuje a zároveň je zaměstnáno 9,2 % lidí, což je o 5,2 procentního bodu více, než je republikový průměr. Druhým krajem s nejvyšším zastoupením těch, kteří studují a jsou zaměstnaní, je v Královéhradeckém kraji (5,2 %). Následuje kraj Vysočina (4,5 %) a Karlovarský kraj (4,2 %). V ostatních krajích je to méně než 4 %. Nejméně zaměstnaných, kteří studují, najdeme mezi mladými lidmi ve vzdělávání v Olomouckém (2,2 %), Libereckém (2,3 %), Zlínském (2,7 %) a Moravskoslezském kraji (2,9 %). Ve zbývajících krajích je to více než 3 %.

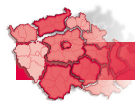
Taktéž zastoupení **nezaměstnaných osob účastnících se vzdělávání** (tedy rekvalifikací) je ve všech krajích takřka zanedbatelné. Nejvíce těchto studujících najdeme ve Zlínském (1,0 %), Karlovarském (0,8 %) a Pardubickém kraji (0,8 %). Nejméně je nezaměstnaných ve vzdělávání v Ústeckém (0,2 %), Jihočeském (0,2 %) a Moravskoslezském kraji (0,2 %). Takto nízké zastoupení nezaměstnaných ve vzdělávání je nepříznivé, neboť rekvalifikace tvoří jeden z účinných nástrojů úspěšného (znovu)začlenování nezaměstnaných osob na trh práce. Zejména je znepokojující, že jde o dlouhodobý trend, který se nijak výrazně nemění.

Podkategorie „**nezaměstnaní mimo vzdělávání**“ upozorňuje na nezaměstnanost mladých lidí do 30 let. Procento nezaměstnaných mezi mladými lidmi tak představuje důležitou charakteristiku vypočítající o sociálně-ekonomické situaci daného regionu. Celorepublikový průměr činí 6,0 % pro populaci ve věku 15–29 let, přičemž nejvyšší podíl nezaměstnaných v tomto věku je v Karlovarském (11,6 %) a Ústeckém kraji (10,1 %). V ostatních krajích je jejich podíl nižší než 10 %, přičemž nejnižší podíl nezaměstnaných mladých lidí nalezneme – v souladu s nízkými mírami nezaměstnanosti – v Praze (3,7 %), kraji Vysočina (4,3 %) a v Jihočeském (4,8 %) a Středočeském kraji (4,8 %). V ostatních krajích je podíl nezaměstnaných mimo vzdělávání mezi mladými lidmi vyšší než 5 %. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ve všech krajích k nárůstu mladých lidí v této kategorii, což je zřejmě ovlivněno ekonomickou krizí.

Kategorii „**mimo vzdělání a pracovní sílu**“ naplňují lidé, kteří nevstoupili na trh práce ani jako zaměstnaní, ani jako nezaměstnaní. Z velké části jde o mladé lidi, kteří jsou na rodičovské či mateřské dovolené.⁵⁰ Tuto hypotézu potvrzují i statistické údaje prostřednictvím tohoto ukazatele. V České republice na mateřskou a rodičovskou dovolenou nastupují především ženy, což potvrzuje náš ukazatel. Při pohledu na ženskou populaci věku 15–29 let je zjevné, že doba, kterou ženy stráví na mateřské dovolené, souvisí s „načasováním“ narození prvního dítěte. Pokud ženy odloží narození prvního dítěte na pozdější dobu, tzn. 30 let a později, v našich údajích nefigurují. Pokud se jim první dítě narodilo před 30. rokem života, pak naplňují kategorii „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Je zajímavé, jak odlišně se chovají ženy v jednotlivých krajích. Krajem s **největším zastoupením žen** ve věku 15–29 let v kategorii „**mimo pracovní sílu i vzdělávání**“ je Ústecký kraj (21,5 % oproti celorepublikovému průměru 13,2 %). Jak víme z předchozích údajů, jde o kraj s vysokou nezaměstnaností a zároveň s nízkým podílem mladých lidí, kteří studují. Následují Liberecký (16,1 %), Karlovarský (15,5 %) a Středočeský kraj (15,5 %). Na druhé straně kontinua pak stojí Praha (8,6 %), kde je zastoupení žen nižší o 12,9 procentního bodu, než je tomu v Ústeckém kraji, a o 4,6 procentního bodu, než je celostátní průměr. Dalšími kraji s nízkým zastoupením žen v této kategorii jsou Zlínský (10,4 %) a Olomoucký kraj (10,5 %). V ostatních krajích je to více než 11 % žen. Podíl žen v této kategorii se ve srovnání s rokem 2009 v průměru snížil o 0,3 procentního bodu. K poklesu podílu této podkategorie došlo takřka ve všech krajích s výjimkou Středočeského

⁵⁰ Kromě těch, kteří jsou na mateřské či rodičovské dovolené, patří do této kategorie ženy v domácnosti, občané s průkazem ZTP, ZTP/P, osoby dlouhodobě nemocné a starobní důchodci.

⁴⁹ Připomínáme, že jde o údaje o studujících v denním/prezenčním vzdělávání a studiu.

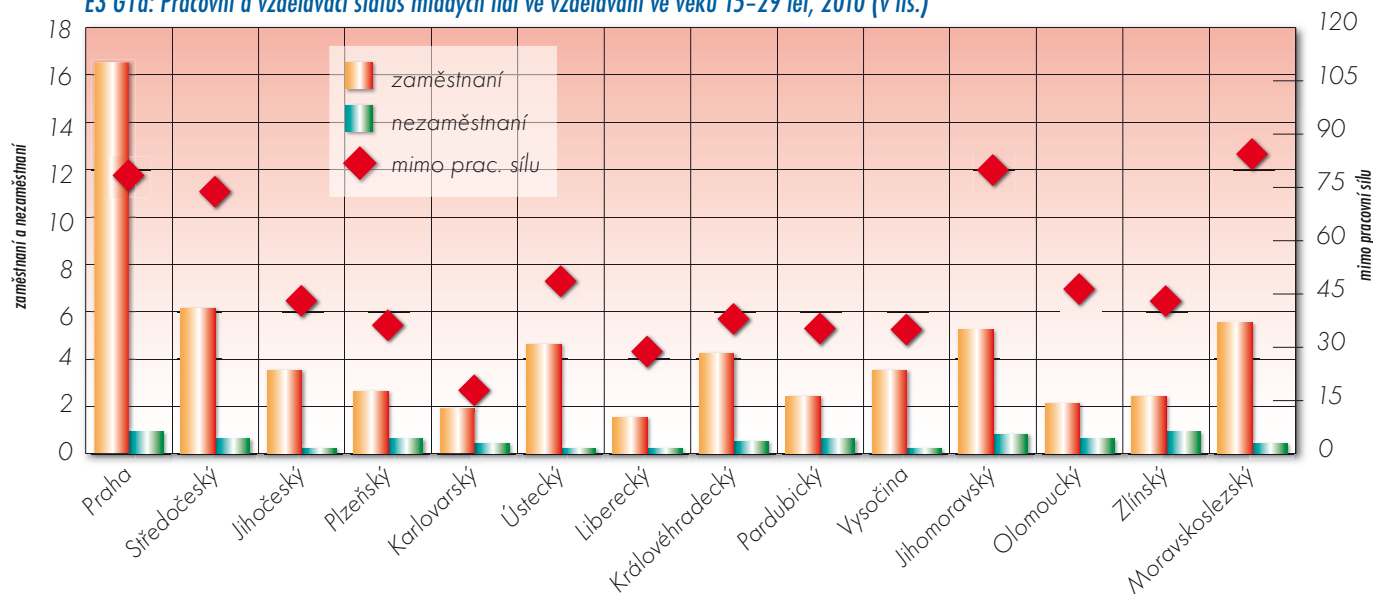
(nárůst o 2,7 procentního bodu), Jihočeského (nárůst o 1 procentní bod), Libereckého (nárůst o 1 procentní bod), Královéhradeckého (nárůst o 0,4 procentního bodu) a Moravskoslezského kraje (nárůst o 0,4 procentního bodu). Naopak k nevýraznějšímu poklesu podílu žen v této kategorii došlo v Karlovarském (pokles o 3,1 procentního bodu), Plzeňském (pokles o 2,8 procentního bodu) a Ústeckém kraji (pokles o 2,3 procentního bodu). Podíl mužů je v této kategorii velmi nízký, kdy mimo vzdělání a mimo pracovní sílu je pouze 1,9 % mužů – nejvíce jich v této kategorii najdeme v Karlovarském (3,5 %), Ústeckém (2,7 %), Moravskoslezském (2,5 %) a Olomouckém kraji (2,3 %). Naopak nejméně mužů v této kategorii je v Pardubickém (0,8 %), Jihomoravském (1,3 %) a Středočeském kraji (1,4 %) a v Praze (1,5 %).

Zvláštní pozornost si zaslouží podíl žen v kategorii „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ v nejstarší věkové skupině 25–29 let. Do této skupiny patří 25,5 % žen příslušného věku. Dva krajní body zde představují Praha a Ústecký kraj. V Praze do této kategorie patří pouze 14,3 % žen, což je o 11,2 procentního bodu méně, než je republikový průměr. Druhým extrémem je Ústecký kraj, kde do této kategorie spadá 37,9 % žen, což je o 12,4 procentního bodu více, než je průměrná republiková hodnota. Rozdíl mezi Prahou a Ústeckým krajem v podílu žen této kategorie tak činí 23,6 procentního bodu. Druhým krajem s nejvyšším zastoupením žen této skupiny je Jihočeský kraj, kde

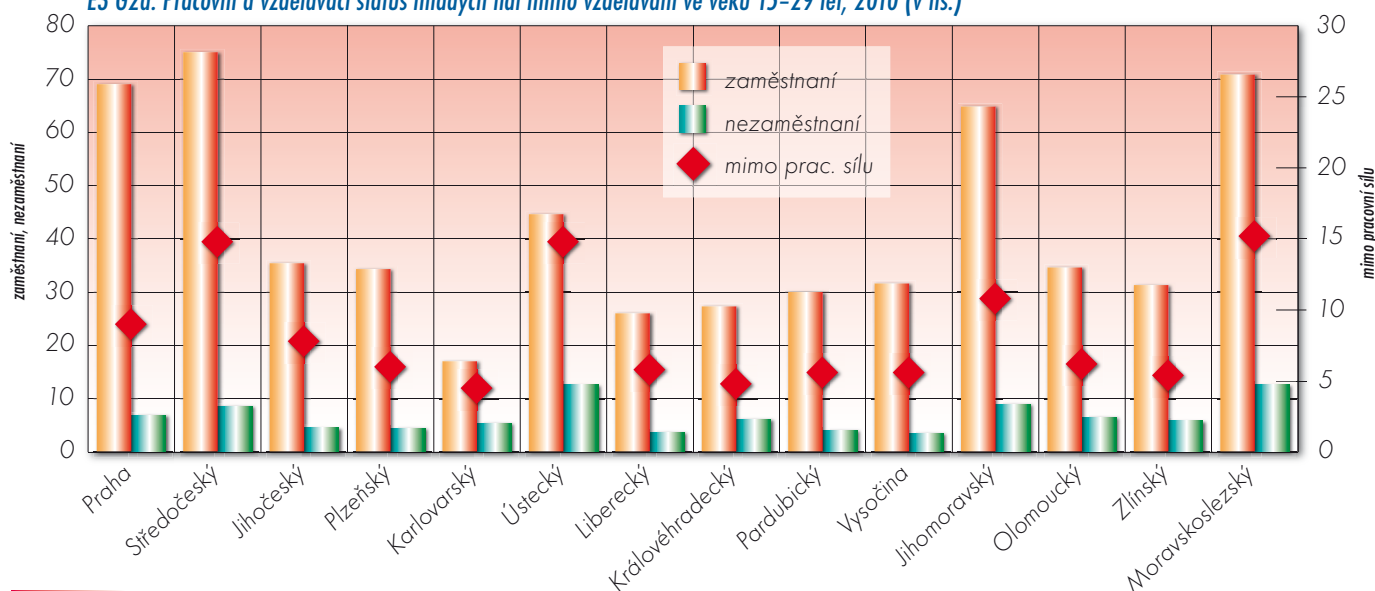
je „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ 33,7 % žen, což je o 14,4 procentního bodu více, než jaký je podíl těchto žen v Praze. Přes 30 % hranici se dostal ještě Liberecký kraj, kde je v této kategorii 30,3 % žen. Naopak druhým krajem s nejnižším zastoupením žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“ je po Praze Olomoucký kraj (20,4 %), následuje Jihomoravský (22,5 %), Plzeňský (23,2 %) a Zlínský kraj (24,4 %). V ostatních krajích je podíl žen této kategorie vyšší než 25 %.

Ve všech krajích došlo v meziročním srovnání k nárůstu podílu mladých lidí ve vzdělávání. Nárůst je patrný i ve srovnání s rokem 2008, což potvrdilo dlouhodobý trend nárůstu mladých lidí ve vzdělávání. Rok 2009 se tak ukázal být výjimkou. Vyšší podíl mladých lidí, kteří studují, je charakteristický především pro kraje Praha, Královéhradecký, Jihomoravský a Zlínský, což jsou současně kraje, kde jsou vysoké podíly lidí s vyšším vzděláním. Dalším rysem těchto krajů je i nižší podíl mladých žen „mimo pracovní sílu i vzdělávání“. Na opačném konci pomyslného kontinua ohledně zastoupení mladých lidí ve vzdělávání stojí Ústecký a Karlovarský kraj. Pro tyto kraje je charakteristická vyšší míra nezaměstnanosti a poměrně malé zastoupení mladých lidí ve vzdělávání a vysoký podíl žen „mimo pracovní sílu i mimo vzdělávání“. Velmi negativním zjištěním platným pro všechny kraje je jen velmi nízký podíl mladých lidí podstupujících rekvalifikace, kdy účast na rekvalifikacích na „plný úvazek“ představuje ve všech krajích u mladé populace pouze okrajový jev.

E3 G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15–29 let, 2010 (v tis.)

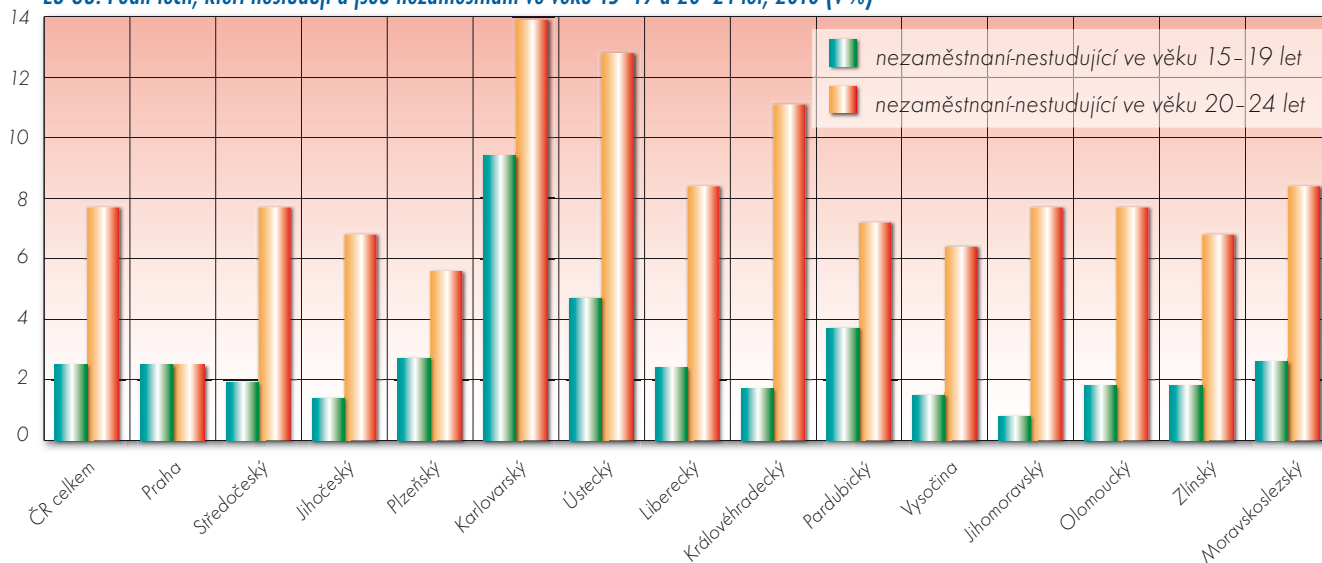

E3 G2a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15–29 let, 2010 (v tis.)

E3 G3: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15–19 a 20–24 let, 2010 (v %)

E4 Výdělků a dosažené vzdělání

Každý lidský jedinec přichází na svět s jistou dávkou talentu či nadání, které samo o sobě obvykle nestačí k uplatnění ve společnosti a k důstojnému plnoprávnímu životu. Vrozené dispozice je nutné rozvíjet procesem vzdělávání, které vede k určitému stupni vzdělání.

Ve slovníkách se obvykle pojem vzdělání vysvětluje jako souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí. V chápání pojmu vzdělávání se nelze omezit pouze na vzdělávání školní, naopak je třeba na ně pohlížet jako na nepřetržitý proces, který začíná bezprostředně po narození a pokračuje během celého života. Ve vyspělých zemích je čím dál větší důraz kladen na vzdělávání dospělých a na celoživotní profesní růst.

Vzdělání je významným faktorem, který přináší zisk jak z individuálního, tak z celospolečenského hlediska a je třeba zdůraznit, že kromě stupně dosaženého vzdělání vystupuje stále více do popředí také jeho kvalita a možnost uplatnění ve společnosti a zejména na trhu práce.

Z individuálního pohledu je vzdělání investicí, která přináší vyšší socioekonomický status, lepší finanční ohodnocení a s tím související vyšší životní úroveň. Tato investice **neztrácí na hodnotě a navíc bývá v průběhu života podpořena zkušenostmi.** Očekávaným výnosem této investice je především vyšší šance na získání zaměstnání a zvýšený výdělek v porovnání s jedinci, kteří mají nižší či méně kvalitní vzdělání. Je známou skutečností, že **s rostoucí kvalifikací se zlepšuje postavení jedince na trhu práce.** Čím je člověk vzdělanější a kvalifikovanější, tím snáze se zpravidla orientuje v nových podnětech, lépe zpracovává a vyhodnocuje nové informace a učí se novým věcem, rychleji a lépe zvládá a využívá nové technologie. Je tedy logické, že kvalifikačně náročná povolání, kterých stále přibývá, vyžadují lépe vzdělané a kvalifikované jedince. Vyšší stupeň vzdělání neprodukuje jen čistě soukromé výnosy pro jednotlivce, ale přináší prospěch též ostatním členům společnosti.

Přínosy ze vzdělání jsou tedy neméně významné i z celospolečenského hlediska. Jsou to právě ti nejvzdělanější a nejkvalifikovanější lidé, kteří jsou hlavní hybnou silou celé společnosti a významným faktorem ekonomického i kulturního rozvoje a konkurenceschopnosti celé země i jednotlivých regionů.

V důsledku permanentního zvyšování kvalifikační náročnosti většiny profesí mají šanci dlouhodobě uspět pouze ti, kdo jsou připraveni, respektive vybaveni určitými znalostmi, schopnostmi a dovednostmi. V rámci trendů trhu práce kontinuálně ubývá nekvalifikovaných či

málo kvalifikovaných pracovních pozic, což stále více ztěžuje zaměstnatelnost osob s nízkým vzděláním. Zejména v současné době, kdy se v důsledku zhoršené ekonomické situace stále výrazněji potýkáme s nezaměstnaností, představují méně kvalifikovaní, a tedy obtížně zaměstnatelní lidé velkou zátěž pro státní rozpočet.

Kromě lidí s nízkou nebo nedostatečnou kvalifikací mohou být v obtížné pozici i ti, kteří jsou sice kvalifikovaní, ale vzhledem k zaměření svého vzdělání či kvalifikace nejsou na trhu práce žádaní, což je možné řešit dostupnými rekvalifikacemi. Mezi kritické skupiny na trhu práce patří také „čerství“ absolventi škol, starší věkové kategorie, zejména lidé v předdůchodovém věku, či nějakým způsobem postižení lidé. Často se hovoří také o nepříznivém postavení žen s malými dětmi i žen obecně. Na druhou stranu je i přes vysokou míru nezaměstnanosti na trhu práce nedostatek lidí určitých profesí; to se týká například vyučených v některých řemeslných oborech.

Předchozí úvahy je možné stručně shrnout následovně: **Na individuální úrovni poskytuje vzdělání zejména orientaci ve společnosti a kvalifikaci pro uplatnění jedince na trhu práce, na celospolečenské úrovni pak proces vzdělávání slouží zejména k předávání základních společenských hodnot, výchově k občanství a především k přípravě kvalifikovaných lidských zdrojů pro ekonomiku.**

Ukazatele popisované v této publikaci sledují pouze jednu, a to zaměstnaneckou, stranu vztahu (druhou stranou je strana zaměstnavatelská). V rámci tohoto pohledu se omezujeme pouze na dva základní aspekty. Jednak na schopnost získat zaměstnání a udržet si ho (zaměstnatelnost) a jednak na finanční ohodnocení práce. Problematika zaměstnatelnosti byla popsána prostřednictvím ukazatelů kapitoly E1 (Ekonomická aktivita podle úrovně dosaženého vzdělání). Výdělkům v souvislosti s dosaženým vzděláním je věnována tato kapitola (E4).

E4.1 Průměrné mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Vzdělání a kvalifikovaní lidé jsou významným faktorem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti nejen celé společnosti, ale také jednotlivých regionů. **Výdělkové možnosti se odvíjejí od situace v konkrétním regionu, značně závisí na míře nezaměstnanosti, respektive na množství pracovních příležitostí, a jsou silně ovlivněny tím, v jakém odvětví najde zaměstnanec uplatnění. Také cena dosaženého vzdělání se liší nejen v závislosti na vykonávané profesi a podle zaměstnavatele, ale rovněž podle regionu, v němž zaměstnavatel působí.**

Individuální výdělky jednotlivců leží v poměrně širokém pásmu a více či méně se liší od statistického průměru. Výdělek zaměstnance s vysokou školou může být i nižší, než jsou výdělky většiny vyučených, a kvalifikovaný jedinec vyučený v žádaném oboru může dosáhnout vyššího ocenění práce než mnohý vysokoškolák. Pásmo, ve kterém leží jednotlivé výdělky, je tím širší, čím je vykonávané zaměstnání složitější, zodpovědnější, a tudíž i náročnější na požadovanou kvalifikaci.

Značná mzdová diference v jednotlivých krajích je důsledkem regionálních specifik. Nejvyšší mzdy bývají nabízeny tam, kde sídlí centrály podniků, státní instituce a ústřední orgány státu. Obvykle tedy na celostátní průměrnou mzdu dosahují (nebo ji přesahují) převážně pracující v hlavním městě, neboť je tam jednak více pracovních příležitostí a jednak právě tam pracují manažeři velkých podniků, členové vlády, parlamentu a další lidé s nadprůměrnými příjmy. Tito pracující tak mnohdy velmi výrazně zvyšují celostátní mzdový průměr. Všeobecně platí, že ve velkých městech se nachází více vysoce vzdělaných lidí, kteří dosahují v průměru vyšší mzdy než lidé s nižším vzděláním. Na druhou stranu obnáší život ve velkoměstech vyšší životní náklady, např. vyšší nájem či náklady na dopravu.

V této kapitole je pozornost věnována analýze mzdových rozdílů mezi kraji se zaměřením na zaměstnance celkem a podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání. Jsou sledovány průměrné mzdy jak v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem, tak v nepodnikatelské sféře samostatně.

Průměrné mzdy v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2010).

Podávaný přehled je přitom uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** a členěn v souladu s mezinárodní klasifikací ISCED97⁵¹, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšším odborným vzděláním, vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Informační systém o průměrném výděleku (ISPV) je systém pravidelného monitorování výdělkové úrovně a pracovní doby zaměstnanců v České republice a v jednotlivých regionech formou statistického šetření. Sledovanými ukazateli výdělkové úrovně jsou hodinový výdělek a hrubá měsíční mzda zaměstnanců za sledované období (šetření provádí MPSV, zpracovatelem ISPV je TRIXIMA, spol. s r. o.). Šetření metodicky vychází ze strukturálního šetření EU a je s ním po obsahové stránce sjednoceno.

Nejdůležitějším kritériem pro členění výsledků ISPV je příslušnost šetřeného ekonomického subjektu k podnikatelské nebo nepodnikatelské sféře. V ISPV se zařazují do podnikatelské sféry ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Nepodnikatelskou sféru tvoří v ISPV ekonomické subjekty, které odměňují podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zatímco v podnikatelské sféře (ISPV – PS) probíhá šetření se čtvrtletní periodicitou, v nepodnikatelské sféře (ISPV – NS) je šetření prováděno pololetně. Zdrojem dat pro nepodnikatelskou sféru je Informační systém o platech (ISP), který je spravován Ministerstvem financí.

ISPV – PS jako mzdové šetření se čtvrtletní periodicitou monitoruje výdělkovou úroveň jednotlivých zaměstnání podle klasifikace KZAM-R (klasifikace zaměstnání – rozšířená) v České republice. Výběrovými jednotkami šetření ISPV – PS jsou ekonomické subjekty, na které se vztahuje zpravodajská povinnost. Základním souborem ISPV – PS jsou aktivní ekonomické subjekty z registru ekonomických subjektů (RES), které mají 10 a více zaměstnanců a přísluší do podnikatelské sféry a do institucionálních sektorů nefinanční politiky, finanční instituce nebo vládní instituce. Šetření provádí pracoviště státní statistické služby MPSV, jeho zpracovatelem je TRIXIMA, spol. s r. o.

ISPV – NS jako platové šetření monitoruje s půlroční periodicitou výdělkovou úroveň jednotlivých profesí podle klasifikace KZAM-R v České republice. Základním souborem ISPV – NS je soubor ekonomických subjektů definovaný Automatizovaným rozpočtovým informačním systémem (ARIS), spravovaným Ministerstvem financí (MF). Statistické šetření ISPV – NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí. Informační systém o platech pokrývá celou nepodnikatelskou sféru a do ISPV předává údaje jako plošné šetření.

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, jako peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem.

Mzda je definovaná jako peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) podle § 109 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hodinový výdělek je přímo zjišťovaný údaj, který je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Hrubá/y měsíční mzda/plat, vypočtená/y z hrubé/ho mzdy/platu za sledované období, je druhým indikátorem, který ukazuje výdělkovou úroveň. Hrubá/y mzda/plat je součtem mzdy/platu za práci, náhrad mzdy/platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubá/y měsíční mzda/plat a její/jeho složky se vztahují k celému sledovanému období, tj. 1.–4. čtvrtletí 2010.

Publikované tabulky obsahují hrubou měsíční mzdu/plat (příp. hodinové výdělky) podle nejvyššího dosaženého vzdělání, věkových kategorií, pohlaví, krajů, příp. podle hlavních tříd KZAM-R, kategorií zaměstnání, tarifních stupňů, kategorií odvětví OKEČ.

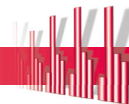
Zdroj dat:

- ISPV – PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TRIXIMY, spol. s r. o. – zpracovatelské organizace – za 1.–4. čtvrtletí 2010.
- ISPV – NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TRIXIMY, spol. s r. o., za 1.–4. čtvrtletí 2010. Statistické šetření ISPV – NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V této části kapitoly jsou popsány **průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců podle stupňů nejvyššího dosaženého vzdělání, a to bez ohledu na to, zda jsou zaměstnání v podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře**. Z uváděných údajů je zřejmá obecná tendence, že **průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání pracovníka**. Příjmy osob s nejvyšším dosaženým vzděláním, tedy vysokoškolským, více či méně ve všech krajích značně převyšují příjmy těch, kteří mají vyšší odborné vzdělání nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. Relativně nejnižší příjmy nalezneme ve všech krajích u osob se základy vzdělání a základním vzděláním, tedy u skupiny osob, která je nejvíce ohrožena z hlediska uplatnění na trhu práce a s tím související nezaměstnanosti.

51 ISCED97 – mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání. Od 1. 1. 2008 je klasifikace ISCED97 národní klasifikací vzdělání v gesci ČSÚ.

E4.1 T1: Průměrné hrubé měsíční mzdy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		26 947		17 134		20 476		26 980		28 919		44 538	
CZ01	Praha	36 209		18 362		22 286		31 953		35 449		55 054	
CZ010	Hlavní město Praha	36 209	(1.)	18 362	(1.)	22 286	(1.)	31 953	(1.)	35 449	(1.)	55 054	(1.)
CZ02	Střední Čechy	27 004		17 916		22 194		28 272		29 066		46 772	
CZ020	Středočeský kraj	27 004	(2.)	17 916	(3.)	22 194	(2.)	28 272	(2.)	29 066	(2.)	46 772	(2.)
CZ03	Jihozápad	24 406		16 978		20 174		25 718		26 057		37 936	
CZ031	Jihočeský kraj	23 427	(12.)	16 190	(12.)	18 923	(14.)	24 653	(12.)	25 930	(9.)	37 324	(13.)
CZ032	Plzeňský kraj	25 482	(4.)	17 591	(5.)	21 626	(3.)	26 916	(3.)	26 284	(8.)	38 610	(7.)
CZ04	Severozápad	24 175		16 314		20 221		25 942		26 409		41 614	
CZ041	Karlovarský kraj	22 498	(14.)	16 035	(13.)	19 286	(12.)	24 913	(7.)	24 840	(12.)	37 940	(10.)
CZ042	Ústecký kraj	24 801	(6.)	16 447	(9.)	20 591	(5.)	26 304	(4.)	26 957	(5.)	42 683	(3.)
CZ05	Severovýchod	24 140		16 799		19 776		25 216		26 097		38 483	
CZ051	Liberecký kraj	25 100	(5.)	17 956	(2.)	21 197	(4.)	26 252	(5.)	28 204	(3.)	39 204	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	24 038	(8.)	16 685	(8.)	19 553	(10.)	24 843	(9.)	25 537	(11.)	38 669	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	23 537	(11.)	15 880	(14.)	18 942	(13.)	24 888	(8.)	25 624	(10.)	37 778	(11.)
CZ06	Jihovýchod	25 522		16 853		19 856		25 803		27 701		40 024	
CZ063	Vysočina	23 912	(10.)	16 731	(7.)	20 088	(7.)	24 822	(10.)	26 698	(6.)	38 446	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	26 223	(3.)	16 894	(6.)	19 730	(8.)	26 238	(6.)	28 075	(4.)	40 446	(4.)
CZ07	Střední Morava	23 619		16 288		19 556		23 965		25 578		36 629	
CZ071	Olomoucký kraj	23 997	(9.)	16 349	(10.)	19 645	(9.)	24 341	(13.)	24 524	(14.)	37 438	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	23 219	(13.)	16 229	(11.)	19 467	(11.)	23 536	(14.)	26 641	(7.)	35 721	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	24 627		17 807		20 487		24 656		24 532		38 256	
CZ080	Moravskoslezský kraj	24 627	(7.)	17 807	(4.)	20 487	(6.)	24 656	(11.)	24 532	(13.)	38 256	(9.)

Průměrný hrubý měsíční výdělek za 1.–4. čtvrtletí 2010 za celý statistický soubor v rámci České republiky činil 26 947 Kč. Obecně nejnižší platy mají zaměstnanci, kteří nedosáhli ani středního vzdělání, tedy ti se základy vzdělání a základním vzděláním (jejich průměrná celorepubliková mzda činila 17 134 Kč). O něco vyšší platy jsou vypláceny zaměstnancům, kteří dosáhli středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem (celorepublikový průměr činil 20 476 Kč). U zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním s maturitní zkouškou jsou platy již o poznání vyšší (26 980 Kč). Zhruba o 2 000 Kč vyšší platy pobírají zaměstnanci, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je vyšší odborné (průměrná mzda činila 28 919 Kč). Nejvyšší platy nalezneme u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, jejichž průměrná celorepubliková mzda v roce 2010 činila 44 538 Kč.

Z předchozích údajů vyplývá, že **průměrné platy obecně rostou se zvyšující se úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání**, kterého zaměstnanec dosáhl. Do těchto souvislostí se samozřejmě promítají i mezikrajové rozdíly, kde **průměrné mzdy zaměstnanců odrážejí do značné míry ekonomické prostředí kraje. Průměrná výše mezd zaměstnanců tedy úzce souvisí i s celkovou ekonomickou a sociální situací v daném kraji.**

Regionální rozdíly

Průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR celkem ve všech vzdělanostních kategoriích jsou silně ovlivněny výrazně vyšší mzdovou hladinou v hlavním městě. Praha má mezi kraji specifické postavení kvůli výrazně vyšší vzdělanostní úrovni obyvatelstva. Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy, tzn. „kvalitní“ lidské zdroje, nepochybně souvisí se značným ekonomickým i kulturním potenciálem hlavního města, s umístěním centrálních úřadů, sídel velkých firem a s vyšší potřebou vysokoškolsky vzdělané pracovní síly.

Průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním činily v Praze 18 362 Kč, což je jen o necelých

600 Kč více než průměrná mzda zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem v kraji Jihočeském.

U zaměstnanců celkem bez ohledu na nejvyšší dokončené vzdělání činila průměrná výše platu v Praze 36 209 Kč. Při hledání nejnižších průměrných platů vzhledem k celorepublikovému průměru vystupuje do popředí především kraj Karlovarský s průměrným platem 22 498 Kč, následují kraje Zlínský (23 219 Kč), Jihočeský (23 427 Kč), Pardubický (23 537 Kč) a Vysočina (23 912 Kč).

Zaměříme-li se na **mimopražské kraje** (v Praze dosahují v porovnání s ostatními kraji nejvyšších průměrných platů zaměstnanci ve všech vzdělanostních kategoriích), vyniká mezi ostatními regiony zejména Středočeský kraj, který zaujímá druhé místo ve výši průměrných platů zaměstnanců ve všech vzdělanostních kategoriích s výjimkou základů vzdělání a základního vzdělání. V této kategorii obsazuje až místo třetí za Libereckým krajem.

Pokud jde o **absolutní** výši průměrných platů zaměstnanců, **rozdíly v jednotlivých krajích nejsou v případě zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním příliš velké**, pohybují se od 15 880 Kč v Pardubickém kraji do 17 956 Kč v kraji Libereckém, průměrný plat v Praze dosahuje 18 362 Kč. **Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním středním a středním s výučním listem se v rámci jednotlivých krajů také příliš neliší** – pohybují se od 18 923 Kč v Jihočeském kraji až do 22 194 Kč v kraji Středočeském, v Praze dosahují 22 286 Kč. **Ani platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** (s výjimkou Prahy, kde tito zaměstnanci pobírají v průměru 31 953 Kč) **v mezikrajovém porovnání nevykazují velké rozdíly** – pohybují se od 23 536 Kč ve Zlínském kraji až do 28 272 Kč v kraji Středočeském.

Výraznější rozdíly v platech nalezneme především u zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vyšším odborným, které se pohybují od 24 524 Kč v Olomouckém kraji až do 29 066 Kč ve Stře-

dočeském kraji a 35 449 Kč dosahují v Praze. Ve třech regionech (Plzeňském, Moravskoslezském a Karlovarském kraji) převyšují platy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia platy zaměstnanců, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je vyšší odborné.

Platy zaměstnanců s nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolským se v rámci mezikrajového porovnání liší nejvíce. Relativně nejméně pobírají lidé s vysokoškolským vzděláním v kraji Zlínském (35 721 Kč), nejvyšší průměrné platy vysokoškolsky vzdělaných lidí se objevují ve Středočeském kraji (46 722 Kč) a v Praze, která opět významně převyšuje výši platů v ostatních krajích (55 054 Kč).

Průměrná výše platů zaměstnanců vždy úzce souvisí s celkovou ekonomickou i sociální situací v daném kraji.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců** bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře, a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšila/poklesla mzda/plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. v 1.–4. čtvrtletí 2010 oproti 1.–4. čtvrtletí 2009).

Meziroční srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnanců je přitom členěno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v souladu s mezinárodní klasifikací ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Růst průměrné hrubé měsíční mzdy/platu zaměstnance v 1.–4. čtvrtletí 2010 oproti 1.–4. čtvrtletí 2009 činil v průměru za ČR celkem 0,6%. Již podruhé od počátku zpracovávání těchto dat (od roku 2001) byl v některých vzdělanostních kategoriích zaznamenán meziroční po-

kles, poprvé byl pokles patrný v roce 2009; tentokrát se jedná o zaměstnance s vysokoškolským vzděláním (pokles o 2,4%) a v nevýznamné míře také o zaměstnance se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (pokles o 0,1%). V ostatních kategoriích došlo k nepatrnému nárůstu, který byl (stejně jako v roce 2009) v porovnání s minulými lety podstatně menší: u zaměstnanců se středním vzděláním s výučním listem vzrostly mzdy o 1,9% a u zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním o 1%. Největší nárůst je patrný v kategorii zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním – o 2,1%.

Stejně jako v předchozím roce 2009 vykazovaly meziroční změny (pokles i růst) zaměstnaneckých platů v závislosti na jejich nejvyšším dosaženém vzdělání poměrně velké mezikrajové diference. **Nejvyšší rozpětí** v hodnotách ukazatele je opět patrné v kategorii vyššího odborného vzdělání – 18,8 procentních bodů, a to od 7,1% platového poklesu ve Zlínském kraji po 11,7% nárůst v Libereckém kraji. Naopak **nejmenší krajové diference** v meziroční změně průměrné/ho měsíční/ho mzdy/platu zaměstnanců v 1.–4. čtvrtletí 2010 oproti 1.–4. čtvrtletí 2009 najdeme u skupiny zaměstnanců se středním vzděláním s výučním listem (6,3 procentního bodu).

Průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře

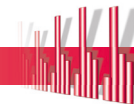
Pro porovnávání průměrných platů je významný i ukazatel porovnání průměrných platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře. V nepodnikatelské sféře v České republice pracuje velké množství zaměstnanců zejména v odvětví veřejné správy a v odvětví vzdělávání, jejichž platy jsou financovány převážně z prostředků státního rozpočtu.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **průměrné hrubé měsíční platy zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2010).

E4.1 T2: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 s 1.–4. čtvrtletím 2009 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		0,6		2,1		1,9		-0,1		1,0		-2,4	
CZ01	Praha	-1,5		-4,1		-1,4		-1,7		1,1		-3,6	
CZ010	Hlavní město Praha	-1,5	(12.)	-4,1	(14.)	-1,4	(14.)	-1,7	(11.)	1,1	(8.)	-3,6	(11.)
CZ02	Střední Čechy	1,2		2,1		1,3		0,9		-3,3		-0,2	
CZ020	Středočeský kraj	1,2	(6.)	2,1	(10.)	1,3	(11.)	0,9	(5.)	-3,3	(13.)	-0,2	(3.)
CZ03	Jihozápad	1,6		4,7		2,2		1,7		0,8		-2,4	
CZ031	Jihočeský kraj	2,0	(5.)	2,9	(5.)	2,1	(8.)	2,6	(1.)	0,2	(10.)	-2,2	(8.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,2	(7.)	5,6	(2.)	2,6	(6.)	1,0	(4.)	1,8	(7.)	-2,6	(9.)
CZ04	Severozápad	0,3		1,1		1,7		-0,4		-1,2		-3,2	
CZ041	Karlovarský kraj	-1,9	(13.)	-2,5	(13.)	1,4	(10.)	-2,8	(13.)	6,5	(3.)	-10,1	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,0	(8.)	2,9	(6.)	1,7	(9.)	0,5	(9.)	-2,9	(12.)	-1,3	(6.)
CZ05	Severovýchod	-0,4		2,2		1,9		-1,9		3,4		-3,4	
CZ051	Liberecký kraj	-1,0	(11.)	2,4	(8.)	2,9	(5.)	-5,1	(14.)	11,7	(1.)	-3,6	(12.)
CZ052	Královéhradecký kraj	2,3	(3.)	2,2	(9.)	2,9	(4.)	0,8	(7.)	3,6	(5.)	3,2	(1.)
CZ053	Pardubický kraj	-2,4	(14.)	1,5	(11.)	0,5	(12.)	-1,8	(12.)	-0,7	(11.)	-9,3	(13.)
CZ06	Jihovýchod	1,6		2,9		2,8		1,4		3,9		-1,8	
CZ063	Vysočina	0,8	(9.)	4,2	(4.)	3,1	(3.)	0,3	(10.)	10,3	(2.)	-3,6	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	2,0	(4.)	2,5	(7.)	2,6	(7.)	2,0	(2.)	2,2	(6.)	-1,3	(5.)
CZ07	Střední Morava	1,2		3,9		1,7		0,9		2,4		-1,1	
CZ071	Olomoucký kraj	-0,0	(10.)	0,7	(12.)	-0,1	(13.)	0,8	(8.)	0,2	(9.)	-1,9	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	2,8	(2.)	7,4	(1.)	3,7	(2.)	1,1	(3.)	5,1	(4.)	0,1	(2.)
CZ08	Moravskoslezsko	2,9		4,8		4,8		0,9		-7,1		-0,7	
CZ080	Moravskoslezský kraj	2,9	(1.)	4,8	(3.)	4,8	(1.)	0,9	(6.)	-7,1	(14.)	-0,7	(4.)

Podávaný přehled je uveden **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v členění podle mezinárodní klasifikace ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základní vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Metodika výpočtu

Plat je definován podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, jako peněžitá plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem. Sledovaným ukazatelem je průměrný hrubý měsíční plat vypočtený z hrubého platu za sledované období. Základním souborem ISPV – NS je soubor ekonomických subjektů definovaný Automatizovaným rozpočtovým informačním systémem (ARIS), spravovaným Ministerstvem financí.

Průměrný hrubý měsíční plat je spočten na základě metodiky zpracovatelské společnosti TREXIMA, spol. s r. o. Hrubý plat je v ISPV – NS jednoznačně definován jako součet platu za práci, náhrad platu a odměn za pracovní pohotovost. Hrubé měsíční platy jsou za každého zaměstnance v kumulaci za 1.–4. čtvrtletí 2010.

Zdroj dat:

- ISPV – NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o., za 1.–4. čtvrtletí 2010. Statistické šetření ISPV – NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí.

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako v případě průměrného hrubého měsíčního výdělku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře celkem, tak i v nepodnikatelské sféře se projevuje trend zvyšujícího se výdělku s vyšší úrovní dosaženého vzdělání. Výjimkou je pouze kategorie zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním, kde jsou v celostátním průměru i téměř v polovině

regionů platy nižší než u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia. To může být způsobeno tím, že absolventi VOŠ, které jsou součástí našeho vzdělávacího systému teprve od roku 1996, jsou relativně mladí, a jsou tudíž ve stupnici platových tarifů zařazeni do nižších platových stupňů než mnozí jejich starší kolegové s nižším vzděláním.

Průměrný hrubý měsíční výdělek zaměstnance v nepodnikatelské sféře činil v 1.–4. čtvrtletí 2010 celkem 25 637 Kč. Tuto částku převyšovaly pouze platy zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, kteří pobírali vzhledem k ostatním kategoriím výrazně více, a to 32 329 Kč, a přibližovaly se mu platy v kategorii vyššího odborného a pomaturitního vzdělání (25 085 Kč).

Platy v nepodnikatelské sféře se v roce 2010 ve většině vzdělanostních kategorií pohybovaly pod úrovní průměrné celorepublikové zaměstnanecké mzdy. Lidé se základní vzdělání a základním vzděláním pobírali v průměru 14 032 Kč, zaměstnanci se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem dosáhli průměrného platu 17 185 Kč. Ani platy zaměstnanců s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou nepřekročily celorepublikový průměr – v průměru 24 728 Kč, o trochu vyšší byl průměrný plat zaměstnanců s vyšším odborným a pomaturitním vzděláním (25 085 Kč).

Regionální rozdíly

Rovněž v příjmové situaci zaměstnanců nepodnikatelské sféry, stejně jako v příjmové situaci zaměstnanců celkem (tj. v podnikatelské i nepodnikatelské sféře), se projevuje specifické postavení Hlavního města Prahy. V Praze pobírají (z mnohokrát zmiňovaných důvodů) zaměstnanci nepodnikatelské sféry všech úrovní vzdělání nejvyšší průměrné mzdy, ty jsou o několik tisíc vyšší než v ostatních regionech České republiky.

Nejnižší platovou hladinu jsme v oblasti nepodnikatelské sféry zaznamenali ve Zlínském kraji, který je následován Pardubickým krajem a Libereckým krajem.

E4.1 T1a: Průměrné hrubé měsíční platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v Kč)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		25 637		14 032		17 185		24 728		25 085		32 329	
CZ01	Praha	30 224		16 734		20 464		27 680		27 821		37 202	
CZ010	Hlavní město Praha	30 224	(1.)	16 734	(1.)	20 464	(1.)	27 680	(1.)	27 821	(1.)	37 202	(1.)
CZ02	Střední Čechy	24 352		13 586		16 981		24 355		25 692		30 913	
CZ020	Středočeský kraj	24 352	(8.)	13 586	(9.)	16 981	(6.)	24 355	(5.)	25 692	(3.)	30 913	(9.)
CZ03	Jihozápad	24 765		14 168		17 202		24 212		24 459		30 524	
CZ031	Jihočeský kraj	24 125	(10.)	13 862	(5.)	16 839	(8.)	23 761	(10.)	23 682	(11.)	29 440	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	25 514	(2.)	14 457	(3.)	17 665	(2.)	24 722	(3.)	25 521	(4.)	31 806	(2.)
CZ04	Severozápad	24 143		12 964		16 901		24 444		25 269		31 102	
CZ041	Karlovarský kraj	24 652	(6.)	12 935	(13.)	17 235	(4.)	24 730	(2.)	26 121	(2.)	30 761	(10.)
CZ042	Ústecký kraj	23 955	(11.)	12 971	(12.)	16 801	(9.)	24 323	(6.)	24 977	(5.)	31 228	(5.)
CZ05	Severovýchod	24 292		13 871		16 936		23 857		23 662		30 315	
CZ051	Liberecký kraj	23 860	(12.)	13 176	(11.)	16 877	(7.)	23 466	(11.)	23 580	(12.)	30 072	(11.)
CZ052	Královéhradecký kraj	25 168	(3.)	14 599	(2.)	17 276	(3.)	24 481	(4.)	24 282	(7.)	31 350	(3.)
CZ053	Pardubický kraj	23 556	(13.)	13 590	(8.)	16 627	(10.)	23 392	(13.)	23 085	(14.)	29 164	(13.)
CZ06	Jihovýchod	24 637		13 846		16 471		23 700		23 563		31 047	
CZ063	Vysočina	24 350	(9.)	13 659	(7.)	16 476	(11.)	23 422	(12.)	23 854	(9.)	31 040	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	24 747	(5.)	13 894	(4.)	16 468	(12.)	23 806	(9.)	23 462	(13.)	31 049	(7.)
CZ07	Střední Morava	24 167		13 441		16 353		23 577		24 239		30 225	
CZ071	Olomoucký kraj	24 825	(4.)	13 839	(6.)	17 146	(5.)	24 053	(7.)	24 494	(6.)	31 295	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	23 155	(14.)	12 919	(14.)	15 179	(14.)	22 750	(14.)	23 777	(10.)	28 756	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	24 486		13 255		15 619		23 825		23 907		31 214	
CZ080	Moravskoslezský kraj	24 486	(7.)	13 255	(10.)	15 619	(13.)	23 825	(8.)	23 907	(8.)	31 214	(6.)

Poznámka: Platy zaměstnanců odměňovaných podle zákona č. 262/2006 Sb., § 109 odst. 3 Zákoníku práce

E4.1 T2a: Meziroční relativní srovnání průměrných hrubých měsíčních platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 s 1.–4. čtvrtletím 2009 (v %)

Území		celkem		základy vzdělání a zákl. vzdělání		střední a střední s výučním listem		střední s mat. zk. vč. nást. studia		vyšší odborné		vysokoškolské	
ČR celkem		-0,4		1,6		0,9		-0,6		1,3		-1,9	
CZ01	Praha	-0,7		0,8		0,2		-1,2		2,6		-2,0	
CZ010	Hlavní město Praha	-0,7	(9.)	0,8	(10.)	0,2	(13.)	-1,2	(12.)	2,6	(5.)	-2,0	(7.)
CZ02	Střední Čechy	-0,9		1,8		0,3		-1,3		3,0		-2,6	
CZ020	Středočeský kraj	-0,9	(12.)	1,8	(6.)	0,3	(12.)	-1,3	(13.)	3,0	(2.)	-2,6	(12.)
CZ03	Jihozápad	-0,7		1,1		1,6		-1,0		0,4		-2,0	
CZ031	Jihočeský kraj	-1,1	(13.)	1,1	(8.)	1,3	(5.)	-1,0	(11.)	-2,2	(14.)	-2,4	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	-0,1	(6.)	1,0	(9.)	2,1	(2.)	-1,0	(9.)	4,0	(1.)	-1,7	(5.)
CZ04	Severozápad	-0,6		2,5		2,3		-0,9		1,8		-2,9	
CZ041	Karlovarský kraj	-1,9	(14.)	-0,7	(14.)	1,9	(4.)	-2,3	(14.)	2,7	(4.)	-3,4	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	-0,1	(5.)	3,3	(1.)	2,4	(1.)	-0,4	(6.)	1,4	(7.)	-2,6	(13.)
CZ05	Severovýchod	-0,6		1,5		1,5		-0,8		-1,0		-1,8	
CZ051	Liberecký kraj	-0,9	(11.)	0,6	(11.)	1,1	(7.)	-1,0	(8.)	-0,6	(10.)	-1,6	(4.)
CZ052	Královéhradecký kraj	-0,6	(8.)	2,0	(5.)	1,3	(6.)	-1,0	(10.)	-1,2	(12.)	-2,0	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	-0,1	(4.)	2,5	(2.)	1,9	(3.)	-0,3	(4.)	-0,7	(11.)	-1,5	(3.)
CZ06	Jihovýchod	0,1		1,4		0,9		0,1		1,1		-1,6	
CZ063	Vysočina	-0,3	(7.)	0,4	(13.)	1,0	(8.)	-0,3	(5.)	-0,1	(9.)	-2,0	(8.)
CZ064	Jihomoravský kraj	0,3	(2.)	1,6	(7.)	0,8	(9.)	0,2	(3.)	1,5	(6.)	-1,4	(2.)
CZ07	Střední Morava	-0,1		1,5		0,3		-0,1		1,1		-1,7	
CZ071	Olomoucký kraj	0,4	(1.)	2,2	(4.)	0,7	(10.)	0,4	(2.)	2,7	(3.)	-1,1	(1.)
CZ072	Zlínský kraj	-0,8	(10.)	0,6	(12.)	-0,2	(14.)	-0,9	(7.)	-1,7	(13.)	-2,5	(11.)
CZ08	Moravskoslezsko	0,2		2,4		0,6		0,4		0,9		-1,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,2	(3.)	2,4	(3.)	0,6	(11.)	0,4	(1.)	0,9	(8.)	-1,8	(6.)

Poznámka: Platy zaměstnanců odměňovaných podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

Na rozdíl od celkových průměrných platů (za podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru) **nejso u zaměstnanců nepodnikatelské sféry s nejnižším dosaženým vzděláním**, tedy se základy vzdělání a se základním vzděláním, **v průměrných výdělcích v jednotlivých regionech tak velké rozdíly**. Průměrné platy se pohybují kromě Prahy (16 734 Kč) v rozmezí od 12 919 Kč ve Zlínském kraji až do 14 599 Kč v kraji Královéhradeckém.

V kategorii průměrných výdělků zaměstnanců nepodnikatelské sféry **se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem** se pohybují výdělky od 15 179 Kč ve Zlínském kraji až do 20 464 Kč v Praze. V ostatních krajích České republiky je průměrná mzdová hodnota v této kategorii zaměstnanců 15 619 Kč až 17 665 Kč.

Mezi zaměstnanci nepodnikatelské sféry se **středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia** opět dominuje se svými vysoce nadprůměrnými výdělky Praha (27 680 Kč), průměrné hrubé měsíční mzdy této kategorie zaměstnanců v ostatních krajích se pohybují od 22 750 Kč ve Zlínském kraji až do 24 3730 Kč v Karlovarském kraji. Ve čtyřech regionech (Jihomoravském, Pardubickém, Královéhradeckém a Jihočeském kraji) jsou platy zaměstnanců v této vzdělanostní kategorii dokonce nepatrně vyšší než platy zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním.

Zaměstnanci nepodnikatelské sféry s **vyšším odborným vzděláním** pobírají v průměru nepatrně vyšší platy než zaměstnanci s úplným středním vzděláním. Jejich finanční ohodnocení se pohybuje od 23 085 Kč v Pardubickém kraji do 27 821 Kč v Praze. Nad celostátním platovým průměrem (25 085 Kč) leží ještě Karlovarský kraj (26 121 Kč), Středočeský kraj (25 692 Kč) a Plzeňský kraj (25 521 Kč).

Tradičně nejvyšších výdělků dosahují zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním. Jejich výdělky se pohybovaly v roce 2010 téměř 6 700 Kč nad průměrným platem v nepodnikatelské sféře. Nejvyšších průměrných výdělků dosahuje tato kategorie zaměstnanců v Praze (37

202 Kč), nejnižších naopak ve Zlínském kraji (28 756 Kč). Zaměstnanci ostatních krajů se pohybují v platovém rozmezí od 29 164 Kč v Pardubickém kraji do 31 806 Kč v kraji Plzeňském.

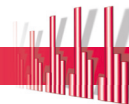
Je patrné, že výše celorepublikových platů v nepodnikatelské sféře je do značné míry ovlivněna vyšší příjmovou hladinou zaměstnanců nepodnikatelské sféry v Praze, kde ve všech kategoriích zaměstnanců jsou platy o poznání vyšší než v ostatních krajích České republiky.

Meziroční srovnání

Ukazatel meziroční index charakterizuje **meziroční růst/pokles průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře** a vyjadřuje, o kolik procent se zvýšil/poklesl plat v daném období proti stejnému období předchozího roku (tj. v 1.–4. čtvrtletí 2010 oproti 1.–4. čtvrtletí 2009).

Meziroční srovnání průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců je přitom členeno **podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání** v souladu s členěním podle mezinárodní klasifikace ISCED97, tj. na platy podle nejvyššího dosaženého vzdělání – se základy vzdělání a základním vzděláním, středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, s vyšším odborným vzděláním, s vysokoškolským vzděláním a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců celkem.

Poprvé od počátku zpracovávání těchto dat (2001) byl zaznamenán pokles průměrného hrubého měsíčního platu zaměstnanců v nepodnikatelské sféře v 1.–4. čtvrtletí 2010 oproti 1.–4. čtvrtletí 2009, který za ČR celkem činil v průměru 0,4%. Pokles byl rovněž zaznamenán u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (o 1,9%) a u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (o 0,6%), naopak nejvíce si polepšili zaměstnanci se základy vzdělání a se základním vzděláním (1,6%), následovali zaměstnanci s vyšším

odborným vzděláním (1,3%) a se středním vzděláním s výučním listem (0,9%).

Hodnoty meziročních změn průměrných platů podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnanců v nepodnikatelské sféře vykazovaly poměrně velké mezikrajové diference. **Největší rozpětí** v hodnotách ukazatele je u zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním – od meziročního poklesu o 2,2% v Jihočeském kraji až po 4% nárůst v Plzeňském kraji. Naopak **nejnižší krajové diference** najdeme u skupiny zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním, ve všech regionech zde došlo k meziročnímu poklesu platů, a to od 3,4% v Karlovarském kraji až po 1,1% v Olomouckém kraji.

E4.2 Vztah průměrných mezd podle nejvyššího dosaženého vzdělání ke mzdám zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100%) podle pohlaví a podle věkových kategorií

Kvalita lidských zdrojů – dostatek vzdělaných a kvalifikovaných lidí – je významným determinantem potenciálních možností rozvoje a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů ČR. Rozhodujícími faktory, které ovlivňují kvalitu lidských zdrojů, jsou především vzdělávací a pracovní příležitosti v daném regionu. Vzdělanostní úroveň přes ekonomické charakteristiky zprostředkovaně ovlivňuje jak prosperitu regionu jako celku, tak i jeho jednotlivých obyvatel. Probíhá-li vývoj výrazně nerovnoměrně, některé vrstvy populace se vzdělávání účastní více než jiné, což může být způsobeno jak rozdílnou mírou zájmu či ochoty učit se, tak i nedostatečnou kapacitou vzdělávacích programů, která vede k velkému přetlaku a velmi silné konkurenci při vstupu do vzdělávání. S nedostatečným vzděláním jsou spojeny i problémy na trhu práce, ať už z pohledu nezaměstnanosti, nebo nižších výdělků. O tom, jak se poměrově odlišují průměrné výdědky podle dosaženého vzdělání, vypovídají právě ukazatele v této kapitole.

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíl průměrných hodinových mezd/platů** podle **nejvyšší dosažené úrovně vzdělání ke mzdám/platům zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia (= 100%)** podle **pohlaví** a podle **věkových kategorií** (25–64 let, 30–44 let).

Jako základ pro relativní srovnání se všemi kategoriemi vzdělání je stanoveno právě střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia, které zaručuje v porovnání s nižšími stupni dosaženého vzdělání, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základy vzdělání a základním vzděláním, méně problémový vstup na trh práce, nižší nezaměstnanost a vyšší výdědky.

Situace na trhu práce a výše výdělků se liší také podle věku – absolventi bez praxe mají problémy s nalezením zaměstnání, lidé blížící se důchodovému věku jsou mnohdy pro zaměstnavatele neperspektivní – proto pracujeme s populací typickou pro obyvatele ekonomicky aktivní (25–64 let) a populací zaměstnanců, kteří již dosáhli určité praxe a pro zaměstnavatele jsou perspektivní (30–44 let).

Diskutovaná otázkou je i platová diferenciace mužů a žen, resp. rovné přístupy při hledání zaměstnání a při odměňování – proto se také zabýváme problematikou platové diferenciace z hlediska genderu.

Podávaný přehled je přitom členěn podle nejvyššího dosaženého vzdělání – základy vzdělání a základní vzdělání, střední, střední s výučním listem, střední s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia, vyšší odborné a vysokoškolské, v poměru k referenční úrovni střední vzdělání s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia.

Metodika výpočtu

$$\frac{Phv_i}{Phvz} \cdot 100$$

Phv – průměrný hodinový výdělek pracovníka s nejvyšším dosaženým vzděláním podle jednotlivých vzdělanostních kategorií (základy a základním, středním a středním s výučním listem, vyšším odborným a vysokoškolským)

$Phvz$ – průměrný hodinový výdělek pracovníka se středním vzděláním s maturitní zkouškou včetně nástavbového studia

i – jednotlivé vzdělanostní kategorie (nejvyšší dosažené vzdělání: základy a základní, střední a střední s výučním listem, vyšší odborné a vysokoškolské)

Průměrný hodinový výdělek (v Kč/hod.) je stanoven relativně.

Podle dvou věkových kategorií: věkové kategorie 25 až 64 let a věkové kategorie 30 až 44 let.

V rozlišení podle pohlaví (muži, ženy) ve všech sledovaných regionech České republiky.

Hodinový výdělek je definován jako průměrný hodinový výdělek zaměstnance v posledním čtvrtletí sledovaného období podle § 351 až § 362 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

Průměrné hrubé měsíční mzdy/platy zaměstnanců v podnikatelské a nepodnikatelské sféře (kumulace za 1.–4. čtvrtletí 2009).

Zdroj dat

➤ ISPV – PS – pravidelné čtvrtletní výběrové statistické šetření průměrných výdělků TREXIMY, spol. s r. o. – zpracovatelské organizace – za 1.–4. čtvrtletí 2010.

➤ ISPV – NS – pravidelné pololetní statistické šetření průměrných výdělků zpracované dle metodiky TREXIMY, spol. s r. o., za 1.–4. čtvrtletí 2010. Statistické šetření ISPV – NS využívá dat Informačního systému o platech, provozovaného Ministerstvem financí.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v podnikatelské a nepodnikatelské sféře

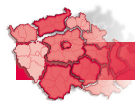
Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny (25–64 let a 30–44 let) za 1.–4. čtvrtletí 2010 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v podnikatelské a nepodnikatelské sféře stoupá spolu s vyšší dosaženého vzdělání. Příjmy osob s nejvyšším vzděláním** (vyšším odborným a vysokoškolským) ve všech krajích **značně převyšují příjmy těch, kteří mají střední vzdělání s maturitní zkouškou, zatímco osoby s pouze základy vzdělání nebo základním vzděláním a středním vzděláním nebo středním vzděláním s výučním listem mají příjmy nižší.** Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdědku středoškolačka s maturitní zkouškou liší příjmy osob s terciárním vzděláním, již méně příjmy těch, kteří mají střední vzdělání s výučním listem či základy vzdělání nebo základní vzdělání.

Pro věkovou skupinu 25–64 let platí, že lidé s terciárním vzděláním mají v průměru o 65,8% vyšší platy než středoškoláci s maturitní zkouškou; naopak ti, kteří mají střední a střední vzdělání s výučním listem, dosahují pouze cca 75,6% a osoby se základy vzdělání a základním vzděláním pak 63,2% průměrného platu zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Zajímavé informace lze získat při pohledu na vzdělanostní a platovou diferenciaci **mužů a žen.** Zde je velmi důležité znovu připomenout,

že údaje v tabulkách a grafech jsou poměry (relativní hodnoty) k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitní zkouškou, a **nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech**. Dále je třeba poznamenat, že v rámci stejné úrovně se v případě mužů a žen často jedná o různé profese.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním a středním maturitním vzděláním, je platová diferenciace u mužů silnější než u žen. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou výrazně více než ženy s vysokoškolským vzděláním proti ženám se středním vzděláním s maturitní zkouškou. Tato skutečnost je způsobena obecně nižšími příjmy žen v porovnání s muži, což platí nejvíce právě v případě vysokoškoláků.

Poměr průměrných příjmů osob s VŠ a VOŠ/se SŠ s maturitní zkouškou/se SŠ bez maturitní zkoušky/se základním vzděláním je u mužů zhruba 166:100:74:64, u žen je to 142:100:69:64. Plat muže vysokoškoláka tak převyšuje plat muže středoškoláka s maturitní zkouškou v průměru o 66 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší pouze o 42 % než plat středoškolačky s maturitní zkouškou.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným nejvyšším dosaženým vzděláním**. Důležité přitom je, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami jsou evidovány právě u lidí s terciárním vzděláním – u vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním**. Tato skutečnost se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět relace mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou těchto skupinách. Z nich je zřejmé, že muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou výrazně více než ženy vzhledem ke své referenční skupině žen s pouze maturitním

vzděláním – platové diference mezi oběma pohlavími jsou totiž, jak již bylo řečeno, nejvýraznější právě v nejvyšší vzdělanostní skupině.

Ve věkové skupině 30–44 let u relativních příjmů podle úrovně vzdělání byly do loňského roku (2009) rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou obecně vyšší než v celkové populaci – vysokoškolské platy jsou zde „očištěné“ od vlivu nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou výdělky nižší. **Osoby s terciárním vzděláním** ve věkové kategorii 30–44 let tak dosahují vůbec nejvyšších relativních příjmů vzhledem k referenční příjmové hladině středoškoláků s maturitní zkouškou. Do loňského roku (2009) byly tyto diference velmi výrazné. V roce 2010 plat vysokoškoláka ve věku 30–44 let převyšuje průměrný středoškolský maturitní plat o 65,8 %, v celkové populaci je to o 60,8 %. Z genderového pohledu odděleně je v průměrných platech za celou republiku patrná vyšší diference ve věkové skupině 30–44 let (50,7 %) oproti základní věkové skupině pouze u žen (41,5 %), přičemž u mužů jsou naopak rozdíly ve věkové skupině 30–44 let nepatrně nižší – 64 %, oproti 65,6 % v základní věkové skupině.

Regionální rozdíly

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s vyšší dosaženou vzděláním, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Relativně nejnižší příjmy nalezneme, dle očekávání, ve všech krajích u osob se základy vzdělání a základním vzděláním.

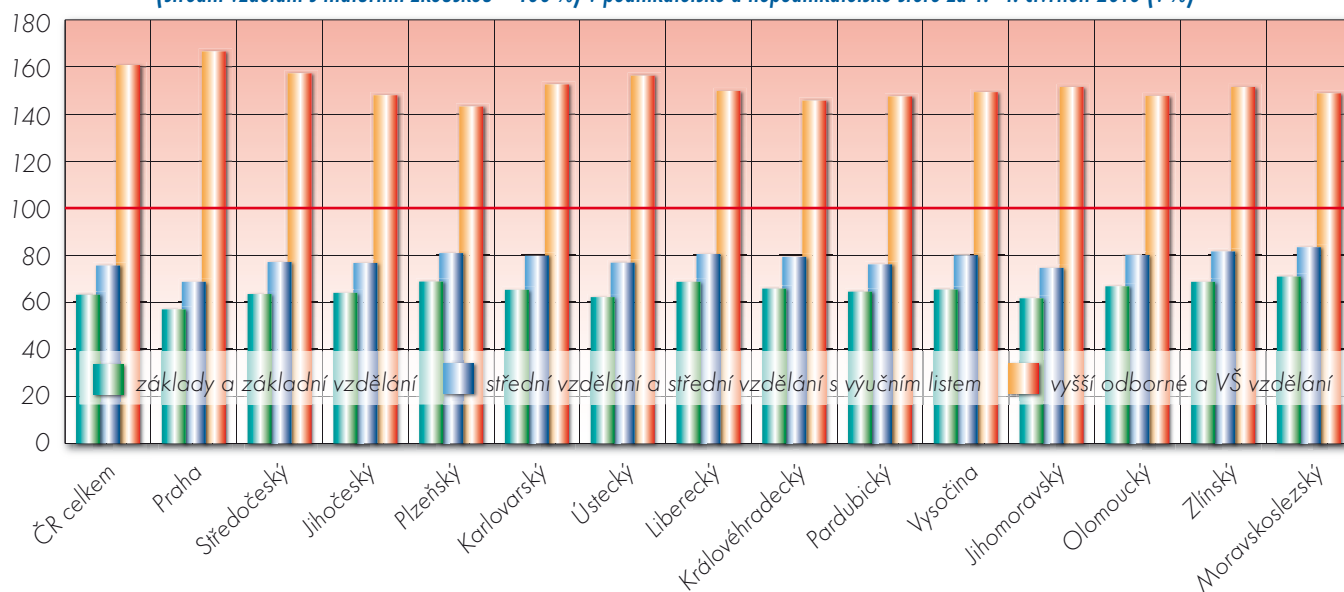
Platová diferenciace podle dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let je nejvýraznější v Praze, výraznější rozdíly se projevují také v krajích Ústeckém a Středočeském, nejmenší naopak v krajích Plzeňském, Moravskoslezském a Královéhradeckém. Je pravděpodobné, že otevírání „příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na

E4.2 T1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		63,2	64,1	75,6	74,3	100,0	100,0	160,8	165,8		
CZ01	Praha	57,0	53,4	68,7	63,8	100,0	100,0	166,6	169,2		
CZ010	Hlavní město Praha	57,0 (14.)	53,4 (14.)	68,7 (14.)	63,8 (14.)	100,0	100,0	166,6 (1.)	169,2 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	63,5	65,0	77,1	76,7	100,0	100,0	157,3	162,3		
CZ020	Středočeský kraj	63,5 (11.)	65,0 (10.)	77,1 (9.)	76,7 (12.)	100,0	100,0	157,3 (2.)	162,3 (2.)		
CZ03	Jihozápad	66,9	68,3	79,0	78,7	100,0	100,0	145,7	145,7		
CZ031	Jihočeský kraj	64,0 (10.)	65,6 (9.)	76,7 (11.)	77,0 (10.)	100,0	100,0	148,0 (10.)	147,8 (10.)		
CZ032	Plzeňský kraj	68,8 (2.)	69,5 (4.)	80,9 (3.)	80,0 (7.)	100,0	100,0	143,2 (14.)	143,5 (13.)		
CZ04	Severozápad	62,9	63,9	77,5	77,7	100,0	100,0	155,7	153,3		
CZ041	Karlovarský kraj	65,3 (8.)	63,8 (12.)	79,8 (7.)	79,3 (8.)	100,0	100,0	152,6 (4.)	146,7 (12.)		
CZ042	Ústecký kraj	62,2 (12.)	64,1 (11.)	76,8 (10.)	77,2 (9.)	100,0	100,0	156,3 (3.)	154,6 (3.)		
CZ05	Severovýchod	66,6	68,8	78,7	79,6	100,0	100,0	147,5	147,5		
CZ051	Liberecký kraj	68,7 (3.)	70,2 (3.)	80,5 (4.)	81,0 (5.)	100,0	100,0	149,8 (7.)	151,5 (6.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	65,8 (6.)	68,2 (7.)	79,3 (8.)	80,2 (6.)	100,0	100,0	145,7 (13.)	142,1 (14.)		
CZ053	Pardubický kraj	64,5 (9.)	66,4 (8.)	76,1 (12.)	76,9 (11.)	100,0	100,0	147,5 (12.)	149,7 (7.)		
CZ06	Jihovýchod	62,8	64,3	76,4	76,0	100,0	100,0	151,7	154,1		
CZ063	Vysočina	65,4 (7.)	69,0 (5.)	80,0 (6.)	81,5 (3.)	100,0	100,0	149,3 (8.)	149,2 (8.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	61,7 (13.)	62,4 (13.)	74,6 (13.)	73,3 (13.)	100,0	100,0	151,5 (5.)	153,7 (4.)		
CZ07	Střední Morava	67,6	71,5	80,8	82,0	100,0	100,0	149,4	149,9		
CZ071	Olomoucký kraj	66,8 (5.)	69,0 (6.)	80,1 (5.)	81,2 (4.)	100,0	100,0	147,7 (11.)	148,3 (9.)		
CZ072	Zlínský kraj	68,7 (3.)	74,5 (2.)	81,6 (2.)	83,0 (2.)	100,0	100,0	151,5 (6.)	151,8 (5.)		
CZ08	Moravskoslezsko	70,9	77,5	83,4	85,3	100,0	100,0	148,8	146,9		
CZ080	Moravskoslezský kraj	70,9 (1.)	77,5 (1.)	83,4 (1.)	85,3 (1.)	100,0	100,0	148,8 (9.)	146,9 (11.)		

E4.2 G1.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

trhu práce. V oblastech s nižší nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i větší rozptyl v hodnotách platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

U žen i u mužů zvláště je zřejmá rovněž výraznější krajová diference poměrů zmíněných příjmů, Praha se zde jasněji odlišuje od ostatních krajů.

Největší variabilitu nalézáme, porovnááme-li relativní příjmy osob s terciárním vzděláním v jednotlivých krajích. U nižších vzdělanostních kategorií je mezikrajová diference krajů již méně patrná. Relativně nejvyšší je zmíněný poměr u platů v Praze – příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním zde převyšují příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 66%, což je mnohem více než v ostatních krajích. Relativní příjmy osob s terciárním vzděláním se v ostatních krajích pohybují v rozmezí od 143,3% mzdy středoškoláka s maturitní zkouškou v Plzeňském kraji až do 157,3% ve Středočeském kraji. Ve všech krajích převyšují tedy platy zaměstnanců s terciárním vzděláním platy zaměstnanců s maturitou o více než 40%.

Osoby se středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitní zkouškou – relativně nejnižší výdělky v Praze a v Jihomoravském kraji. Jejich příjmy zde dosahují pouze cca dvou třetin platů osob s maturitním vzděláním (68,7% v Praze a 62,4% v Jihomoravském kraji). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Moravskoslezském kraji, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 83,4% platu středoškoláka s maturitou, poměrně vysoký je dále v krajích Zlínském (81,6%) a Plzeňském (80,9%).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 57% příjmu středoškoláka s maturitní zkouškou v Praze a 70,9% v kraji Moravskoslezském. Ostatní kraje se pohybují v rozmezí 61,7 až 68,8%.

Z údajů vyplývá, že **platová diference mezi osobami s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká.** Zatímco v Praze a ve Středočeském kraji pro věkovou skupinu 25–64 let je tato diference velmi výrazná, v Plzeňském, Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji mají k sobě příjmy jednotlivých vzdělanostních úrovní podstatně blíže.

Krajové rozdíly v relativních příjmech, kromě dalších faktorů, reflektují zejména ekonomické zázemí kraje a nabídku pracovních příležitostí. V oblastech, kde je tato nabídka relativně velká a pestrá (Praha) a struktura kvalifikačních pozic je rozmanitá, je širší rovněž pásmo pro rozložení příjmů. Otevírání „příjmových nůžek“ mezi jednotlivými vzdělanostními kategoriemi v Praze zvyšuje také velká koncentrace špičkových a vysoce kvalifikovaných pozic, která je typická pro městské regiony. Naopak v oblastech s vysokou nezaměstnaností (Plzeňský, Moravskoslezský a Královéhradecký kraj) je velký nedostatek pracovních míst a to pochopitelně snižuje obecnou příjmovou úroveň, která se stále více přibližuje nízkým platům v nejnižších vzdělanostních a kvalifikačních kategoriích. V těchto krajích je tedy platová diference mezi vzdělanostními skupinami nižší zejména z důvodu obecně nižších příjmů osob na středně až vysoce kvalifikovaných pozicích (středoškoláci a vysokoškoláci).

Zaměříme-li se na **relativní příjmy podle úrovně vzdělání pouze ve věkové skupině 30–44 let**, objeví se takřka shodné rysy platové diference podle krajů (s výjimkou Karlovarského kraje) jako u celkové populace 25–64 let. Oproti celkové populaci, tj. věkové skupině 25–64 let, byly v minulých letech u věkové skupiny 30–44 let rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou obecně vyšší. Tato skutečnost se vysvětlovala tím, že platové rozdíly mezi příjmy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou v této věkové kategorii kulminují – jsou totiž „očištěné“ od nejmladších a nejstarších věkových skupin, kde jsou příjmy vysokoškoláků nižší. V letošním roce (2010) nejsou platové rozdíly mezi zkoumanými věkovými skupinami tak markantní, v některých vzdělanostních kategoriích a regionech jsou platy zaměstnanců v celkové populaci dokonce nepatrně vyšší než u věkové skupiny 30–44 let.

Největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a člověka se základy vzdělání a základním vzděláním nalezneme v Praze a ve Středočeském a Ústeckém kraji, nejmenší v Královéhradeckém, Moravskoslezském a Plzeňském kraji.

Nejvýraznější jsou opět rozdíly mezi platy osob s terciárním vzděláním a středním vzděláním s maturitní zkouškou. Zatímco v Praze vydělávají osoby s terciárním vzděláním v průměru o 69,2% více než středoškoláci s maturitní zkouškou, v Královéhradeckém kraji je to pouze o 42,1% více. V ostatních krajích se pohybují příjmy vysokoškoláků a absolventů VOŠ na úrovni o 43,5 až 62,3% vyšší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Jak již bylo řečeno, do roku 2009 převyšovaly příjmy vysokoškoláků a absolventů VOŠ (vzhledem k středoškolákům s maturitou) ve věkové kategorii 30–44 let téměř ve všech krajích příjmy stejně vzdělaných zaměstnanců ve věkové skupině 25–64 let. V současné době tomu tak není již zhruba ve třetině krajů: v Karlovarském, Královéhradeckém, Moravskoslezském a Ústeckém kraji (a těsně i v kraji Jihočeském a na Vysočině).

Poměry platů osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitou se podle věku liší minimálně. Stejně tak je tomu i v případě těch, kteří mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání.

Z genderového porovnávání relativních příjmů podle úrovně dosaženého vzdělání je vidět daleko nižší krajová diferenciac sledovaného ukazatele u žen. V Praze evidujeme ve věkové skupině 25–64 let relativně největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitní zkouškou. Tento poměr zde činí u žen zhruba 145:100, zatímco v Plzeňském kraji pouze zhruba 129:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii vyšší – v Praze se jedná o poměr mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků 170:100, zatímco v Plzeňském kraji je to 146:100.

Positivní je skutečnost, že **v kategorii zaměstnanců ve věku 30–44 let** nejsou genderové rozdíly tak markantní, v hlavním městě Praze je poměr průměrného platu terciárně vzdělaných žen ku platu středoškolaček s maturitou 156:100, zatímco u mužů činí tento podíl 165:100. V Královéhradeckém kraji, kde jsou nejnižší platy vysokoškoláků a absolventů VOŠ, jsou příjmy žen s terciárním vzděláním k příjmu středoškolaček s maturitní zkouškou v poměru 131:100, platy stejně vzdělaných mužů jsou v Praze v poměru 157:100 a v Královéhradeckém kraji v poměru 140:100.

Relativní příjmy podle vzdělání, pohlaví a věku v nepodnikatelské sféře

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Údaje v této kapitole zaznamenávají rozdíly relativních průměrných hodinových výdělků pro dvě základní věkové skupiny (25–64 let a 30–44 let) za rok 20101 podle úrovně dosaženého vzdělání a dále z hlediska jednotlivých krajů a oblastí.

Z údajů je zřejmá obecná tendence – **průměrný hodinový výdělek v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 25–64 let**, stejně jako v případě hodinového výdělku zaměstnance bez ohledu na podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, **stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání.** Oproti hodinovým platům zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře) jsou rozdíly mezi platy zaměstnanců se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou, včetně nástavbového studia a těch, co mají terciární vzdělání, v nepodnikatelské sféře nižší. Vysokoškoláci a ti, kteří absolvovali vyšší odborné vzdělání, tak mají v průměru o 27,4 % vyšší platy než středoškoláci s maturitní zkouškou.

Naopak „příjmové nůžky“ v nepodnikatelské sféře se (s výjimkou Prahy) mnohem více rozevírají směrem k zaměstnancům s nižším vzděláním, tedy se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a se základy vzdělání a základním vzděláním. Relativní výdělky vůči středoškolákům s maturitní zkouškou představují pouze 68,8 % platu v případě zaměstnance se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a 56,2 % v případě zaměstnance se základy vzdělání a základním vzděláním.

Další zajímavé informace lze získat při pohledu na **vzdělanostní a platovou diferenciaci mužů a žen.** Zde je velmi důležité znovu připomenout, že údaje v tabulkách jsou poměry k referenční hodnotě, kterou představuje příjem středoškoláka s maturitní zkouškou,

a nevypovídají tedy o absolutní výši platu mužů a žen a jejich rozdílech.

Porovnáváme-li relativní příjmy mužů a žen v neziskové sféře podle úrovně vzdělání, je zřejmá výrazně vyšší variabilita platů podle úrovně dosaženého vzdělání v ČR celkem u mužů než u žen. Zatímco poměr průměrných příjmů osob s VŠ a VOŠ/se SŠ s maturitní zkouškou/se SŠ bez maturitní zkoušky/se základním vzděláním je u mužů zhruba 130:100:72:55, u žen je to 121:100:65:58. Plat muže vysokoškoláka v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 25–64 let tak převyšuje plat muže středoškoláka s maturitou v průměru o cca 30 %, zatímco plat vysokoškolačky je podle stejného modelu vyšší o cca 21 % než plat středoškolačky.

Zjištěné výsledky odkazují k aktuálnímu a v současnosti často diskutovanému faktu, totiž **nižší příjmové hladině žen v porovnání s muži se stejným stupněm dosaženého vzdělání.** Rozdíly v platě mužů a žen nejsou však v nepodnikatelské sféře ve věku 25–64 let tolik výrazné, což se jasně odráží i v námi sledovaném ukazateli. Na tomto základě sice není možné porovnat příjmy mužů a žen v jejich absolutní výši, ale dobře jsou vidět *relace* mezi jednotlivými vzdělanostními stupni v obou genderových skupinách. Nejvyšších rozdílů je dosaženo u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem, kde mužů dosahují platy 72,4 % platu muže středoškoláka s maturitní zkouškou, zatímco u žen je to pouze 64,5 %. Muži vysokoškoláci vydělávají oproti středoškolákům s maturitní zkouškou jen o něco málo více než ženy vzhledem ke své referenční skupině, u mužů vysokoškoláků přesahují platy o 30,3 % plat středoškoláků s maturitní zkouškou, u žen vysokoškolaček je to o 21,2 % více než plat středoškolaček s maturitní zkouškou. Je třeba zdůraznit skutečnost, že **jednoznačně nejvýraznější platové diference mezi muži a ženami v nepodnikatelské sféře nejsou evidovány u lidí s terciárním vzděláním, stejně jako je tomu u mužů a žen v podnikatelské a nepodnikatelské sféře.**

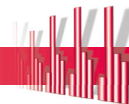
Oproti věkové skupině 25–64 let jsou v případě **věkové skupiny 30–44 let** rozdíly mezi příjmy vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou obecně nižší. Zatímco plat vysokoškoláků (mužů i žen celkem) ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 24,9 %, v celkové populaci je to o 30,3 %. U mužů je pak tento platový rozdíl v kategorii 30–44 let výraznější – plat vysokoškoláka nebo absolventa VOŠ ve věku 30–44 let převyšuje průměrný plat skupiny mužů se středoškolským vzděláním s maturitní zkouškou o 24,9 %, platy žen s terciárním vzděláním převyšují platy své referenční skupiny jen o 22,8 %. Jinými slovy, v nepodnikatelské sféře ve věkové skupině 30–44 let je platová diferenciac u mužů výraznější než u žen. Ženy vysokoškolačky vydělávají oproti středoškolačkám s maturitou o 2,1 procentního bodu méně než muži vzhledem ke své referenční skupině.

Poměry platů vysokoškoláků i osob se středním nematuritním vzděláním vzhledem k platům středoškoláků s maturitní zkouškou se podle věku liší zhruba o 1 % ve prospěch věkové skupiny 25–64 let. Relativní příjmy těch, kteří mají pouze základy vzdělání nebo základní vzdělání, jsou ve věkové kategorii 25–64 let vzhledem k jejich referenční skupině rovněž o 1 procentní bod vyšší než v kategorii 30–44 let.

Regionální rozdíly

Výše relativních příjmů zaměstnanců celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře) a relativních příjmů zaměstnanců nepodnikatelské sféry se liší také v **krajovém srovnání.**

V Praze se platy zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře) od zaměstnanců nepodnikatelské sféry v porovnání s platy středoškoláka s maturitní zkouškou výrazně liší pouze

u zaměstnanců s terciárním vzděláním, a to v řádech desítek procentních bodů. U nižších vzdělanostních skupin je výše relativních příjmů jak u zaměstnanců celkem (tedy zaměstnaných v podnikatelské i nepodnikatelské sféře), tak u zaměstnanců nepodnikatelské sféry srovnatelná, respektive diference se pohybují pouze v řádech jednotek procentních bodů.

V ostatních krajích jsou relace platů zaměstnanců nepodnikatelské sféry oproti zaměstnancům celkem (tedy bez ohledu na to, zda pracují v podnikatelské, nebo nepodnikatelské sféře) vůči středoškolákům s maturitní zkouškou nižší zhruba o 6–18 procentních bodů v kategoriích zaměstnanců se základy vzdělání a základním vzděláním, asi o 7–23 procentních bodů nižší u zaměstnanců se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem a asi o 22–45 procentních bodů nižší u zaměstnanců s terciárním vzděláním.

Při srovnání relativních příjmů osob všech kategorií vzdělání zaměstnaných v nepodnikatelské sféře v jednotlivých krajích vidíme, že největší variabilitu příjmů nalézáme u osob s nejvyšším dosaženým, tedy terciárním, vzděláním, a to v obou sledovaných věkových skupinách. U nižších vzdělanostních kategorií je mezikrajová diferenciace již méně patrná.

Ve věkové skupině 25–64 let v Praze, kde je diferenciace nejvýraznější, převyšují příjmy vysokoškoláků a osob s vyšším odborným vzděláním příjmy osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou o 30,2%. V ostatních krajích je situace podobná, platy vysokoškoláků převyšují platy středoškoláků s maturitní zkouškou v rozmezí 21,5–29,4%.

Osoby se středním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem mají – vzhledem ke středoškolákům s maturitou – relativně nejvyšší výdělky v Moravskoslezském (65%) a ve Zlínském kraji (66,4%). Naopak nejvyšší je sledovaný poměr v Praze, kde se platy vyučených bez maturity pohybují na úrovni 73,1% platu středoškoláka s maturitní zkouškou, vysoký je tento poměr dále v krajích Libereckém (71,6%) a Plzeňském (71,0%).

Pokud jde o osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním základním nebo základy vzdělání, jejich příjmy dosahují 60,1% příjmu středoškoláka s maturitní zkouškou v Praze, 59% v Královéhradeckém a 58,2% v Plzeňském kraji. Ostatní kraje se zhruba pohybují v rozmezí 52–58%.

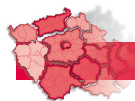
Z údajů vyplývá, že **platová diferenciace mezi lidmi s různým stupněm dosaženého vzdělání je v jednotlivých krajích různě velká**. Zatímco v Moravskoslezském kraji je tato diferenciace velmi výrazná, zejména v Jihočeském, Pardubickém a Královéhradeckém kraji mají k sobě příjmy pracovníků jednotlivých vzdělanostních úrovní daleko blíže. S výraznější platovou diferenciací se setkáváme kromě Moravskoslezského kraje rovněž v Praze, v kraji Ústeckém a na Vysočině.

Druhou skutečností vyplývající z porovnávání obou skupin (podnikatelské a nepodnikatelské sféry celkem s nepodnikatelskou sférou) je daleko nižší krajová diferenciace sledovaného ukazatele u žen. V nepodnikatelské sféře, kde většina subjektů odměňuje své zaměstnance z prostředků státního rozpočtu, podléhají platy platovým tabulkám, a jejich výše se tedy nemůže mezikrajově příliš lišit. Navíc je přesně stanoveno zařazení profesí do dané platové třídy. V Praze evidujeme relativně **největší rozdíl mezi platy žen s terciárním vzděláním a středoškolaček s maturitou**. Tento poměr zde činí u žen přibližně 123:100, zatímco v Královéhradeckém kraji pouze 118:100. U mužů jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji pro tuto vzdělanostní kategorii vyšší – v Olomouckém kraji jde o poměr 137:100 mezi mzdami vysokoškoláků a středoškoláků s maturitní zkouškou, zatímco v Jihočeském kraji činí poměr 119:100.

Průměrný hodinový výdělek stoupá spolu s výší dosaženého vzdělání, výrazně nejvyšší platy mají osoby s terciárním vzděláním. Nejvíce se od referenční hladiny průměrného výdělku středoškoláka s maturitní zkouškou liší příjmy osob se základy vzdělání nebo základním vzděláním a již méně příjmy těch, kteří mají střední vzdělání s výučním listem či terciární vzdělání. Je pravděpodobné, že otevírání

E4.2 T1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100%) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavb.		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		56,2	55,2	68,8	67,5	100,0	100,0	127,4	126,4		
CZ01	Praha	60,1	57,9	73,1	71,8	100,0	100,0	130,2	128,2		
CZ010	Hlavní město Praha	60,1 (1.)	57,9 (3.)	73,1 (1.)	71,8 (1.)	100,0	100,0	130,2 (1.)	128,2 (2.)		
CZ02	Střední Čechy	55,3	53,9	69,2	67,5	100,0	100,0	124,2	122,6		
CZ020	Středočeský kraj	55,3 (11.)	53,9 (12.)	69,2 (9.)	67,5 (10.)	100,0	100,0	124,2 (11.)	122,6 (11.)		
CZ03	Jihozápad	58,3	55,6	70,6	68,5	100,0	100,0	123,6	122,8		
CZ031	Jihočeský kraj	58,1 (4.)	55,1 (9.)	70,4 (6.)	69,1 (6.)	100,0	100,0	121,5 (14.)	120,3 (13.)		
CZ032	Plzeňský kraj	58,2 (3.)	55,9 (7.)	71,0 (3.)	68,0 (9.)	100,0	100,0	126,1 (6.)	125,5 (5.)		
CZ04	Severozápad	52,8	51,4	68,5	67,3	100,0	100,0	124,2	122,0		
CZ041	Karlovarský kraj	52,2 (14.)	49,2 (14.)	69,0 (10.)	69,9 (5.)	100,0	100,0	121,9 (12.)	119,1 (14.)		
CZ042	Ústecký kraj	53,0 (13.)	52,0 (13.)	68,4 (11.)	66,8 (11.)	100,0	100,0	125,1 (8.)	123,2 (10.)		
CZ05	Severovýchod	57,8	57,6	70,5	70,1	100,0	100,0	123,9	122,8		
CZ051	Liberecký kraj	56,2 (10.)	53,9 (11.)	71,6 (2.)	70,9 (3.)	100,0	100,0	125,3 (7.)	123,9 (7.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	59,0 (2.)	60,5 (1.)	70,0 (7.)	68,5 (8.)	100,0	100,0	124,8 (9.)	123,8 (8.)		
CZ053	Pardubický kraj	57,7 (6.)	56,9 (5.)	70,6 (5.)	71,6 (2.)	100,0	100,0	121,5 (13.)	120,5 (12.)		
CZ06	Jihovýchod	57,6	58,2	68,6	66,4	100,0	100,0	127,3	126,8		
CZ063	Vysočina	57,9 (5.)	57,8 (4.)	69,9 (8.)	68,9 (7.)	100,0	100,0	129,4 (2.)	129,7 (1.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	57,4 (7.)	58,1 (2.)	68,1 (12.)	65,4 (12.)	100,0	100,0	126,5 (5.)	125,7 (4.)		
CZ07	Střední Morava	56,6	55,6	69,0	67,8	100,0	100,0	125,7	124,1		
CZ071	Olomoucký kraj	57,2 (8.)	56,1 (6.)	70,8 (4.)	70,2 (4.)	100,0	100,0	127,0 (4.)	125,5 (6.)		
CZ072	Zlínský kraj	56,4 (9.)	55,3 (8.)	66,4 (13.)	64,0 (13.)	100,0	100,0	124,5 (10.)	123,6 (9.)		
CZ08	Moravskoslezsko	55,1	54,5	65,0	63,9	100,0	100,0	128,0	127,4		
CZ080	Moravskoslezský kraj	55,1 (12.)	54,5 (10.)	65,0 (14.)	63,9 (14.)	100,0	100,0	128,0 (3.)	127,4 (3.)		

„příjmových nůžek“ mezi vzdělanostními skupinami v jednotlivých krajích souvisí s nabídkou pracovních příležitostí a situací na trhu práce v daném regionu. V oblastech s nižší nezaměstnaností a pestřejší nabídkou pracovních míst nalezneme i širší rozložení platů, zatímco v krajích, kde je nezaměstnanost vysoká a pracovních pozic málo, je příjmová úroveň obecně nižší a platy na středních až vysoce kvalifikovaných pozicích se více blíží nízkým příjmům v nejnižších vzdělanostních kategoriích.

Porovnáváme-li příjmy osob s terciárním vzděláním a středním maturitním vzděláním v nepodnikatelské sféře **ve věkové skupině 30–44 let**, je platová diference v celostátním průměru u mužů výraznější než u žen. U mužů je zřejmá rovněž výraznější krajová diference poměrů zmíněných příjmů a lze říci, že se ve věkové skupině 30–44 let v nepodnikatelské sféře objevují takřka shodné rysy platové diference podle krajů jako u věkové kategorie 25–64 let.

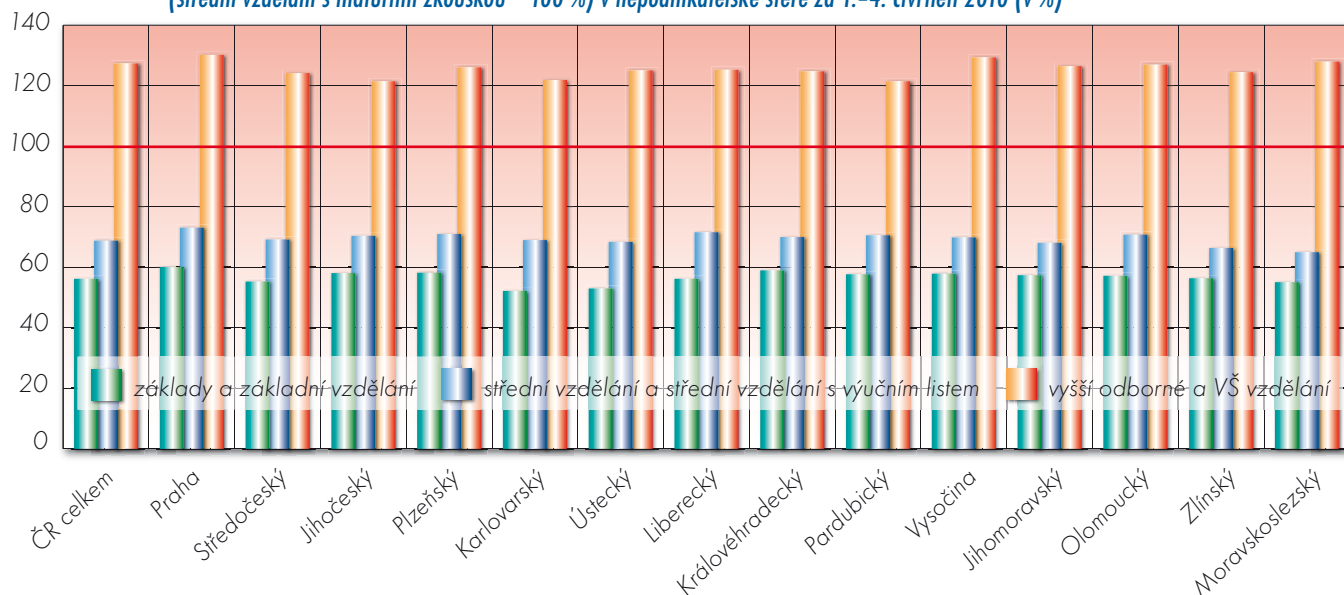
Z regionálního pohledu je největší rozpětí mezi průměrným příjmem vysokoškoláka a zaměstnance se základy vzdělání a základním

vzděláním ve věkové skupině 30–44 let v nepodnikatelské sféře patrné v Praze a Středočeském a Jihomoravském kraji a nejmenší v Moravskoslezském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji.

Největší jsou přitom rozdíly mezi platy osob se základy vzdělání a základním vzděláním a osob se středním vzděláním s maturitní zkouškou; nejvýraznější jsou tyto rozdíly v Karlovarském a Ústeckém kraji, kde lidé se základy vzdělání a základním vzděláním vydělávají zhruba o polovinu méně než středoškoláci s maturitní zkouškou. V ostatních krajích se pohybují tyto příjmy na úrovni o 40–46 % nižší, než jsou příjmy zaměstnanců se středním vzděláním s maturitní zkouškou.

Z dat dále vyplývá, že nejvyšších relativních příjmů vzhledem k průměrnému příjmu středoškoláka s maturitou v nepodnikatelské sféře dosahují osoby s terciárním vzděláním ve věku 30–44 let na Vysočině (129,7 %), v Praze (128,2 %) a v Moravskoslezském kraji (127,4 %), nejnižších naopak v Karlovarském (119,1 %), Jihočeském (120,3 %) a Pardubickém kraji (120,5 %).

E4.2 G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

KAPITOLA

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ

Statistiky o dětech, žácích a studentech cizího státního občanství vzdělávajících se v rámci školského systému jsou součástí statistik téměř všech vyspělých států. Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii a jejímu dalšímu začleňování do mezinárodních struktur se tato problematika stává čím dál významnější.

Od roku 2002/03 sleduje školská statistika počty cizinců v mateřských, základních a středních školách podle státního občanství, na vyšších odborných školách i to, který obor cizinci studují.

Vzdělávání cizinců na školách v České republice je založeno na Listině lidských práv a svobod, v níž je zakotveno právo na vzdělání. Na základních a středních školách je vzdělání bezplatné pro cizince, kteří mají na území ČR uděleno povolení k trvalému pobytu, kteří na území ČR pobývají přechodně (a byla jim udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů), kterým byl udělen azyl, a cizince s vízem za účelem strpení pobytu a za účelem dočasné ochrany.

F1 Podíl cizinců na jednotlivých druzích škol

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly dětí cizinců umístěných v mateřských školách, podíl žáků s cizím státním občanstvím na základních školách, středních školách, konzervatořích a podíl studentů s cizím státním občanstvím na vyšších odborných školách.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_i}{\sum C_i} \cdot 100$$

C – počet cizinců (dětí, žáků, studentů) ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

\sum – počet dětí, žáků a studentů ve všech formách vzdělávání v jednotlivých druzích škol

i – druh školy

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V regionálním školství, tedy na vzdělávacích stupních od úrovně mateřských škol až po vyšší odborné školy, se **podíl cizinců ve školním roce 2010/11 v rámci České republiky pohybuje od 1,3 % v mateřských školách až do 3,8 % na konzervatořích.** Cizinci navštěvující mateřské, základní a střední školy jsou v naprosté většině děti cizích státních příslušníků, kteří na našem území žijí. V případě vyšších odborných škol a konzervatoř se může jednat i o žáky, kteří si školu na našem území vybrali a žijí zde právě s cílem se vzdělávat. Na všech vzdělávacích úrovních má podíl cizinců na školách výrazně regionální charakter, který závisí především na celkovém počtu cizinců žijících v jednotlivých regionech a na jejich sociálním složení, případně na počtu cizinců denně dojíždějících do škol v příhraničních oblastech.

Co do podílu cizinců navštěvujících školy na všech vzdělávacích úrovních dominují Praha a Karlovarský kraj. V Praze je tato situace dána postavením hlavního města – jsou v ní soustředěny úřady a zastoupení velkých zahraničních firem, navíc se zde vytvářejí větší komunity cizinců zabývajících se obchodní činností. V případě Karlovarského kraje je vyšší počet cizinců spojen s atraktivností tohoto kraje jako lázeňského centra České republiky. V podílu cizinců na vyšších odborných školách vykazují i kraje Středočeský a Moravskoslezský – v těchto krajích jsou vyšší odborné školy atraktivní zejména pro občany Slovenské republiky.

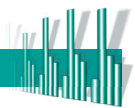
Největší podíl žáků-cizinců navštěvuje konzervatoře (3,8 %), následují základní školy (1,8 %), střední školy (1,6 %), vyšší odborné školy (1,4 %) a mateřské školy (1,3 %).

Regionální rozdíly

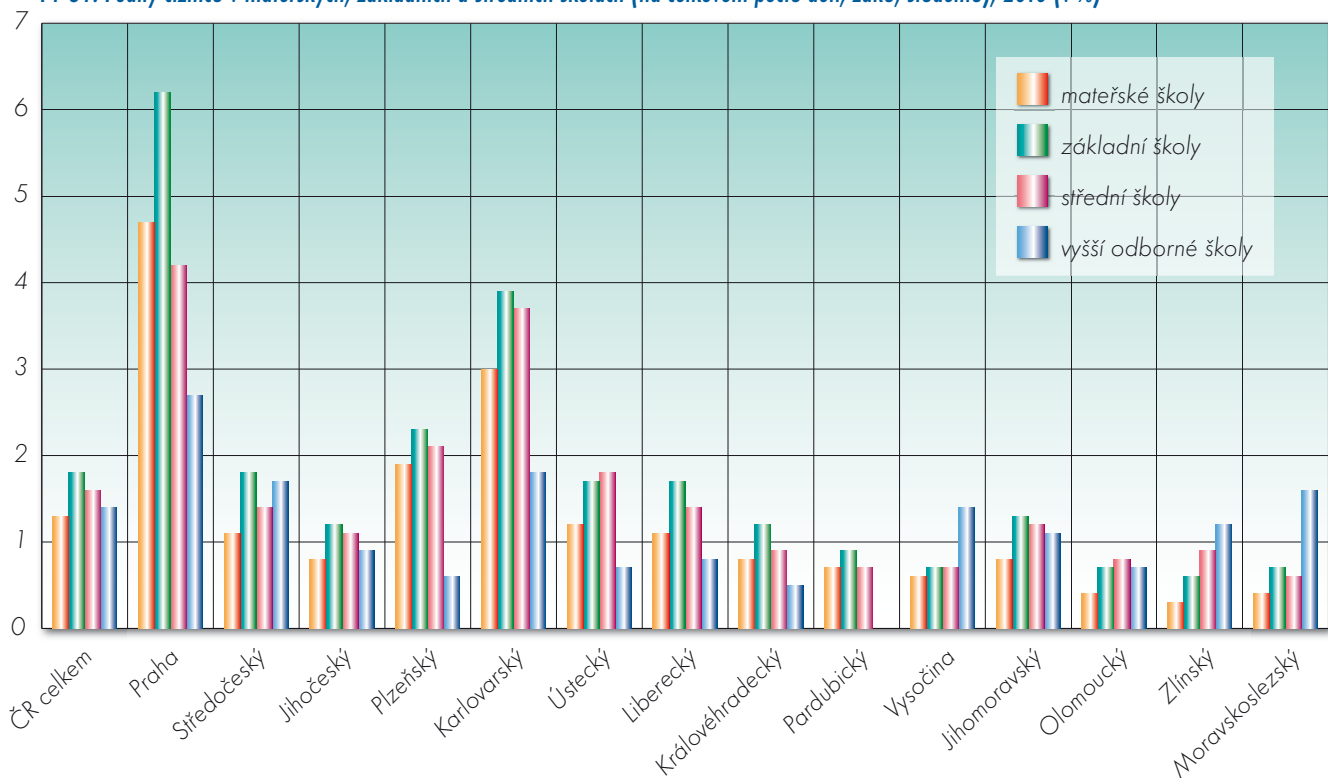
Jak již bylo uvedeno v úvodu kapitoly, podíly cizinců se v meziregionálním srovnání výrazně liší.

F1 T1: Podíly cizinců v jednotlivých typech a druzích škol (na celkovém počtu dětí a žáků těchto škol), 2010 (v %)

Území		mateřské školy	základní školy	střední školy	vyšší odborné školy	konzervatoře					
ČR celkem		1,3	1,8	1,6	1,4	3,8					
CZ01	Praha	4,7	6,2	4,2	2,7	6,0					
CZ010	Hlavní město Praha	4,7	(1.)	4,2	(1.)	6,0	(1.)				
CZ02	Střední Čechy	1,1	1,8	1,4	1,7	x					
CZ020	Středočeský kraj	1,1	(6.)	1,8	(4.)	1,4	(6.)	1,7	(3.)	x	x
CZ03	Jihozápad	1,3	1,7	1,5	0,8	2,5					
CZ031	Jihočeský kraj	0,8	(8.)	1,2	(8.)	1,1	(8.)	0,9	(8.)	1,2	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,9	(3.)	2,3	(3.)	2,1	(3.)	0,6	(12.)	3,8	(3.)
CZ04	Severozápad	1,7	2,2	2,3	0,9	4,6					
CZ041	Karlovarský kraj	3,0	(2.)	3,9	(2.)	3,7	(2.)	1,8	(2.)	x	x
CZ042	Ústecký kraj	1,2	(4.)	1,7	(5.)	1,8	(4.)	0,7	(11.)	4,6	(2.)
CZ05	Severovýchod	0,8	1,2	1,0	0,3	0,5					
CZ051	Liberecký kraj	1,1	(5.)	1,7	(6.)	1,4	(5.)	0,8	(9.)	x	x
CZ052	Královéhradecký kraj	0,8	(7.)	1,2	(9.)	0,9	(10.)	0,5	(13.)	x	x
CZ053	Pardubický kraj	0,7	(10.)	0,9	(10.)	0,7	(12.)	–	x	0,5	(9.)
CZ06	Jihovýchod	0,7	1,1	1,0	1,2	2,1					
CZ063	Vysočina	0,6	(11.)	0,7	(11.)	0,7	(13.)	1,4	(5.)	x	x
CZ064	Jihomoravský kraj	0,8	(9.)	1,3	(7.)	1,2	(7.)	1,1	(7.)	2,1	(5.)
CZ07	Střední Morava	0,4	0,7	0,8	0,1	2,0					
CZ071	Olomoucký kraj	0,4	(13.)	0,7	(12.)	0,8	(11.)	0,7	(10.)	0,9	(8.)
CZ072	Zlínský kraj	0,3	(14.)	0,6	(14.)	0,9	(9.)	1,2	(6.)	2,7	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	0,4	0,7	0,6	1,6	1,9					
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,4	(12.)	0,7	(13.)	0,6	(14.)	1,6	(4.)	1,9	(6.)

FI G1: Podíly cizinců v mateřských, základních a středních školách (na celkovém počtu dětí, žáků, studentů), 2010 (v %)

Podíly cizinců v mateřských školách se pohybují od 0,3 % v Zlínském kraji až do 4,7 % v Hlavním městě Praze. Hodnot vyšších než 1,5 % dosahují ještě Karlovarský (3,0 %) a Plzeňský kraj (1,9 %).

Na úrovni základního vzdělávání převyšují podíly cizinců výrazněji celostátní průměr v Praze (6,2 %), v Karlovarském kraji (3,9 %) a v Plzeňském kraji (2,3 %). Na druhém konci škály leží kraje Zlínský (0,6 %), Moravskoslezský a Olomoucký a kraj Vysočina (0,7 %).

Situace v **podílech cizinců na středních školách** je obdobná, rozptýlení hodnot již ale není tak výrazné. Nejvíce cizinců navštěvuje střední školy opět v Praze (4,2 %) a Karlovarském kraji (3,7 %), s odstupem potom následují kraje Plzeňský (2,1 %) a Ústecký (1,8 %). Nejméně cizinců se vzdělává na středních školách v Moravskoslezském kraji (0,6 %), na Vysočině a v Pardubickém kraji (0,7 %).

Podíly cizinců navštěvujících vyšší odborné školy v jednotlivých regionech se od ostatních vzdělávacích úrovní poměrně liší. Situace je dána především tím, že na vyšších odborných školách studují nejen cizinci, kteří spolu se svými rodiči žijí v České republice, ale i cizinci, kteří v naší zemi žijí přímo s cílem studovat a naše vyšší odborné školy jsou pro ně z různých hledisek atraktivní. Největší podíl cizinců na vyšších odborných školách, který výrazně převyšuje celorepublikový průměr, je v Praze (2,7 %). Dále se nad republikovým průměrem pohybuje ještě kraj Karlovarský (1,8 %), kde polovinu cizinců tvoří studenti z Ukrajiny, kraj Středočeský (přes 60 % cizinců je ze Slovenska) a také kraj Moravskoslezský, kde navštěvují vyšší odborné školy z řad cizinců hlavně studenti ze Slovenska (přes 90 % cizinců VOS). Nejnižší podíl cizinců na vyšších odborných školách je v kraji Královéhradeckém (0,5 %).

Specifická je situace na **konzervatořích**, na které stejně jako na vyšších odborných školách přicházejí mnohdy studovat cizinci, aniž by v Čechách žili s rodiči. Dále je třeba zmínit, že na rozdíl od všech dosud popisovaných typů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech (nejsou v krajích Středočeském, Karlovarském, Libereckém a Královéhradeckém a na Vysočině).

F2 Cizinci v mateřských školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení dětí cizinců v mateřských školách podle jejich státního občanství, a to v členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly vybrány ty, jež se nejčastěji vyskytovaly ve statistikách cizinců za celou Českou republiku. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím zemí EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{mi}}{C_m} \cdot 100$$

C_m – celkový počet dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol

i – státní příslušnost dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

V mateřských školách je ve školním roce 2010/11 zapsáno celkem 4 223 cizinců, největší podíl tvoří občané Vietnamu (27,2 %), Ukrajiny (24,4 %), Slovenska (15,3 %) a Ruska (7,3 %). Cizinci z ostatních států tvoří zbývajících 25,8 %.

Oproti předchozímu školnímu roku vzrostl celkový počet cizinců navštěvujících mateřské školy asi o 260 dětí. Mírně se změnila i struktura cizinců v mateřských školách – zaznamenali jsme nárůst podílu Ukrajinců (o 1,7 procentního bodu), Rusů (o 0,3 procentního bodu), a naopak pokles podílu Vietnamců (o 1,5 procentního bodu) a Slováků (o 0,9 procentního bodu) na celkovém počtu cizinců v mateřských školách.

F2 T1: Počty cizinců v mateřských školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2010 (v %)

Území	podíl cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	ostatní státy						
ČR celkem	15,3 %		27,2 %		7,2 %		24,4 %		25,8 %		4 223
CZ01 Praha	13,7 %		17,2 %		10,8 %		30,0 %		28,2 %		1 641
CZ010 Hlavní město Praha	13,7 %	(9.)	17,2 %	(12.)	10,8 %	(2.)	30,0 %	(3.)	28,2 %	(4.)	1 641 (1.)
CZ02 Střední Čechy	30,8 %		16,4 %		6,5 %		21,9 %		24,3 %		415
CZ020 Středočeský kraj	30,8 %	(1.)	16,4 %	(14.)	6,5 %	(5.)	21,9 %	(7.)	24,3 %	(7.)	415 (2.)
CZ03 Jihozápad	16,0 %		39,4 %		2,2 %		20,2 %		22,2 %		505
CZ031 Jihočeský kraj	12,7 %	(11.)	32,9 %	(7.)	4,6 %	(6.)	23,7 %	(6.)	26,0 %	(6.)	173 (7.)
CZ032 Plzeňský kraj	17,8 %	(4.)	42,8 %	(3.)	0,9 %	(12.)	18,4 %	(9.)	20,2 %	(12.)	332 (3.)
CZ04 Severozápad	6,9 %		52,2 %		10,8 %		14,4 %		15,7 %		554
CZ041 Karlovarský kraj	7,5 %	(13.)	55,5 %	(1.)	12,8 %	(1.)	13,2 %	(12.)	10,9 %	(14.)	265 (6.)
CZ042 Ústecký kraj	6,2 %	(14.)	49,1 %	(2.)	9,0 %	(3.)	15,6 %	(10.)	20,1 %	(13.)	289 (4.)
CZ05 Severovýchod	16,4 %		23,7 %		1,9 %		36,5 %		21,6 %		422
CZ051 Liberecký kraj	19,1 %	(3.)	17,2 %	(13.)	2,5 %	(10.)	40,8 %	(1.)	20,4 %	(11.)	157 (9.)
CZ052 Královéhradecký kraj	13,2 %	(10.)	25,8 %	(11.)	2,6 %	(9.)	37,1 %	(2.)	21,2 %	(10.)	151 (10.)
CZ053 Pardubický kraj	16,7 %	(5.)	29,8 %	(8.)	–	x	29,8 %	(4.)	23,7 %	(8.)	114 (11.)
CZ06 Jihovýchod	14,7 %		26,7 %		2,1 %		22,0 %		34,6 %		382
CZ063 Vysočina	11,2 %	(12.)	27,1 %	(9.)	–	x	15,0 %	(11.)	46,7 %	(1.)	107 (12.)
CZ064 Jihomoravský kraj	16,0 %	(6.)	26,5 %	(10.)	2,9 %	(8.)	24,7 %	(5.)	29,8 %	(3.)	275 (5.)
CZ07 Střední Morava	19,2 %		37,7 %		4,8 %		13,0 %		25,3 %		146
CZ071 Olomoucký kraj	14,8 %	(7.)	40,7 %	(4.)	2,5 %	(11.)	18,5 %	(8.)	23,5 %	(9.)	81 (13.)
CZ072 Zlínský kraj	24,6 %	(2.)	33,8 %	(5.)	7,7 %	(4.)	6,2 %	(13.)	27,7 %	(5.)	65 (14.)
CZ08 Moravskoslezsko	14,6 %		33,5 %		4,4 %		5,1 %		42,4 %		158
CZ080 Moravskoslezský kraj	14,6 %	(8.)	33,5 %	(6.)	4,4 %	(7.)	5,1 %	(14.)	42,4 %	(2.)	158 (8.)

Regionální rozdíly

Struktura dětí-cizinců zapsaných do mateřských škol má výrazně **regionální charakter**. Zaměříme-li se na kraje, ve kterých dosahují podíly cizinců v mateřských školách nejvyšších hodnot (Praha a Karlovarský a Plzeňský kraj), jsou na první pohled zřejmé významné rozdíly. Ve dvou z nich – v Karlovarském a Plzeňském kraji – jsou většinou zastoupeni Vietnamci (více než 42,8 %), zatímco v Praze jsou jednotlivě uváděné státy zastoupeny mnohem rovnoměrněji (30,0 % Ukrajinci; 17,2 % Vietnamci; 13,7 % Slovinci; 10,8 % Rusové). Tento fakt svědčí o vyšší koncentraci vietnamských občanů do již zmíněných krajů. V případě Prahy se homogennější zastoupení občanů více států dá předpokládat vzhledem k celkově vyšší koncentraci cizinců v hlavním městě. Obdobně vypadala situace v mateřských školách i v roce 2009/10.

Děti ze Slovenska v mateřských školách tvoří mezi cizinci nejvyšší podíl ve Středočeském (30,8 %) a Zlínském kraji (24,6 %). Nejnižším podílem (pod 10 %) jsou potom zastoupeni v krajích Ústeckém (6,2 %) a Karlovarském (7,5 %).

Děti vietnamských občanů dosahují nejvyššího podílu mezi cizinci v mateřských školách ve většině krajů ČR. Relativně nejvíce Vietnamců najdeme v mateřských školách v Karlovarském (55,5 %), Ústeckém (49,1 %), Plzeňském (42,8 %) a Olomouckém kraji (40,7 %). V ostatních regionech dosahují podíly těchto dětí v mateřských školách méně než 40 %, ve třech krajích potom dokonce podíl nedosahuje ani 20 % – v Praze a v Libereckém (oba 17,2 %) a Středočeském kraji (16,4 %).

Nejvyšší podíl **ruských dětí** v mateřských školách vykazuje Karlovarský kraj, jedná se o 12,8 % z celkového počtu cizinců, následují Hlavní město Praha (10,8 %) a Ústecký kraj (9,0 %). V Pardubickém kraji a v kraji Vysočina není v mateřských školách umístěno žádné dítě s ruským státním občanstvím.

Nejvyšší podíl **ukrajinských dětí** mezi cizinci zapsanými do mateřských škol nalezneme v krajích Libereckém (40,8 %) a Královéhradeckém (37,1 %), v Praze (30,0 %) a Pardubickém kraji (29,8 %). V ostatních krajích se podíly dětí z Ukrajiny pohybují pod 25 %, přičemž nejméně jich je v Moravskoslezském kraji (5,1 %).

Ještě je nutné se zmínit o **dětech s polským státním občanstvím**, které se účastní výchovy v mateřských školách tradičně především v Moravskoslezském kraji (přes 10 %), kde jsou zřízeny i školy s polským výchovným jazykem. Ty jsou určeny pro polskou národnostní menšinu.

Zajímavá jsou i zjištění o dětech s jiným státním občanstvím, než byla dosud uvedena. Plzeňský kraj vykazuje nezanedbatelné zastoupení **dětí se státním občanstvím rumunským** (6,0 %). Na Vysočině a v Libereckém a Zlínském kraji je poměrně vysoké zastoupení **dětí mongolského státního občanství** (23,4 % na Vysočině, 9,2 % ve Zlínském a 6,3 % v Pardubickém kraji). Zajímavé je poměrně vysoké zastoupení **dětí německého státního občanství** v kraji Vysočina (6,5 %). Velice specifické jsou také podíly **dětí s jihokorejským státním občanstvím** v Moravskoslezském kraji (8,9 %), což souvisí pravděpodobně s otevřením automobilky Hyundai Nošovice (Hyundai, Jižní Korea).

F3 Cizinci v základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení žáků-cizinců v základních školách podle jejich státního občanství ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců za celou Českou republiku. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím zemí EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{zi}}{C_z} \cdot 100$$

Cz – celkový počet cizinců v základních školách
i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících základní školy
(slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
V základních školách je ve školním roce 2010/11 zapsáno celkem 14 109 cizinců (oproti předchozímu roku se jedná o nárůst cca 270 žáků), největší podíl tvoří občané Ukrajiny (23,1 %), Vietnamu (21,7 %), Slovenska (20,6 %) a Ruska (8,6 %). V posledním roce došlo k zanedbatelnému meziročnímu nárůstu podílu Slováků a Rusů (oba o 0,3 procentního bodu) a Ukrajinců (o 0,2 procentního bodu) a k poklesu podílu Vietnamců (o 1,2 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Stejně jako v případě mateřských škol má podíl a struktura cizinců na základních školách výrazně regionální charakter.

Pokud se opět zaměříme na ty kraje, kde cizinci v základních školách tvoří výrazně vyšší podíl žáků, než je celorepublikový průměr, tedy na Prahu a kraje Karlovarský a Plzeňský, obdobně jako v případě mateřských škol jsou i zde ve struktuře cizinců na první pohled patrné podstatné rozdíly. V Karlovarském kraji tvoří téměř polovinu cizinců na základních školách Vietnamci, významně jsou zastoupeni i Rusové (spolu s Prahou jediný region, kde jejich podíl přesahuje 15 %). Rusové jsou nejvýznamnější skupinou cizinců i v Ústeckém (7,3 %) a Středočeském (6,7 %) kraji. Vysoký podíl Slováků je zejména v příhraničních krajích se Slovenskem. V Praze je dominantní zastoupení Ukrajinců (30,3 %), ostatní státní občanství jsou zastoupena podílem nižším než 16 %.

Občané Slovenské republiky tvoří nejvyšší podíl cizinců na základních školách v Moravskoslezském (38,6 %), Zlínském (34,1 %),

Středočeském (33,0 %), Olomouckém (31,1 %), Plzeňském (29,7 %), Jihočeském (27,6 %), Pardubickém (25,9 %) a Libereckém (25,3 %) kraji. V ostatních krajích se pohybují podíly Slováků na celkovém počtu cizinců mezi 10,9 a 22,7 %.

Vietnamci tvoří největší podíl cizinců na základních školách v Karlovarském kraji (43,4 %). Dalšími kraji v pořadí jsou Ústecký (36,7 %) a Plzeňský (29,4 %). Nejméně vietnamských občanů se vyskytuje v krajích Středočeském (12,2 %), Praze (15,4 %), Královéhradeckém (16,0 %) a Libereckém (18,9 %).

Podíly **Rusů** na celkovém počtu cizinců na základních školách se v jednotlivých krajích výrazně liší. Nejvyšší podíl vykazuje Karlovarský kraj (16,0 %) a Praha (15,3 %). Ostatní regiony nedosahují úrovně celorepublikového průměru, který činí 8,6 %.

Poměrně vysoký podíl cizinců na českých základních školách tvoří, stejně jako v předchozích letech, **Ukrajinci**. V Praze jejich podíl přesahuje 30 %, ve Středočeském, Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji potom tvoří více než čtvrtinu cizinců na základních školách. Nejmenší zastoupení Ukrajinců najdeme v kraji Moravskoslezském (5,1 %), ostatní kraje se pohybují mezi hodnotami 11,6 a 22,4 %.

Z dalších států, jejichž občané se účastní výuky na našich základních školách, stojí za zmínku Polsko. I když v celorepublikovém měřítku se **občané Polska** podílejí na celkovém počtu cizinců v základních školách pouze minimálně, významně je jejich zastoupení v Moravskoslezském kraji (9,8 %), a to především vzhledem k silně zastoupené polské národnosti menšině v tomto regionu a díky možnosti výuky na základní škole v polském jazyce.

I zde je třeba zmínit **žáky mongolského státního občanství**, kteří jsou poměrně hojně zastoupeni v krajích Královéhradeckém (6,7 %), Pardubickém (7,8 %), Jihomoravském (8,1 %) a Zlínském (12,6 %). V kraji Vysočina dokonce tvoří spolu se Slováky nejpočetnější enklávu cizinců (19,8 %).

F3 T1: Počty cizinců v základních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2010 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem
	Slovensko		Vietnam		Rusko		Ukrajina		ostatní státy		
ČR celkem	20,6 %		21,7 %		8,6 %		23,1 %		26,0 %		14 109
CZ01 Praha	10,9 %		15,4 %		15,3 %		30,3 %		28,1 %		4 614
CZ010 Hlavní město Praha	10,9 %	(14.)	15,4 %	(13.)	15,3 %	(2.)	30,3 %	(1.)	28,1 %	(5.)	4 614 (1.)
CZ02 Střední Čechy	33,0 %		12,2 %		6,7 %		26,3 %		21,8 %		1 682
CZ020 Středočeský kraj	33,0 %	(3.)	12,2 %	(14.)	6,7 %	(4.)	26,3 %	(4.)	21,8 %	(10.)	1 682 (2.)
CZ03 Jihozápad	28,9 %		27,4 %		2,1 %		21,9 %		19,7 %		1 564
CZ031 Jihočeský kraj	27,6 %	(6.)	24,2 %	(6.)	4,3 %	(5.)	22,4 %	(6.)	21,5 %	(11.)	604 (8.)
CZ032 Plzeňský kraj	29,7 %	(5.)	29,4 %	(3.)	0,7 %	(14.)	21,7 %	(8.)	18,5 %	(12.)	960 (5.)
CZ04 Severozápad	14,9 %		39,7 %		11,1 %		13,8 %		20,5 %		2 039
CZ041 Karlovarský kraj	12,9 %	(13.)	43,4 %	(1.)	16,0 %	(1.)	11,6 %	(12.)	16,1 %	(14.)	896 (6.)
CZ042 Ústecký kraj	16,4 %	(12.)	36,7 %	(2.)	7,3 %	(3.)	15,6 %	(11.)	23,9 %	(9.)	1 143 (3.)
CZ05 Severovýchod	22,5 %		18,4 %		3,1 %		26,5 %		29,5 %		1 473
CZ051 Liberecký kraj	25,3 %	(8.)	18,9 %	(11.)	3,8 %	(7.)	26,5 %	(3.)	25,5 %	(7.)	581 (9.)
CZ052 Královéhradecký kraj	16,6 %	(11.)	16,0 %	(12.)	2,6 %	(11.)	27,7 %	(2.)	37,2 %	(2.)	506 (10.)
CZ053 Pardubický kraj	25,9 %	(7.)	20,7 %	(10.)	2,8 %	(9.)	25,1 %	(5.)	25,4 %	(8.)	386 (11.)
CZ06 Jihovýchod	21,8 %		21,7 %		3,7 %		18,2 %		34,6 %		1 441
CZ063 Vysočina	22,7 %	(9.)	20,8 %	(9.)	1,6 %	(13.)	15,9 %	(10.)	39,0 %	(1.)	308 (13.)
CZ064 Jihomoravský kraj	21,5 %	(10.)	22,0 %	(7.)	4,2 %	(6.)	18,8 %	(9.)	33,5 %	(3.)	1 133 (4.)
CZ07 Střední Morava	34,5 %		23,8 %		2,5 %		17,2 %		21,9 %		634
CZ071 Olomoucký kraj	31,1 %	(4.)	25,8 %	(5.)	2,6 %	(10.)	22,0 %	(7.)	18,5 %	(13.)	341 (12.)
CZ072 Zlínský kraj	38,6 %	(1.)	21,5 %	(8.)	2,4 %	(12.)	11,6 %	(13.)	25,9 %	(6.)	293 (14.)
CZ08 Moravskoslezsko	34,1 %		26,7 %		2,9 %		5,1 %		31,1 %		662
CZ080 Moravskoslezský kraj	34,1 %	(2.)	26,7 %	(4.)	2,9 %	(8.)	5,1 %	(14.)	31,1 %	(4.)	662 (7.)

F4 Cizinci ve středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve středních školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, vietnamské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly, stejně jako v případě mateřských a základních škol, vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím zemí EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{si}}{C_s} \cdot 100$$

C_s – celkový počet cizinců studujících ve středních školách (bez ohledu na druh a formu vzdělávání)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících střední školy (slovenská, vietnamská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku
V České republice se ve školním roce 2010/11 na středních školách vzdělává celkem 8 458 cizinců, což je v porovnání s předchozím rokem nárůst o cca 600 cizinců. Celkový podíl cizinců na celkovém počtu žáků středních škol je v České republice 1,6 %.

Více než čtvrtinu cizinců na středních školách tvoří Vietnamci (27,2 %), Ukrajinci potom tvoří více než pětinu (23,7 %). Podíl Slováků činí 18,2 % a Rusů 8,8 %. Oproti předchozímu školnímu roku se zvýšil podíl Ukrajinců (o 1,1 procentního bodu) a Slováků (o 0,8 procent-

ního bodu) a poklesl podíl Rusů (o 0,7 procentního bodu) a Vietnamců (o 0,2 procentního bodu).

Regionální rozdíly

Rozložení cizinců vzdělávajících se na středních školách podle jejich státní příslušnosti vykazuje, stejně jako tomu bylo v případě mateřských a základních škol, výrazné regionální odlišnosti. Kraje, kde podíl cizinců na středních školách převyšuje celostátní průměr, jsou pouze čtyři – Praha (4,2 %) a Karlovarský (3,7 %), Plzeňský (2,1 %) a Ústecký kraj (1,8 %). V Praze je na středních školách mezi cizinci vysoký podíl občanů Ruska (16,1 %), což není v žádném jiném kraji. Nad celorepublikový průměr (8,8 %) se dostává ještě Ústecký kraj, ostatní regiony jsou pod republikovým průměrem a ostatní sledovaná státní občanství jsou rozložena poměrně rovnoměrně. Oproti tomu v Karlovarském kraji je mezi cizinci na středních školách výrazně nejvyšší podíl Vietnamců (57,4 %), stejně jako v Plzeňském (43,2 %) a v Ústeckém (42,0 %) kraji.

Nejvyšší podíl **občanů Slovenska** z cizinců na středních školách je v krajích Zlínském (51,0 %), Moravskoslezském (35,0 %) a Středočeském (32,3 %), nejméně v krajích Karlovarském (4,8 %) a Ústeckém (9,8 %).

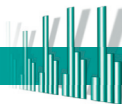
Vietnamci jsou, jak již bylo zmíněno, nejvíce zastoupeni v krajích Karlovarském (57,4 %), Plzeňském (43,2 %) a Ústeckém (42,0 %). U ostatních krajů nepřesahuje jejich podíl 30 %, ve Středočeském a Zlínském kraji a v Praze nedosahuje jejich podíl ani 20 %.

Nejvyšší **zastoupení Ukrajinců** je v Pardubickém kraji (29,4 %), v kraji Královéhradeckém a v Praze (oba 29,2 %) a celorepublikový průměr (23,7 %) převyšují ještě region Vysočina (26,7 %) a Středočeský (26,2 %) a Liberecký kraj (24,7 %). Výrazně nejnižší je podíl Ukrajinců na středních školách v Moravskoslezském kraji (6,3 %), v ostatních krajích se hodnoty pohybují mezi cca 10–23 %.

Je třeba zmínit i některé specifické skupiny v jednotlivých krajích. Co se týká cizinců s **mongolským státním občanstvím**, významná skupina je v kraji Vysočina (10,8 %) a ve Zlínském (5,9 %) a v Pardu-

F4 T1: Počty cizinců ve středních školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2010 (v %)

Území	podíly cizinců podle státní příslušnosti										počet cizinců celkem
	Slovensko	Vietnam	Rusko	Ukrajina	ostatní státy						
ČR celkem	18,2 %		27,2 %		8,8 %		23,7 %		22,1 %		8 458
CZ01 Praha	12,2 %		17,6 %		16,1 %		29,2 %		24,9 %		2 954
CZ010 Hlavní město Praha	12,2 % (12.)		17,6 % (12.)		16,1 % (1.)		29,2 % (2.)		24,9 % (5.)		2 954 (1.)
CZ02 Střední Čechy	32,3 %		16,5 %		4,2 %		26,2 %		20,9 %		650
CZ020 Středočeský kraj	32,3 % (3.)		16,5 % (14.)		4,2 % (6.)		26,2 % (5.)		20,9 % (9.)		650 (4.)
CZ03 Jihozápad	19,1 %		36,9 %		2,8 %		23,2 %		18,0 %		940
CZ031 Jihočeský kraj	19,7 % (6.)		27,6 % (7.)		3,9 % (7.)		25,3 % (6.)		23,4 % (7.)		380 (8.)
CZ032 Plzeňský kraj	18,8 % (8.)		43,2 % (2.)		2,0 % (14.)		21,8 % (9.)		14,3 % (13.)		560 (5.)
CZ04 Severozápad	7,7 %		48,4 %		9,0 %		18,5 %		16,4 %		1 311
CZ041 Karlovarský kraj	4,8 % (14.)		57,4 % (1.)		8,8 % (3.)		16,3 % (12.)		12,7 % (14.)		545 (6.)
CZ042 Ústecký kraj	9,8 % (13.)		42,0 % (3.)		9,1 % (2.)		20,0 % (11.)		19,1 % (11.)		766 (2.)
CZ05 Severovýchod	16,2 %		26,5 %		5,0 %		27,5 %		24,8 %		746
CZ051 Liberecký kraj	14,2 % (11.)		28,1 % (6.)		6,4 % (4.)		24,7 % (7.)		26,4 % (1.)		295 (9.)
CZ052 Královéhradecký kraj	16,3 % (10.)		24,2 % (11.)		4,2 % (5.)		29,2 % (3.)		26,1 % (2.)		264 (12.)
CZ053 Pardubický kraj	19,3 % (7.)		27,3 % (8.)		3,7 % (8.)		29,4 % (1.)		20,3 % (10.)		187 (13.)
CZ06 Jihovýchod	23,1 %		27,9 %		3,4 %		21,3 %		24,3 %		876
CZ063 Vysočina	18,2 % (9.)		26,1 % (10.)		2,8 % (12.)		26,7 % (4.)		26,1 % (2.)		176 (14.)
CZ064 Jihomoravský kraj	24,3 % (5.)		28,3 % (5.)		3,6 % (10.)		20,0 % (10.)		23,9 % (6.)		700 (3.)
CZ07 Střední Morava	39,2 %		22,1 %		3,1 %		16,1 %		19,5 %		553
CZ071 Olomoucký kraj	26,6 % (4.)		27,0 % (9.)		2,6 % (13.)		22,5 % (8.)		21,3 % (8.)		267 (11.)
CZ072 Zlínský kraj	51,0 % (1.)		17,5 % (13.)		3,5 % (11.)		10,1 % (13.)		17,8 % (12.)		286 (10.)
CZ08 Moravskoslezsko	35,0 %		29,0 %		3,7 %		6,3 %		25,9 %		428
CZ080 Moravskoslezský kraj	35,0 % (2.)		29,0 % (4.)		3,7 % (9.)		6,3 % (14.)		25,9 % (4.)		428 (7.)

bickém kraji (4,8 %). V Jihomoravském kraji je evidováno významnější zastoupení cizinců s **arménským státním občanstvím** (4,1 %). Tradiční zastoupení cizinců s **polským státním občanstvím** je pak v kraji Moravskoslezském (8,4 %).

F5 Cizinci ve vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje rozložení cizinců ve vyšších odborných školách podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ruské, ukrajinské a ostatní. Do výčtu států byly vybrány nejčastěji se vyskytující státy ve statistikách cizinců. Pokud je v kraji významný podíl cizinců jiné národnosti, je to zmíněno v textu. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím zemí EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{vi}}{C_v} \cdot 100$$

C_v – celkový počet cizinců studujících ve vyšších odborných školách (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících vyšší odborné školy (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Na rozdíl od mateřských, základních a středních škol nejsou studenti vyšších odborných škol vázání takovou měrou na místo pobytu rodičů a cizinci studující na této vzdělávací úrovni velice **často vyjíždějí do zahraničí právě za účelem studia**. Z toho důvodu se i podíly cizinců

a jejich struktura podle státního občanství na vyšších odborných školách liší od situace na nižších vzdělávacích úrovních. Liší se i v tom, že na vyšších odborných školách (na rozdíl od nižších vzdělávacích úrovní) je jen necelé 1 % cizinců vietnamské státní příslušnosti.

V České republice se ve školním roce 2010/11 vzdělává na vyšších odborných školách celkem 426 cizinců (v roce 2009/10 se jednalo o 349 cizinců). Největší podíl z nich tvoří Slováci (51,6 %), Ukrajinci (19,7 %) a Rusové (8,5 %). Tato situace je relativně stabilní několik posledních let. Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na vyšších odborných školách nezacházíme v popisu ukazatele v jednotlivých regionech do příliš velkých podrobností.

Regionální rozdíly

Z regionálního pohledu má smysl zabývat se maximálně kraji, kde je počet cizinců výrazně vyšší než v krajích ostatních, tedy Prahou (183 cizinců) a Středočeským (53 cizinců), Moravskoslezským (43 cizinců) a Jihomoravským krajem (40 cizinců). V ostatních krajích počet cizinců nedosahuje ani 30.

V Praze na vyšších odborných školách mezi cizinci převažují Slováci (37,2 % cizinců), pětinu cizinců tvoří Ukrajinci (20,8 %) a dalších 13,7 % Rusové. Ve Středočeském kraji studuje na vyšších odborných školách 58,5 % Slováků, 18,9 % Ukrajinců a 11,3 % Rusů. V Moravskoslezském kraji studuje mezi cizinci na vyšších odborných školách nejvyšší podíl Slováků ze všech krajů (90,7 %). V Jihomoravském kraji je z řad cizinců nejvyšší podíl Slováků (65,0 %). Ostatní státy jsou ve všech krajích zastoupeny pouze okrajově.

F6 Cizinci na konzervatořích

Ukazatel popisuje rozložení cizinců na konzervatořích podle jejich státního občanství, a to ve členění podle státní příslušnosti slovenské, ukrajinské, ruské a ostatní. Nově zařazujeme i podíl cizinců se státním občanstvím zemí EU27 v porovnání s podílem cizinců s jiným státním občanstvím na celkovém podílu cizinců, tato tabulka je uvedena v příloze.

F5 T1: Počty cizinců ve vyšších odborných školách, jejich struktura podle státní příslušnosti, 2010 (v %)										
Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti							počet cizinců celkem	
		Slovensko		Rusko		Ukrajina		ostatní státy		
ČR celkem		51,6 %		8,5 %		19,7 %		20,2 %		426
CZ01	Praha	37,2 %		13,7 %		20,8 %		28,4 %		183
CZ010	Hlavní město Praha	37,2 %	(9.)	13,7 %	(2.)	20,8 %	(6.)	28,4 %	(3.)	183 (1.)
CZ02	Střední Čechy	58,5 %		11,3 %		18,9 %		11,3 %		53
CZ020	Středočeský kraj	58,5 %	(6.)	11,3 %	(3.)	18,9 %	(8.)	11,3 %	(9.)	53 (2.)
CZ03	Jihozápad	51,7 %		3,4 %		34,5 %		10,3 %		29
CZ031	Jihočeský kraj	55,0 %	(7.)	5,0 %	(4.)	25,0 %	(5.)	15,0 %	(7.)	20 (6.)
CZ032	Plzeňský kraj	44,4 %	(8.)	–	x	55,6 %	(1.)	–	x	9 (9.)
CZ04	Severozápad	27,3 %		–		36,4 %		36,4 %		22
CZ041	Karlovarský kraj	25,0 %	(12.)	–	x	50,0 %	(3.)	25,0 %	(4.)	8 (11.)
CZ042	Ústecký kraj	28,6 %	(11.)	–	x	28,6 %	(4.)	42,9 %	(2.)	14 (8.)
CZ05	Severovýchod	33,3 %		22,2 %		11,1 %		33,3 %		9
CZ051	Liberecký kraj	–	x	50,0 %	(1.)	–	x	50,0 %	(1.)	4 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	60,0 %	(5.)	–	x	20,0 %	(7.)	20,0 %	(5.)	5 (12.)
CZ053	Pardubický kraj	x	x	x	x	x	x	x	x	– x
CZ06	Jihovýchod	69,4 %		1,6 %		14,5 %		14,5 %		62
CZ063	Vysočina	77,3 %	(2.)	4,5 %	(5.)	13,6 %	(10.)	4,5 %	(12.)	22 (5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	65,0 %	(4.)	–	x	15,0 %	(9.)	20,0 %	(5.)	40 (4.)
CZ07	Střední Morava	60,0 %		–		28,0 %		12,0 %		25
CZ071	Olomoucký kraj	33,3 %	(10.)	–	x	55,6 %	(1.)	11,1 %	(10.)	9 (9.)
CZ072	Zlínský kraj	75,0 %	(3.)	–	x	12,5 %	(11.)	12,5 %	(8.)	16 (7.)
CZ08	Moravskoslezsko	90,7 %		2,3 %		2,3 %		4,7 %		43
CZ080	Moravskoslezský kraj	90,7 %	(1.)	2,3 %	(6.)	2,3 %	(12.)	4,7 %	(11.)	43 (3.)

Metodika výpočtu

$$\frac{C_{ki}}{C_k} \cdot 100$$

C_k – celkový počet cizinců studujících na konzervatořích (bez ohledu na formu studia)

i – státní příslušnost žáků-cizinců navštěvujících konzervatoře (slovenská, ukrajinská, ruská, ostatní)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Stejně jako studenti vyšších odborných škol, ani žáci konzervatoří nemusí být tolik vázáni na místo pobytu rodičů a někteří cizinci přicestovali do České republiky přímo s cílem zde studovat. Proto se i podíly

cizinců a jejich struktura podle státního občanství na konzervatořích odlišují od situace na středních a základních a v mateřských školách.

V konzervatořích se v České republice ve školním roce 2010/11 vzdělávalo 136 cizinců (o 18 více než v roce 2009/10). Největší podíl zaujímali Slováci (38,2 %), následují Ukrajinci (14,7%) a Rusové (12,5 %). Z ostatních států světa je také nezanedbatelný podíl Japonců (7,4%). Vzhledem k nízkému celkovému počtu cizinců na tomto typu škol a s ohledem na to, že konzervatoře nejsou zastoupeny v každém kraji ČR, nemá smysl detailně popisovat chování ukazatele v jednotlivých regionech.

Regionální rozdíly

Většina cizinců na konzervatořích (66,9 %) je v Praze. Nejvíce z nich je Slováků (31,9 %), s velkým odstupem následují Ukrajinci (14,3 %) a Rusové (13,2 %), zmínit lze ještě Japonce (9,9 %). Ostatní cizí státní příslušníci jsou zastoupeni jen okrajově. Vzhledem k nízkému počtu cizinců na mimopražských konzervatořích nemá smysl zabývat se dalšími regiony.

KAPITOLA

VÝUKA JAZYKŮ

Kapitola Výuka cizích jazyků je do Krajské ročenky zařazena z důvodu neustále se stupňujících nároků na výuku cizích jazyků, a to jak z hlediska kvality výuky, tak i z hlediska počtu vyučovaných jazyků a rozmanitosti nabídky jednotlivých jazyků. **Zabýváme se zde nejen kvantitativním pohledem, tedy počty a podíly žáků učících se cizí jazyk;** sledujeme taktéž jejich strukturu podle vyučovaného cizího jazyka a podle počtu jazyků, které si tito žáci osvojují. Rovněž se zabýváme **počty učitelů cizích jazyků,** jejich strukturou podle jazyka, který vyučují, podle kvalifikace a podle počtu žáků učících se cizí jazyky na učitele.

Aktivní znalost cizích jazyků je v současnosti nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější internacionální komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, neboť mu usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším mezinárodním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

V souladu se změnou školského zákona musí základní školy od školního roku 2006/07 začít **povinně s výukou prvního cizího jazyka už ve třetím ročníku.** Jako první cizí jazyk zpravidla nabízejí výuku anglického, případně německého jazyka. V případě, kdy si žák (resp. jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk, než škola standardně nabízí, je upozorněn na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být vždy zajištěna návaznost výuky zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu. Pokud se od 3. ročníku učí na základní škole angličtina, jako volitelný předmět se obvykle preferuje němčina, francouzština, ruština a španělština. Když se od 3. ročníku vyučuje například němčině, francouzštině, ruštině, španělštině, případně jinému jazyku, jako druhý cizí jazyk se vždy zařazuje angličtina. **Výuka druhého cizího jazyka má být žákům základní školy povinně nabídnuta nejpozději v 8. ročníku, ale může být zařazena i dříve.**

V letech 2005/06 a 2006/07 došlo také na středních školách ke zvýšení hodinové dotace výuky cizích jazyků. Některé školy se snaží flexibilně reagovat i na požadavky trhu práce a zavádějí volitelné před-

měty jazykového zaměření. Školy rovněž připravují žáky na budoucí profesi posílením jazykové výuky odborné terminologie, rozvojem komunikativních dovedností a v menší míře také přípravou na mezinárodně uznávané zkoušky.

Pokud žák nemá možnost na střední škole nebo konzervatoři navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v základní škole na odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně, kterou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve svém školním vzdělávacím programu podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Na středních školách se učí alespoň jeden cizí jazyk všichni žáci s výjimkou těch, kteří navštěvují školy a studijní obory určené pro žáky s mentálním postižením. Gymnázia mají ve svém vzdělávacím programu zařazeny minimálně dva cizí jazyky, odborné střední školy v oborech ukončených maturitní zkouškou vyučují zpravidla jeden až dva cizí jazyky v závislosti na struktuře vzdělávacího programu. Žáci vzdělávající se v oborech středního vzdělávání a středního vzdělávání s výučním listem se učí většinou jeden cizí jazyk.

G1 Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje podíly žáků na základních a středních školách, kteří se učí cizí jazyk, na celkovém počtu žáků denní formy vzdělávání. Ve všech druhích škol jsou zahrnuty školy určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum J_i}{\sum Z_i} \cdot 100$$

$\sum J$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2010/11

$\sum Z$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2010/11

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (střední školy včetně nástavbového studia)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly žáků učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání) se liší podle druhu školy. **Na základní škole,** kde je povinná výuka prvního cizího jazyka od 3. ročníku a dalšího cizího jazyka nejpozději od 8. ročníku, se podíl žáků učících se cizí jazyk pohybuje na úrovni 82,7 %. Odchylky od celorepublikového průměru se však mohou na jednotlivých školách značně lišit v závislosti na tom, zda se jedná o školu s jedním, či dvěma stupni, nebo o školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, případně o školu s rozšířenou výukou jazyků. Velikosti odchylek mohou být rovněž ovlivněny počtem žáků v jednotlivých ročnících.

Na středních školách se cizí jazyk učí 96,7 % žáků. Tato hodnota postihuje celé střední školy včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zahrnuje školy s gymnaziálními obory, s od-

G1 T1: Podíly žáků v denní formě vzdělávání učících se cizí jazyk (na celkovém počtu žáků v denní formě vzdělávání), 2010 (v %)

Území		základní školy	střední školy	
ČR celkem		82,65		96,69
CZ01	Praha	88,16		98,26
CZ010	Hlavní město Praha	88,16	(1.)	98,26 (1.)
CZ02	Střední Čechy	81,90		95,59
CZ020	Středočeský kraj	81,90	(7.)	95,59 (11.)
CZ03	Jihozápad	80,68		96,68
CZ031	Jihočeský kraj	79,70	(11.)	97,16 (4.)
CZ032	Plzeňský kraj	81,83	(8.)	96,07 (10.)
CZ04	Severozápad	82,16		95,19
CZ041	Karlovarský kraj	79,49	(13.)	95,24 (13.)
CZ042	Ústecký kraj	83,07	(4.)	95,18 (14.)
CZ05	Severovýchod	80,10		96,23
CZ051	Liberecký kraj	81,62	(9.)	96,38 (8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	79,55	(12.)	95,28 (12.)
CZ053	Pardubický kraj	79,39	(14.)	97,21 (3.)
CZ06	Jihovýchod	83,76		97,06
CZ063	Vysočina	82,90	(5.)	97,02 (6.)
CZ064	Jihomoravský kraj	84,18	(3.)	97,08 (5.)
CZ07	Střední Morava	81,44		97,02
CZ071	Olomoucký kraj	80,43	(10.)	96,36 (9.)
CZ072	Zlínský kraj	82,50	(6.)	97,73 (2.)
CZ08	Moravskoslezsko	84,38		96,87
CZ080	Moravskoslezský kraj	84,38	(2.)	96,87 (7.)

borně zaměřenými obory středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou. Regionální rozdíly jsou způsobeny právě odlišnou oborovou strukturou středních škol.

Na vyšších odborných školách a konzervatořích studují cizí jazyk všichni studenti/žáci v denní formě vzdělávání (proto nejsou vyšší odborné školy a konzervatoře uvedeny v tabulce).

Regionální rozdíly

Na rozdílné hodnoty ukazatele v případě základních škol má vliv především zaměření školních vzdělávacích programů škol v jednotlivých regionech. Hodnotu ukazatele může ovlivňovat i fakt, jestli se jedná o základní školu s rozšířenou výukou jazyků, zda má škola pouze jeden stupeň, oba stupně, jestli má speciální třídy, nebo zda se jedná o školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Svou roli hraje i odlišnost žáků ze základních škol na víceletá gymnázia. Podíly žáků učících se cizí jazyk se pohybují od 79,4 % v Pardubickém kraji až po 88,2 % v Hlavním městě Praze, kde je nejvyšší koncentrace základních škol s oběma stupni a škol s rozšířenou výukou jazyků.

Podíly žáků denní formy vzdělávání, kteří si osvojují cizí jazyk na středních školách, dosahují v jednotlivých krajích hodnot od 95,2 % do 98,3 %. Regionální rozdíly ve velikosti ukazatele jsou způsobeny zejména odlišnou oborovou strukturou středních škol. V krajích, kde je více středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, je také vyšší podíl žáků učících se cizí jazyk; v krajích s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučním listem a s obory pro mentálně postižené žáky je nižší podíl žáků osvojujících si cizí jazyk. Hodnota sledovaného ukazatele je nejvyšší v Praze (98,3 %), následují Zlínský (97,7 %) a Pardubický kraj (97,2 %). Na opačném konci stupnice leží kraje Ústecký a Karlovarský (oba 95,2 %) a Královéhradecký (95,3 %). Rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem žáků učících se cizí jazyk je ale v případě středních škol relativně malý a dosahuje 3,1 procentního bodu.

G2 Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje podíly žáků základních škol učících se cizí jazyk podle jednotlivých cizích jazyků na celkovém počtu žáků, kteří se učí cizí jazyk. Nejmasověji vyučovaným jazykem je angličtina, za ní následuje s větším odstupem němčina, dále jsou to ruština, francouzština, španělština a italština; ostatní živé jazyky jsou uváděny společně jako „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum j}{\sum Z} \cdot 100$$

$\sum Z$ – celkový počet žáků základních škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyky ve školním roce 2010/11

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, jiný)

Zdroj dat

► databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

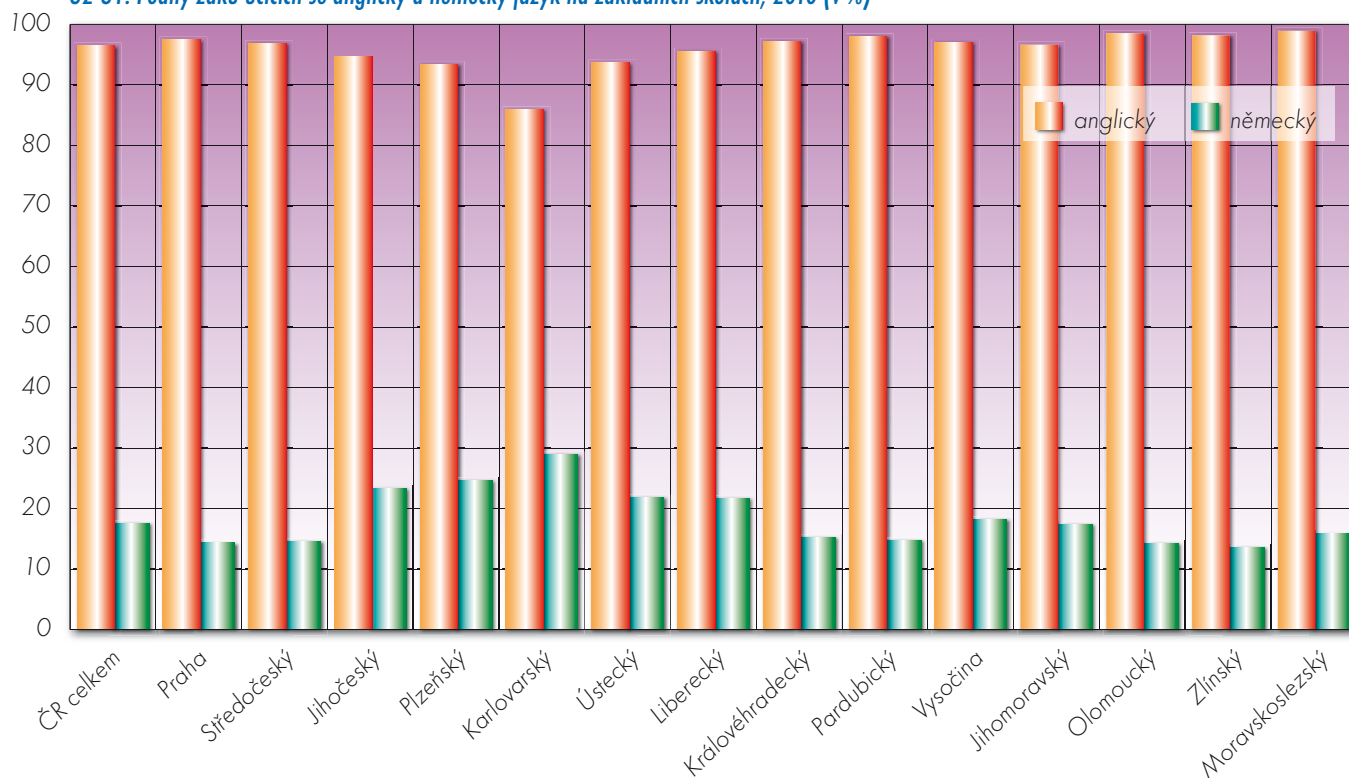
V současnosti se v převážné většině škol vyučuje angličtina nebo němčina. Nejvyšší zájem o výuku angličtiny, kterou se zabývá 96,4 % žáků učících se cizí jazyk, souvisí například s možností obyvatel cestovat a s rozvojem informačních technologií. Angličtina se na školách přednostně vyučuje i z důvodu návaznosti výuky cizího jazyka při přechodu jinou školu, ať už základní, nebo střední. Němčina je pak s naší zemí spjata především historicky a zájem o ni pramení rovněž z polohy naší země v sousedství ně-

G2 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na základních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk								počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	jiný		
ČR celkem		96,35	1,14	17,45	3,82	0,35	0,03	0,02	652 516	
CZ01	Praha	97,33	3,29	14,22	1,64	1,61	0,20	0,09	65 374	
CZ010	Hlavní město Praha	97,33 (5.)	3,29 (1.)	14,22 (12.)	1,64 (12.)	1,61 (1.)	0,20 (1.)	0,09 (1.)	65 374 (4.)	
CZ02	Střední Čechy	96,76	0,09	14,48	4,37	0,11	–	–	77 652	
CZ020	Středočeský kraj	96,76 (8.)	0,86 (7.)	14,48 (11.)	4,37 (4.)	0,11 (9.)	– x	– x	77 652 (2.)	
CZ03	Jihozápad	94,01	1,04	23,82	2,00	0,04	–	–	73 954	
CZ031	Jihočeský kraj	94,63 (11.)	0,81 (8.)	23,21 (3.)	1,47 (13.)	– x	– x	– x	39 521 (6.)	
CZ032	Plzeňský kraj	93,31 (13.)	1,30 (2.)	24,52 (2.)	2,62 (11.)	0,09 (10.)	– x	– x	34 433 (10.)	
CZ04	Severozápad	91,61	0,63	23,44	3,28	0,33	0,02	–	74 984	
CZ041	Karlovarský kraj	85,78 (14.)	0,24 (14.)	28,82 (1.)	4,06 (6.)	0,09 (11.)	– x	– x	18 469 (14.)	
CZ042	Ústecký kraj	93,52 (12.)	0,76 (10.)	21,68 (4.)	3,03 (9.)	0,41 (3.)	0,02 (4.)	– x	56 515 (5.)	
CZ05	Severovýchod	96,88	0,88	16,87	3,02	0,14	0,01	–	95 950	
CZ051	Liberecký kraj	95,48 (10.)	1,22 (3.)	21,51 (5.)	0,78 (14.)	0,27 (6.)	– x	– x	28 735 (13.)	
CZ052	Královéhradecký kraj	97,10 (6.)	0,75 (11.)	15,14 (9.)	3,77 (7.)	0,12 (8.)	– x	– x	34 701 (9.)	
CZ053	Pardubický kraj	97,87 (4.)	0,70 (12.)	14,61 (10.)	4,19 (5.)	0,05 (13.)	0,03 (2.)	– x	32 514 (12.)	
CZ06	Jihovýchod	96,66	0,89	17,49	3,78	0,10	–	0,00	105 660	
CZ063	Vysočina	96,96 (7.)	0,60 (13.)	18,04 (6.)	5,24 (3.)	0,15 (7.)	– x	– x	34 133 (11.)	
CZ064	Jihomoravský kraj	96,51 (9.)	1,03 (5.)	17,22 (7.)	3,09 (8.)	0,08 (12.)	– x	0,00 (3.)	71 527 (3.)	
CZ07	Střední Morava	98,24	0,85	13,77	4,05	0,47	–	–	76 897	
CZ071	Olomoucký kraj	98,41 (2.)	0,77 (9.)	14,09 (13.)	5,24 (2.)	0,62 (2.)	– x	– x	39 097 (7.)	
CZ072	Zlínský kraj	98,06 (3.)	0,93 (6.)	13,45 (14.)	2,82 (10.)	0,32 (5.)	– x	– x	37 800 (8.)	
CZ08	Moravskoslezsko	98,82	1,14	15,68	7,96	0,36	0,03	0,06	82 045	
CZ080	Moravskoslezský kraj	98,82 (1.)	1,14 (4.)	15,68 (8.)	7,96 (1.)	0,36 (4.)	0,03 (3.)	0,06 (2.)	82 045 (1.)	

G2 G1: Podíly žáků učících se anglický a německý jazyk na základních školách, 2010 (v %)

mecky mluvících zemí. Na základní škole se jí učí 17,5% žáků. Žáci, kteří se učí dva jazyky a více jazyků, jsou započtení pouze jednou, proto je součet podílů vyšší než 100%. Ostatní cizí jazyky nejsou na základních školách tak časté, za zmínku stojí ještě ruština (3,8%) a francouzština (1,1%).

Regionální rozdíly

Ve všech krajích se převážná část žáků učí angličtinu, přičemž nejmenší rozdíly v podílech obou nejvyučovanějších jazyků (angličtiny a němčiny) se projevují v kraji Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském a Ústeckém. Zvýšený zájem o němčinu souvisí s polohou krajů, neboť všechny sousedí s Německem či Rakouskem.

Mezi jednotlivými kraji najdeme dva zcela atypické – Prahu a již zmiňovaný Karlovarský kraj. Hlavní město Praha má na základních školách v mezikrajovém srovnání sice až pátý nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (97,3%), ale zaujímá nejvyšší podíl žáků, kteří se věnují francouzštině (3,3%) a španělštině (1,6%), ale jeden z nejmenších podílů žáků zabývajících se němčinou (14,2%) a ruštinou (1,6%). V Karlovarském kraji se němčinu učí 28,8% žáků. Ačkoliv podíl těch, kteří se zde věnují angličtině, je v porovnání s němčinou vyšší – 85,8% –, jedná se o nejnižší hodnotu ze všech regionů. Každoročně se zvyšuje podíl žáků osvojujících si ruštinu. První místo ve výuce ruštiny zaujímá Moravskoslezský kraj s podílem 8,0%, dále následují Olomoucký kraj a kraj Vysočina (oba 5,2%).

G3 Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje podíly žáků středních škol, kteří se učí cizímu jazyku, a to podle toho, kterému z cizích jazyků se učí. V jazycích zaujímá první místo angličtina, dále se žáci nejčastěji učí němčinu a francouzštinu. Počet žáků narůstá každoročně u ruštiny a španělštiny. Další cizí jazyky se vyučují pouze okrajově – z nich zde uvádíme italštinu a latinu, ostatní jazyky jsou zařazeny do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \text{ŽS}_j}{\text{ŽS}} \cdot 100$$

ŽS – celkový počet žáků denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve středních školách včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve všech druzích vzdělávání včetně nástavbového studia ve školním roce 2010/11

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

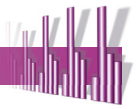
➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Struktura žáků učících se cizí jazyk na středních školách podle vyučovaného jazyka v jednotlivých krajích závisí na mnoha faktorech. Nejdůležitějšími z nich jsou:

- poloha kraje (zda se jedná o příhraniční kraj s německy mluvícími zeměmi);
- struktura oborů středních škol a oborová struktura v daném regionu (zda převládají obory, v nichž se vyučuje povinně více než jeden cizí jazyk, zda je v daném kraji větší koncentrace středních škol s obory zakončenými výučním listem, na nichž se obvykle vyučuje pouze jeden jazyk);
- ekonomická struktura kraje a příliv zahraničního kapitálu z různých zemí, který následně vyvíjí tlak na obyvatele – uchazeče o práci a zaměstnance –, aby ovládali ten který cizí jazyk.

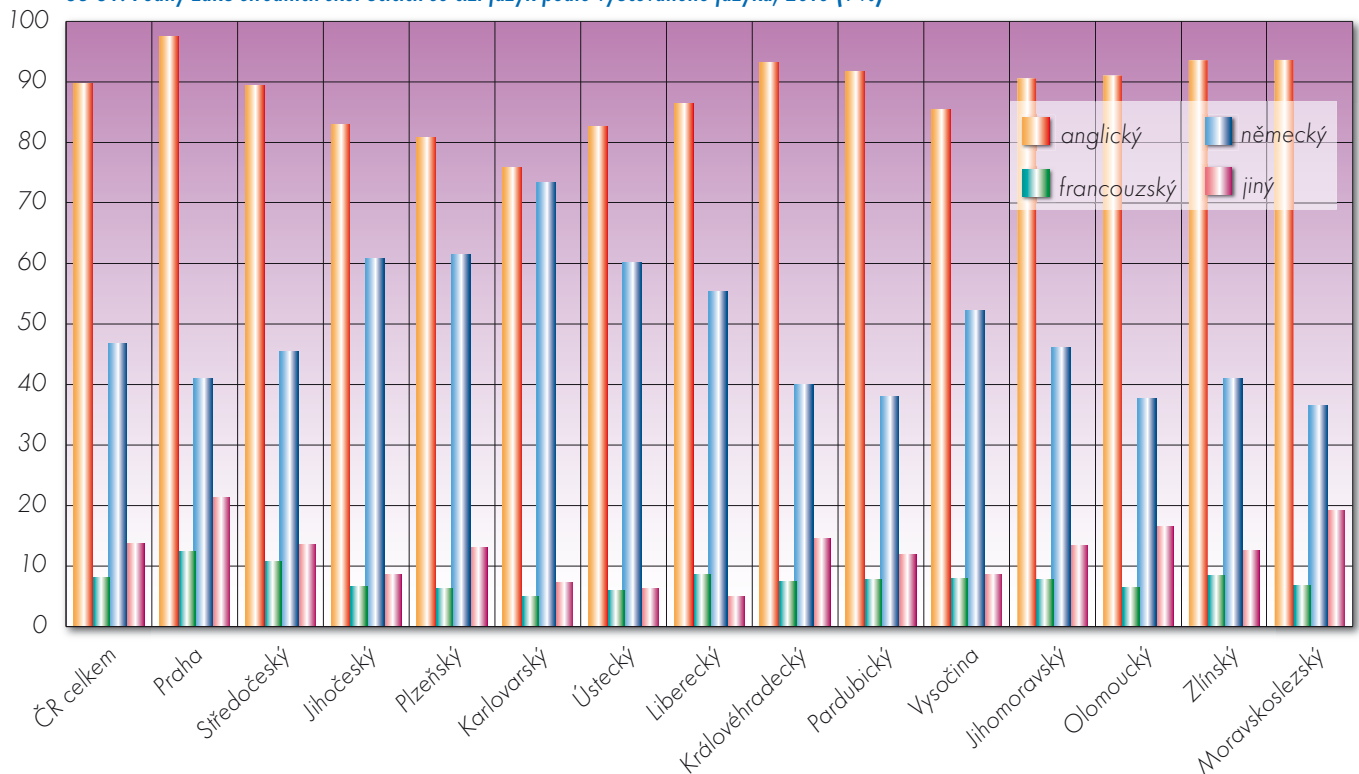
Na střední škole se učí angličtinu 89,7% žáků, němčinu 46,7% a francouzštině se věnuje 8,0% žáků. Z ostatních jazyků se prosazují ruština (6,1%), španělština (5,1%) a latina (2,1%), kterou se povinně učí žáci středních škol se zdravotnickými obory. Podíl žáků učících se italský (0,2%) nebo jiný jazyk (0,1%) je takřka zanedbatelný.

G3 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na středních školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk											počet žáků učících se cizí jazyk celkem
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný				
ČR celkem		89,65	8,00	46,70	6,07	5,13	0,16	2,13	0,08		480 523		
CZ01	Praha	97,37	12,22	40,91	4,24	12,94	0,75	3,20	0,13		63 354		
CZ010	Hlavní město Praha	97,37 (1.)	12,22 (1.)	40,91 (9.)	4,24 (10.)	12,94 (1.)	0,75 (1.)	3,20 (2.)	0,13 (3.)		63 354 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	89,31	10,67	45,38	8,32	2,43	0,06	2,31	0,39		42 505		
CZ020	Středočeský kraj	89,31 (8.)	10,67 (2.)	45,38 (8.)	8,32 (3.)	2,43 (9.)	0,06 (8.)	2,31 (6.)	0,39 (1.)		42 505 (4.)		
CZ03	Jihozápad	81,90	6,33	60,97	3,75	3,98	0,08	2,49	0,09		55 018		
CZ031	Jihočeský kraj	82,86 (11.)	6,50 (10.)	60,63 (3.)	1,84 (13.)	3,93 (7.)	0,04 (9.)	2,43 (5.)	0,17 (2.)		30 920 (7.)		
CZ032	Plzeňský kraj	80,68 (13.)	6,10 (12.)	61,41 (2.)	6,19 (6.)	4,05 (6.)	0,12 (5.)	2,58 (4.)	– x		24 098 (12.)		
CZ04	Severozápad	80,85	5,58	63,41	3,62	1,48	0,02	1,35	–		50 788		
CZ041	Karlovarský kraj	75,80 (14.)	4,89 (14.)	73,18 (1.)	5,91 (7.)	0,22 (14.)	– x	1,03 (12.)	– x		13 058 (14.)		
CZ042	Ústecký kraj	82,59 (12.)	5,82 (13.)	60,03 (4.)	2,83 (12.)	1,92 (12.)	0,03 (10.)	1,46 (9.)	– x		37 730 (5.)		
CZ05	Severovýchod	90,78	7,69	43,23	6,12	3,45	0,07	1,33	–		69 663		
CZ051	Liberecký kraj	86,31 (9.)	8,43 (3.)	55,18 (5.)	1,36 (14.)	2,34 (11.)	0,14 (3.)	0,94 (13.)	– x		18 360 (13.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	93,06 (4.)	7,28 (8.)	39,87 (11.)	7,57 (5.)	5,13 (4.)	– x	1,75 (8.)	– x		27 086 (9.)		
CZ053	Pardubický kraj	91,63 (5.)	7,58 (7.)	37,94 (12.)	8,10 (4.)	2,41 (10.)	0,10 (6.)	1,16 (10.)	– x		24 217 (11.)		
CZ06	Jihovýchod	88,91	7,67	47,85	5,11	3,17	0,11	3,39	–		80 091		
CZ063	Vysočina	85,39 (10.)	7,80 (5.)	52,10 (6.)	3,98 (11.)	1,57 (13.)	0,07 (7.)	2,82 (3.)	– x		24 543 (10.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	90,47 (7.)	7,61 (6.)	45,97 (7.)	5,61 (9.)	3,87 (8.)	0,12 (4.)	3,65 (1.)	– x		55 548 (3.)		
CZ07	Střední Morava	92,16	7,26	39,13	8,02	4,89	0,15	1,41	–		60 315		
CZ071	Olomoucký kraj	90,94 (6.)	6,28 (11.)	37,49 (13.)	10,03 (1.)	5,46 (3.)	– x	0,92 (14.)	– x		31 142 (6.)		
CZ072	Zlínský kraj	93,47 (3.)	8,30 (4.)	40,89 (10.)	5,88 (8.)	4,28 (5.)	0,30 (2.)	1,94 (7.)	– x		29 173 (8.)		
CZ08	Moravskoslezsko	93,51	6,75	36,39	9,98	7,78	0,02	1,14	0,12		58 789		
CZ080	Moravskoslezský kraj	93,51 (2.)	6,75 (9.)	36,39 (14.)	9,98 (2.)	7,78 (2.)	0,02 (11.)	1,14 (11.)	0,12 (4.)		58 789 (2.)		

G3 G1: Podíly žáků středních škol učících se cizí jazyk podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Regionální rozdíly

Stejně jako u základních škol, i v případě středních škol se projevují **výrazné regionální rozdíly ve struktuře žáků učících se cizí jazyk**. Jako „atypické“ se jeví, stejně jako v případě základních škol, především Hlavní město Praha a Karlovarský kraj.

Hlavní město Praha mezi ostatními regiony vyniká zejména nejvyšším podílem středoškoláků, kteří se učí angličtinu (97,4 %), francouzštinu (12,2 %), španělštinu (12,9 %), italštinu (1,0 %) nebo la-

tinu (3,2 %), a naopak téměř nejnižším podílem těch, kteří si osvojují němčinu (40,9 %). Protože se jeden žák může učit více jazyků, přesahuje součet podílů 100 %.

Dalším regionem, který se od ostatních významně liší, je kraj Karlovarský, který (stejně jako v případě základních škol) obsazuje první místo v počtu středoškoláků učících se němčinu (73,2 %), zatímco angličtinu si osvojuje pouze 75,8 % žáků. Specifikem tohoto kraje byl vysoký podíl středoškoláků, kteří se učili ruský jazyk, ve školním roce

2010/11 se podíl snížil na 5,9 % ze 7,8 % ve školním roce 2009/10. Nejvyšší podíl žáků osvojujících si ruštinu je v Olomouckém a Moravskoslezském kraji (oba 10,0 %), vysoký podíl je taktéž ve Středočeském (8,3 %) a Pardubickém kraji (8,1 %). V ostatních krajích jsou jejich podíly nižší, a to od 1,4 % v Libereckém kraji až do 7,6 % Královéhradeckém kraji.

Obecně lze říci, že kraje, které se rozkládají na hranicích s Němcem nebo Rakouskem, konkrétně Plzeňský, Jihočeský, Liberecký, Ústecký a především již zmíněný Karlovarský kraj, se ve srovnání s ostatními regiony a s celorepublikovým průměrem vyznačují poměrně vysokými podíly středoškoláků učících se němčinu (55,2–73,2 %). Podíly žáků učících se angličtinu jsou zde naopak relativně nízké (75,8–86,3 %).

Středoškoláci se kromě **angličtiny a němčiny** věnují v menší míře také dalším jazykům. Za zmínku stojí výuka francouzštiny (8,0 %), ruštiny (6,1 %) a španělštiny (5,1 %). Výuka **francouzštiny** je nejvíce zastoupena v Praze (12,2 %) a Středočeském kraji (10,7 %). **Ruštině** se nejvíce věnují žáci v Olomouckém a Moravskoslezském kraji, podílem 10,0 % tyto regiony značně převyšují celorepublikový průměr. Poměrně vysokých podílů těch, kteří se učí **španělštinu**, dosahují Hlavní město Praha (12,9 %), Moravskoslezský (7,8 %) a Olomoucký kraj (5,5 %).

G4 Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly žáků konzervatoří učících se cizí jazyk v závislosti na volbě konkrétního cizího jazyka**. Kromě angličtiny, která zaujímá mezi vyučovanými jazyky dominantní postavení, sledujeme výuku němčiny, francouzštiny, italštiny a španělštiny. Ruština se na konzervatořích nevyučuje a do dalších jazyků tentokrát spadá pouze latina, jiné jazyky tato kategorie nezahrnuje.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum \dot{Z}K_j}{\dot{Z}K} \cdot 100$$

$\dot{Z}K$ – celkový počet žáků denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk na konzervatořích ve školním roce 2010/11

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Žáci na konzervatořích si povinně osvojují alespoň jeden cizí jazyk. Jeho konkrétní volba závisí především na možnostech školy, ale vzhledem k uměleckému zaměření vzdělávání (zejména hudebně-dramatické obory) se zde oproti jiným druhům škol setkáváme se zvýšeným zájmem o italštinu. Na rozdíl od všech ostatních druhů škol se konzervatoře nenacházejí ve všech regionech, nejsou zastoupeny ve Středočeském, Karlovarském, Libereckém a Královéhradeckém kraji a v kraji Vysočina.

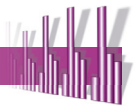
Na konzervatořích se v průměru 88,6 % žáků učí angličtinu. S velkým odstupem následují němčina (17,9 %), francouzština (7,4 %), italština (8,2 %) a španělština (3,1 %). Latině se věnuje 2,0 % žáků.

Regionální rozdíly

Také v případě konzervatoří musíme posuzovat strukturu žáků učících se cizím jazykům z regionálního pohledu. V Plzeňském a Olomouckém kraji je nejvyšší podíl žáků učících se angličtinu (100,0 %). V Pardubickém kraji je nejvyšší podíl žáků učících se němčinu (35,7 %) a nejnižší podíl těch, kteří se věnují angličtině (53,7 %). Pouze žáci pražských konzervatoří se věnují španělštině (7,9 %), dále lze v Praze

G4 T1: Podíly žáků učících se cizí jazyk na konzervatořích, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území		podíly žáků učících se jazyk										počet žáků učících se cizí jazyk celkem	
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský					
ČR celkem		88,63	7,44	17,92	–	3,11	8,19	1,98			2 929		
CZ01	Praha	94,44	10,17	23,02	–	7,91	4,00	2,52			1 151		
CZ010	Hlavní město Praha	94,44 (3.)	10,17 (2.)	23,02 (4.)	– x	7,91 (1.)	4,00 (7.)	2,52 (2.)			1 151 (1.)		
CZ02	Střední Čechy	x	x	x	x	x	x	x			–		
CZ020	Středočeský kraj	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x			–	x	
CZ03	Jihozápad	86,89	–	13,11	–	–	17,99	–			328		
CZ031	Jihočeský kraj	74,85 (8.)	– x	25,15 (2.)	– x	– x	19,30 (2.)	– x			171 (5.)		
CZ032	Plzeňský kraj	100,00 (1.)	– x	– x	– x	– x	16,56 (3.)	– x			157 (6.)		
CZ04	Severozápad	76,26	–	23,74	–	–	8,63	–			139		
CZ041	Karlovarský kraj	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x			–	x	
CZ042	Ústecký kraj	76,26 (7.)	– x	23,74 (3.)	– x	– x	8,63 (5.)	– x			139 (8.)		
CZ05	Severovýchod	53,69	–	46,31	–	–	–	–			149		
CZ051	Liberecký kraj	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x			–	x	
CZ052	Královéhradecký kraj	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x			–	x	
CZ053	Pardubický kraj	53,69 (9.)	– x	46,31 (1.)	– x	– x	– x	– x			149 (7.)		
CZ06	Jihovýchod	89,01	14,80	8,97	–	–	7,62	–			446		
CZ063	Vysočina	x x	x x	x x	x x	x x	x x	x x			–	x	
CZ064	Jihomoravský kraj	89,01 (4.)	14,80 (1.)	8,97 (7.)	– x	– x	7,62 (6.)	– x			446 (2.)		
CZ07	Střední Morava	92,15	–	7,85	–	–	13,99	–			293		
CZ071	Olomoucký kraj	100,00 (1.)	– x	– x	– x	– x	38,68 (1.)	– x			106 (9.)		
CZ072	Zlínský kraj	87,70 (6.)	– x	12,30 (5.)	– x	– x	– x	– x			187 (4.)		
CZ08	Moravskoslezsko	87,71	8,27	12,29	–	–	11,35	6,86			423		
CZ080	Moravskoslezský kraj	87,71 (5.)	8,27 (3.)	12,29 (6.)	– x	– x	11,35 (4.)	6,86 (1.)			423 (3.)		

sledovat třetí nejvyšší podíl žáků věnujících se angličtině (94,4 %) a druhý nejvyšší podíl žáků věnujících se francouzštině (10,2 %) a latině (2,5 %). Olomoucký kraj vyniká jak nejvyšším podílem žáků italštiny (38,7 %), tak nejvyšším podílem žáků, kteří se věnují angličtině (100,0 %).

Celostátní průměr v podílech žáků konzervatoří, kteří se učí **angličtinu** (88,6 %), je překročen v Plzeňském a Olomouckém kraji (oba 100 %), v Hlavním městě Praze (94,4 %) a v Jihomoravském kraji (89,1 %). Ostatní regiony se pohybují pod hranicí celostátního průměru (88,7 %).

Němčina se nejvíce vyučuje v již zmíněném Pardubickém kraji (46,3 %) a v krajích Jihočeském (25,2 %) a Ústeckém (23,7 %) a v Hlavním městě Praze (23,0 %). Ostatní regiony se pohybují pod hranicí celostátního průměru (17,9 %). Nejméně se němčině v tomto roce věnují v Jihomoravském kraji (9,0 %), ačkoliv se jedná o region sousedící s Rakouskem.

Francouzština je na konzervatořích zastoupena v Jihomoravském kraji (14,8 %), v Praze (10,2 %) a v Moravskoslezském kraji (8,3 %). V ostatních regionech se buď konzervatoře vůbec nevyskytují, nebo se na nich francouzština nevyučuje.

Specifikem konzervatoří je zvýšený podíl žáků, kteří se zabývají italštinou (8,2 %), nejvýrazněji vystupuje do popředí Olomoucký kraj, kde se italštinu učí 38,7 % žáků, následují kraje Jihočeský (19,3 %), Plzeňský (16,6 %), Moravskoslezský (11,4 %) a Ústecký (8,7 %). Jihomoravský kraj a Hlavní město Praha leží pod celostátním průměrem (8,2 %). I zde platí, že ve zbývajících regionech se buď konzervatoře nevyskytují, nebo se italský jazyk nevyučuje.

Z dalších vyučovaných cizích jazyků se zmíníme o **španělštině**, která se vyučuje pouze v Praze, kde se podílí 7,9%. **Latině** se věnovali nejvíce žáci Moravskoslezského kraje (6,9 %) a dále byla vyučována už jen v Praze (2,5 %).

G5 Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje **podíly studentů vyšších odborných škol, kteří si osvojují cizí jazyk, a to podle konkrétního cizího jazyka, kterému se věnují**. Kromě angličtiny a němčiny, které se vyučují nejčastěji, uvádíme v přehledu francouzštinu, španělštinu, ruštinu, italštinu a latinu. Ostatní cizí jazyky jsou sdruženy do kategorie „jiné“.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum_{j} \text{ŽVOŠ}_j}{\text{ŽVOŠ}} \cdot 100$$

- ŽVOŠ – celkový počet studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve vyšších odborných školách ve školním roce 2010/11
 j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

- databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Studenti ve všech oborech vyšších odborných škol studují alespoň jeden cizí jazyk. Volba cizího jazyka, stejně jako v případě středních škol, závisí na možnostech školy a na tom, který cizí jazyk je pro daný obor vhodnější.

Na vyšších odborných školách se více než čtvrtina studentů (81,7 %) učí angličtinu, nižší podíl studentů si osvojuje němčinu (45,8 %). Dalším jazykům se studenti věnují v daleko menší míře: latině 8,7 %, ruštině 5,9 %, španělštině 3,4 % a francouzštině pouze 2,5 %.

G5 T1: Podíly studentů učících se cizí jazyk na vyšších odborných školách, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území	podíly studentů učících se jazyk										počet studentů učících se cizí jazyk celkem
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný			
ČR celkem	81,70	2,50	45,76	5,88	3,34	0,30	8,73	0,88			21 128
CZ01 Praha	87,84	5,86	31,55	3,25	7,66	1,31	9,12	2,57			4 793
CZ010 Hlavní město Praha	87,84 (3.)	5,86 (2.)	31,55 (13.)	3,25 (10.)	7,66 (2.)	1,31 (1.)	9,12 (8.)	2,57 (2.)			4 793 (1.)
CZ02 Střední Čechy	80,83	2,21	46,03	3,85	1,89	–	12,48	3,97			1 586
CZ020 Středočeský kraj	80,83 (9.)	2,21 (7.)	46,03 (10.)	3,85 (9.)	1,89 (8.)	– x	12,48 (3.)	3,97 (1.)			1 586 (5.)
CZ03 Jihozápad	78,33	1,13	61,26	3,93	–	–	9,70	–			2 824
CZ031 Jihočeský kraj	82,02 (8.)	– x	63,26 (3.)	2,97 (11.)	– x	– x	8,72 (9.)	– x			1 685 (4.)
CZ032 Plzeňský kraj	72,87 (12.)	2,81 (5.)	58,30 (5.)	5,36 (7.)	– x	– x	11,15 (5.)	– x			1 139 (7.)
CZ04 Severozápad	70,31	1,65	56,03	5,68	2,28	–	12,27	–			1 883
CZ041 Karlovarský kraj	59,20 (14.)	7,71 (1.)	70,15 (1.)	23,13 (1.)	10,70 (1.)	– x	15,42 (1.)	– x			402 (14.)
CZ042 Ústecký kraj	73,33 (11.)	– x	52,19 (7.)	0,95 (12.)	– x	– x	11,41 (4.)	– x			1 481 (6.)
CZ05 Severovýchod	85,14	0,78	49,51	7,94	3,05	–	3,95	–			2 430
CZ051 Liberecký kraj	89,87 (1.)	2,42 (6.)	64,10 (2.)	– x	6,83 (4.)	– x	3,52 (12.)	– x			454 (13.)
CZ052 Královéhradecký kraj	83,13 (7.)	0,87 (9.)	47,33 (9.)	13,93 (3.)	4,68 (5.)	– x	8,71 (10.)	– x			919 (12.)
CZ053 Pardubický kraj	84,86 (5.)	– x	45,13 (11.)	6,15 (6.)	– x	– x	– x	– x			1 057 (9.)
CZ06 Jihovýchod	75,46	1,12	47,38	4,87	0,56	–	12,13	–			3 736
CZ063 Vysočina	72,05 (13.)	– x	53,77 (6.)	7,35 (5.)	2,03 (7.)	– x	10,35 (6.)	– x			1 034 (10.)
CZ064 Jihomoravský kraj	76,76 (10.)	1,55 (8.)	44,93 (12.)	3,92 (8.)	– x	– x	12,81 (2.)	– x			2 702 (2.)
CZ07 Střední Morava	85,06	1,68	37,66	9,22	2,19	–	7,26	–			2 148
CZ071 Olomoucký kraj	83,56 (6.)	3,22 (3.)	18,14 (14.)	17,16 (2.)	3,57 (6.)	– x	9,83 (7.)	– x			1 119 (8.)
CZ072 Zlínský kraj	86,69 (4.)	– x	58,89 (4.)	0,58 (13.)	0,68 (9.)	– x	4,47 (11.)	– x			1 029 (11.)
CZ08 Moravskoslezsko	87,91	3,01	49,77	13,60	7,18	–	–	–			1 728
CZ080 Moravskoslezský kraj	87,91 (2.)	3,01 (4.)	49,77 (8.)	13,60 (4.)	7,18 (3.)	– x	– x	– x			1 728 (3.)

Regionální rozdíly

Rozložení studentů vyšších odborných škol podle konkrétních jazyků v jednotlivých krajích závisí na poloze regionu a na struktuře a oborovém zaměření vyšších odborných škol, které se v něm nacházejí. Nabídka cizích jazyků je také limitována možnostmi dané školy.

Angličtina se nejvíce vyučuje na vyšších odborných školách v Libereckém kraji (89,9 %), dále v kraji Moravskoslezském (87,9 %) a v Hlavním městě Praze (87,8 %). Nejnižší podíl studentů věnujících se angličtině se nachází v Karlovarském kraji (59,2 %).

Němčina se na vyšších odborných školách v průměru učí 45,8 % studentů, hodnoty v jednotlivých krajích se pohybují v rozmezí od 18,1 % v Olomouckém kraji do 70,2 % v kraji Karlovarském. Nižších podílů studentů učících se německy dosahují také Hlavní město Praha (31,6 %) a Jihomoravský (44,9 %) a Pardubický kraj (45,1 %). V ostatních regionech na vyšších odborných školách převyšují studenti učící se němčině celostátní průměr (45,7 %).

Z ostatních jazyků se studenti ve větší míře věnují latině. V celorepublikovém měřítku se jí učí 8,7 % studentů. Největší počet studentů latiny lze najít v Karlovarském (15,4 %) a v Jihomoravském kraji (12,8 %). Celostátní průměr ještě překračují kraje Středočeský (12,5 %), Ústecký (11,4 %) a Plzeňský (11,2 %) a dále kraj Vysočina (10,4 %), Olomoucký kraj (9,8 %) a Hlavní město Praha (9,1 %). Ve zbývajících regionech se podíly pohybují pod celorepublikovou hodnotou nebo latinu nevyučují.

Španělštině se věnují studenti nejvíce v Karlovarském kraji (10,7 %), druhé v pořadí je Hlavní město Praha s hodnotou 7,7 %, za ním následují Moravskoslezský (7,2 %), Liberecký (6,8 %), Královéhradecký (4,7 %) a Olomoucký kraj (3,6 %). Stejně jako francouzština se ani španělština v mnoha regionech vůbec nevyučuje.

Karlovarský kraj drží další prvenství, a to ve výuce ruštiny; podílem 23,1 % přesahuje celostátní průměr o téměř 17 procentních bodů. Nejméně se ruskému jazyku věnují studenti vyšších odborných škol ve Zlínském, Ústeckém a Jihočeském kraji, podíly se pohybují pod hranicí tří procent.

Nepoměrně méně se vyučují ostatní cizí jazyky. **Francouzštině** se věnuje v celostátním průměru 2,5 % studentů, poměrně oblíbená je v Karlovarském kraji, kde se jí učí 7,7 %, naopak v Pardubickém, Ústeckém, Jihočeském a Zlínském kraji a na Vysočině se na vyšších odborných školách francouzský jazyk vůbec nevyučuje.

V nepatrné míře se na vyšších odborných školách vyučuje **italština** (0,3 %), a to pouze v Hlavním městě Praze, kde podíl studentů věnujících se italštině dosahuje 1,3 %. **Jiné cizí jazyky**, respektive jejich podíly v celostátním průměru, nedosahují ani 1 % a vyskytují se jen ve dvou krajích.

G6 Podíly žáků (studentů) podle počtu cizích jazyků, které se učí

Charakteristika ukazatele

Ukazatel popisuje strukturu žáků (studentů) denní formy vzdělávání středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol podle počtu živých cizích jazyků, které se učí.

Metodika výpočtu

$$\frac{\sum Z_k}{\sum Z_i} \cdot 100$$

Z_k – počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se k ($k = 1, 2, 3$ a více) živých cizích jazyků ve školním roce 2010/11

- Z – celkový počet žáků (studentů) denní formy vzdělávání včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učících se cizí jazyk ve školním roce 2010/11
- i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Podíly vypovídající o počtu jazyků, jež se **středoškoláci učí** v jednotlivých regionech, jsou ve velké míře ovlivněny zaměřením středních škol, tedy jejich oborové struktuře, a jejich zastoupením v každém kraji. Více cizích jazyků se obvykle učí žáci tam, kde je větší počet středních škol s obory ukončenými maturitní zkouškou, a výuka pouze jednoho cizího jazyka je typická pro regiony s vyšší koncentrací středních škol s obory ukončenými výučním listem.

Pouze **jednomu cizímu jazyku** se na středních školách v celostátním průměru věnuje 45,9 % žáků. Nejvyšší hodnotu ukazatele vykazují Pardubický (52,6 %) a Olomoucký kraj (50,6 %), nejnižší Praha (33,7 %). **Dva cizí jazyky** se učí v průměru 52,6 % středoškoláků, přičemž minima zde dosahuje Pardubický kraj (47,0 %) a maxima Praha (64,2 %). **Tři cizí jazyky a více** si středoškoláci relativně nejčastěji osvojují v Jihočeském kraji, kde hodnota 2,7 % téměř dvakrát převyšuje celostátní průměr ve výši 1,6 %. Relativně nejméně žáků, kteří se učí tři a více cizích jazyků, se nachází v Pardubickém kraji (0,4 %).

Pouze jednomu cizímu jazyku se učí téměř tři čtvrtiny žáků **konzervatoří** (74,8 %), čtvrtina žáků (25,2 %) si osvojuje dva cizí jazyky a třem a více jazykům se věnuje 0,1 % žáků.

Na vyšších odborných školách se učí pouze jeden cizí jazyk 63,8 % studentů, dvěma jazykům se věnuje téměř třetina (32,5 %) a třem a více jazykům 3,8 % studentů.

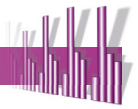
Regionální rozdíly

Podíl žáků učících se jeden, dva či tři a více cizích jazyků na středních školách v jednotlivých regionech závisí především na struktuře a oborové skladbě středních škol – např. žáci gymnázií, lyceí či obchodních akademií studují více cizích jazyků než žáci technických oborů bývalých středních odborných škol a středních odborných učilišť.

Nejvyšší **podíl žáků středních škol** učících se **pouze jeden cizí jazyk** je v Pardubickém (52,6 %), Olomouckém (50,6 %) kraji a kraji Vysočina (50,3 %), nejnižší podíly lze nalézt v Hlavním městě Praze (33,7 %) a v Karlovarském (42,5 %) a Plzeňském kraji (43,7 %). **Dvěma cizím jazykům** se nejvíce věnují žáci středních škol v Praze (64,2 %) a v Karlovarském (55,0 %) a Plzeňském kraji (54,0 %) a nejméně pak v krajích Pardubickém (47,0 %) a Olomouckém a v kraji Vysočina (48,6 %) a Libereckém (49,5 %). **Tři a více cizích jazyků** nejvíce studují žáci středních škol Jihočeského (2,7 %), Karlovarského (2,5 %), Plzeňského (2,3 %) a Středočeského kraje (2,2 %) a v Hlavním městě Praze (2,1 %).

Konzervatoře se vyskytují pouze v osmi regionech: v Hlavním městě Praze a v Jihočeském, Plzeňském, Ústeckém, Pardubickém, Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském kraji. V Pardubickém a Zlínském kraji se studenti věnují pouze **jednomu cizímu jazyku**, podíl žáků věnujících se **dvěma cizím jazykům** je nevyšší v Hlavním městě Praze (39,2 %) a **tři jazyky a více** se na konzervatořích vyučují pouze na pražských konzervatořích (0,2 %).

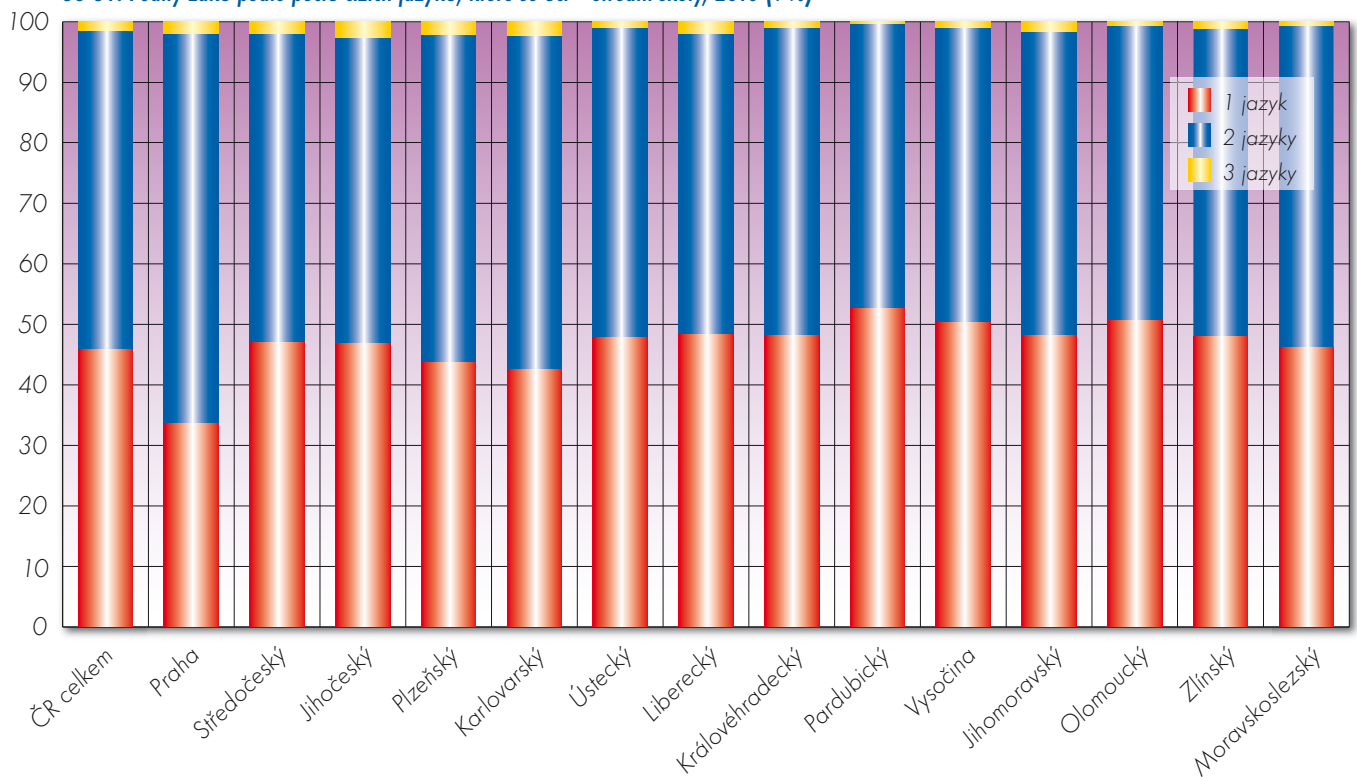
V případě **vyšších odborných škol** se situace v jednotlivých krajích velmi liší především v závislosti na oborové skladbě jednotlivých škol. Nejlépe ze všech krajů si stojí na první pohled kraj Karlovarský, neboť 33,6 % studentů se zde učí **tři cizí jazyky a více**, je však třeba vzít v úvahu, že se jedná o žáky pouze dvou vyšších odborných škol.

G6 T1: Podíly žáků/studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí, 2010 (v %)

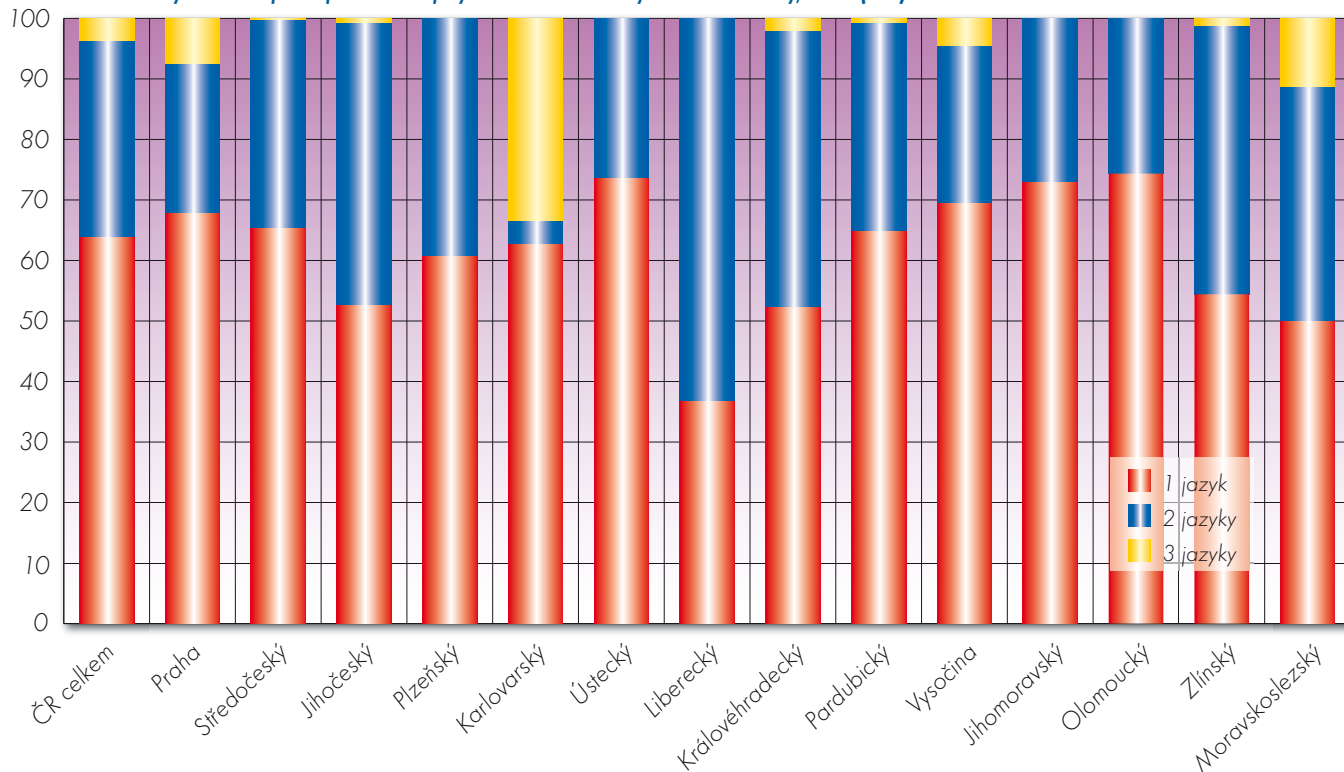
Území	střední školy			konzervatoře			vyšší odborné školy		
	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky a více
ČR celkem	45,90	52,55	1,55	74,77	25,16	0,07	63,75	32,45	3,79
CZ01 Praha	33,67	64,19	2,13	60,64	39,18	0,17	67,72	24,70	7,53
CZ010 Hlavní město Praha	33,67 (14.)	64,19 (1.)	2,13 (5.)	60,64 (9.)	39,18 (1.)	0,17 (1.)	67,72 (5.)	24,70 (13.)	7,53 (3.)
CZ02 Střední Čechy	46,93	50,92	2,16	x	x	x	65,32	34,30	0,38
CZ020 Středočeský kraj	46,93 (9.)	50,92 (6.)	2,16 (4.)	x	x	x	65,32 (6.)	34,30 (8.)	0,38 (9.)
CZ03 Jihozápad	45,45	52,02	2,53	82,01	17,99	-	55,81	43,73	0,46
CZ031 Jihočeský kraj	46,78 (10.)	50,49 (9.)	2,73 (1.)	80,70 (5.)	19,30 (5.)	-	52,52 (11.)	46,71 (2.)	0,77 (8.)
CZ032 Plzeňský kraj	43,74 (12.)	53,98 (3.)	2,29 (3.)	83,44 (4.)	16,56 (6.)	-	60,67 (9.)	39,33 (5.)	-
CZ04 Severozápad	46,47	52,11	1,42	91,37	8,63	-	71,22	21,61	7,17
CZ041 Karlovarský kraj	42,49 (13.)	55,03 (2.)	2,48 (2.)	x	x	x	62,69 (8.)	3,73 (14.)	33,58 (1.)
CZ042 Ústecký kraj	47,84 (8.)	51,10 (5.)	1,06 (11.)	91,37 (3.)	8,63 (7.)	-	73,53 (2.)	26,47 (10.)	-
CZ05 Severovýchod	49,78	49,10	1,12	100,00	-	-	54,77	44,03	1,19
CZ051 Liberecký kraj	48,37 (4.)	49,50 (11.)	2,13 (6.)	x	x	x	36,78 (14.)	63,22 (1.)	-
CZ052 Královéhradecký kraj	48,18 (6.)	50,73 (8.)	1,09 (10.)	x	x	x	52,23 (12.)	45,59 (3.)	2,18 (5.)
CZ053 Pardubický kraj	52,63 (1.)	46,99 (14.)	0,38 (14.)	100,00 (1.)	-	x	64,71 (7.)	34,44 (7.)	0,85 (7.)
CZ06 Jihovýchod	48,82	49,61	1,56	79,60	20,40	-	71,90	26,82	1,28
CZ063 Vysočina	50,25 (3.)	48,59 (12.)	1,16 (9.)	x	x	x	69,44 (4.)	25,92 (11.)	4,64 (4.)
CZ064 Jihomoravský kraj	48,19 (5.)	50,06 (10.)	1,74 (7.)	79,60 (7.)	20,40 (3.)	-	72,83 (3.)	27,17 (9.)	-
CZ07 Střední Morava	49,38	49,62	1,00	86,01	13,99	-	64,80	34,59	0,61
CZ071 Olomoucký kraj	50,61 (2.)	48,56 (13.)	0,82 (12.)	61,32 (8.)	38,68 (2.)	-	74,35 (1.)	25,65 (12.)	-
CZ072 Zlínský kraj	48,07 (7.)	50,74 (7.)	1,19 (8.)	100,00 (1.)	-	x	54,42 (10.)	44,31 (4.)	1,26 (6.)
CZ08 Moravskoslezsko	46,15	53,15	0,70	80,38	19,62	-	49,88	38,77	11,34
CZ080 Moravskoslezský kraj	46,15 (11.)	53,15 (4.)	0,70 (13.)	80,38 (6.)	19,62 (4.)	-	49,88 (13.)	38,77 (6.)	11,34 (2.)

G6 G1: Podíly žáků podle počtu cizích jazyků, které se učí - střední školy, 2010 (v %)

G6 G2: Podíly studentů podle počtu cizích jazyků, které se učí – vyšší odborné školy, 2010 (v %)

G7 Podíly učitelů cizích jazyků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel vyjadřuje **podíly učitelů vyučujících cizí jazyky podle jednotlivých cizích jazyků**. Ukazatel se vztahuje na všechny druhy škol, tedy na základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy společně. Kromě učitelů angličtiny a němčiny, kteří představují nejpočetnější skupinu mezi učiteli cizích jazyků, uvádíme v následujícím přehledu informace o učitelích francouzštiny, ruštiny, španělštiny, italštiny a latiny. Učitelé ostatních jazyků jsou uvedeni v rámci kategorie „jiný“.

Metodika výpočtu

$$\frac{U_j}{U} \cdot 100$$

U – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtených na plně zaměstnané ve školním roce 2010/11

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Vzhledem k převažujícímu zájmu žáků a studentů o výuku angličtiny převládají i mezi učiteli cizích jazyků učitelé anglického jazyka (66,7 %). Téměř čtvrtina učitelů (23,0 %) pak vyučuje němčinu, 4,5 % ruštinu, pouze 3,4 % učitelů cizích jazyků francouzštinu a 1,7 % španělštinu. Nepatrný podíl učitelů cizích jazyků, který nedosahuje ani 1 %, vyučuje latinu, italštinu a další jazyky.

Regionální rozdíly

Ve struktuře učitelů cizích jazyků jsou regionální rozdíly obdobné jako v případě žáků a studentů, kteří se cizí jazyk učí. Tyto rozdíly vyplývají

především ze struktury škol a oborů v jednotlivých krajích, v tomto případě o to více, že daný ukazatel v sobě zahrnuje informace za všechny druhy škol současně.

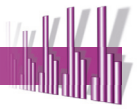
I v případě učitelů se stejně jako u žáků **atypicky projevují** Praha a Karlovarský kraj. **Hlavní město Praha** sice tentokrát nedrží prvenství v případě angličtiny, naopak je v porovnání s ostatními kraji až na 10. místě, ale má největší podíl učitelů učících francouzštinu, španělštinu a italštinu. Nadprůměrný počet učitelů vzhledem k celostátnímu měřítku zde učí také latinu. Naopak učitelé němčiny (19,8 %) jsou ve srovnání s ostatními kraji zastoupeni nejméně hned po Moravskoslezském (18,1 %) a Olomouckém kraji (18,4 %).

První místo v podílu učitelů němčiny obsadil právě zmíněný kraj **Karlovarský** (35,8 %). Významněji jsou zastoupeni také učitelé ruštiny (4,8 %), ale v případě ostatních jazyků se tento kraj vyskytuje na místech posledních. Je zde nejmenší podíl učitelů angličtiny (57,2 %), francouzštiny (1,6 %) a španělštiny (0,4 %), italština se zde nevyučuje vůbec. Učitelé latiny tvoří také velmi malý podíl (0,2 %) a v rámci srovnávání krajů se řadí na poslední pozice.

Jak již bylo zmíněno, **nejvíce učitelů cizích jazyků se věnuje výuce angličtiny**. Největší zastoupení učitelů angličtiny mají kraje Středočeský (70,4 %), Zlínský (69,8 %), Olomoucký, Pardubický (oba 69,7 %) a Královéhradecký (68,6 %). Celostátní průměr (66,7 %) přesahují ještě kraje Jihomoravský (68,3 %) a Moravskoslezský (68,1 %). Ostatní kraje již dosahují podprůměrných hodnot. Kromě Karlovarského kraje (57,2 %), který dosahuje nejnižšího podílu, vykazují malé zastoupení učitelů angličtiny ještě kraje Plzeňský (62,0 %), Jihočeský (62,4 %) a Ústecký (63,5 %).

Učitelé německého jazyka vykazují největší podíl v krajích sousedících s Německem nebo Rakouskem, tedy v krajích Karlovarském (35,8 %), Plzeňském (29,7 %), Ústeckém a Jihočeském (oba 29,4 %). V ostatních krajích je tento podíl ještě nižší a nejnižší je v Moravskoslezském (18,1 %) a Olomouckém kraji (18,4 %), v Hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (oba 19,8 %), kde nedosahují ani 20 %.

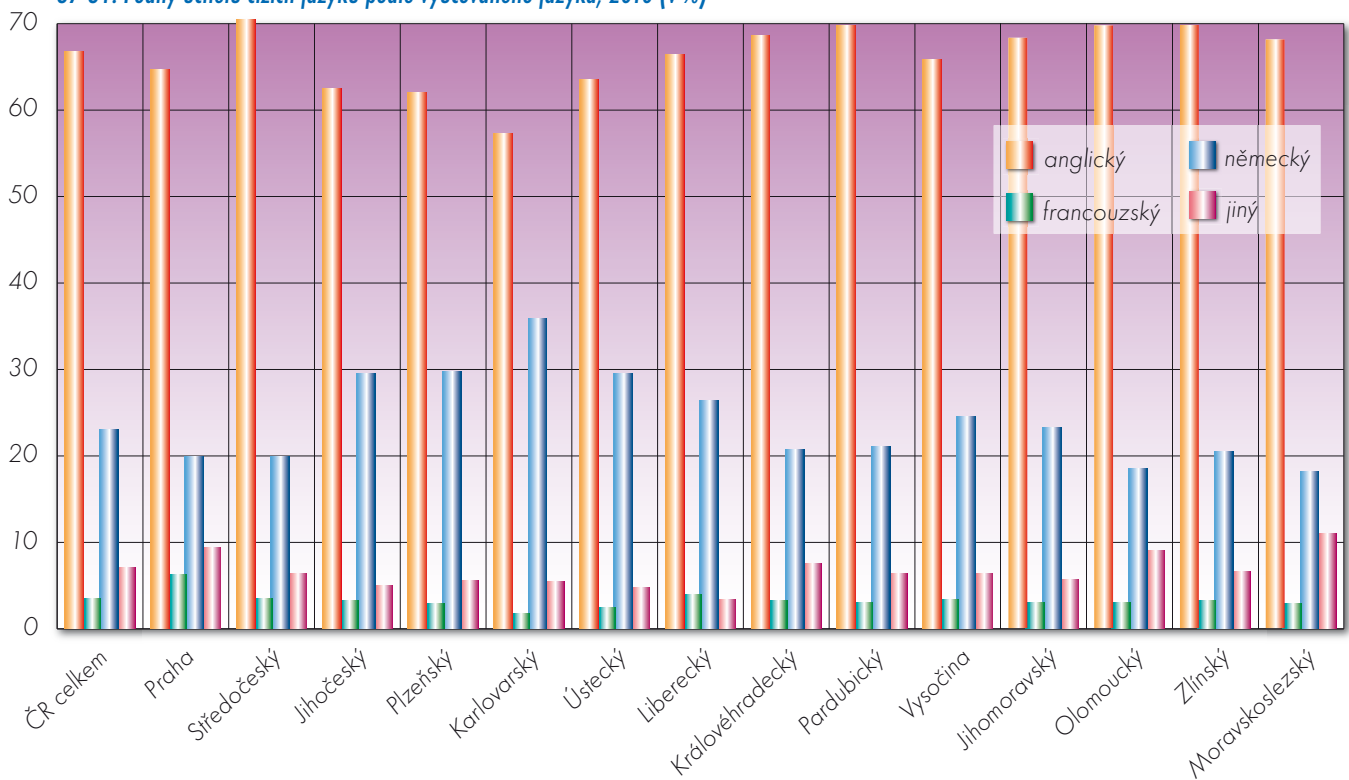
Učitelé francouzštiny jsou výrazněji zastoupeni v Praze (6,2 %), nejméně pak v Karlovarském kraji, kde tento podíl činí 1,6 %. V ostat-

G7 T1: Podíly učitelů cizích jazyků, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území		podíly učitelů učících jazyk												počet učitelů cizích jazyků celkem (přepočteno na plně zaměstnané)				
		anglický		francouzský		německý		ruský		španělský		italský			latinský		jiný	
ČR celkem		66,67		3,39		22,97		4,54		1,66		0,15		0,54		0,08		21 850,5
CZ01	Praha	64,65		6,23		19,80		3,00		4,69		0,67		0,76		0,20		2 592,6
CZ010	Hlavní město Praha	64,65	(10.)	6,23	(1.)	19,80	(12.)	3,00	(12.)	4,69	(1.)	0,67	(1.)	0,76	(3.)	0,20	(1.)	2 592,6
CZ02	Střední Čechy	70,40		3,44		19,83		5,17		0,63		0,05		0,38		0,10		2 314,5
CZ020	Středočeský kraj	70,40	(1.)	3,44	(3.)	19,83	(11.)	5,17	(4.)	0,63	(12.)	0,05	(10.)	0,38	(10.)	0,10	(5.)	2 314,5
CZ03	Jihozápad	62,21		3,03		29,56		3,07		1,45		0,07		0,53		0,08		2 524,2
CZ031	Jihočeský kraj	62,38	(12.)	3,20	(6.)	29,43	(4.)	2,73	(13.)	1,52	(6.)	0,09	(6.)	0,50	(8.)	0,14	(4.)	1 410,6
CZ032	Plzeňský kraj	61,99	(13.)	2,81	(12.)	29,72	(2.)	3,51	(10.)	1,36	(7.)	0,05	(9.)	0,56	(6.)	-	x	1 113,6
CZ04	Severozápad	61,81		2,19		31,15		3,79		0,71		0,02		0,33		-		2 437,0
CZ041	Karlovarský kraj	57,22	(14.)	1,64	(14.)	35,78	(1.)	4,79	(7.)	0,38	(14.)	-	x	0,18	(14.)	-	x	657,3
CZ042	Ústecký kraj	63,50	(11.)	2,39	(13.)	29,44	(3.)	3,42	(11.)	0,84	(10.)	0,02	(12.)	0,39	(9.)	-	x	1 779,7
CZ05	Severovýchod	68,28		3,33		22,49		4,23		1,10		0,12		0,43		0,02		3 084,3
CZ051	Liberecký kraj	66,40	(8.)	3,93	(2.)	26,36	(5.)	2,17	(14.)	0,76	(11.)	0,07	(7.)	0,32	(13.)	-	x	912,0
CZ052	Královéhradecký kraj	68,58	(5.)	3,19	(7.)	20,71	(9.)	5,23	(3.)	1,52	(5.)	0,18	(2.)	0,57	(5.)	0,02	(8.)	1 201,6
CZ053	Pardubický kraj	69,68	(4.)	2,96	(8.)	21,06	(8.)	4,93	(5.)	0,89	(9.)	0,10	(5.)	0,36	(11.)	0,02	(9.)	970,7
CZ06	Jihovýchod	67,53		3,04		23,60		4,02		0,93		0,04		0,78		0,05		3 695,6
CZ063	Vysočina	65,79	(9.)	3,31	(4.)	24,53	(6.)	4,87	(6.)	0,63	(13.)	0,02	(13.)	0,76	(2.)	0,09	(6.)	1 112,4
CZ064	Jihomoravský kraj	68,28	(6.)	2,93	(10.)	23,20	(7.)	3,65	(9.)	1,06	(8.)	0,05	(11.)	0,79	(1.)	0,04	(7.)	2 583,2
CZ07	Střední Morava	69,73		3,09		19,39		5,40		1,77		0,08		0,45		0,08		2 610,9
CZ071	Olomoucký kraj	69,71	(3.)	2,95	(9.)	18,42	(13.)	6,36	(2.)	1,98	(3.)	0,11	(4.)	0,33	(12.)	0,15	(2.)	1 341,2
CZ072	Zlínský kraj	69,76	(2.)	3,24	(5.)	20,42	(10.)	4,39	(8.)	1,56	(4.)	0,06	(8.)	0,58	(4.)	-	x	1 269,7
CZ08	Moravskoslezsko	68,09		2,89		18,08		7,87		2,25		0,16		0,52		0,15		2 591,4
CZ080	Moravskoslezský kraj	68,09	(7.)	2,89	(11.)	18,08	(14.)	7,87	(1.)	2,25	(2.)	0,16	(3.)	0,52	(7.)	0,15	(3.)	2 591,4

G7 G1: Podíly učitelů cizích jazyků podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

ních krajích je hodnota pod celostátním průměrem 3,4 %, kromě Libereckého kraje (3,9 %) a kraje Středočeského, kde podíl dosahuje celorepublikového průměru.

Podíl učitelů ruského jazyka je největší v kraji Moravskoslezském (7,9 %), druhý v pořadí je kraj Olomoucký (6,4 %). Naopak nejmenších hodnot dosahuje kraj Liberecký (2,2 %).

Španělštinu, stejně jako francouzštinu a italštinu, vyučuje relativně nejvíce učitelů v Praze (4,7 %). Nad celostátním průměrem se pohybují jen Moravskoslezský (2,3 %) a Olomoucký (2,0 %) kraj. V ostatních krajích nedosahuje podíl učitelů španělštiny ani 1,7 %.

Nepoměrně méně jsou zastoupeni učitelé latinského, italského a dalších jazyků. V případě latiny jsou podíly v rozmezí od 0,2 % do 0,8 %. Italštinu vůbec nevyučují v Karlovarském kraji a v mnoha dalších jsou podíly opravdu zanedbatelné. Naopak nejvíce je italština vyučována v Praze (0,7 %). Prvenství v podílu učitelů jiných jazyků má Hlavní město Praha (0,2 %). V Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém a Zlínském kraji se jiné jazyky vůbec nevyučují.

G8 Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace

Charakteristika ukazatele

Ukazatel charakterizuje **podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace na celkovém počtu učitelů cizích jazyků, a to celkem, podle druhů škol a následně i podle jednotlivých cizích jazyků.** Bez kvalifikace⁵² učí cizí jazyky čtvrtina učitelů cizích jazyků.

⁵² Požadavky na kvalifikaci učitelů cizích jazyků jsou uvedeny v § 12 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJBK_i}{UJ_i} \cdot 100, \quad \frac{UJBK_j}{UJ_j} \cdot 100$$

UJBK – počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2010/11 (ZŠ, SŠ, konzervatoře, VOŠ)

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2010/11

i – druh školy (ZŠ, SŠ, konzervatoře, VOŠ)

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

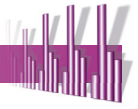
Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace je na základních školách, kde tvoří více než čtvrtinu (26,0 %) ze všech učitelů cizích jazyků. Na středních školách učí cizí jazyky bez odborné kvalifikace 14,2 % učitelů a nejmenší podíl nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků vykazují vyšší odborné školy (6,4 %) a konzervatoře (4,1 %).

Mezi učitelé jednotlivých jazyků jsou bez odborné kvalifikace nejčastěji učitelé angličtiny (24,4 %), na druhém místě v podílu nekvalifikovaných učitelů jsou učitelé německého jazyka (15,0 %), za nimi následují učitelé „jiných jazyků“ (13,6 %). V případě učitelů španělštiny dosáhl podíl nekvalifikovaných dosáhl 12,6 %. Mezi učitelé italštiny je tento podíl 7,8 %. Pod hranici 10 % příslušné vzdělání ještě,

G8 T1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2010 (v %)

Území	podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace								celkový podíl učitelů bez kvalifikace	celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)		
	ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem	26,03		14,18		4,09		6,35		20,44		4 467,0	
CZ01 Praha	27,32		13,63		2,08		5,93		18,88		489,6	
CZ010 Hlavní město Praha	27,32	(6.)	13,63	(8.)	2,08	(3.)	5,93	(6.)	18,88	(7.)	489,6	(3.)
CZ02 Střední Čechy	38,12		18,17		x		15,22		30,36		702,7	
CZ020 Středočeský kraj	38,12	(2.)	18,17	(3.)	x	x	15,22	(2.)	30,36	(3.)	702,7	(1.)
CZ03 Jihozápad	18,85		9,65		10,00		1,61		14,57		367,9	
CZ031 Jihočeský kraj	16,83	(12.)	8,43	(14.)	x	x	2,37	(12.)	12,68	(14.)	178,9	(13.)
CZ032 Plzeňský kraj	21,15	(10.)	11,39	(12.)	25,00	(2.)	0	0	16,97	(10.)	189,0	(12.)
CZ04 Severozápad	41,32		23,87		50,00		15,80		34,08		830,6	
CZ041 Karlovarský kraj	50,59	(1.)	29,20	(1.)	x	x	25,89	(1.)	42,14	(1.)	277,0	(6.)
CZ042 Ústecký kraj	37,76	(3.)	22,02	(2.)	50,00	(1.)	11,37	(3.)	31,11	(2.)	553,6	(2.)
CZ05 Severovýchod	27,26		14,73		x		3,55		21,39		659,6	
CZ051 Liberecký kraj	27,39	(5.)	14,25	(6.)	x	x	10,13	(4.)	22,14	(4.)	201,9	(10.)
CZ052 Královéhradecký kraj	26,34	(7.)	14,29	(5.)	x	x	1,25	(13.)	20,51	(6.)	246,4	(7.)
CZ053 Pardubický kraj	28,31	(4.)	15,63	(4.)	x	x	2,73	(10.)	21,77	(5.)	211,3	(9.)
CZ06 Jihovýchod	17,37		12,63		x		2,92		15,08		557,2	
CZ063 Vysočina	20,36	(11.)	14,22	(7.)	x	x	2,51	(11.)	17,17	(9.)	191,0	(11.)
CZ064 Jihomoravský kraj	16,18	(13.)	11,88	(10.)	x	x	3,20	(9.)	14,18	(12.)	366,2	(5.)
CZ07 Střední Morava	18,23		11,14		x		7,61		14,80		386,4	
CZ071 Olomoucký kraj	15,08	(14.)	10,46	(13.)	x	x	5,88	(7.)	12,88	(13.)	172,8	(14.)
CZ072 Zlínský kraj	21,72	(9.)	11,82	(11.)	x	x	8,93	(5.)	16,82	(11.)	213,6	(8.)
CZ08 Moravskoslezsko	23,25		12,57		1,39		4,89		18,25		473,0	
CZ080 Moravskoslezský kraj	23,25	(8.)	12,57	(9.)	1,39	(4.)	4,89	(8.)	18,25	(8.)	473,0	(4.)

G8 T2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

Území	podíly učitelů bez kvalifikace vyučující jazyk											celkový počet učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (přepočteno na plně zaměstnané)			
	podíly učitelů bez kvalifikace vyučující jazyk														
	anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný							
ČR celkem	24,35	8,33	15,00	4,93	12,59	7,69	4,87	13,64	4 467,0						
CZ01 Praha	22,65	9,78	11,65	10,14	17,53	12,00	15,31	1,96	489,6						
CZ010 Hlavní město Praha	22,65	(7.)	11,65	(10.)	17,53	(4.)	15,31	(2.)	1,96	(4.)			(3.)		
CZ02 Střední Čechy	35,67	12,31	21,83	5,51	28,08	-	9,09	-	702,7						
CZ020 Středočeský kraj	35,67	(3.)	21,83	(6.)	28,08	(2.)	9,09	(3.)	-	(5.)			(1.)		
CZ03 Jihozápad	17,37	7,71	11,23	4,90	1,92	-	-	50,00	367,9						
CZ031 Jihočeský kraj	15,95	(13.)	8,57	(11.)	3,27	(12.)	-	(4.)	50,00	(2.)			(13.)		
CZ032 Plzeňský kraj	19,17	(11.)	14,56	(6.)	9,72	(3.)	-	(4.)	-	x			(12.)		
CZ04 Severozápad	38,51	15,76	30,30	8,01	24,71	75,00	2,47	x	830,6						
CZ041 Karlovarský kraj	47,01	(1.)	15,74	(2.)	38,82	(1.)	15,56	(1.)	92,00	(1.)	x	x	x	(6.)	
CZ042 Ústecký kraj	35,68	(2.)	15,76	(1.)	26,47	(2.)	4,11	(10.)	13,42	(7.)	75,00	(1.)	x	(2.)	
CZ05 Severovýchod	25,26	10,89	14,99	3,83	17,16	-	8,85	60,00	659,6						
CZ051 Liberecký kraj	25,76	(5.)	14,80	(4.)	15,22	(5.)	6,06	(5.)	27,54	(3.)	-	(4.)	x	(10.)	
CZ052 Královéhradecký kraj	23,61	(6.)	6,79	(8.)	17,24	(4.)	5,25	(7.)	14,21	(6.)	-	(4.)	(1.)	(7.)	
CZ053 Pardubický kraj	26,82	(4.)	11,50	(6.)	11,99	(9.)	1,04	(11.)	15,12	(5.)	-	(4.)	(5.)	(9.)	
CZ06 Jihovýchod	18,81	3,29	8,80	3,97	2,32	6,67	1,39	-	557,2						
CZ063 Vysočina	20,92	(10.)	12,79	(8.)	0,18	(12.)	10,00	(9.)	-	(4.)	-	(8.)	-	(11.)	
CZ064 Jihomoravský kraj	17,94	(12.)	1,98	(13.)	6,14	(4.)	0,36	(13.)	7,69	(3.)	1,97	(6.)	-	(5.)	
CZ07 Střední Morava	18,63	2,85	7,27	2,55	9,94	-	-	-	386,4						
CZ071 Olomoucký kraj	15,80	(14.)	6,92	(14.)	4,22	(9.)	7,92	(10.)	-	(4.)	-	(8.)	-	(14.)	
CZ072 Zlínský kraj	21,61	(9.)	-	(14.)	7,60	(12.)	-	(13.)	12,63	(8.)	-	(8.)	x	(8.)	
CZ08 Moravskoslezsko	22,29	6,28	13,06	4,27	7,03	-	26,32	-	473,0						
CZ080 Moravskoslezský kraj	22,29	(8.)	6,28	(9.)	13,06	(7.)	4,27	(8.)	7,03	(11.)	-	(8.)	26,32	(3.)	(4.)

kromě italštiny, nemá 8,3 % francouzštinářů a 4,9 % učitelů latiny, nejméně nekvalifikovaných učitelů je mezi ruštináři (4,9 %).

Regionální rozdíly

Celkové podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace se v jednotlivých krajích pohybují od 12,7 do 42,1 %. **Nejvíce učitelů cizích jazyků bez kvalifikace nalezneme v Karlovarském kraji**, a to na základních (50,6 %), středních (29,2 %) i vyšších odborných školách (25,9 %). Konzervatoře se v tomto kraji nevyskytují. Naopak **nejvíce kvalifikovaných učitelů cizích jazyků má kraj Jihočeský**. Zde nemá příslušnou kvalifikaci jen 12,7 % učitelů cizích jazyků. Na základních školách je Jihočeský kraj třetí s nejnižším podílem nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků (16,8 %). Jihočeský kraj zaujímá nejlepší postavení co do kvalifikace učitelů cizích jazyků na středních školách, kde je nekvalifikovaných učitelů jen 8,4 %. Na vyšších odborných školách se řadí Jihočeský kraj k regionům s třetím nejnižším podílem nekvalifikovaných učitelů (2,4 %), a to za krajem Královéhradeckým (1,3 %) a Plzeňským, kde vyučují cizí jazyky pouze učitelé s předepsanou kvalifikací. Specifickým případem jsou konzervatoře.⁵³ Zde nalezneme učitele cizích jazyků bez kvalifikace pouze v krajích Ústeckém, Plzeňském a Moravskoslezském a v Hlavním městě Praze. V ostatních krajích, kde jsou konzervatoře (Jihočeský, Pardubický, Jihomoravský a Zlínský kraj), mají všichni učitelé cizích jazyků příslušnou kvalifikaci.

Prvenství v podílu nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků přísluší Karlovarskému kraji také podle jednotlivých vyučovaných jazyků, konkrétně mezi učitelé anglického, německého, ruského a španělského jazyka.

V případě angličtiny se podíly nekvalifikovaných učitelů pohybují od 15,8 % v Olomouckém kraji po 47,1 % v Karlovarském kraji. Nad celostátním průměrem se pohybují ještě kraje Ústecký (35,7 %), Středočeský (35,7 %), Pardubický (26,8 %) a Liberecký (25,8 %). Naopak nejvíce kvalifikovaných učitelů je kromě Olomouckého kraje v kraji Jihočeském (16,0 %) a Jihomoravském, kde je podíl učitelů bez kvalifikace 17,9 %.

Nekvalifikovaní učitelé německého jazyka jsou nejvíce zastou-

peni ve zmíněném Karlovarském kraji (38,8 %) a dále v Ústeckém (26,5 %) a Středočeském (21,8 %) kraji. Nejmenší podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou v krajích Olomouckém (6,9 %), Jihomoravském (7,0 %), a Zlínském (7,6 %). Celostátní průměr nekvalifikovaných učitelů německého jazyka dosahuje 15 %.

Nízký podíl učitelů bez kvalifikace, kteří vyučují francouzštinu, je v krajích Jihomoravském (2,0 %) a Jihočeském (2,7 %). Ve Zlínském kraji mají dokonce všichni učitelé francouzštiny k výuce požadovanou kvalifikaci. Pod celostátním průměrem (8,3 %) se pohybuje ještě kraj Olomoucký (5,8 %), Vysočina (6,0 %) a Moravskoslezský (6,3 %) a Královéhradecký kraj (6,8 %). **Nejvyšší podíl nekvalifikovaných učitelů francouzštiny je v Ústeckém (15,8 %), Karlovarském (15,7 %) a Plzeňském kraji (15,0 %).**

Z celostátního pohledu vyučuje nejnižší podíl učitelů bez předepsaného vzdělání ve srovnání s ostatními cizími jazyky ruštinu. V jednotlivých krajích se podíl učitelů bez kvalifikace samozřejmě mění. V Jihočeském a Zlínském kraji splňují všichni učitelé ruštiny předepsanou kvalifikaci, v kraji Vysočina a Pardubickém a Jihočeském kraji podíl nekvalifikovaných ruštinářů nedosahuje ani 1 %. Naopak v kraji Karlovarském dosahuje podíl nekvalifikovaných ruštinářů dokonce 13,0 %.

Mezi učitelé španělštiny je nejvíce učitelů bez kvalifikace v Karlovarském (92,0 %)⁵⁴, Středočeském (28,1 %) a Libereckém kraji (27,5 %). Pouze kvalifikované učitele španělštiny mají v Plzeňském kraji, v Jihomoravském kraji činí podíl nekvalifikovaných pouze 0,4 %.

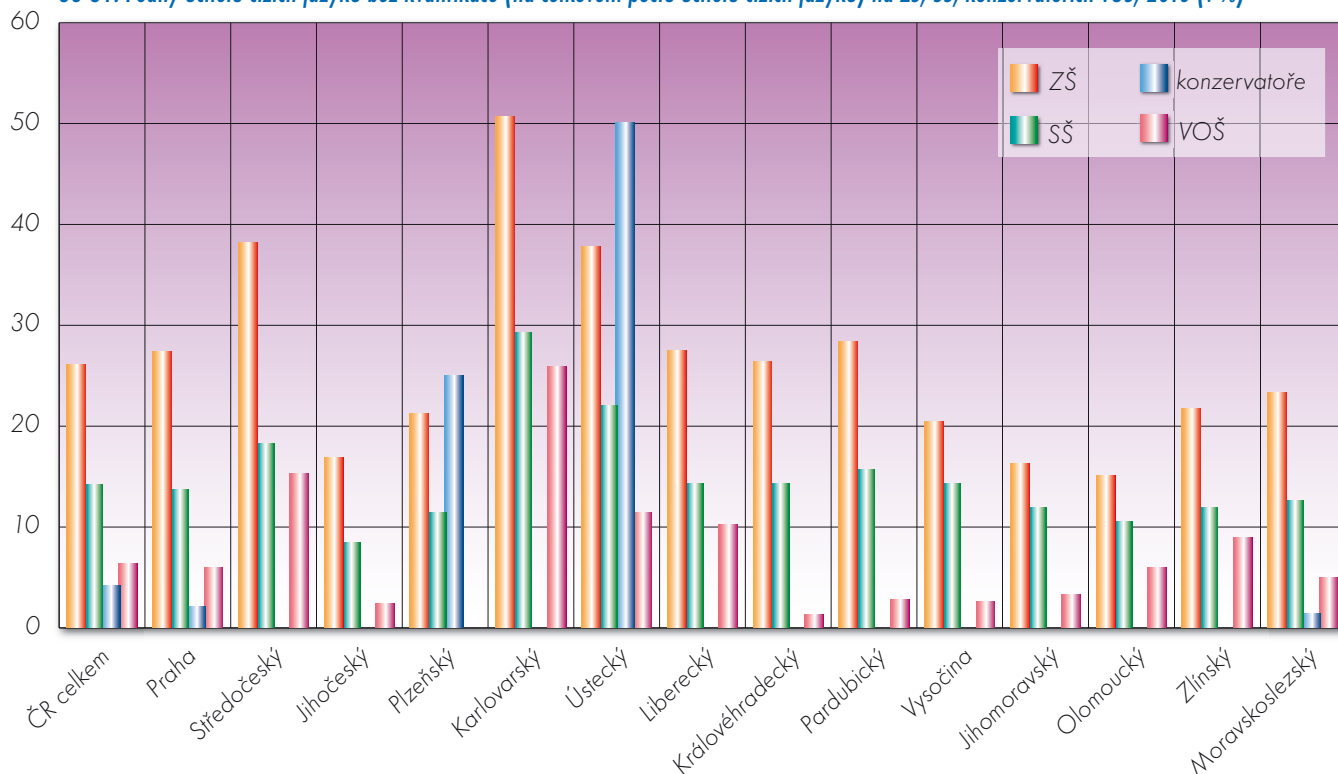
V podílu učitelů latiny bez kvalifikace dominuje Liberecký kraj (31,0 %), dále následují Hlavní město Praha (15,3 %) a Středočeský kraj (9,1 %). Požadovanou kvalifikaci pro výuku latiny splňují učitelé v Jihočeském, Plzeňském, Karlovarském, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji a v kraji Vysočina.

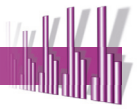
Výuce zbývajících jazyků se obecně nevěnuje příliš velké množství učitelů. V mnoha případech se v jednotlivých krajích jedná o jednu či dvě osoby, podíly nekvalifikovaných učitelů pak snadno dosahují hodnot 0 %, nebo naopak 100 %.

53 V případě konzervatoří jsou absolutní počty učitelů cizích jazyků velmi malé. V jednotlivých krajích (kromě Prahy) počet učitelů cizích jazyků nedosahuje ani hodnoty 10. Počty učitelů cizích jazyků bez kvalifikace jsou samozřejmě ještě nižší. Proto mohou být uvedené podíly zavádějící.

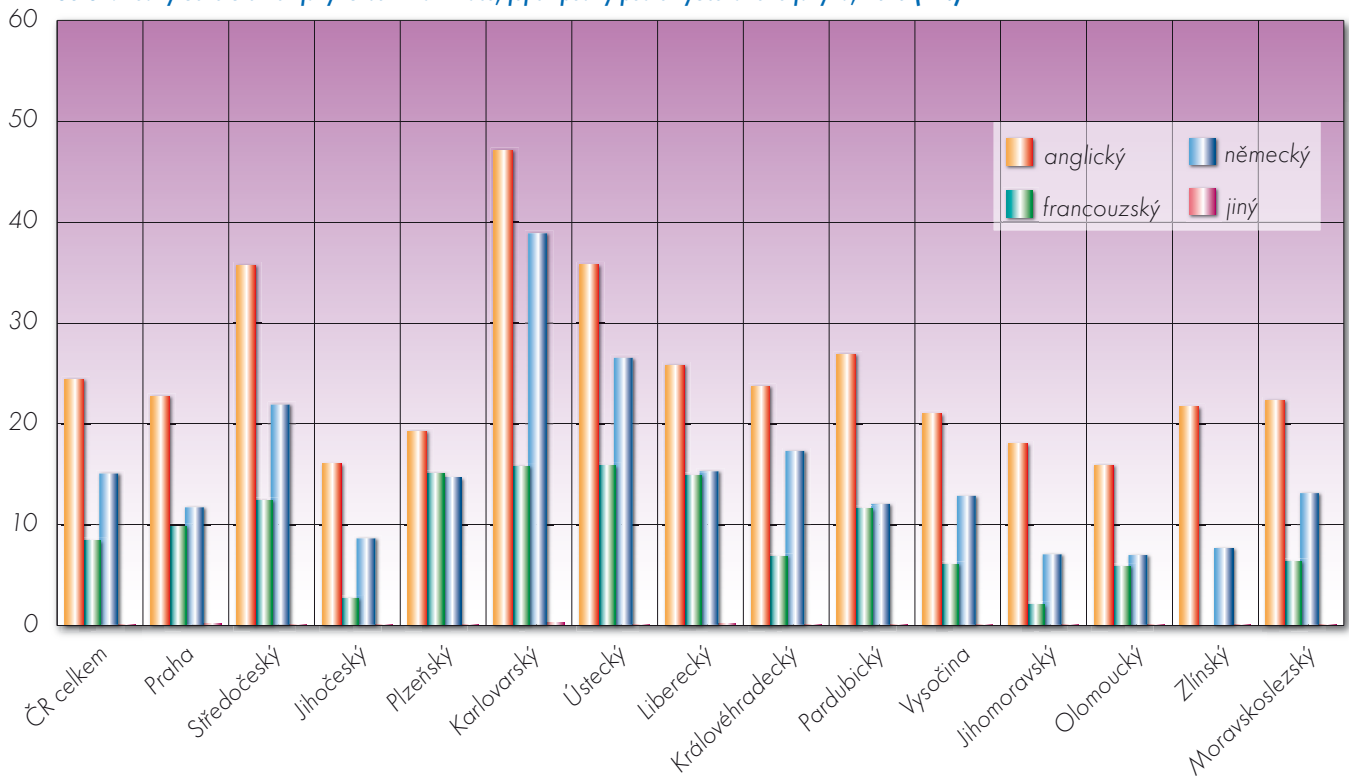
54 Španělštinu v Karlovarském kraji vyučuje v přepočtu na plně zaměstnané 2,5 učitele. Podobně malé hodnoty se v jednotlivých krajích vyskytují i v případě italštiny, latiny a jiných jazyků. Uvedené podíly je tedy třeba posuzovat s ohledem na tento fakt.

G8 G1: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace (na celkovém počtu učitelů cizích jazyků) na ZŠ, SŠ, konzervatořích VOŠ, 2010 (v %)

G8 G2: Podíly učitelů cizích jazyků bez kvalifikace, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010 (v %)

G9 Podíly učitelů cizích jazyků na počtu žáků

Charakteristika ukazatele

Ukazatel kvantifikuje počet učitelů cizích jazyků na 100 žáků učících se cizí jazyky.

Metodika výpočtu

$$\frac{UJ_i}{\sum J_i} \cdot 100, \quad \frac{UJ_j}{\sum J_j} \cdot 100$$

UJ – celkový počet učitelů cizích jazyků přepočtený na plně zaměstnané ve školním roce 2010/11

$\sum J$ – celkový počet žáků/studentů denní formy vzdělávání učících se cizí jazyk ve školním roce 2010/11

i – jednotlivé druhy škol včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (ZŠ, SŠ, konzervatoře, VOŠ)

j – jednotlivé vyučované cizí jazyky (anglický, francouzský, německý, ruský, španělský, italský, latinský, jiný)

Zdroj dat

➤ databáze ÚIV

Základní informace o chování ukazatele v republikovém měřítku

Obecně je možné říci, že na 100 žáků/studentů (dále jen „žáků“) učících se cizí jazyk připadají v průměru přibližně 2 učitelé (1,9). Nejlepší situace v počtu učitelů na počet žáků je na středních školách a vyšších odborných školách (oba 2,0). Na základních školách a konzervatořích je k dispozici 1,8 učitele na 100 žáků.

V rámci jednotlivých jazyků je počet učitelů s ohledem na počty žáků učících se daný jazyk nejpříznivější mezi učiteli „jiných“ jazyků, kde je počet učitelů k počtu 100 žáků roven 2,7 učitele. V přepočtu na 100 žáků najdeme dále nejvíce učitelů italštiny (2,6). V případě učitelů ruštiny je tento podíl 1,8, francouzštiny 1,6, němčiny a angličtiny 1,4 a španělštiny 1,3 a latiny pouze 1,0 učitel na 100 žáků.

Regionální rozdíly

V celkovém podílu učitelů na 100 žáků nejsou regionální rozdíly nijak výrazné. Nejvíce se od celostátního průměru odchylyje kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadá 2,1 učitele. Nejmenší počet učitelů cizích jazyků na počet žáků vykazuje kraj Pardubický (1,7).

Na základních školách se počty pohybují v rozmezí od 1,5 v Pardubickém kraji po 2,1 v kraji Karlovarském. Nízké hodnoty je možné nalézt ještě v Hlavním městě Praze (1,6), v kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji (oba 1,7). Naopak vysoké podíly vykazuje kromě Karlovarského také kraj Jihomoravský (2,1) a 1,9 učitele na 100 žáků najdeme v Královéhradeckém, Plzeňském, Jihočeském a Olomouckém kraji.

V rámci středních škol připadá prvenství Hlavnímu městu Praze (2,2), které stejně jako Jihočeský (2,1), Zlínský, Středočeský a Královéhradecký kraj a kraj Vysočina (všichni čtyři 2,0) přesahuje celostátní průměr. Nejméně učitelů cizích jazyků na 100 žáků učících se cizí jazyk je v kraji Plzeňském (1,8).

Na konzervatořích se počty učitelů cizích jazyků s ohledem na počty žáků pohybují na úrovni 1,1 až 2,1. Nejméně učitelů vzhledem k počtu žáků je v kraji Olomouckém (1,1), nejvíce v Hlavním městě Praze (2,1).

V případě vyšších odborných škol si nejlépe stojí kraj Karlovarský, kde na 100 žáků učících se cizí jazyk připadá 2,8 učitele. Dvou učitelů na 100 žáků nedosahují hodnoty v krajích Plzeňském (1,4), Jihomoravském a Olomouckém (1,5) a dále Ústeckém, Pardubickém, Libereckém a Královéhradeckém (všichni čtyři 1,7).

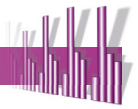
V rámci jednotlivých jazyků jsou **regionální rozdíly v počtech učitelů na 100 žáků** učících se daný cizí jazyk o něco výraznější. Výjimkou jsou angličtina a němčina, kde je rozdíl mezi minimální a maximální hodnotou jen 0,2 učitele. Jedná se o jazyky nejvyučovanější a nejpobulárnější a počty učitelů i žáků jsou ve všech krajích ve srovnání s ostatními jazyky vysoké a podíly učitelů na počtech žáků jsou mezi kraji vyrovnané. Čím méně je jazyk vyhledávaný a ve výuce běžný, tím větší výkyvy v hodnotách podílů můžeme pozorovat, a to vlivem malého počtu učitelů, ale především žáků, kteří se rozhodnou daný jazyk

**G9 T1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky
na ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ, 2010**

Území		podíly učitelů cizích jazyků								celkový podíl učitelů na počtu žáků učících se cizí jazyky		celkový počet žáků učících se cizí jazyky	
		ZŠ		SŠ		konzervatoře		VOŠ					
ČR celkem		1,82		1,98		1,75		1,95		1,89		1 207 295	
CZ01	Praha	1,64		2,21		2,09		2,04		1,93		138 248	
CZ010	Hlavní město Praha	1,64	(13.)	2,21	(1.)	2,09	(1.)	2,04	(6.)	1,93	(4.)	138 248	(2.)
CZ02	Střední Čechy	1,83		2,03		x		2,11		1,90		121 819	
CZ020	Středočeský kraj	1,83	(9.)	2,03	(4.)	x	x	2,11	(5.)	1,90	(7.)	121 819	(4.)
CZ03	Jihozápad	1,89		1,95		1,52		1,76		1,91		139 085	
CZ031	Jihočeský kraj	1,88	(5.)	2,05	(2.)	1,75	(2.)	2,00	(7.)	1,95	(3.)	77 191	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,90	(4.)	1,84	(14.)	1,27	(8.)	1,40	(14.)	1,86	(11.)	61 894	(11.)
CZ04	Severozápad	1,92		1,89		1,44		1,95		1,91		130 885	
CZ041	Karlovarský kraj	2,16	(1.)	1,89	(12.)	x	x	2,79	(1.)	2,06	(1.)	34 057	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,84	(7.)	1,89	(13.)	1,44	(6.)	1,72	(11.)	1,86	(12.)	96 828	(5.)
CZ05	Severovýchod	1,75		1,95		1,54		1,74		1,83		175 616	
CZ051	Liberecký kraj	1,91	(3.)	1,93	(7.)	x	x	1,74	(9.)	1,92	(5.)	49 502	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,84	(8.)	2,03	(5.)	x	x	1,74	(8.)	1,92	(6.)	65 461	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,51	(14.)	1,89	(11.)	1,54	(5.)	1,73	(10.)	1,68	(14.)	60 653	(12.)
CZ06	Jihovýchod	1,96		1,94		1,61		1,83		1,95		201 598	
CZ063	Vysočina	1,72	(12.)	2,02	(6.)	x	x	2,70	(2.)	1,86	(9.)	64 456	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	2,07	(2.)	1,90	(10.)	1,61	(4.)	1,50	(13.)	1,98	(2.)	137 142	(3.)
CZ07	Střední Morava	1,79		1,98		1,26		1,83		1,87		147 477	
CZ071	Olomoucký kraj	1,85	(6.)	1,93	(8.)	1,13	(9.)	1,52	(12.)	1,88	(8.)	75 439	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	1,72	(11.)	2,04	(3.)	1,34	(7.)	2,18	(4.)	1,86	(10.)	72 038	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,73		1,91		1,70		2,60		1,81		152 567	
CZ080	Moravskoslezský kraj	1,73	(10.)	1,91	(9.)	1,70	(3.)	2,60	(3.)	1,81	(13.)	152 567	(1.)

**G9 T2: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky,
jejich počty podle vyučovaného jazyka, 2010**

Území		podíly učitelů jednotlivých cizích jazyků na počtu žaku učících se cizí jazyk										celkový počet učitelů cizích jazyků (přepočteno na plně zaměstnané)							
		anglický	francouzský	německý	ruský	španělský	italský	latinský	jiný										
ČR celkem		1,35		1,59		1,44		1,79		1,31		2,55		0,96		2,66		21 850,5	
CZ01	Praha	1,28		1,57		1,39		1,99		1,25		2,43		0,79		1,94		2 592,6	
CZ010	Hlavní město Praha	1,28	(12.)	1,57	(8.)	1,39	(12.)	1,99	(5.)	1,25	(11.)	2,43	(6.)	0,79	(12.)	1,94	(3.)	2 592,6	(1.)
CZ02	Střední Čechy	1,42		1,52		1,47		1,71		1,27		4,62		0,75		0,97		2 314,5	
CZ020	Středočeský kraj	1,42	(3.)	1,52	(9.)	1,47	(5.)	1,71	(10.)	1,27	(10.)	4,62	(2.)	0,75	(13.)	0,97	(4.)	2 314,5	(4.)
CZ03	Jihozápad	1,34		1,79		1,41		2,12		1,64		1,78		0,81		3,85		2 524,2	
CZ031	Jihočeský kraj	1,36	(7.)	1,94	(1.)	1,43	(8.)	3,21	(2.)	1,76	(2.)	2,61	(5.)	0,79	(11.)	3,85	(1.)	1 410,6	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,31	(11.)	1,61	(7.)	1,38	(13.)	1,59	(12.)	1,50	(5.)	1,09	(10.)	0,83	(10.)	x	x	1 113,6	(10.)
CZ04	Severozápad	1,35		1,60		1,49		2,10		1,67		1,08		0,88		x		2 437,0	
CZ041	Karlovarský kraj	1,45	(2.)	1,51	(10.)	1,55	(1.)	1,95	(6.)	2,81	(1.)	x	x	0,61	(14.)	x	x	657,3	(14.)
CZ042	Ústecký kraj	1,33	(10.)	1,62	(6.)	1,47	(6.)	2,18	(3.)	1,56	(3.)	1,08	(11.)	0,96	(8.)	x	x	1 779,7	(5.)
CZ05	Severovýchod	1,33		1,65		1,46		1,78		1,29		6,33		1,29		x		3 084,3	
CZ051	Liberecký kraj	1,39	(4.)	1,87	(2.)	1,45	(7.)	4,17	(1.)	1,28	(9.)	2,40	(7.)	1,54	(2.)	x	x	912,0	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	1,38	(5.)	1,71	(5.)	1,51	(3.)	1,80	(8.)	1,24	(13.)	x	x	1,23	(4.)	x	x	1 201,6	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	1,23	(14.)	1,39	(14.)	1,41	(10.)	1,41	(14.)	1,43	(7.)	2,86	(4.)	1,25	(3.)	x	x	970,7	(12.)
CZ06	Jihovýchod	1,41		1,56		1,49		1,80		1,30		1,26		0,91		.		3 695,6	
CZ063	Vysočina	1,34	(9.)	1,74	(3.)	1,40	(11.)	1,91	(7.)	1,53	(4.)	1,11	(9.)	1,07	(7.)	x	x	1 112,4	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	1,45	(1.)	1,49	(12.)	1,53	(2.)	1,74	(9.)	1,25	(12.)	1,29	(8.)	0,86	(9.)	.	x	2 583,2	(3.)
CZ07	Střední Morava	1,37		1,59		1,45		1,73		1,38		1,71		1,17		x		2 610,9	
CZ071	Olomoucký kraj	1,38	(6.)	1,73	(4.)	1,42	(9.)	1,59	(13.)	1,34	(8.)	3,66	(3.)	1,11	(6.)	x	x	1 341,2	(7.)
CZ072	Zlínský kraj	1,35	(8.)	1,48	(13.)	1,47	(4.)	2,00	(4.)	1,44	(6.)	0,80	(12.)	1,21	(5.)	x	x	1 269,7	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	1,28		1,50		1,33		1,61		1,17		4,88		1,91		3,19		2 591,4	
CZ080	Moravskoslezský kraj	1,28	(13.)	1,50	(11.)	1,33	(14.)	1,61	(11.)	1,17	(14.)	4,88	(1.)	1,91	(1.)	3,19	(2.)	2 591,4	(2.)

studovat. Roli zde hraje samozřejmě i fakt, že sledujeme všechny druhy škol společně, přičemž v každém regionu je struktura škol a jednotlivých oborů jiná, a jiná je tedy v rámci krajů i nabídka cizích jazyků.

Mezi angličtináři je nejmenší počet učitelů na 100 žáků v Pardubickém kraji (1,2) a nejvyšší v kraji Jihomoravském (1,5). V případě učitelů německého jazyka připadá minimální hodnota na Moravskoslezský kraj (1,3) a maximální na Jihomoravský kraj (1,5).

Mezi francouzštináři se hodnoty pohybují od 1,4 v Pardubickém kraji po 1,9 učitele v kraji Jihočeském.

Učitelů ruštiny je vzhledem k počtu žáků učících se tento jazyk poměrně velký počet. To dokazuje hodnota 4,2 v Libereckém kraji. Vysoký podíl učitelů na počtu žáků vykazují i kraje Jihočeský (3,2), Ústecký (2,2), Zlínský a Karlovarský a Hlavní město Praha (všechny tři regiony 2,0). Méně než dva učitelé připadají na 100 žáků učících se ruštinu v kraji Pardubickém (1,4), v kraji Olomouckém, Plzeňském a Moravskoslezském (všechny 1,6), v kraji Středočeském a Jihomoravském (oba 1,7), dále v kraji Královéhradeckém (1,8) a konečně v kraji Vysočina (1,9).

Španělština je (stejně jako ruština) jazykem, kterému se ve srovnání s angličtinou, němčinou i francouzštinou věnují již nižší počty

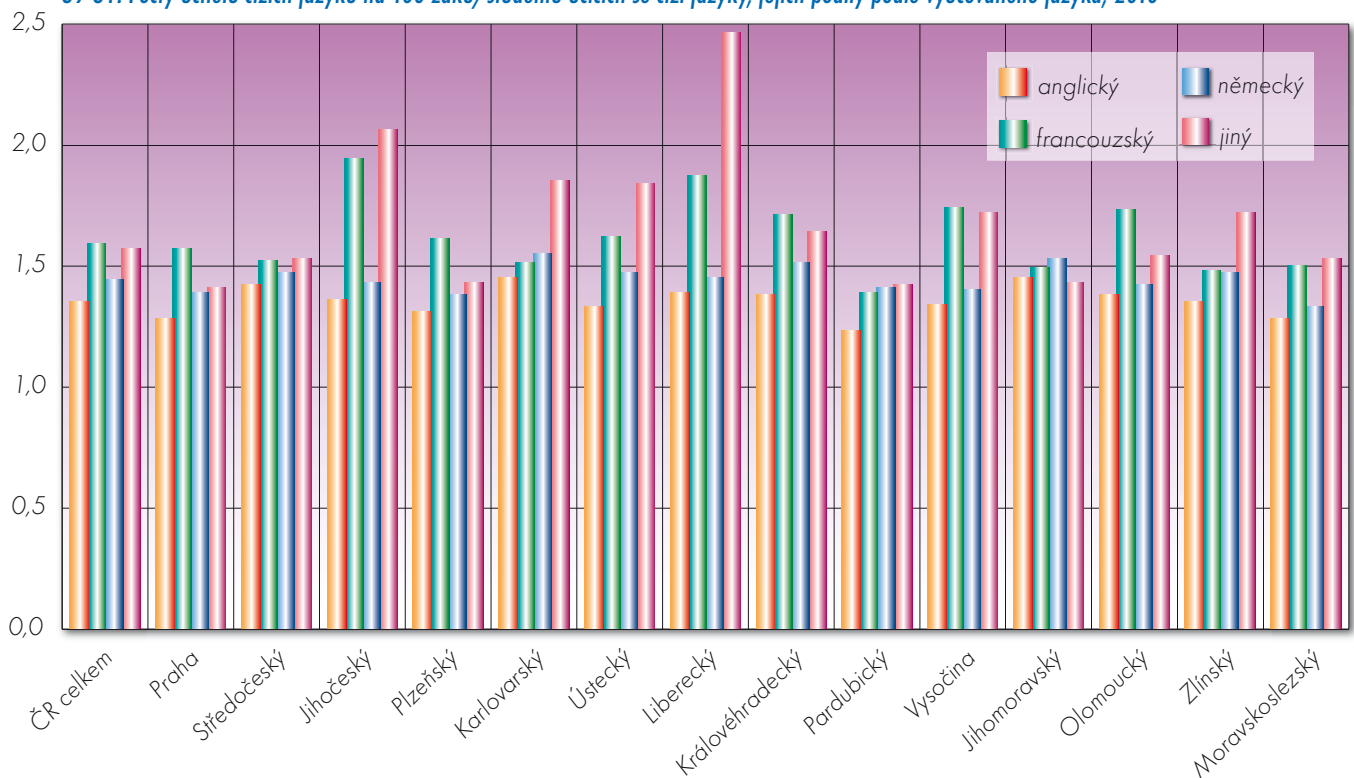
učitelů i žáků. Regionální rozdíly zde ale oproti ruštině nejsou tolik výrazné. Nejmenší počet učitelů na 100 žáků (1,2) připadá na Moravskoslezský kraj, největší pak na kraj Karlovarský (2,8).

Podobnou charakteristiku jako v případě španělštiny je možné použít i na **latinský jazyk**. Ani o něj již není zájem tak značný, ale ani zde nejsou rozdíly mezi jednotlivými kraji příliš velké. Na 100 žáků učících se latinsky připadá nejméně učitelů v Karlovarském kraji (0,6) a nejvíce v kraji Moravskoslezském (1,9).

Italština se nevyučuje v Karlovarském a Královéhradeckém kraji. Spadá do kategorie již zmiňovaných jazyků, kterým se nevěnují příliš velké počty žáků, a tedy ani učitelů a u kterých jsou značné regionální rozdíly v hodnotách daného ukazatele. Nejnižší počty učitelů italštiny vzhledem k počtu žáků vykazuje kraj Zlínský (0,8) a nejvyšší kraj Moravskoslezský (4,9).

Ještě větší rozdíly mezi regiony jsou patrné v případě **jiných jazyků**. Ty se vůbec nevyučují v kraji Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Královéhradeckém, Pardubickém, Zlínském a Olomouckém a v kraji Vysočina. Nejmenší je počet učitelů dalších jazyků na 100 žáků v kraji Jihočeském (1,9) a nejvyšších hodnot (15,3) dosáhl ukazatel v kraji Středočeském.

G9 G1: Počty učitelů cizích jazyků na 100 žáků/studentů učících se cizí jazyky, jejich podíly podle vyučovaného jazyka, 2010

**TABULKOVÉ
A GRAFOVÉ
PŘÍLOHY**

Příloha kapitoly A

A2 T3: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2010 (v %)												
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,11		5,2		47,2		30,4		17,1		100,0
CZ01	Praha	–		1,9		24,4		38,3		35,4		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	1,9	(14.)	24,4	(14.)	38,3	(1.)	35,4	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,05		4,8		48,3		31,8		15,0		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,05	(12.)	4,8	(8.)	48,3	(12.)	31,8	(2.)	15,0	(4.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,07		4,9		49,6		31,2		14,2		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,10	(8.)	5,1	(5.)	48,9	(11.)	31,6	(3.)	14,4	(6.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,04	(13.)	4,6	(9.)	50,5	(7.)	30,8	(5.)	14,0	(7.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,18		11,5		52,8		26,5		9,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,23	(2.)	12,4	(1.)	50,3	(8.)	29,1	(9.)	7,9	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,16	(5.)	11,1	(2.)	53,7	(3.)	25,5	(14.)	9,5	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,22		4,9		51,7		30,3		12,9		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,31	(1.)	5,3	(4.)	54,1	(2.)	28,5	(11.)	11,8	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,15	(6.)	4,5	(10.)	50,1	(10.)	31,3	(4.)	13,9	(8.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,21	(3.)	5,0	(6.)	51,4	(5.)	30,8	(6.)	12,6	(10.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,09		4,0		48,5		27,9		19,4		100,0
CZ063	Vysočina	0,18	(4.)	3,4	(13.)	54,4	(1.)	29,9	(7.)	12,1	(11.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,05	(11.)	4,3	(12.)	45,9	(13.)	27,0	(13.)	22,7	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,08		4,8		52,1		29,2		13,9		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,06	(10.)	5,0	(7.)	52,7	(4.)	28,7	(10.)	13,5	(9.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,10	(9.)	4,5	(11.)	51,3	(6.)	29,7	(8.)	14,4	(5.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,15		5,7		50,2		28,4		15,6		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,15	(7.)	5,7	(3.)	50,2	(9.)	28,4	(12.)	15,6	(3.)	100,0

A2 T4: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2010 (v %)												
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,19		4,8		38,9		36,2		19,8		100,0
CZ01	Praha	–		1,5		19,8		43,6		34,9		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	1,5	(14.)	19,8	(14.)	43,6	(1.)	34,9	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,06		4,1		42,6		37,7		15,5		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,06	(10.)	4,1	(8.)	42,6	(6.)	37,7	(3.)	15,5	(10.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,15		5,9		39,0		37,2		17,8		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,15	(9.)	5,3	(4.)	40,6	(10.)	36,9	(5.)	17,1	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,15	(8.)	6,6	(3.)	37,2	(13.)	37,6	(4.)	18,5	(6.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,42		13,6		46,2		32,4		7,4		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	14,6	(1.)	44,7	(3.)	36,3	(6.)	4,4	(14.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,57	(1.)	13,3	(2.)	46,7	(2.)	31,0	(14.)	8,4	(13.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,45		4,3		42,4		35,3		17,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	0,42	(3.)	4,4	(6.)	47,7	(1.)	36,1	(7.)	11,4	(12.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,56	(2.)	4,7	(5.)	38,7	(11.)	34,1	(11.)	21,9	(3.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,35	(5.)	3,7	(10.)	41,8	(7.)	35,7	(8.)	18,4	(7.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,14		3,9		38,9		34,3		22,8		100,0
CZ063	Vysočina	0,32	(6.)	3,4	(12.)	41,2	(9.)	40,0	(2.)	15,1	(11.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,06	(11.)	4,1	(7.)	37,9	(12.)	31,8	(13.)	26,2	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,18		3,3		43,1		35,1		18,2		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	3,1	(13.)	44,7	(4.)	34,7	(10.)	17,4	(8.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,37	(4.)	3,5	(11.)	41,4	(8.)	35,5	(9.)	19,1	(5.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,18		4,0		43,1		33,5		19,3		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,18	(7.)	4,0	(9.)	43,1	(5.)	33,5	(12.)	19,3	(4.)	100,0

A2 T5: Struktura populace ve věku 25–64 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2010 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,18		10,8		32,2		40,7		16,1		100,0
CZ01	Praha	0,03		5,1		16,4		45,7		32,8		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,03	(13.)	5,1	(14.)	16,4	(14.)	45,7	(1.)	32,8	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,15		9,4		33,3		41,7		15,4		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,15	(8.)	9,4	(12.)	33,3	(12.)	41,7	(4.)	15,4	(3.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,16		9,9		34,0		42,1		13,9		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,22	(4.)	10,6	(6.)	34,3	(9.)	41,5	(5.)	13,4	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,09	(11.)	9,2	(13.)	33,5	(11.)	42,7	(2.)	14,5	(6.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,32		18,4		35,8		36,8		8,8		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,25	(3.)	18,8	(1.)	36,3	(3.)	35,3	(14.)	9,3	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,34	(2.)	18,2	(2.)	35,6	(6.)	37,3	(12.)	8,5	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,37		10,5		35,8		39,4		13,9		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	12,8	(3.)	36,0	(4.)	38,6	(11.)	12,5	(10.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	0,82	(1.)	9,4	(11.)	34,5	(8.)	39,9	(9.)	15,4	(4.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,20	(5.)	9,7	(10.)	37,0	(1.)	39,5	(10.)	13,6	(7.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,13		10,4		32,8		41,0		15,7		100,0
CZ063	Vysočina	0,16	(7.)	10,4	(8.)	36,4	(2.)	40,7	(7.)	12,2	(11.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,11	(10.)	10,3	(9.)	31,2	(13.)	41,1	(6.)	17,2	(2.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,10		11,3		34,9		41,1		12,7		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,11	(9.)	12,0	(5.)	34,0	(10.)	42,0	(3.)	11,9	(12.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	0,09	(12.)	10,5	(7.)	35,9	(5.)	40,1	(8.)	13,5	(8.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,17		12,7		34,7		37,2		15,1		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,17	(6.)	12,7	(4.)	34,7	(7.)	37,2	(13.)	15,1	(5.)	100,0

A2 T6: Struktura populace ve věku 25–34 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2010 (v %)

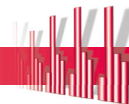
Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,29		6,4		24,2		43,8		25,2		100,0
CZ01	Praha	–		4,1		11,9		40,0		43,8		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	4,1	(11.)	11,9	(14.)	40,0	(13.)	43,8	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,10		5,9		27,0		44,1		22,8		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,10	(10.)	5,9	(5.)	27,0	(9.)	44,1	(7.)	22,8	(8.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,51		6,4		24,8		44,2		24,1		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,66	(2.)	9,0	(3.)	22,3	(12.)	44,8	(5.)	23,2	(7.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,35	(5.)	3,6	(13.)	27,7	(6.)	43,4	(8.)	25,0	(5.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,36		15,9		28,2		43,5		12,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,42	(4.)	19,0	(1.)	29,1	(2.)	39,2	(14.)	12,3	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,34	(6.)	14,7	(2.)	27,9	(3.)	45,1	(4.)	12,0	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,82		4,5		27,6		42,5		24,6		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	5,8	(7.)	32,6	(1.)	42,1	(11.)	19,5	(11.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	2,07	(1.)	3,0	(14.)	23,2	(11.)	43,4	(9.)	28,3	(2.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,22	(8.)	5,0	(10.)	27,9	(4.)	41,9	(12.)	25,1	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,36		6,3		22,3		45,5		25,6		100,0
CZ063	Vysočina	0,61	(3.)	5,8	(6.)	27,0	(8.)	44,3	(6.)	22,2	(9.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,25	(7.)	6,4	(4.)	20,3	(13.)	46,0	(3.)	27,0	(3.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		4,7		27,7		48,0		19,6		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	5,5	(8.)	27,6	(7.)	49,2	(1.)	17,7	(12.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	3,8	(12.)	27,8	(5.)	46,8	(2.)	21,7	(10.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	0,11		5,5		26,7		43,3		24,5		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	0,11	(9.)	5,5	(9.)	26,7	(10.)	43,3	(10.)	24,5	(6.)	100,0

A2 T8: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: muži, 2010 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,18		9,0		27,8		58,2		4,9		100,0
CZ01	Praha	0,29		7,0		14,8		69,2		8,7		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	0,29	(4.)	7,0	(11.)	14,8	(14.)	69,2	(1.)	8,7	(1.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	0,22		9,0		27,7		58,5		4,6		100,0
CZ020	Středočeský kraj	0,22	(5.)	9,0	(8.)	27,7	(9.)	58,5	(7.)	4,6	(7.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,09		8,8		26,3		61,5		3,3		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	–	x	7,5	(10.)	25,6	(12.)	64,1	(2.)	2,9	(9.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	0,18	(6.)	10,3	(4.)	27,1	(11.)	58,7	(6.)	3,7	(8.)	100,0
CZ04	Severozápad	–		16,6		36,2		45,1		2,1		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	–	x	13,6	(2.)	35,9	(2.)	48,1	(13.)	2,4	(11.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	–	x	17,8	(1.)	36,4	(1.)	43,9	(14.)	2,0	(12.)	100,0
CZ05	Severovýchod	0,30		6,3		31,9		56,7		4,8		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	9,7	(5.)	34,6	(3.)	54,1	(12.)	1,6	(13.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	4,8	(13.)	28,9	(7.)	60,8	(3.)	5,4	(5.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	0,87	(1.)	4,9	(12.)	32,7	(5.)	54,7	(11.)	6,8	(4.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	0,31		6,4		29,5		58,0		5,9		100,0
CZ063	Vysočina	–	x	3,4	(14.)	34,4	(4.)	59,5	(5.)	2,7	(10.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	0,45	(2.)	7,8	(9.)	27,1	(10.)	57,2	(9.)	7,4	(3.)	100,0
CZ07	Střední Morava	0,17		10,4		26,8		58,1		4,5		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	0,32	(3.)	11,5	(3.)	30,6	(6.)	56,0	(10.)	1,6	(14.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	9,3	(6.)	22,6	(13.)	60,3	(4.)	7,7	(2.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	–		9,0		27,9		58,2		4,9		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	9,0	(7.)	27,9	(8.)	58,2	(8.)	4,9	(6.)	100,0

A2 T9: Struktura populace ve věku 20–24 let podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání: ženy, 2010 (v %)

Území		bez vzdělání		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		terciární		celkem
ČR celkem		0,07		7,6		15,7		66,6		10,0		100,0
CZ01	Praha	–		4,2		7,2		74,1		14,6		100,0
CZ010	Hlavní město Praha	–	x	4,2	(13.)	7,2	(14.)	74,1	(1.)	14,6	(3.)	100,0
CZ02	Střední Čechy	–		8,5		16,3		70,3		4,9		100,0
CZ020	Středočeský kraj	–	x	8,5	(5.)	16,3	(6.)	70,3	(5.)	4,9	(12.)	100,0
CZ03	Jihozápad	0,27		6,2		12,6		70,2		10,7		100,0
CZ031	Jihočeský kraj	0,51	(1.)	3,2	(14.)	13,7	(11.)	70,8	(3.)	11,8	(4.)	100,0
CZ032	Plzeňský kraj	–	x	9,6	(3.)	11,4	(13.)	69,6	(6.)	9,5	(10.)	100,0
CZ04	Severozápad	0,35		17,9		21,5		57,5		2,8		100,0
CZ041	Karlovarský kraj	0,47	(2.)	14,3	(2.)	21,0	(3.)	59,5	(12.)	4,8	(13.)	100,0
CZ042	Ústecký kraj	0,30	(3.)	19,3	(1.)	21,7	(2.)	56,7	(14.)	2,0	(14.)	100,0
CZ05	Severovýchod	–		6,1		16,9		64,9		12,1		100,0
CZ051	Liberecký kraj	–	x	7,7	(6.)	24,2	(1.)	58,2	(13.)	9,9	(8.)	100,0
CZ052	Královéhradecký kraj	–	x	5,0	(10.)	14,6	(9.)	64,3	(8.)	16,1	(1.)	100,0
CZ053	Pardubický kraj	–	x	5,9	(9.)	13,1	(12.)	71,2	(2.)	9,8	(9.)	100,0
CZ06	Jihovýchod	–		5,8		14,8		68,5		10,9		100,0
CZ063	Vysočina	–	x	9,3	(4.)	16,0	(7.)	64,3	(9.)	10,5	(7.)	100,0
CZ064	Jihomoravský kraj	–	x	4,2	(12.)	14,2	(10.)	70,4	(4.)	11,1	(5.)	100,0
CZ07	Střední Morava	–		6,2		17,3		64,6		11,9		100,0
CZ071	Olomoucký kraj	–	x	7,4	(7.)	15,0	(8.)	69,1	(7.)	8,4	(11.)	100,0
CZ072	Zlínský kraj	–	x	4,9	(11.)	19,8	(4.)	59,6	(11.)	15,7	(2.)	100,0
CZ08	Moravskoslezsko	–		7,4		18,8		63,1		10,7		100,0
CZ080	Moravskoslezský kraj	–	x	7,4	(8.)	18,8	(5.)	63,1	(10.)	10,7	(6.)	100,0

Příloha kapitoly B

E1 T2: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: muži, 2010 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		72,2		86,1		90,5		93,0		87,8	
CZ01	Praha	78,0		90,7		92,1		94,4		92,3	
CZ010	Hlavní město Praha	78,0	(2.)	90,7	(1.)	92,1	(2.)	94,4	(2.)	92,3	(1.)
CZ02	Střední Čechy	74,0		86,6		91,5		92,7		88,4	
CZ020	Středočeský kraj	74,0	(6.)	86,6	(5.)	91,5	(3.)	92,7	(7.)	88,4	(2.)
CZ03	Jihozápad	75,5		86,1		90,1		92,5		87,7	
CZ031	Jihočeský kraj	79,4	(1.)	85,6	(10.)	90,1	(6.)	92,2	(9.)	87,6	(6.)
CZ032	Plzeňský kraj	70,7	(12.)	86,5	(6.)	90,1	(7.)	92,9	(6.)	87,7	(4.)
CZ04	Severozápad	72,1		86,5		90,4		90,9		86,2	
CZ041	Karlovarský kraj	74,6	(4.)	88,2	(2.)	88,3	(14.)	92,7	(8.)	86,7	(11.)
CZ042	Ústecký kraj	71,1	(11.)	86,0	(8.)	91,3	(4.)	90,3	(10.)	86,0	(14.)
CZ05	Severovýchod	73,0		86,0		90,3		92,4		87,3	
CZ051	Liberecký kraj	72,7	(7.)	87,6	(3.)	89,1	(11.)	90,3	(11.)	87,3	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	74,4	(5.)	85,4	(11.)	92,9	(1.)	89,2	(13.)	87,7	(5.)
CZ053	Pardubický kraj	72,0	(8.)	85,0	(13.)	88,5	(13.)	97,7	(1.)	86,9	(10.)
CZ06	Jihovýchod	71,0		86,7		89,0		92,8		87,8	
CZ063	Vysočina	68,3	(13.)	87,2	(4.)	89,6	(10.)	89,7	(12.)	87,4	(7.)
CZ064	Jihomoravský kraj	71,9	(9.)	86,5	(7.)	88,7	(12.)	93,5	(5.)	88,0	(3.)
CZ07	Střední Morava	59,8		85,6		90,6		91,3		86,6	
CZ071	Olomoucký kraj	50,1	(14.)	85,8	(9.)	90,0	(8.)	93,5	(4.)	86,2	(12.)
CZ072	Zlínský kraj	71,8	(10.)	85,4	(12.)	91,2	(5.)	89,1	(14.)	86,9	(9.)
CZ08	Moravskoslezsko	76,2		83,0		89,7		94,2		86,1	
CZ080	Moravskoslezský kraj	76,2	(3.)	83,0	(14.)	89,7	(9.)	94,2	(3.)	86,1	(13.)

E1 T3: Míra zaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání ve věkové skupině 25–64 let: ženy, 2010 (v %)

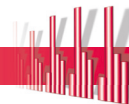
Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		49,7		66,9		72,9		77,0		69,0	
CZ01	Praha	55,1		68,5		73,9		75,9		72,7	
CZ010	Hlavní město Praha	55,1	(3.)	68,5	(5.)	73,9	(4.)	75,9	(11.)	72,7	(1.)
CZ02	Střední Čechy	53,9		65,2		73,4		74,6		68,9	
CZ020	Středočeský kraj	53,9	(4.)	65,2	(12.)	73,4	(7.)	74,6	(12.)	68,9	(9.)
CZ03	Jihozápad	47,7		67,6		73,7		78,8		69,6	
CZ031	Jihočeský kraj	48,1	(8.)	68,2	(6.)	72,7	(10.)	76,9	(8.)	68,9	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	47,3	(10.)	66,8	(9.)	74,9	(3.)	80,7	(2.)	70,4	(4.)
CZ04	Severozápad	54,1		65,1		71,2		74,7		66,0	
CZ041	Karlovarský kraj	61,2	(1.)	71,7	(1.)	74,9	(2.)	83,9	(1.)	71,8	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	51,4	(5.)	62,6	(13.)	69,9	(14.)	71,0	(14.)	63,8	(14.)
CZ05	Severovýchod	45,5		65,4		73,9		76,3		68,0	
CZ051	Liberecký kraj	46,1	(11.)	61,7	(14.)	72,9	(9.)	72,2	(13.)	65,4	(13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	40,1	(14.)	66,1	(10.)	75,0	(1.)	78,7	(6.)	68,7	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	50,5	(6.)	67,7	(7.)	73,5	(6.)	76,8	(9.)	69,4	(5.)
CZ06	Jihovýchod	50,2		69,6		73,1		78,6		70,3	
CZ063	Vysočina	55,3	(2.)	68,6	(4.)	71,4	(11.)	76,5	(10.)	69,2	(6.)
CZ064	Jihomoravský kraj	47,9	(9.)	70,1	(2.)	73,9	(5.)	79,3	(4.)	70,8	(3.)
CZ07	Střední Morava	44,1		68,3		72,1		78,5		68,4	
CZ071	Olomoucký kraj	43,6	(13.)	69,0	(3.)	71,3	(12.)	77,6	(7.)	67,9	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	44,7	(12.)	67,6	(8.)	73,1	(8.)	79,3	(3.)	68,9	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	48,6		65,9		70,8		79,0		67,4	
CZ080	Moravskoslezský kraj	48,6	(7.)	65,9	(11.)	70,8	(13.)	79,0	(5.)	67,4	(12.)

E1 T5: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: muži, 2010 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		24,7		6,2		3,7		2,6		5,6	
CZ01	Praha	8,2		3,3		2,9		2,8		3,1	
CZ010	Hlavní město Praha	8,2	(13.)	3,3	(14.)	2,9	(11.)	2,8	(7.)	3,1	(14.)
CZ02	Střední Čechy	6,3		4,6		2,3		1,0		3,4	
CZ020	Středočeský kraj	6,3	(14.)	4,6	(11.)	2,3	(14.)	1,0	(13.)	3,4	(13.)
CZ03	Jihozápad	17,6		4,6		3,0		1,6		4,2	
CZ031	Jihočeský kraj	19,8	(10.)	5,2	(10.)	2,3	(13.)	2,4	(8.)	4,5	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	14,7	(12.)	4,1	(13.)	3,7	(7.)	0,7	(14.)	3,9	(12.)
CZ04	Severozápad	26,3		6,4		4,3		2,5		7,4	
CZ041	Karlovarský kraj	24,6	(9.)	8,8	(2.)	3,2	(10.)	3,9	(3.)	8,4	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	27,1	(6.)	5,6	(6.)	4,7	(3.)	2,1	(10.)	7,0	(3.)
CZ05	Severovýchod	26,1		4,9		3,1		1,7		4,8	
CZ051	Liberecký kraj	17,7	(11.)	5,4	(8.)	2,5	(12.)	1,3	(12.)	4,6	(10.)
CZ052	Královéhradecký kraj	33,3	(4.)	4,1	(12.)	3,2	(9.)	1,5	(11.)	4,6	(9.)
CZ053	Pardubický kraj	26,8	(8.)	5,3	(9.)	3,4	(8.)	2,2	(9.)	5,2	(8.)
CZ06	Jihovýchod	28,5		7,7		4,3		3,0		6,5	
CZ063	Vysočina	27,0	(7.)	6,0	(4.)	3,8	(6.)	3,1	(4.)	5,5	(7.)
CZ064	Jihomoravský kraj	28,9	(5.)	8,7	(3.)	4,5	(4.)	3,0	(6.)	6,9	(5.)
CZ07	Střední Morava	36,0		5,7		6,3		4,6		6,7	
CZ071	Olomoucký kraj	34,1	(3.)	5,6	(7.)	7,7	(1.)	4,6	(2.)	6,9	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	37,6	(1.)	5,8	(5.)	4,9	(2.)	4,6	(1.)	6,5	(6.)
CZ08	Moravskoslezsko	37,2		11,1		3,9		3,0		8,9	
CZ080	Moravskoslezský kraj	37,2	(2.)	11,1	(1.)	3,9	(5.)	3,0	(5.)	8,9	(1.)

E1 T6: Míra nezaměstnanosti podle úrovně nejvyššího dosaženého vzdělání v populaci 25–64letých: ženy, 2010 (v %)

Území		základní vzdělání		střední vzdělání a střední vzdělání s výučním listem		střední vzdělání s maturitní zkouškou		terciární vzdělání		celkem	
ČR celkem		22,3		10,9		5,4		2,4		7,9	
CZ01	Praha	21,1		5,8		3,8		2,1		4,2	
CZ010	Hlavní město Praha	21,1	(10.)	5,8	(14.)	3,8	(11.)	2,1	(10.)	4,2	(14.)
CZ02	Střední Čechy	13,6		7,9		3,6		2,5		5,5	
CZ020	Středočeský kraj	13,6	(13.)	7,9	(12.)	3,6	(12.)	2,5	(5.)	5,5	(12.)
CZ03	Jihozápad	12,5		8,3		4,5		3,1		6,1	
CZ031	Jihočeský kraj	11,0	(12.)	6,5	(12.)	3,1	(11.)	2,4	(5.)	4,7	(12.)
CZ032	Plzeňský kraj	14,5	(11.)	10,4	(8.)	6,0	(7.)	3,7	(2.)	7,5	(9.)
CZ04	Severozápad	29,6		15,7		5,6		2,1		12,4	
CZ041	Karlovarský kraj	27,9	(2.)	11,9	(5.)	5,2	(10.)	1,5	(10.)	10,8	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	30,4	(1.)	17,4	(1.)	5,8	(8.)	2,3	(6.)	13,1	(1.)
CZ05	Severovýchod	26,2		9,8		5,8		1,4		7,9	
CZ051	Liberecký kraj	25,7	(6.)	9,9	(10.)	6,0	(6.)	2,1	(8.)	8,5	(6.)
CZ052	Královéhradecký kraj	27,2	(3.)	8,9	(11.)	6,0	(5.)	1,0	(12.)	7,3	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	26,0	(5.)	10,6	(7.)	5,4	(9.)	1,5	(9.)	8,1	(7.)
CZ06	Jihovýchod	19,4		11,2		5,2		2,7		7,7	
CZ063	Vysočina	23,9	(7.)	10,2	(9.)	2,9	(12.)	1,1	(11.)	7,1	(11.)
CZ064	Jihomoravský kraj	17,1	(10.)	11,6	(6.)	6,1	(4.)	3,2	(3.)	8,0	(8.)
CZ07	Střední Morava	21,7		13,4		7,2		3,0		9,8	
CZ071	Olomoucký kraj	22,1	(8.)	12,0	(4.)	7,6	(2.)	4,0	(1.)	9,7	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	21,2	(9.)	14,9	(2.)	6,8	(3.)	2,1	(7.)	9,9	(4.)
CZ08	Moravskoslezsko	26,9		13,0		7,7		3,0		10,4	
CZ080	Moravskoslezský kraj	26,9	(4.)	13,0	(3.)	7,7	(1.)	3,0	(4.)	10,4	(3.)

E2 T1: Celková neúspěšnost absolventů základních škol, 2010							
Území		absolventi celkem		nezaměstnaní absolventi		míra nezaměstnanosti	
ČR celkem		212 571		5 647		2,7 %	
CZ01	Praha	18 532		248		1,3 %	
CZ010	Hlavní město Praha	18 532	(4.)	248	(11.)	1,3 %	(12.)
CZ02	Střední Čechy	23 667		609		2,6 %	
CZ020	Středočeský kraj	23 667	(2.)	609	(3.)	2,6 %	(6.)
CZ03	Jihozápad	24 365		653		2,7 %	
CZ031	Jihočeský kraj	13 326	(7.)	327	(7.)	2,5 %	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	11 039	(12.)	326	(8.)	3,0 %	(4.)
CZ04	Severozápad	24 776		1 381		5,6 %	
CZ041	Karlovarský kraj	6 418	(14.)	368	(5.)	5,7 %	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	18 358	(5.)	1 013	(1.)	5,5 %	(2.)
CZ05	Severovýchod	32 459		866		2,7 %	
CZ051	Liberecký kraj	9 349	(13.)	349	(6.)	3,7 %	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	11 933	(9.)	244	(12.)	2,0 %	(10.)
CZ053	Pardubický kraj	11 177	(11.)	273	(9.)	2,4 %	(8.)
CZ06	Jihovýchod	35 179		682		1,9 %	
CZ063	Vysočina	11 686	(10.)	146	(13.)	1,2 %	(13.)
CZ064	Jihomoravský kraj	23 493	(3.)	536	(4.)	2,3 %	(9.)
CZ07	Střední Morava	26 363		406		1,5 %	
CZ071	Olomoucký kraj	13 341	(6.)	261	(10.)	2,0 %	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	13 022	(8.)	145	(14.)	1,1 %	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	27 230		802		2,9 %	
CZ080	Moravskoslezský kraj	27 230	(1.)	802	(2.)	2,9 %	(5.)

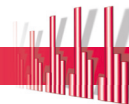
Komentář: Základní školy jsou včetně speciálních škol, počet absolventů jsou za poslední dva roky.

Zdroj: MPSV, ÚIV

E2 T2: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi středního vzdělávání a oborů středního vzdělávání s výučním listem, 2010 (v %)											
Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		stř. vzd. a stř. vzd. v obr. SOU s VL	
ČR celkem		14,5		15,8		16,2		9,5		15,2	
CZ01	Praha	4,9		6,1		5,7		3,3		5,3	
CZ011	Hlavní město Praha	4,9	(13.)	6,1	(13.)	5,7	(13.)	3,3	(11.)	5,3	(13.)
CZ02	Střední Čechy	12,6		13,8		14,8		54,5		13,7	
CZ021	Středočeský kraj	12,6	(10.)	13,8	(9.)	14,8	(9.)	54,5	(2.)	13,7	(10.)
CZ03	Jihozápad	7,5		8,1		9,9		21,1		8,5	
CZ031	Jihočeský kraj	11,0	(11.)	10,0	(12.)	13,8	(11.)	15,8	(3.)	12,0	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	3,2	(14.)	4,5	(14.)	5,2	(14.)	x	x	4,1	(14.)
CZ04	Severozápad	21,4		32,3		22,5		11,1		22,4	
CZ041	Karlovarský kraj	16,6	(6.)	22,8	(3.)	14,0	(10.)	x	x	15,5	(8.)
CZ042	Ústecký kraj	23,1	(1.)	36,1	(1.)	26,1	(2.)	11,1	(6.)	25,0	(1.)
CZ05	Severovýchod	14,8		14,2		17,3		10,3		15,5	
CZ051	Liberecký kraj	14,4	(9.)	23,2	(2.)	17,2	(8.)	4,3	(10.)	15,4	(9.)
CZ052	Královéhradecký kraj	10,9	(12.)	11,9	(11.)	11,1	(12.)	6,8	(9.)	11,0	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	19,4	(2.)	12,7	(10.)	26,9	(1.)	66,7	(1.)	21,0	(2.)
CZ06	Jihovýchod	18,2		18,2		20,0		8,0		18,6	
CZ063	Vysočina	18,7	(3.)	19,3	(5.)	20,4	(3.)	10,5	(7.)	19,3	(3.)
CZ064	Jihomoravský kraj	17,9	(4.)	17,7	(6.)	19,8	(4.)	7,7	(8.)	18,3	(4.)
CZ07	Střední Morava	15,7		19,0		18,0		14,7		16,8	
CZ071	Olomoucký kraj	16,9	(5.)	20,2	(4.)	17,7	(7.)	15,4	(4.)	17,5	(5.)
CZ072	Zlínský kraj	14,5	(8.)	16,9	(8.)	18,3	(5.)	13,9	(5.)	16,0	(7.)
CZ08	Moravskoslezsko	14,9		17,2		17,7		x		16,1	
CZ081	Moravskoslezský kraj	14,9	(7.)	17,2	(7.)	17,7	(6.)	x	x	16,1	(6.)

E2 T3: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středního vzdělávání s výučním listem a maturitní zkouškou, 2010 (v %)

Území		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. stř. odb. vzd. s VL i Ma	
ČR celkem		12,0		11,8		15,3		14,3		13,9	
CZ01	Praha	4,6		1,7		6,5		1,4		5,5	
CZ011	Hlavní město Praha	4,6	(13.)	1,7	(5.)	6,5	(13.)	1,4	(9.)	5,5	(13.)
CZ02	Střední Čechy	14,9		x		15,6		x		15,7	
CZ021	Středočeský kraj	14,9	(6.)	x	x	15,6	(9.)	x	x	15,7	(6.)
CZ03	Jihozápad	5,5		–		8,8		5,4		7,4	
CZ031	Jihočeský kraj	9,6	(11.)	x	x	13,5	(11.)	11,8	(6.)	12,0	(11.)
CZ032	Plzeňský kraj	1,0	(14.)	–	x	3,0	(14.)	–	x	2,1	(14.)
CZ04	Severozápad	18,7		x		22,4		18,9		21,2	
CZ041	Karlovarský kraj	19,3	(2.)	x	x	14,3	(10.)	8,1	(7.)	15,3	(7.)
CZ042	Ústecký kraj	18,6	(3.)	x	x	24,9	(1.)	x	x	22,9	(1.)
CZ05	Severovýchod	12,1		7,1		16,3		14,7		14,5	
CZ051	Liberecký kraj	16,3	(4.)	x	x	17,9	(6.)	25,0	(2.)	17,6	(3.)
CZ052	Královéhradecký kraj	8,7	(12.)	10,0	(3.)	11,6	(12.)	3,4	(8.)	10,5	(12.)
CZ053	Pardubický kraj	12,0	(9.)	–	x	23,4	(2.)	x	x	17,1	(5.)
CZ06	Jihovýchod	13,8		15,3		18,8		16,3		16,2	
CZ063	Vysočina	19,8	(1.)	x	x	18,7	(4.)	16,1	(4.)	19,1	(2.)
CZ064	Jihomoravský kraj	12,1	(8.)	13,6	(2.)	18,9	(3.)	16,4	(3.)	15,1	(9.)
CZ07	Střední Morava	14,7		30,8		17,2		16,7		16,1	
CZ071	Olomoucký kraj	15,1	(5.)	23,1	(1.)	18,5	(5.)	33,3	(1.)	17,3	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	14,3	(7.)	x	x	16,1	(8.)	13,0	(5.)	15,2	(8.)
CZ08	Moravskoslezsko	10,1		5,9		16,6		x		13,6	
CZ081	Moravskoslezský kraj	10,1	(10.)	5,9	(4.)	16,6	(7.)	x	x	13,6	(10.)

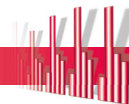

E2 T4: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – absolventi oborů středních odborných škol a gymnázií, 2010 (v %)																
Území	Přírodní vědy		Technické vědy		Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy		Zdravotnictví		Společenské vědy a nauky		Vědy a nauky o kultuře		Úpl. str. odb. vz. s M bez VL		Gymnázia	
ČR celkem	11,5		8,5		11,8		3,9		7,8		9,2		8,0		2,3	
CZ01 Praha	x		3,6		11,3		1,2		2,5		3,9		3,0		1,0	
CZ011 Hlavní město Praha	x	x	3,6	x	11,3	(8.)	1,2	(13.)	2,5	(13.)	3,9	(11.)	3,0	(13.)	1,0	(13.)
CZ02 Střední Čechy	7,2		13,3		10,4		3,8		8,4		x		9,6		2,8	
CZ021 Středočeský kraj	7,2	(8.)	13,3	(8.)	10,4	(9.)	3,8	(7.)	8,4	(8.)	x	x	9,6	(5.)	2,8	(6.)
CZ03 Jihozápad	9,1		3,7		8,1		3,1		5,7		5,9		5,1		2,0	
CZ031 Jihočeský kraj	14,0	(6.)	5,8	(4.)	10,1	(10.)	5,3	(3.)	8,8	(5.)	9,9	(5.)	7,8	(11.)	2,8	(5.)
CZ032 Plzeňský kraj	1,5	(12.)	1,2	x	4,1	(14.)	0,3	(14.)	1,9	(14.)	x	x	1,6	(14.)	0,7	(14.)
CZ04 Severozápad	15,4		13,1		15,6		5,2		11,5		43,5		11,9		3,9	
CZ041 Karlovarský kraj	x	x	12,1	x	7,6	(12.)	3,5	(9.)	7,6	(9.)	16,1	(3.)	8,6	(9.)	2,9	(4.)
CZ042 Ústecký kraj	14,7	(4.)	13,5	(5.)	19,1	(2.)	6,0	(2.)	12,9	(1.)	x	x	13,1	(1.)	4,2	(1.)
CZ05 Severovýchod	13,5		8,0		10,1		3,7		7,6		8,8		7,8		2,0	
CZ051 Liberecký kraj	21,8	(2.)	10,4	(2.)	64,3	(1.)	3,6	(8.)	9,6	(3.)	5,9	(9.)	9,8	(4.)	2,4	(9.)
CZ052 Královéhradecký kraj	1,8	(11.)	5,3	(11.)	5,2	(13.)	2,3	(12.)	6,2	(12.)	9,0	(6.)	5,6	(12.)	1,4	(12.)
CZ053 Pardubický kraj	17,0	(3.)	10,3	(6.)	13,1	(7.)	4,5	(6.)	7,2	(11.)	19,0	(2.)	8,6	(8.)	2,4	(10.)
CZ06 Jihovýchod	18,2		11,0		16,6		5,9		10,3		7,7		10,3		3,0	
CZ063 Vysočina	14,6	(5.)	11,0	(3.)	17,9	(3.)	5,1	(4.)	11,9	(2.)	6,4	(8.)	11,2	(2.)	4,1	(2.)
CZ064 Jihomoravský kraj	22,7	(1.)	10,9	(1.)	16,0	(4.)	6,1	(1.)	9,5	(4.)	8,5	(7.)	9,9	(3.)	2,6	(7.)
CZ07 Střední Morava	6,7		9,8		10,9		3,4		7,9		11,0		8,4		2,4	
CZ071 Olomoucký kraj	6,0	(10.)	10,3	(10.)	13,3	(6.)	2,6	(11.)	8,5	(7.)	19,6	(1.)	9,1	(6.)	3,1	(3.)
CZ072 Zlínský kraj	7,0	(9.)	9,1	(9.)	7,9	(11.)	4,7	(5.)	7,6	(10.)	4,9	(10.)	7,8	(10.)	1,5	(11.)
CZ08 Moravskoslezsko	10,1		8,9		14,3		3,4		8,8		12,3		8,7		2,6	
CZ081 Moravskoslezský kraj	10,1	(7.)	8,9	(7.)	14,3	(5.)	3,4	(10.)	8,8	(6.)	12,3	(4.)	8,7	(7.)	2,6	(8.)

E2 T5: Míry celkové neúspěšnosti absolventů škol podle oborových skupin – vyšší odborné školy, 2010 (v %)

Území	Přírodní vědy	Technické vědy	Zemědělství, lesnictví a veterinární vědy	Zdravotnictví	Společenské vědy a nauky	Ekonomika a administrativa	Vědy a nauky o kultuře	Vyšší odborné vzdělání
ČR celkem	19,2	8,1	8,9	2,3	6,1	7,8	4,1	5,6
CZ01 Praha	x	5,7	x	1,7	0,9	1,5	2,3	1,5
CZ011 Hlavní město Praha	x	5,7 (10.)	x	(8.)	0,9 (14.)	1,5 (12.)	2,3 (10.)	1,5 (14.)
CZ02 Střední Čechy	x	9,8	2,0	1,6	7,6	5,7	x	6,4
CZ021 Středočeský kraj	x	9,8 (4.)	2,0 (4.)	1,6 (9.)	7,6 (8.)	5,7 (11.)	x	6,4 (9.)
CZ03 Jihozápad	6,1	5,9	8,0	0,7	4,9	5,4	5,5	4,6
CZ031 Jihočeský kraj	6,1 (3.)	6,0 (9.)	8,0 (2.)	2,4 (6.)	6,1 (9.)	6,7 (10.)	5,9 (3.)	5,9 (11.)
CZ032 Plzeňský kraj	x	5,0 (11.)	x	-	2,2 (13.)	1,1 (13.)	4,8 (4.)	1,7 (13.)
CZ04 Severozápad	x	6,8	x	4,3	11,1	14,8	3,6	8,7
CZ041 Karlovarský kraj	x	x	x	4,4 (3.)	3,0 (12.)	x	x	6,9 (7.)
CZ042 Ústecký kraj	x	6,8 (7.)	x	4,3 (4.)	13,7 (1.)	14,8 (3.)	-	9,0 (3.)
CZ05 Severovýchod	24,4	7,8	9,4	5,5	8,8	11,8	9,7	8,8
CZ051 Liberecký kraj	x	x	x	7,9 (1.)	13,5 (2.)	16,7 (1.)	4,8 (4.)	13,7 (1.)
CZ052 Královéhradecký kraj	x	3,6 (12.)	6,6 (3.)	2,4 (7.)	10,8 (5.)	6,8 (9.)	x	7,3 (6.)
CZ053 Pardubický kraj	14,6 (2.)	9,0 (6.)	x	x	5,8 (10.)	9,1 (5.)	9,8 (2.)	7,8 (5.)
CZ06 Jihovýchod	16,0	12,7	8,8	2,1	10,4	8,7	4,6	7,5
CZ063 Vysočina	x	14,3 (1.)	8,8 (1.)	3,7 (5.)	12,7 (3.)	8,8 (7.)	4,3 (7.)	9,4 (2.)
CZ064 Jihomoravský kraj	16,0 (1.)	11,3 (2.)	x	1,5 (10.)	9,7 (6.)	8,7 (8.)	4,6 (6.)	6,7 (8.)
CZ07 Střední Morava	x	8,8	x	1,4	9,6	13,0	4,6	7,3
CZ071 Olomoucký kraj	x	9,1 (5.)	x	1,5 (11.)	12,4 (4.)	15,2 (2.)	15,4 (1.)	8,7 (4.)
CZ072 Zlínský kraj	x	6,5 (8.)	x	1,4 (12.)	8,0 (7.)	11,9 (4.)	3,6 (8.)	6,0 (10.)
CZ08 Moravskoslezsko	x	10,7 (3.)	x	6,3 (2.)	5,5 (11.)	9,1 (5.)	2,6 (9.)	5,4 (12.)
CZ081 Moravskoslezský kraj	x	10,7 (3.)	x	6,3 (2.)	5,5 (11.)	9,1 (5.)	2,6 (9.)	5,4 (12.)

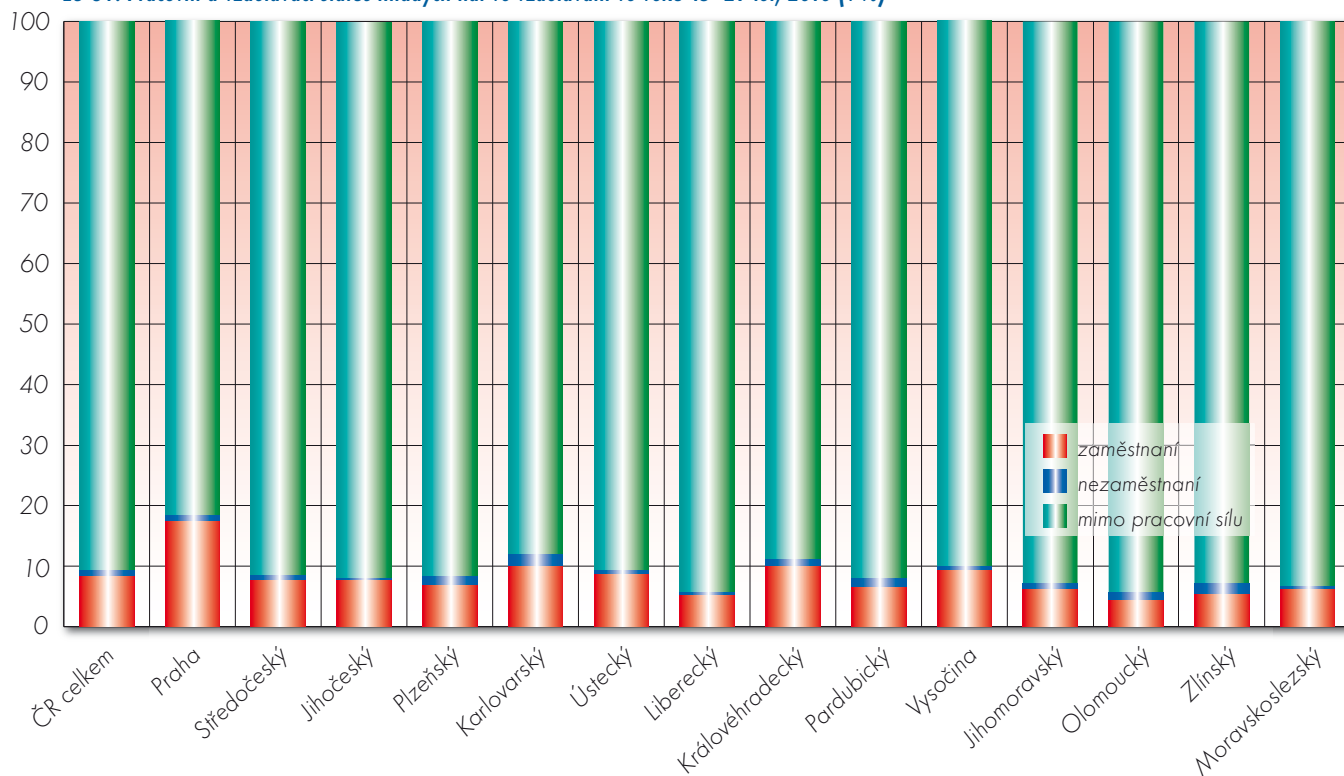

E3 T1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let, 2010 (v %)

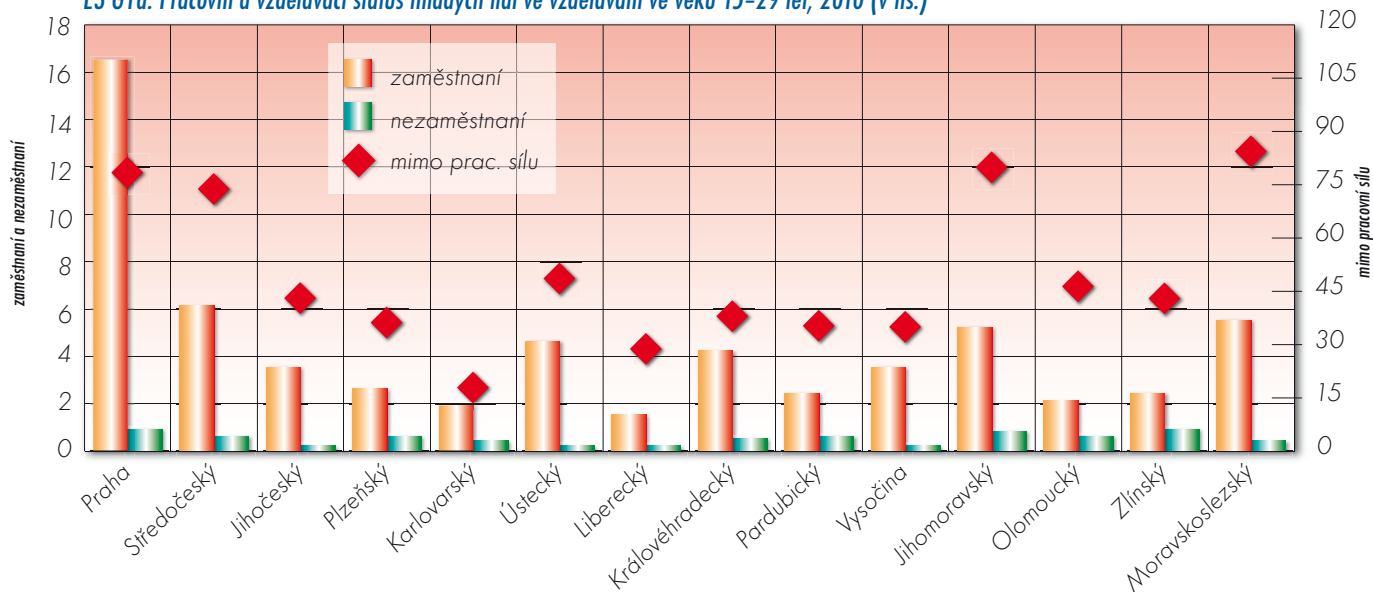
Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,0	0,5	43,9	48,4	38,3	7,4	51,6	100,0					
CZ01 Praha	9,2	0,5	43,3	53,0	38,4	4,9	47,0	100,0					
CZ010 Hlavní město Praha	9,2	0,5	43,3	53,0	38,4	4,9	47,0	100,0					
CZ02 Střední Čechy	3,5	0,3	41,1	44,9	42,2	8,2	55,1	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	3,5	0,3	41,1	44,9	42,2	8,2	55,1	100,0					
CZ03 Jihozápad	3,5	0,4	44,1	48,0	39,4	5,0	52,0	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	3,8	0,2	45,3	49,3	37,8	8,1	50,7	100,0					
CZ032 Plzeňský kraj	3,2	0,7	42,7	46,5	41,2	5,2	53,5	100,0					
CZ04 Severozápad	3,8	0,4	38,1	42,3	36,1	11,1	57,7	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	4,2	0,8	37,3	42,3	36,8	11,6	57,7	100,0					
CZ042 Ústecký kraj	3,7	0,2	38,5	42,3	35,9	10,1	57,7	100,0					
CZ05 Severovýchod	3,6	0,6	45,1	49,3	37,5	6,1	50,7	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	2,3	0,3	43,2	45,8	40,0	5,5	54,2	100,0					
CZ052 Královéhradecký kraj	5,2	0,6	46,7	52,5	34,2	7,5	47,5	100,0					
CZ053 Pardubický kraj	3,1	0,8	45,0	48,9	39,0	5,1	51,1	100,0					
CZ06 Jihovýchod	3,5	0,4	45,8	49,8	38,9	4,9	50,2	100,0					
CZ063 Vysočina	4,5	0,3	43,8	48,5	40,3	4,3	51,5	100,0					
CZ064 Jihomoravský kraj	3,1	0,5	46,7	50,3	38,2	5,2	49,7	100,0					
CZ07 Střední Morava	2,5	0,8	48,0	51,3	36,0	6,6	48,7	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	2,2	0,6	47,9	50,7	36,3	6,6	49,3	100,0					
CZ072 Zlínský kraj	2,7	1,0	48,2	51,9	35,6	6,5	48,1	100,0					
CZ08 Moravskoslezsko	2,9	0,2	44,6	47,7	37,6	6,7	52,3	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	2,9	0,2	44,6	47,7	37,6	6,7	52,3	100,0					

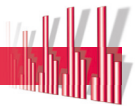

E3 G1: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15-29 let, 2010 (v %)

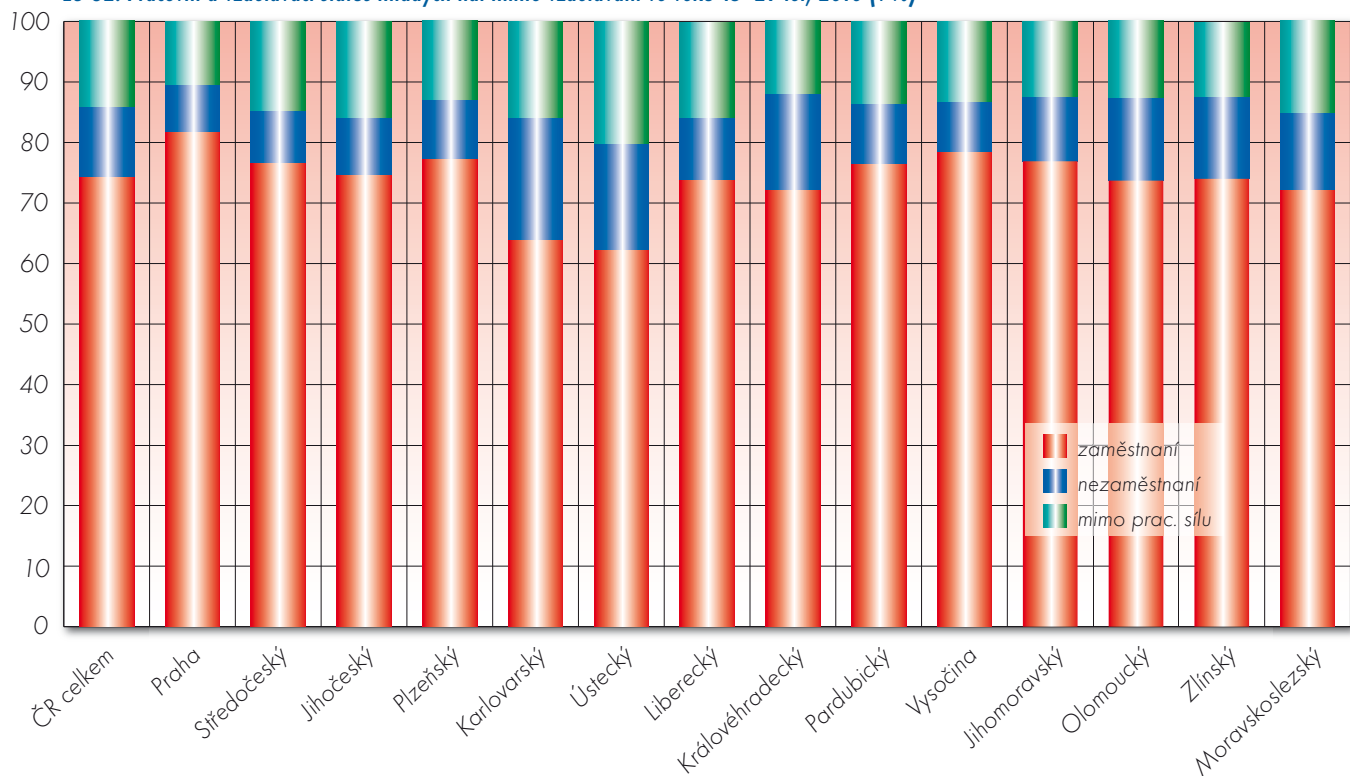

E3 G1a: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve vzdělávání ve věku 15-29 let, 2010 (v tis.)

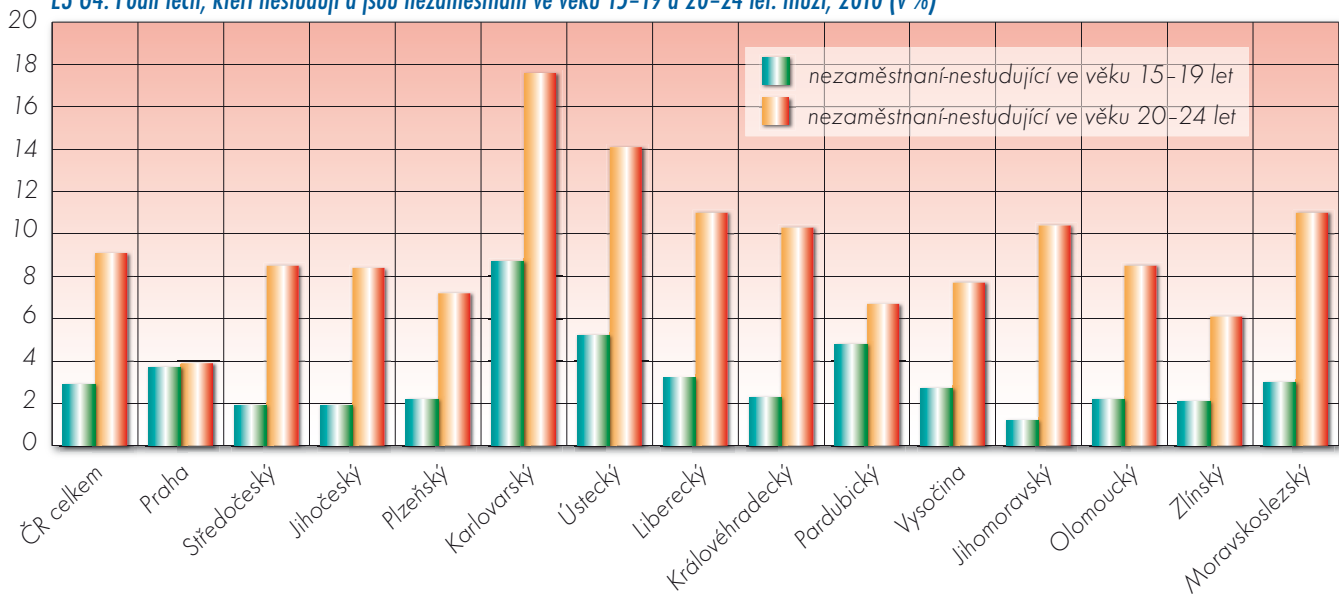

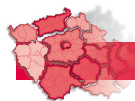

E3 G2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí mimo vzdělávání ve věku 15-29 let, 2010 (v %)

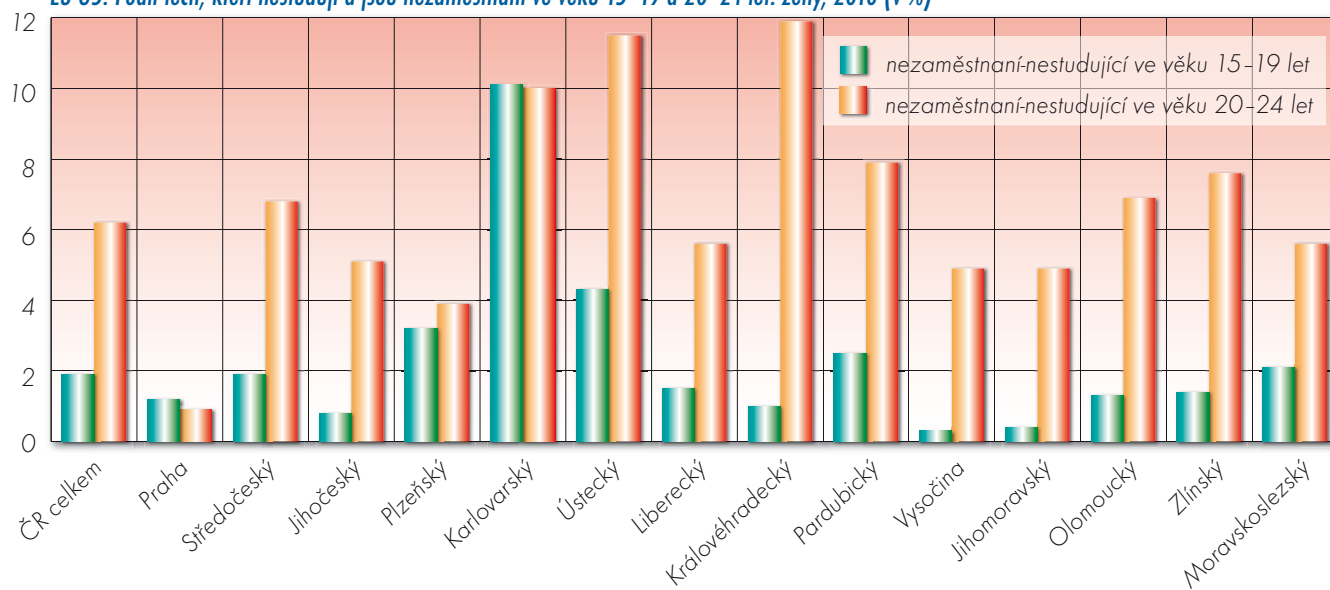

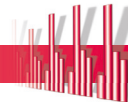
E3 G4: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15-19 a 20-24 let: muži, 2010 (v %)

E3 G5: Podíl těch, kteří nestudují a jsou nezaměstnaní ve věku 15-19 a 20-24 let: ženy, 2010 (v %)

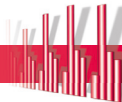
E3 T2: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,3	0,3	92,0	93,6	2,7	1,3	6,4	100,0					
Praha	2,3	0,4	93,0	95,7	1,6	0,2	4,3	100,0					
Hlavní město Praha	2,3	0,4	93,0	95,7	1,6	0,2	4,3	100,0					
Střední Čechy	1,9	0,1	91,3	93,3	3,4	1,4	6,7	100,0					
Středočeský kraj	1,9	0,1	91,3	93,3	3,4	1,4	6,7	100,0					
Jihozápad	1,7	0,3	90,7	92,7	4,1	1,2	7,3	100,0					
Jihočeský kraj	2,4	0,2	91,0	93,6	4,3	0,7	6,4	100,0					
Plzeňský kraj	0,9	0,3	90,4	91,6	4,0	1,8	8,4	100,0					
Severozápad	1,2	0,3	87,4	88,8	2,0	3,2	11,2	100,0					
Karlovarský kraj	1,3	0,6	84,8	86,7	1,6	1,4	13,3	100,0					
Ústecký kraj	1,1	0,2	88,3	89,6	2,1	3,5	10,4	100,0					
Severovýchod	0,5	0,4	91,8	92,7	3,3	1,4	7,3	100,0					
Liberecký kraj	0,6	0,2	90,6	91,5	3,2	2,9	8,5	100,0					
Královéhradecký kraj	0,2	0,5	94,3	95,0	2,5	0,9	5,0	100,0					
Pardubický kraj	0,7	0,5	90,2	91,5	4,3	0,6	8,5	100,0					
Jihovýchod	1,5	0,2	93,6	95,3	2,9	0,7	4,7	100,0					
Vysočina	3,5	0,3	91,9	95,7	2,2	0,5	4,3	100,0					
Jihomoravský kraj	0,5	0,2	94,4	95,1	3,3	0,8	4,9	100,0					
Střední Morava	0,2	0,3	94,7	95,2	2,3	0,8	4,8	100,0					
Olomoucký kraj	0,2	0,3	95,1	95,6	1,9	0,7	4,4	100,0					
Zlínský kraj	0,2	0,3	94,2	94,7	2,7	0,8	5,3	100,0					
Moravskoslezsko	1,2	–	93,1	94,3	1,9	1,2	5,7	100,0					
Moravskoslezský kraj	1,2	–	93,1	94,3	1,9	1,2	5,7	100,0					

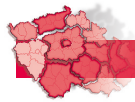
E3 T3: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	5,3	0,6	42,6	48,6	37,8	6,0	51,4	100,0					
Praha	5,4	0,3	50,8	56,5	38,5	1,9	56,5	113,0					
Hlavní město Praha	11,7	0,3	51,1	63,1	29,9	4,6	36,9	100,0					
Střední Čechy	3,1	0,3	37,3	40,7	48,9	5,3	40,7	81,4					
Středočeský kraj	4,4	0,4	37,9	42,8	42,9	6,6	57,2	100,0					
Jihozápad	3,3	0,4	35,6	39,3	49,7	6,4	39,3	78,6					
Jihočeský kraj	5,8	0,2	46,3	52,3	36,5	4,4	47,7	100,0					
Plzeňský kraj	5,5	1,4	44,1	51,0	38,8	4,6	49,0	100,0					
Severozápad	2,0	0,4	24,9	27,4	48,0	10,6	27,4	54,8					
Karlovarský kraj	5,8	0,8	25,6	32,2	47,2	1,1	67,8	100,0					
Ústecký kraj	3,5	0,3	29,6	33,4	42,6	11,2	66,6	100,0					
Severovýchod	2,8	0,2	34,2	37,3	50,9	5,3	37,3	74,6					
Liberecký kraj	3,2	0,3	39,2	42,7	42,0	4,1	57,3	100,0					
Královéhradecký kraj	7,7	1,3	46,6	55,6	30,8	2,5	44,4	100,0					
Pardubický kraj	4,0	1,0	44,4	49,4	38,1	7,2	50,6	100,0					
Jihovýchod	3,0	0,3	37,3	40,6	45,2	5,0	40,6	81,3					
Vysočina	5,5	0,6	38,9	45,0	43,3	5,3	55,0	100,0					
Jihomoravský kraj	4,0	0,5	47,4	51,9	35,6	4,7	48,1	100,0					
Střední Morava	1,7	0,0	38,0	39,8	45,6	7,3	39,8	79,5					
Olomoucký kraj	3,3	1,2	50,4	54,9	31,7	7,7	45,1	100,0					
Zlínský kraj	3,3	1,7	46,6	51,6	37,8	3,8	48,4	100,0					
Moravskoslezsko	2,3	0,8	36,4	39,5	39,5	6,8	39,5	79,1					
Moravskoslezský kraj	3,8	0,4	39,8	44,0	39,5	8,1	56,0	100,0					

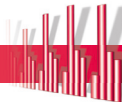
E3 T4: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	5,1	0,5	6,7	12,2	67,1	13,5	87,8	100,0					
CZ01 Praha	11,0	0,7	9,3	21,0	65,7	7,8	79,0	100,0					
CZ010 Hlavní město Praha	11,0	0,7	9,3	21,0	65,7	7,8	79,0	100,0					
CZ02 Střední Čechy	3,8	0,4	4,0	8,2	72,4	15,0	91,8	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	3,8	0,4	4,0	8,2	72,4	15,0	91,8	100,0					
CZ03 Jihozápad	2,9	0,3	5,3	8,5	69,7	15,6	91,5	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	3,0	0,2	5,8	9,0	67,5	17,8	91,0	100,0					
CZ032 Plzeňský kraj	2,8	0,4	4,8	8,0	72,0	13,1	92,0	100,0					
CZ04 Severozápad	5,8	0,4	5,3	11,4	57,9	18,9	88,6	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	5,0	1,1	8,0	14,1	56,8	17,9	85,9	100,0					
CZ042 Ústecký kraj	6,1	0,1	4,2	10,4	58,3	19,3	89,6	100,0					
CZ05 Severovýchod	4,9	0,4	6,5	11,9	67,6	14,2	88,1	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	2,9	0,3	6,9	10,2	69,1	15,3	89,8	100,0					
CZ052 Královéhradecký kraj	7,1	0,1	6,0	13,2	64,5	13,1	86,8	100,0					
CZ053 Pardubický kraj	4,4	0,7	6,8	11,9	69,6	14,3	88,1	100,0					
CZ06 Jihovýchod	4,3	0,5	7,9	12,8	68,8	12,6	87,2	100,0					
CZ063 Vysočina	4,5	-	6,0	10,5	70,8	14,0	89,5	100,0					
CZ064 Jihomoravský kraj	4,3	0,7	8,7	13,7	67,9	11,9	86,3	100,0					
CZ07 Střední Morava	3,6	0,6	7,9	12,1	65,8	12,1	87,9	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	2,9	0,3	5,6	8,9	69,7	11,7	91,1	100,0					
CZ072 Zlínský kraj	4,4	1,0	10,4	15,7	61,6	12,5	84,3	100,0					
CZ08 Moravskoslezsko	3,6	0,3	6,2	10,0	67,5	13,8	90,0	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	3,6	0,3	6,2	10,0	67,5	13,8	90,0	100,0					

E3 T5: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let: muži, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	3,7	0,4	41,6	45,7	45,6	1,9	54,3	100,0					
CZ01 Praha	8,9	0,4	41,1	50,4	43,5	1,5	49,6	100,0					
CZ010 Hlavní město Praha	8,9	0,4	41,1	50,4	43,5	1,5	49,6	100,0					
CZ02 Střední Čechy	3,5	0,2	39,0	42,8	51,1	1,4	57,2	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	3,5	0,2	39,0	42,8	51,1	1,4	57,2	100,0					
CZ03 Jihozápad	3,0	0,4	41,0	44,3	48,0	1,9	55,7	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	3,2	0,2	40,8	44,2	47,5	1,9	55,8	100,0					
CZ032 Plzeňský kraj	2,7	0,7	41,1	44,5	48,5	1,8	55,5	100,0					
CZ04 Severozápad	4,0	0,3	37,2	41,6	42,8	2,9	58,4	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	3,8	0,6	35,1	39,6	43,6	1,1	60,4	100,0					
CZ042 Ústecký kraj	4,1	0,2	38,0	42,3	42,5	2,7	57,7	100,0					
CZ05 Severovýchod	3,3	0,6	42,0	45,9	46,2	1,4	54,1	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	2,6	0,2	41,2	43,9	48,1	1,7	56,1	100,0					
CZ052 Královéhradecký kraj	3,8	0,7	44,6	49,1	42,8	0,8	50,9	100,0					
CZ053 Pardubický kraj	3,3	0,8	40,1	44,2	48,1	1,7	55,8	100,0					
CZ06 Jihovýchod	2,5	0,4	43,8	46,7	45,3	1,5	53,3	100,0					
CZ063 Vysočina	3,1	0,4	40,1	43,5	48,9	1,7	56,5	100,0					
CZ064 Jihomoravský kraj	2,2	0,4	45,6	48,2	43,6	1,3	51,8	100,0					
CZ07 Střední Morava	3,1	0,7	45,5	49,3	41,6	2,1	50,7	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	3,1	0,4	43,9	47,4	42,7	2,3	52,6	100,0					
CZ072 Zlínský kraj	3,1	1,1	47,1	51,4	40,4	1,8	48,6	100,0					
CZ08 Moravskoslezsko	1,8	0,3	41,4	43,5	46,0	2,5	56,5	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	1,8	0,3	41,4	43,5	46,0	2,5	56,5	100,0					

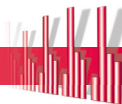
E3 T6: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let: muži, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,2	0,3	91,1	92,6	3,6	0,9	7,4	100,0					
Praha	2,7	0,5	90,8	93,9	2,4	-	6,1	100,0					
Hlavní město Praha	2,7	(2.) 0,5	(4.) 90,8	(3.) 93,9	(14.) 2,4	(4.) -	(12.) 6,1	100,0					
CZ02 Střední Čechy	2,5	0,2	89,2	91,9	5,4	0,7	8,1	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	2,5	(3.) 0,2	(9.) 89,2	(10.) 91,9	(1.) 5,4	(12.) 0,7	(5.) 8,1	100,0					
CZ03 Jihozápad	0,8	0,2	92,6	93,6	4,1	0,2	6,4	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	1,6	-	92,0	93,5	4,5	(4.) -	(9.) 6,5	100,0					
CZ032 Plzeňský kraj	-	x 0,3	(6.) 93,4	(4.) 93,7	(7.) 3,6	(9.) 0,5	(11.) 6,3	100,0					
CZ04 Severozápad	1,6	0,5	86,8	88,9	2,6	2,4	11,1	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	1,6	(5.) 0,8	(14.) 84,6	(14.) 87,0	(11.) 2,7	(1.) 1,6	(1.) 13,0	100,0					
CZ042 Ústecký kraj	1,6	(4.) 0,3	(5.) 87,7	(12.) 89,6	(13.) 2,5	(2.) 2,7	(3.) 10,4	100,0					
CZ05 Severovýchod	0,4	0,5	90,0	91,0	4,3	1,3	9,0	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	0,7	-	90,1	90,8	(5.) 3,8	(2.) 2,2	(4.) 9,2	100,0					
CZ052 Královéhradecký kraj	-	x 0,9	(1.) 92,3	(7.) 93,2	(6.) 3,8	(8.) 0,7	(8.) 6,8	100,0					
CZ053 Pardubický kraj	0,7	(8.) 0,6	(3.) 87,6	(13.) 88,9	(2.) 5,1	(3.) 1,2	(2.) 11,1	100,0					
CZ06 Jihovýchod	1,2	0,2	92,0	93,4	4,3	0,6	6,6	100,0					
CZ063 Vysočina	3,4	(1.) 0,2	(8.) 89,2	(9.) 92,9	(8.) 3,3	(7.) 1,1	(6.) 7,1	100,0					
CZ064 Jihomoravský kraj	0,2	(11.) 0,2	(10.) 93,3	(5.) 93,7	(3.) 4,7	(14.) 0,4	(10.) 6,3	100,0					
CZ07 Střední Morava	0,2	0,2	94,5	94,9	2,9	0,1	5,1	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	0,3	(10.) 0,3	(7.) 94,4	(1.) 95,0	(10.) 2,8	(10.) -	(14.) 5,0	100,0					
CZ072 Zlínský kraj	-	x -	(1.) 94,7	(2.) 94,7	(9.) 2,9	(11.) 0,2	(13.) 5,3	100,0					
CZ08 Moravskoslezsko	0,8	-	92,1	93,0	2,5	1,5	7,0	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	0,8	(7.) -	(6.) 92,1	(8.) 93,0	(12.) 2,5	(6.) 1,5	(7.) 7,0	100,0					

E3 T7: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let: muži, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,6	0,7	37,8	43,0	45,9	9,1	2,1	57,0	100,0				
CZ01 Praha	10,7	0,3	49,2	60,3	33,6	3,9	2,2	39,7	100,0				
CZ010 Hlavní město Praha	10,7	0,3	49,2	60,3	33,6	3,9	2,2	39,7	100,0				
CZ02 Střední Čechy	5,2	0,4	32,0	37,6	53,1	8,5	0,9	62,4	100,0				
CZ020 Středočeský kraj	5,2	0,4	32,0	37,6	53,1	8,5	0,9	62,4	100,0				
CZ03 Jihozápad	4,2	1,0	36,2	41,3	49,5	7,8	1,4	58,7	100,0				
CZ031 Jihočeský kraj	3,8	0,3	33,7	37,8	51,5	8,4	2,3	62,2	100,0				
CZ032 Plzeňský kraj	4,6	1,7	38,9	45,2	47,3	7,2	0,4	54,8	100,0				
CZ04 Severozápad	2,8	0,4	26,6	29,8	52,5	15,0	2,6	70,2	100,0				
CZ041 Karlovarský kraj	4,4	1,1	21,1	26,7	54,3	17,6	1,4	73,3	100,0				
CZ042 Ústecký kraj	2,2	0,2	28,6	31,0	51,8	14,1	2,1	69,0	100,0				
CZ05 Severovýchod	4,8	0,8	37,5	43,1	46,1	9,3	1,6	56,9	100,0				
CZ051 Liberecký kraj	3,7	–	34,2	38,0	49,0	11,0	2,0	62,0	100,0				
CZ052 Královéhradecký kraj	6,6	0,9	43,2	50,7	38,6	10,3	0,4	49,3	100,0				
CZ053 Pardubický kraj	3,8	1,4	34,3	39,5	51,4	6,7	2,4	60,5	100,0				
CZ06 Jihovýchod	2,9	0,6	41,4	44,9	44,1	9,5	1,5	55,1	100,0				
CZ063 Vysočina	3,2	0,8	32,6	36,6	53,8	7,7	1,8	63,4	100,0				
CZ064 Jihomoravský kraj	2,7	0,5	45,6	48,8	39,5	10,4	1,4	51,2	100,0				
CZ07 Střední Morava	4,1	1,4	40,8	46,3	42,9	7,4	3,5	53,7	100,0				
CZ071 Olomoucký kraj	4,2	0,8	40,8	45,8	42,4	8,5	3,3	54,2	100,0				
CZ072 Zlínský kraj	4,1	2,0	40,8	46,8	43,4	6,1	3,7	53,2	100,0				
CZ08 Moravskoslezsko	2,5	0,6	36,4	39,6	46,5	11,0	3,0	60,4	100,0				
CZ080 Moravskoslezský kraj	2,5	0,6	36,4	39,6	46,5	11,0	3,0	60,4	100,0				

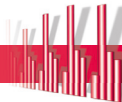
E3 T8: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let: muži, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,8	0,3	5,9	11,0	78,4	8,1	2,4	89,0	100,0				
CZ01 Praha	10,7	0,5	7,7	18,9	73,7	5,5	1,8	81,1	100,0				
CZ010 Hlavní město Praha	10,7	0,5	7,7	18,9	73,7	5,5	1,8	81,1	100,0				
CZ02 Střední Čechy	2,8	0,2	5,5	8,5	85,6	3,6	2,3	91,5	100,0				
CZ020 Středočeský kraj	2,8	0,2	5,5	8,5	85,6	3,6	2,3	91,5	100,0				
CZ03 Jihozápad	3,5	0,1	4,1	7,7	81,6	7,1	3,5	92,3	100,0				
CZ031 Jihočeský kraj	4,1	0,2	4,4	8,7	80,0	8,2	3,1	91,3	100,0				
CZ032 Plzeňský kraj	2,9	-	3,8	6,7	83,4	6,0	4,0	93,3	100,0				
CZ04 Severozápad	7,3	0,2	5,0	12,5	67,9	16,0	3,6	87,5	100,0				
CZ041 Karlovarský kraj	5,2	-	6,0	11,3	68,5	13,1	7,2	88,7	100,0				
CZ042 Ústecký kraj	8,0	0,2	4,7	12,9	67,7	17,1	2,3	87,1	100,0				
CZ05 Severovýchod	4,2	0,4	5,7	10,4	81,8	6,6	1,3	89,6	100,0				
CZ051 Liberecký kraj	3,0	0,6	6,5	10,1	84,5	4,4	1,0	89,9	100,0				
CZ052 Královéhradecký kraj	4,5	0,3	5,5	10,3	79,9	8,7	1,2	89,7	100,0				
CZ053 Pardubický kraj	5,0	0,3	5,4	10,7	81,4	6,2	1,6	89,3	100,0				
CZ06 Jihovýchod	3,2	0,3	7,3	10,8	79,4	7,7	2,1	89,2	100,0				
CZ063 Vysočina	2,8	-	4,7	7,5	83,7	6,6	2,3	92,5	100,0				
CZ064 Jihomoravský kraj	3,4	0,4	8,4	12,2	77,5	8,2	2,0	87,8	100,0				
CZ07 Střední Morava	4,7	0,6	8,6	13,9	72,9	10,7	2,4	86,1	100,0				
CZ071 Olomoucký kraj	4,5	-	4,5	8,9	76,4	11,2	3,4	91,1	100,0				
CZ072 Zlínský kraj	4,9	1,3	13,1	19,3	69,1	10,2	1,3	80,7	100,0				
CZ08 Moravskoslezsko	1,9	0,1	2,1	4,1	83,6	9,3	3,0	95,9	100,0				
CZ080 Moravskoslezský kraj	1,9	0,1	2,1	4,1	83,6	9,3	3,0	95,9	100,0				

E3 T9: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–29 let: ženy, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	4,4	0,5	46,5	51,3	30,5	13,2	48,7	4,9	8,6	13,2	48,7	100,0	
CZ01 Praha	9,6	0,6	45,6	55,7	32,9	8,6	44,3	2,8		8,6	44,3	100,0	
CZ010 Hlavní město Praha	9,6	0,6	45,6	55,7	32,9	8,6	44,3	2,8	(1.)	8,6	44,3	100,0	
CZ02 Střední Čechy	3,4	0,4	43,3	47,1	32,7	15,5	52,9	4,8	(8.)	15,5	52,9	100,0	
CZ020 Středočeský kraj	3,4	0,4	43,3	47,1	32,7	15,5	52,9	4,8	(9.)	15,5	52,9	100,0	
CZ03 Jihozápad	4,0	0,5	47,4	51,9	30,3	13,7	48,1	4,0	(9.)	13,7	48,1	100,0	
CZ031 Jihočeský kraj	4,3	0,2	50,1	54,7	27,6	14,7	45,3	3,0	(5.)	14,7	45,3	100,0	
CZ032 Plzeňský kraj	3,7	0,7	44,4	48,8	33,5	12,6	51,2	5,2	(8.)	12,6	51,2	100,0	
CZ04 Severozápad	3,6	0,4	39,1	43,1	28,9	19,8	56,9	8,1	(10.)	19,8	56,9	100,0	
CZ041 Karlovarský kraj	4,5	1,1	39,5	45,1	29,6	15,5	54,9	9,8	(4.)	15,5	54,9	100,0	
CZ042 Ústecký kraj	3,2	0,1	39,0	42,3	28,7	21,5	57,7	7,5	(10.)	21,5	57,7	100,0	
CZ05 Severovýchod	4,0	0,6	48,3	52,9	28,3	13,1	47,1	5,6	(4.)	13,1	47,1	100,0	
CZ051 Liberecký kraj	2,1	0,3	45,3	47,8	31,4	16,1	52,2	4,8	(13.)	16,1	52,2	100,0	
CZ052 Královéhradecký kraj	6,7	0,6	48,9	56,2	25,0	11,1	43,8	7,8	(10.)	11,1	43,8	100,0	
CZ053 Pardubický kraj	2,9	0,8	50,2	53,9	29,1	12,8	46,1	4,2	(2.)	12,8	46,1	100,0	
CZ06 Jihovýchod	4,6	0,5	47,9	53,0	32,0	11,8	47,0	3,2	(10.)	11,8	47,0	100,0	
CZ063 Vysočina	6,0	0,2	47,7	53,9	31,0	12,4	46,1	2,7	(4.)	12,4	46,1	100,0	
CZ064 Jihomoravský kraj	4,0	0,6	47,9	52,6	32,5	11,5	47,4	3,4	(6.)	11,5	47,4	100,0	
CZ07 Střední Morava	1,8	0,9	50,7	53,3	30,1	10,5	46,7	6,1	(7.)	10,5	46,7	100,0	
CZ071 Olomoucký kraj	1,3	0,9	52,0	54,2	29,6	10,5	45,8	5,7	(8.)	10,5	45,8	100,0	
CZ072 Zlínský kraj	2,3	0,9	49,2	52,4	30,6	10,4	47,6	6,7	(14.)	10,4	47,6	100,0	
CZ08 Moravskoslezsko	4,1	0,2	47,9	52,1	28,8	13,8	47,9	5,3	(12.)	13,8	47,9	100,0	
CZ080 Moravskoslezský kraj	4,1	0,2	47,9	52,1	28,8	13,8	47,9	5,3	(6.)	13,8	47,9	100,0	

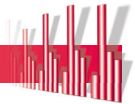
E3 T10: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 15–19 let: ženy, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	1,3	0,2	93,1	94,6	1,8	1,7	5,4	100,0					
Praha	2,0	0,4	95,2	97,6	0,8	0,4	2,4	100,0					
Hlavní město Praha	2,0	0,4	95,2	97,6	0,8	0,4	2,4	100,0					
Střední Čechy	1,2	-	93,5	94,7	1,3	2,2	5,3	100,0					
Středočeský kraj	1,2	-	93,5	94,7	1,3	2,2	5,3	100,0					
Jihozápad	2,7	0,4	88,7	91,7	4,2	2,2	8,3	100,0					
Jihočeský kraj	3,3	0,5	89,9	93,7	4,0	1,5	6,3	100,0					
Plzeňský kraj	1,9	0,2	87,2	89,3	4,4	3,1	10,7	100,0					
Severozápad	0,7	0,1	88,0	88,8	1,4	4,0	11,2	100,0					
Karlovarský kraj	1,0	0,4	85,0	86,4	0,3	3,2	13,6	100,0					
Ústecký kraj	0,6	-	89,1	89,7	1,7	4,3	10,3	100,0					
Severovýchod	0,5	0,3	93,7	94,6	2,3	1,5	5,4	100,0					
Liberecký kraj	0,5	0,5	91,2	92,2	2,6	3,6	7,8	100,0					
Královéhradecký kraj	0,4	-	96,5	96,9	1,0	1,1	3,1	100,0					
Pardubický kraj	0,7	0,5	93,1	94,2	3,3	-	5,8	100,0					
Jihovýchod	1,8	0,2	95,3	97,3	1,5	0,8	2,7	100,0					
Vysočina	3,5	0,3	94,8	98,6	1,1	-	1,4	100,0					
Jihomoravský kraj	0,9	0,2	95,6	96,7	1,7	1,2	3,3	100,0					
Střední Morava	0,2	0,5	94,8	95,5	1,7	1,4	4,5	100,0					
Olomoucký kraj	-	0,3	95,9	96,2	1,0	1,4	3,8	100,0					
Zlínský kraj	0,3	0,6	93,7	94,7	2,5	1,4	5,3	100,0					
Moravskoslezsko	1,5	-	94,2	95,7	1,2	1,0	4,3	100,0					
Moravskoslezský kraj	1,5	-	94,2	95,7	1,2	1,0	4,3	100,0					

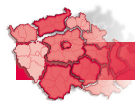
E3 T11: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 20–24 let: ženy, 2010 (v %)

Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	6,0	0,6	47,8	54,4	29,3	10,1	45,6	100,0					
CZ01 Praha	12,7	0,3	53,1	66,2	25,8	7,2	33,8	100,0					
CZ010 Hlavní město Praha	12,7	0,3	53,1	66,2	(2.)	7,2	33,8	(13.)					
CZ02 Střední Čechy	3,6	0,5	44,3	48,5	31,9	12,8	51,5	100,0					
CZ020 Středočeský kraj	3,6	(11.)	44,3	48,5	(11.)	12,8	51,5	(4.)					
CZ03 Jihozápad	7,1	0,5	54,9	62,6	25,1	7,8	37,4	100,0					
CZ031 Jihočeský kraj	7,8	-	59,6	67,4	(1.)	6,6	32,6	(14.)					
CZ032 Plzeňský kraj	6,4	1,1	49,7	57,1	(6.)	9,1	42,9	(9.)					
CZ04 Severozápad	5,5	0,4	30,6	36,5	34,7	17,8	63,5	100,0					
CZ041 Karlovarský kraj	7,3	0,4	30,3	38,1	(1.)	12,3	61,9	(2.)					
CZ042 Ústecký kraj	4,8	0,4	30,6	35,9	(3.)	19,8	64,1	(1.)					
CZ05 Severovýchod	5,5	1,0	50,2	56,6	26,6	8,2	43,4	100,0					
CZ051 Liberecký kraj	2,7	0,5	44,5	47,7	(2.)	5,6	52,3	(3.)					
CZ052 Královéhradecký kraj	9,0	1,7	50,1	60,8	(4.)	4,7	39,2	(11.)					
CZ053 Pardubický kraj	4,2	0,6	55,1	59,9	(11.)	7,9	40,1	(10.)					
CZ06 Jihovýchod	6,2	0,5	48,1	54,8	31,8	4,9	45,2	100,0					
CZ063 Vysočina	7,9	0,3	45,7	53,9	(5.)	9,1	46,1	(6.)					
CZ064 Jihomoravský kraj	5,4	0,6	49,2	55,2	(8.)	8,3	44,8	(7.)					
CZ07 Střední Morava	2,5	1,4	56,7	60,6	26,0	6,1	39,4	100,0					
CZ071 Olomoucký kraj	2,5	1,5	60,3	64,3	(14.)	6,9	35,7	(12.)					
CZ072 Zlínský kraj	2,5	1,3	52,8	56,6	(6.)	7,6	43,4	(8.)					
CZ08 Moravskoslezsko	5,1	0,1	43,4	48,7	32,2	13,6	51,3	100,0					
CZ080 Moravskoslezský kraj	5,1	0,1	43,4	48,7	(4.)	13,6	51,3	(5.)					

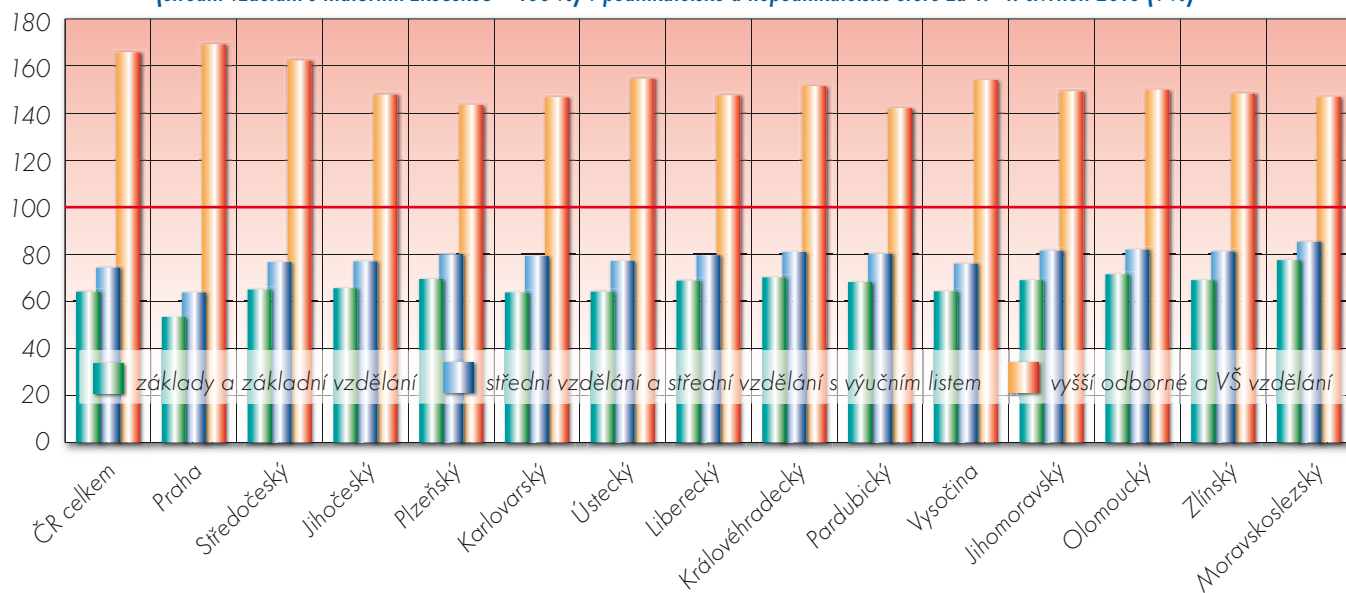

E3 T12: Pracovní a vzdělávací status mladých lidí ve věku 25–29 let: ženy, 2010 (v %)

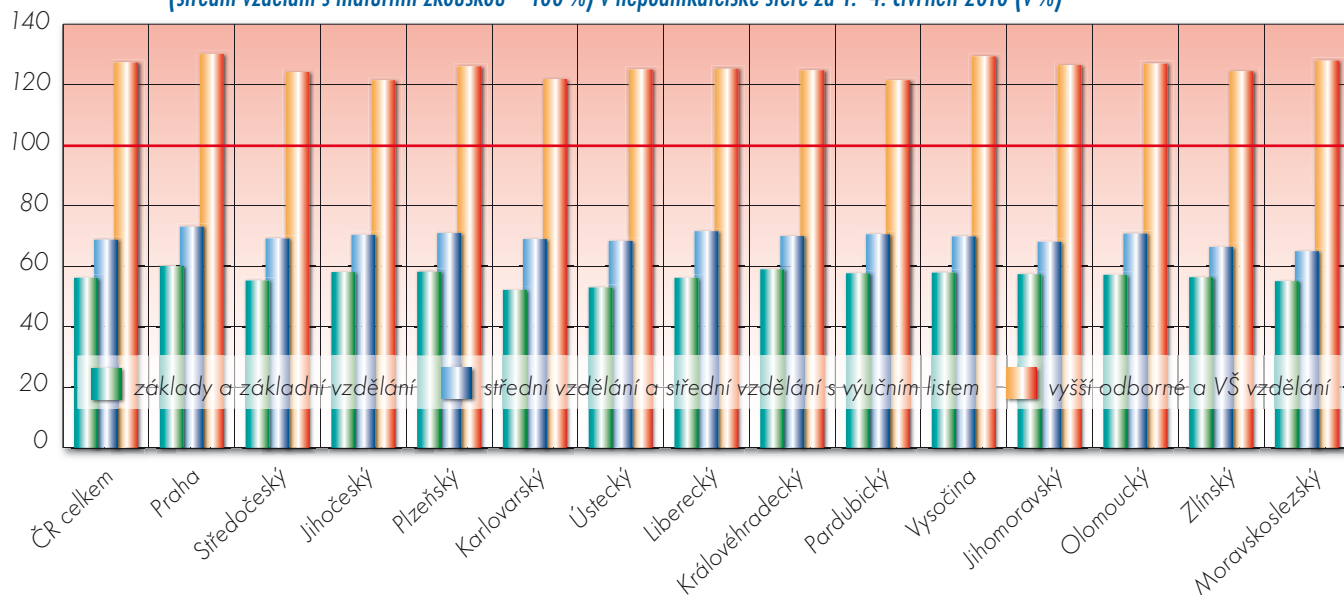
Území	ve vzdělávání						mimo vzdělávání						Celkem
	v tom:			celkem			v tom:			celkem			
	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	zaměstnaní	nezaměstnaní	mimo prac. sílu	
ČR celkem	5,4	0,6	7,5	13,5	6,2	25,5	54,9	6,2	25,5	86,5	100,0		
Praha	11,4	0,9	11,0	23,3	5,4	14,3	57,0	5,4	14,3	76,7	100,0		
Hlavní město Praha	11,4	0,9	11,0	23,3	(1.)	14,3	57,0	(5.)	14,3	(14.)	100,0		
Střední Čechy	4,9	0,6	2,4	7,9	0,6	2,4	58,5	5,3	28,3	92,1	100,0		
Středočeský kraj	4,9	0,6	2,4	7,9	(6.)	2,4	58,5	(3.)	28,3	(5.)	100,0		
Jihozápad	2,3	0,5	6,6	9,4	0,5	6,6	56,7	5,3	28,7	90,6	100,0		
Jihočeský kraj	1,8	0,2	7,3	9,3	(13.)	7,3	54,0	(8.)	33,7	(2.)	100,0		
Píseňský kraj	2,8	0,8	5,9	9,5	(12.)	5,9	59,6	(2.)	23,2	(11.)	100,0		
Severozápad	4,1	0,6	5,5	10,3	0,6	5,5	47,0	7,2	35,5	89,7	100,0		
Karlovarský kraj	4,7	2,3	10,1	17,2	(7.)	10,1	44,4	(14.)	29,1	(4.)	100,0		
Ústecký kraj	3,9	-	3,8	7,7	(8.)	x	48,0	(12.)	37,9	(1.)	100,0		
Severovýchod	5,7	0,4	7,4	13,5	0,4	7,4	52,3	6,2	28,0	86,5	100,0		
Liberecký kraj	2,8	-	7,4	10,3	(11.)	x	52,7	(10.)	30,3	(3.)	100,0		
Královéhradecký kraj	9,9	-	6,5	16,4	(2.)	x	48,0	(13.)	25,9	(8.)	100,0		
Pardubický kraj	3,7	1,2	8,4	13,2	(10.)	1,2	56,5	(7.)	28,2	(6.)	100,0		
Jihovýchod	5,5	0,8	8,6	14,9	0,8	8,6	57,4	3,9	23,8	85,1	100,0		
Vysočina	6,4	-	7,5	13,8	(3.)	x	56,8	(6.)	26,8	(7.)	100,0		
Jihomoravský kraj	5,2	1,1	9,0	15,3	(5.)	1,1	57,7	(4.)	22,5	(12.)	100,0		
Střední Morava	2,5	0,6	7,1	10,2	0,6	7,1	58,2	9,2	22,3	89,8	100,0		
Olomoucký kraj	1,3	0,7	6,8	8,8	(14.)	0,7	62,5	(1.)	20,4	(13.)	100,0		
Zlínský kraj	3,8	0,6	7,4	11,8	(9.)	0,6	53,5	(9.)	24,4	(10.)	100,0		
Moravskoslezsko	5,3	0,4	10,6	16,3	0,4	10,6	50,2	7,9	25,5	83,7	100,0		
Moravskoslezský kraj	5,3	0,4	10,6	16,3	(4.)	0,4	50,2	(11.)	25,5	(5.)	100,0		

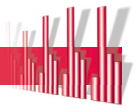

**E4.2 G1.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání
(střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)**

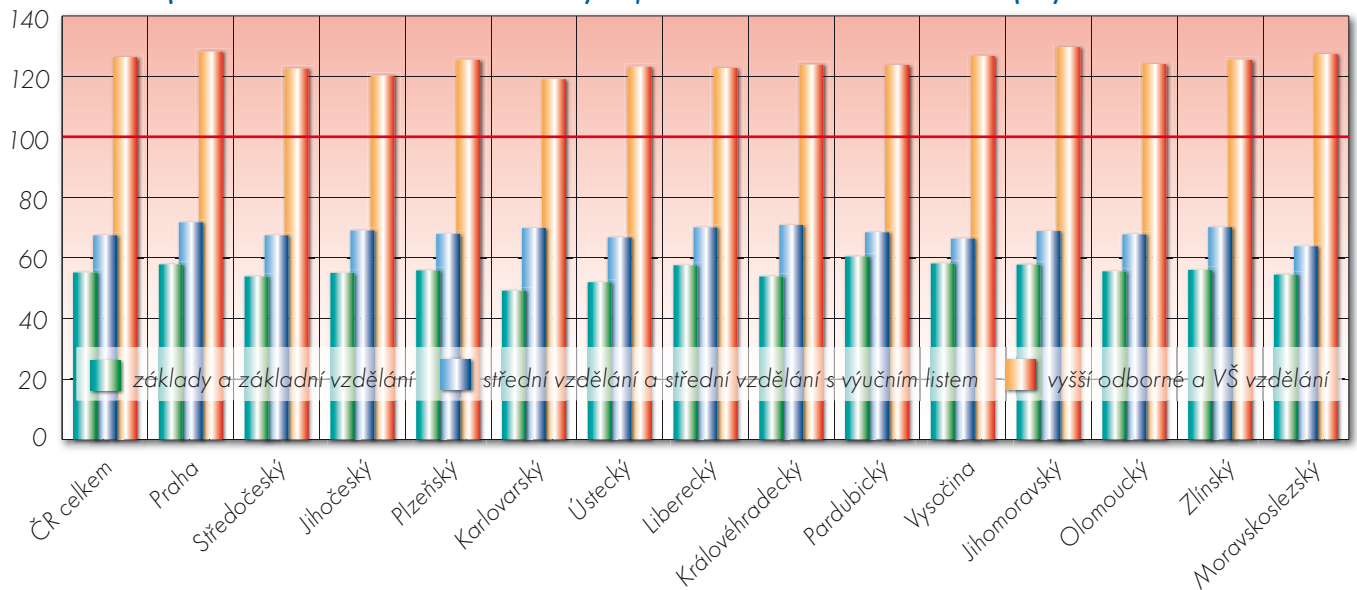

**E4.2 G1.1a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání
(střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)**

E4.2 G1.2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

E4.2 T2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

Území	základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem	63,7	62,5	72,6	70,8	100,0	100,0	169,3	170,6
CZ01 Praha	55,2	50,1	65,0	59,9	100,0	100,0	172,6	171,5
CZ010 Hlavní město Praha	55,2 (14.)	50,1 (14.)	65,0 (14.)	59,9 (14.)	100,0	100,0	172,6 (1.)	171,5 (1.)
CZ02 Střední Čechy	62,2	61,9	72,8	72,1	100,0	100,0	166,1	164,8
CZ020 Středočeský kraj	62,2 (12.)	61,9 (11.)	72,8 (12.)	72,1 (12.)	100,0	100,0	166,1 (2.)	164,8 (2.)
CZ03 Jihozápad	65,8	65,0	77,3	76,6	100,0	100,0	153,5	151,9
CZ031 Jihočeský kraj	64,7 (8.)	64,2 (7.)	75,2 (9.)	75,3 (8.)	100,0	100,0	156,3 (9.)	151,8 (11.)
CZ032 Plzeňský kraj	66,2 (6.)	65,0 (6.)	78,9 (4.)	77,6 (6.)	100,0	100,0	150,6 (14.)	152,4 (9.)
CZ04 Severozápad	63,7	62,4	74,8	74,2	100,0	100,0	164,3	155,5
CZ041 Karlovarský kraj	69,8 (3.)	64,1 (9.)	79,7 (2.)	78,1 (5.)	100,0	100,0	164,2 (4.)	146,0 (13.)
CZ042 Ústecký kraj	61,6 (13.)	61,8 (13.)	73,3 (11.)	73,0 (11.)	100,0	100,0	164,3 (3.)	157,6 (4.)
CZ05 Severovýchod	65,3	65,5	75,4	75,3	100,0	100,0	154,3	148,7
CZ051 Liberecký kraj	67,7 (5.)	67,7 (5.)	76,1 (7.)	75,7 (7.)	100,0	100,0	155,1 (12.)	152,3 (10.)
CZ052 Královéhradecký kraj	63,9 (9.)	63,7 (10.)	75,5 (8.)	75,3 (9.)	100,0	100,0	150,7 (13.)	144,8 (14.)
CZ053 Pardubický kraj	63,6 (10.)	64,1 (8.)	74,4 (10.)	74,4 (10.)	100,0	100,0	157,1 (8.)	149,5 (12.)
CZ06 Jihovýchod	64,2	63,9	73,6	72,8	100,0	100,0	156,0	154,4
CZ063 Vysočina	66,0 (7.)	68,9 (4.)	76,5 (6.)	78,2 (4.)	100,0	100,0	156,2 (10.)	153,2 (7.)
CZ064 Jihomoravský kraj	63,4 (11.)	61,9 (11.)	72,1 (13.)	70,1 (13.)	100,0	100,0	155,4 (11.)	152,9 (8.)
CZ07 Střední Morava	70,1	72,1	78,9	79,5	100,0	100,0	158,4	157,9
CZ071 Olomoucký kraj	71,0 (2.)	72,3 (2.)	78,6 (5.)	78,7 (3.)	100,0	100,0	157,6 (7.)	156,5 (6.)
CZ072 Zlínský kraj	68,9 (4.)	71,9 (3.)	79,0 (3.)	80,3 (2.)	100,0	100,0	159,2 (6.)	159,7 (3.)
CZ08 Moravskoslezsko	76,7	81,1	81,9	83,3	100,0	100,0	160,7	157,3
CZ080 Moravskoslezský kraj	76,7 (1.)	81,1 (1.)	81,9 (1.)	83,3 (1.)	100,0	100,0	160,7 (5.)	157,3 (5.)

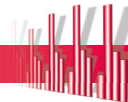

E4.2 G2.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

E4.2 G2.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

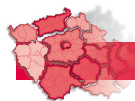

E4.2 T2a: Relativní příjmy ze zaměstnání – muži – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

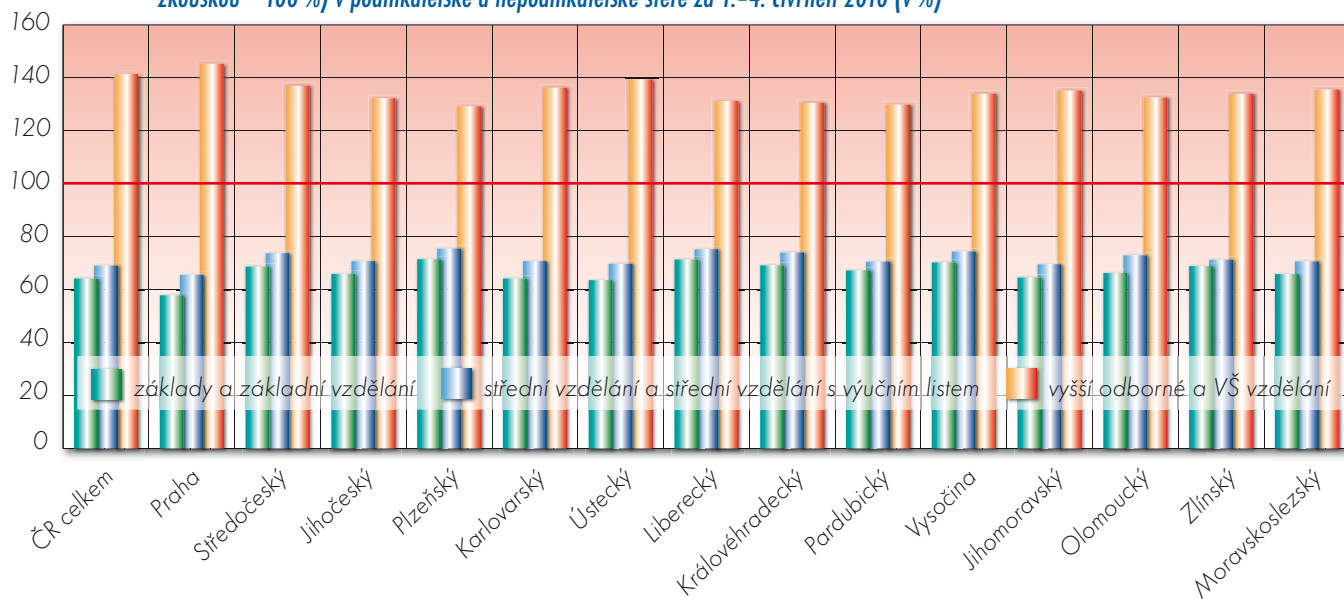
Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		54,1	52,1	69,6	70,1	100,0	100,0	127,7	122,6
CZ01	Praha	61,2	61,5	71,9	72,7	100,0	100,0	129,0	123,3
CZ010	Hlavní město Praha	61,2 (2.)	61,5 (1.)	71,9 (4.)	72,7 (4.)	100,0	100,0	129,0 (4.)	123,3 (6.)
CZ02	Střední Čechy	51,8	45,6	70,7	72,0	100,0	100,0	122,1	118,9
CZ020	Středočeský kraj	51,8 (10.)	45,6 (12.)	70,7 (8.)	72,0 (6.)	100,0	100,0	122,1 (11.)	118,9 (8.)
CZ03	Jihozápad	60,1	56,7	71,0	70,1	100,0	100,0	124,4	121,0
CZ031	Jihočeský kraj	59,1 (4.)	53,3 (7.)	71,8 (6.)	71,4 (8.)	100,0	100,0	121,2 (12.)	117,9 (10.)
CZ032	Plzeňský kraj	60,7 (3.)	57,3 (2.)	69,9 (10.)	68,6 (11.)	100,0	100,0	128,6 (5.)	125,1 (2.)
CZ04	Severozápad	46,5	43,9	67,4	68,4	100,0	100,0	121,3	117,2
CZ041	Karlovarský kraj	50,3 (13.)	49,5 (9.)	70,3 (9.)	74,4 (1.)	100,0	100,0	116,5 (14.)	113,0 (14.)
CZ042	Ústecký kraj	45,7 (14.)	43,0 (14.)	66,6 (13.)	66,5 (13.)	100,0	100,0	123,3 (8.)	118,9 (9.)
CZ05	Severovýchod	52,9	51,3	71,7	72,6	100,0	100,0	124,7	120,6
CZ051	Liberecký kraj	51,8 (9.)	44,7 (13.)	71,8 (5.)	73,9 (2.)	100,0	100,0	120,8 (13.)	116,4 (12.)
CZ052	Královéhradecký kraj	51,7 (11.)	53,9 (6.)	70,7 (7.)	71,9 (7.)	100,0	100,0	127,6 (6.)	124,3 (4.)
CZ053	Pardubický kraj	56,2 (6.)	55,9 (4.)	73,1 (2.)	72,8 (3.)	100,0	100,0	122,8 (9.)	117,8 (11.)
CZ06	Jihovýchod	56,3	52,1	69,2	67,6	100,0	100,0	127,1	121,0
CZ063	Vysočina	63,5 (1.)	56,9 (3.)	72,2 (3.)	71,0 (9.)	100,0	100,0	129,4 (3.)	124,3 (5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	54,1 (7.)	50,7 (8.)	67,9 (12.)	66,0 (14.)	100,0	100,0	126,4 (7.)	119,8 (7.)
CZ07	Střední Morava	55,8	52,4	72,1	71,6	100,0	100,0	129,1	122,9
CZ071	Olomoucký kraj	57,3 (5.)	54,7 (5.)	73,8 (1.)	72,5 (5.)	100,0	100,0	132,8 (1.)	126,6 (1.)
CZ072	Zlínský kraj	53,2 (8.)	47,3 (10.)	68,2 (11.)	68,8 (10.)	100,0	100,0	122,5 (10.)	115,4 (13.)
CZ08	Moravskoslezsko	51,2	46,7	65,0	67,4	100,0	100,0	129,9	124,6
CZ080	Moravskoslezský kraj	51,2 (12.)	46,7 (11.)	65,0 (14.)	67,4 (12.)	100,0	100,0	129,9 (2.)	124,6 (3.)

E4.2 T3: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

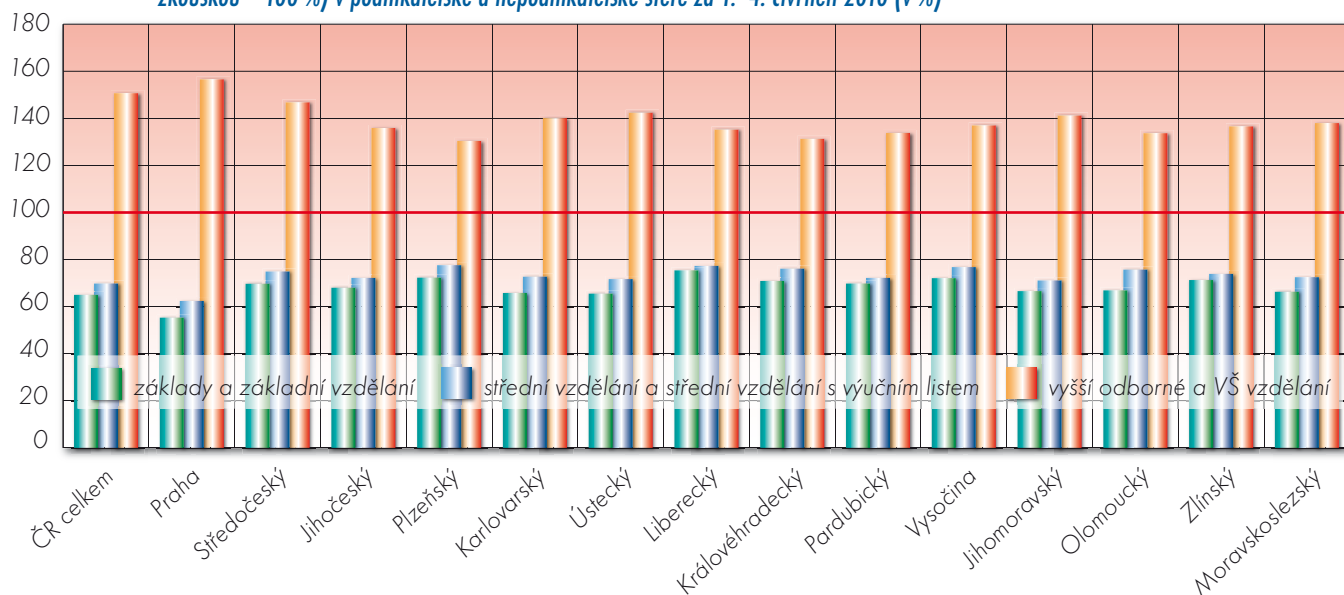
Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem		střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let
ČR celkem		63,2	63,6	68,3	68,7	100,0	100,0	144,3	154,7
CZ01	Praha	57,3	54,3	65,6	61,9	100,0	100,0	147,6	161,2
CZ010	Hlavní město Praha	57,3 (14.)	54,3 (14.)	65,6 (14.)	61,9 (14.)	100,0	100,0	147,6 (1.)	161,2 (1.)
CZ02	Střední Čechy	68,7	69,1	73,8	75,2	100,0	100,0	138,7	148,9
CZ020	Středočeský kraj	68,7 (4.)	69,1 (5.)	73,8 (4.)	75,2 (4.)	100,0	100,0	138,7 (5.)	148,9 (2.)
CZ03	Jihozápad	68,0	68,9	72,8	74,2	100,0	100,0	134,6	138,2
CZ031	Jihočeský kraj	65,1 (9.)	65,5 (9.)	70,6 (7.)	71,4 (9.)	100,0	100,0	136,2 (9.)	139,5 (9.)
CZ032	Plzeňský kraj	69,9 (2.)	71,0 (2.)	75,2 (1.)	77,1 (1.)	100,0	100,0	132,9 (13.)	136,7 (11.)
CZ04	Severozápad	63,1	64,1	69,3	70,8	100,0	100,0	141,2	146,1
CZ041	Karlovarský kraj	63,5 (11.)	63,4 (13.)	69,4 (10.)	70,6 (12.)	100,0	100,0	139,2 (3.)	144,5 (5.)
CZ042	Ústecký kraj	63,0 (13.)	64,5 (11.)	69,3 (11.)	70,9 (10.)	100,0	100,0	141,7 (2.)	146,4 (3.)
CZ05	Severovýchod	68,6	71,2	72,5	74,4	100,0	100,0	132,9	135,9
CZ051	Liberecký kraj	71,3 (1.)	74,7 (1.)	75,0 (2.)	76,9 (2.)	100,0	100,0	133,1 (12.)	135,8 (13.)
CZ052	Královéhradecký kraj	68,5 (5.)	69,7 (4.)	73,1 (5.)	74,9 (5.)	100,0	100,0	134,1 (10.)	134,5 (14.)
CZ053	Pardubický kraj	65,7 (8.)	67,9 (6.)	69,7 (9.)	71,5 (8.)	100,0	100,0	131,4 (14.)	137,1 (10.)
CZ06	Jihovýchod	64,9	65,9	69,9	71,4	100,0	100,0	138,5	144,9
CZ063	Vysočina	69,3 (3.)	70,1 (3.)	74,1 (3.)	76,5 (3.)	100,0	100,0	138,2 (6.)	144,9 (4.)
CZ064	Jihomoravský kraj	63,3 (12.)	64,1 (12.)	68,4 (13.)	69,5 (13.)	100,0	100,0	137,5 (8.)	143,3 (6.)
CZ07	Střední Morava	66,4	67,7	71,0	73,3	100,0	100,0	135,6	138,2
CZ071	Olomoucký kraj	66,3 (7.)	67,5 (8.)	72,2 (6.)	74,4 (6.)	100,0	100,0	133,8 (11.)	136,3 (12.)
CZ072	Zlínský kraj	66,7 (6.)	67,8 (7.)	70,1 (8.)	72,3 (7.)	100,0	100,0	137,6 (7.)	140,1 (8.)
CZ08	Moravskoslezsko	65,1	65,0	69,3	70,9	100,0	100,0	139,0	142,4
CZ080	Moravskoslezský kraj	65,1 (9.)	65,0 (10.)	69,3 (11.)	70,9 (11.)	100,0	100,0	139,0 (4.)	142,4 (7.)

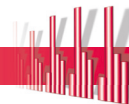

E4.2 G3.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

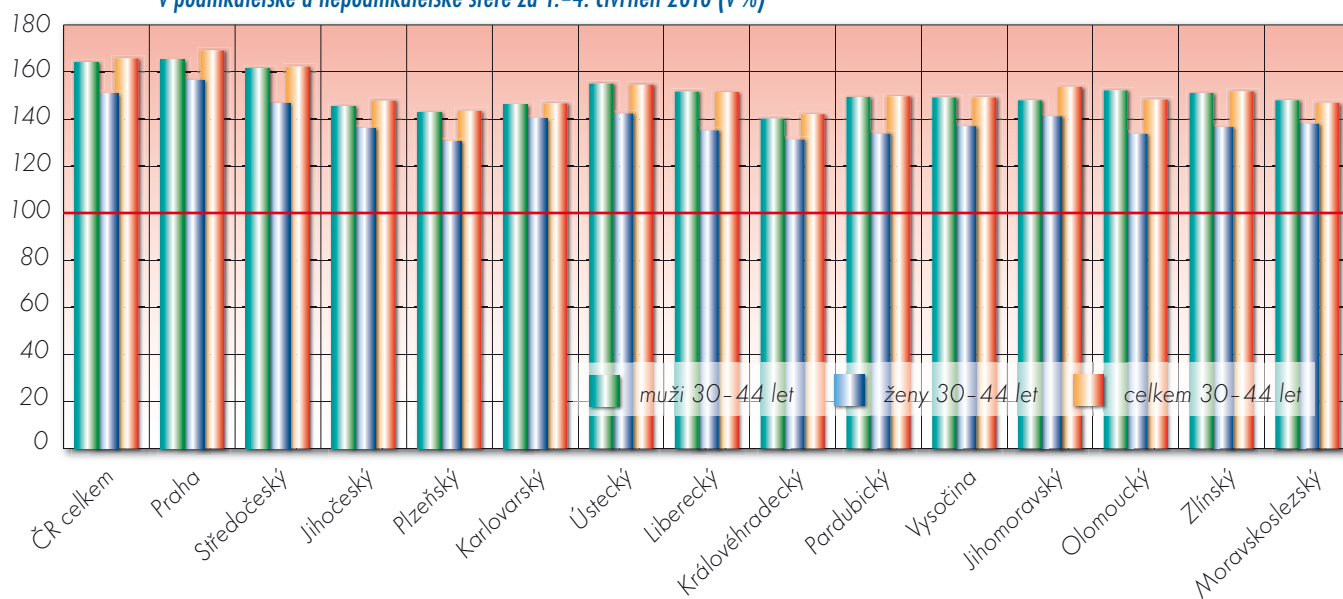

E4.2 G3.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

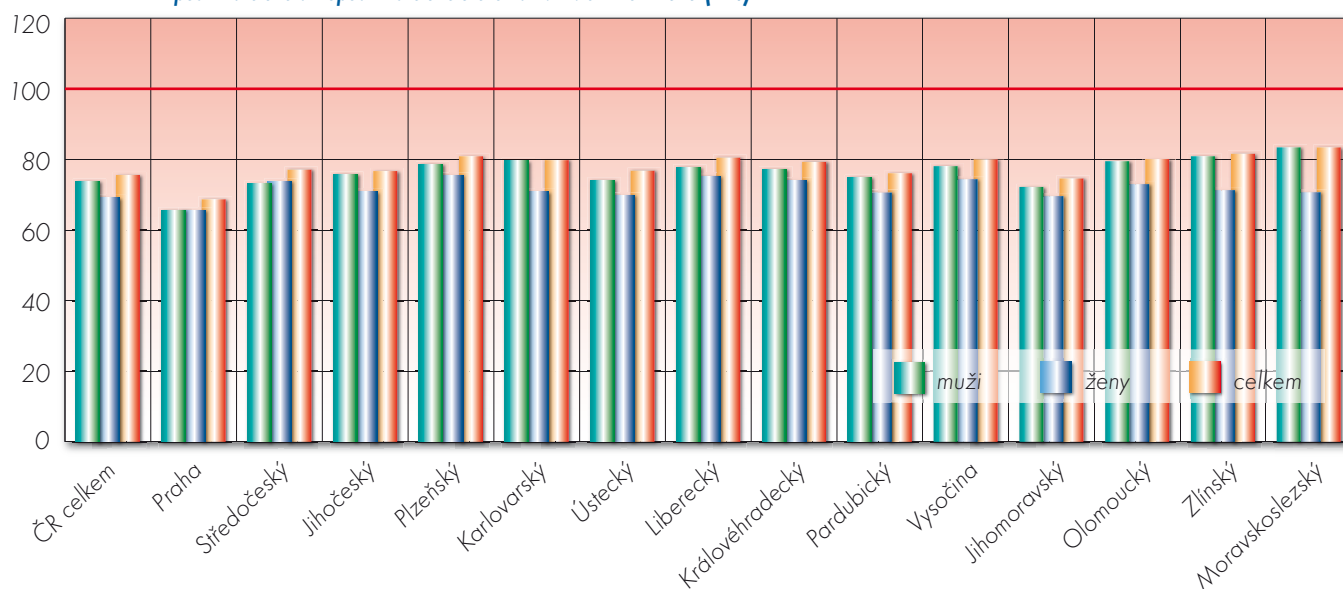

E4.2 G4.1: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let, podle dosaženého vzdělání vyšší odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

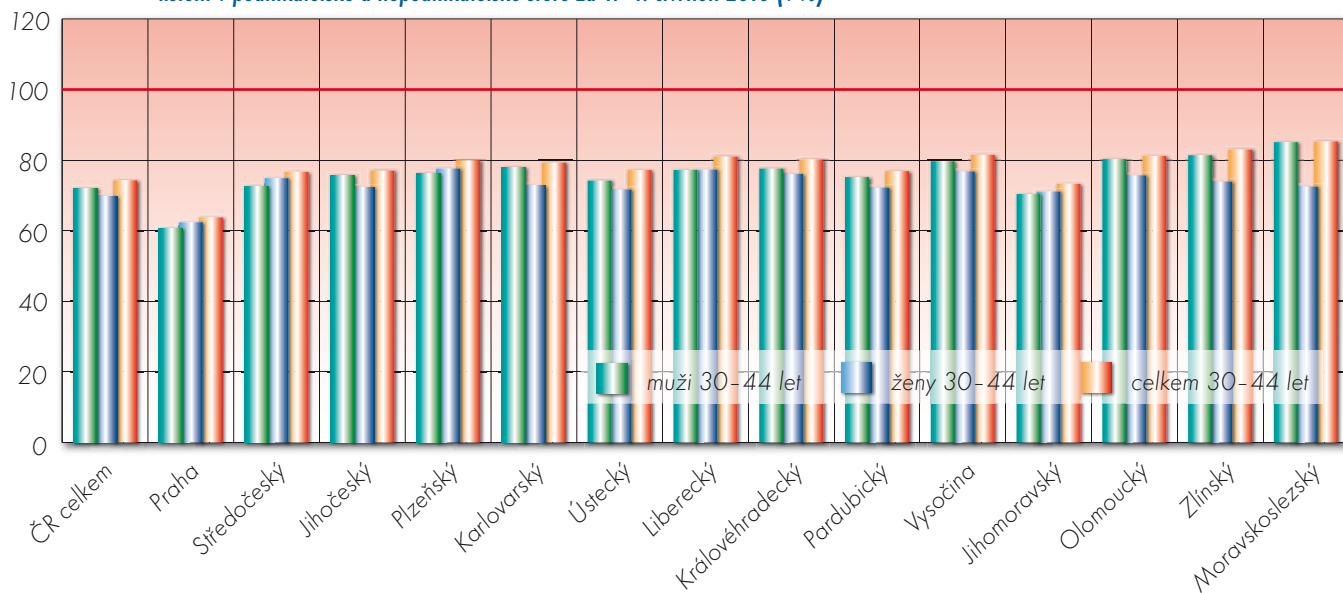

E4.2 G4.2: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

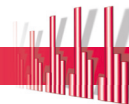

E4.2 G4.3: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 30–44 let, podle dosaženého vzdělání středního a středního vzdělání s výučním listem v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

E4.2 G4.4: Relativní příjmy ze zaměstnání – pro věkové skupiny 25–64 let, podle dosaženého vzdělání vyšší odborného a vysokoškolského v podnikatelské a nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2010 (v %)

E4.2 T3a: Relativní příjmy ze zaměstnání – ženy – pro věkové skupiny 25–64 let a 30–44 let podle úrovně dosaženého vzdělání (střední vzdělání s maturitní zkouškou = 100 %) v nepodnikatelské sféře za 1.–4. čtvrtletí 2009 (v %)

Území		základy vzdělání a základní vzdělání		střední a střední vzdělání s výučním listem				střední vzd. s mat. zkouškou, vč. nástavbového		vyšší odborné + vysokoškolské vzdělání	
		věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let	věk 25–64 let	věk 30–44 let		
ČR celkem		56,7	57,2	63,7	63,2	100,0	100,0	123,5	125,0		
CZ01	Praha	59,3	56,2	67,4	64,2	100,0	100,0	124,4	126,3		
CZ010	Hlavní město Praha	59,3	(1.) 56,2 (12.)	67,4	(1.) 64,2 (8.)	100,0	100,0	124,4	(5.) 126,3 (5.)		
CZ02	Střední Čechy	56,4	56,5	64,0	63,0	100,0	100,0	123,4	121,9		
CZ020	Středočeský kraj	56,4	(11.) 56,5 (11.)	64,0	(7.) 63,0 (11.)	100,0	100,0	123,4	(7.) 121,9 (12.)		
CZ03	Jihozápad	58,1	59,2	65,0	64,9	100,0	100,0	121,4	123,0		
CZ031	Jihočeský kraj	58,2	(4.) 59,5 (2.)	65,0	(4.) 65,3 (1.)	100,0	100,0	120,3	(12.) 121,8 (13.)		
CZ032	Plzeňský kraj	57,9	(7.) 58,8 (8.)	65,2	(3.) 65,0 (4.)	100,0	100,0	122,8	(9.) 124,3 (7.)		
CZ04	Severozápad	54,3	55,0	63,5	62,9	100,0	100,0	125,7	126,8		
CZ041	Karlovarský kraj	54,9	(13.) 54,2 (14.)	62,9	(12.) 62,2 (13.)	100,0	100,0	124,2	(6.) 125,2 (6.)		
CZ042	Ústecký kraj	54,3	(14.) 55,3 (13.)	63,8	(8.) 63,3 (10.)	100,0	100,0	126,3	(1.) 127,4 (3.)		
CZ05	Severovýchod	58,5	59,1	64,1	63,6	100,0	100,0	121,2	122,2		
CZ051	Liberecký kraj	58,0	(5.) 59,4 (4.)	65,5	(2.) 65,3 (2.)	100,0	100,0	124,6	(4.) 127,0 (4.)		
CZ052	Královéhradecký kraj	58,9	(2.) 58,0 (9.)	63,4	(10.) 62,1 (14.)	100,0	100,0	119,9	(14.) 119,6 (14.)		
CZ053	Pardubický kraj	58,3	(3.) 60,7 (1.)	64,3	(6.) 65,0 (3.)	100,0	100,0	120,6	(11.) 122,9 (10.)		
CZ06	Jihovýchod	57,8	59,7	63,3	64,0	100,0	100,0	123,2	125,1		
CZ063	Vysočina	56,7	(10.) 59,4 (4.)	62,8	(13.) 65,0 (5.)	100,0	100,0	125,9	(2.) 129,2 (1.)		
CZ064	Jihomoravský kraj	57,9	(6.) 59,5 (2.)	63,6	(9.) 63,8 (9.)	100,0	100,0	122,1	(10.) 123,6 (9.)		
CZ07	Střední Morava	56,9	59,0	63,3	63,4	100,0	100,0	121,2	122,6		
CZ071	Olomoucký kraj	56,9	(9.) 58,9 (7.)	64,5	(5.) 64,5 (7.)	100,0	100,0	120,1	(13.) 122,2 (11.)		
CZ072	Zlínský kraj	57,2	(8.) 59,0 (6.)	62,2	(14.) 63,0 (12.)	100,0	100,0	123,1	(8.) 123,7 (8.)		
CZ08	Moravskoslezsko	56,1	57,7	63,3	64,7	100,0	100,0	125,2	127,5		
CZ080	Moravskoslezský kraj	56,1	(12.) 57,7 (10.)	63,3	(11.) 64,7 (6.)	100,0	100,0	125,2	(3.) 127,5 (2.)		

Příloha kapitoly F

F2 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), mateřské školy, 2010 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		25,0		61,3		75,0	
CZ01	Praha	22,4		61,1		77,6	
CZ010	Hlavní město Praha	22,4	(10.)	61,1	(7.)	77,6	(5.)
CZ02	Střední Čechy	39,3		78,5		60,7	
CZ020	Středočeský kraj	39,3	(1.)	78,5	(1.)	60,7	(14.)
CZ03	Jihozápad	29,1		55,1		70,9	
CZ031	Jihočeský kraj	26,6	(6.)	47,8	(11.)	73,4	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	30,4	(4.)	58,4	(9.)	69,6	(11.)
CZ04	Severozápad	14,3		48,1		85,7	
CZ041	Karlovarský kraj	13,2	(14.)	57,1	(10.)	86,8	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	15,2	(13.)	40,9	(13.)	84,8	(2.)
CZ05	Severovýchod	24,4		67,0		75,6	
CZ051	Liberecký kraj	24,8	(8.)	76,9	(2.)	75,2	(7.)
CZ052	Královéhradecký kraj	21,9	(12.)	60,6	(8.)	78,1	(3.)
CZ053	Pardubický kraj	27,2	(5.)	61,3	(6.)	72,8	(10.)
CZ06	Jihovýchod	24,9		58,9		75,1	
CZ063	Vysočina	24,3	(9.)	46,2	(12.)	75,7	(6.)
CZ064	Jihomoravský kraj	25,1	(7.)	63,8	(5.)	74,9	(8.)
CZ07	Střední Morava	27,4		70,0		72,6	
CZ071	Olomoucký kraj	22,2	(11.)	66,7	(4.)	77,8	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	33,8	(3.)	72,7	(3.)	66,2	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	39,2		37,1		60,8	
CZ080	Moravskoslezský kraj	39,2	(2.)	37,1	(14.)	60,8	(13.)

F3 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), základní školy, 2010 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		27,7		74,2		72,3	
CZ01	Praha	16,3		66,9		83,7	
CZ010	Hlavní město Praha	16,3	(14.)	66,9	(13.)	83,7	(1.)
CZ02	Střední Čechy	40,4		81,7		59,6	
CZ020	Středočeský kraj	40,4	(3.)	81,7	(4.)	59,6	(12.)
CZ03	Jihozápad	39,1		73,9		60,9	
CZ031	Jihočeský kraj	37,7	(5.)	73,2	(9.)	62,3	(10.)
CZ032	Plzeňský kraj	40,0	(4.)	74,2	(8.)	60,0	(11.)
CZ04	Severozápad	20,5		72,7		79,5	
CZ041	Karlovarský kraj	17,4	(13.)	74,4	(7.)	82,6	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	22,9	(12.)	71,8	(11.)	77,1	(3.)
CZ05	Severovýchod	29,5		76,3		70,5	
CZ051	Liberecký kraj	32,7	(7.)	77,4	(6.)	67,3	(8.)
CZ052	Královéhradecký kraj	25,1	(11.)	66,1	(14.)	74,9	(4.)
CZ053	Pardubický kraj	30,3	(8.)	85,5	(2.)	69,7	(7.)
CZ06	Jihovýchod	29,6		73,7		70,4	
CZ063	Vysočina	27,9	(10.)	81,4	(5.)	72,1	(5.)
CZ064	Jihomoravský kraj	30,0	(9.)	71,8	(10.)	70,0	(6.)
CZ07	Střední Morava	40,5		85,2		59,5	
CZ071	Olomoucký kraj	36,4	(6.)	85,5	(1.)	63,6	(9.)
CZ072	Zlínský kraj	45,4	(2.)	85,0	(3.)	54,6	(13.)
CZ08	Moravskoslezsko	50,6		67,5		49,4	
CZ080	Moravskoslezský kraj	50,6	(1.)	67,5	(12.)	49,4	(14.)

F4 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), střední školy, 2010 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		24,4		74,7		75,6	
CZ01	Praha	17,0		71,7	(7.)	83,0	(3.)
CZ010	Hlavní město Praha	17,0	(12.)	71,7	(7.)	83,0	(3.)
CZ02	Střední Čechy	37,7		85,7		62,3	
CZ020	Středočeský kraj	37,7	(3.)	85,7	(2.)	62,3	(12.)
CZ03	Jihozápad	27,3		70,0		72,7	
CZ031	Jihočeský kraj	29,2	(6.)	67,6	(10.)	70,8	(9.)
CZ032	Plzeňský kraj	26,1	(8.)	71,9	(5.)	73,9	(7.)
CZ04	Severozápad	12,1		63,9		87,9	
CZ041	Karlovarský kraj	8,3	(14.)	57,8	(14.)	91,7	(1.)
CZ042	Ústecký kraj	14,8	(13.)	66,4	(12.)	85,2	(2.)
CZ05	Severovýchod	24,8		65,4		75,2	
CZ051	Liberecký kraj	23,7	(10.)	60,0	(13.)	76,3	(5.)
CZ052	Královéhradecký kraj	24,2	(9.)	67,2	(11.)	75,8	(6.)
CZ053	Pardubický kraj	27,3	(7.)	70,6	(9.)	72,7	(8.)
CZ06	Jihovýchod	28,4		81,1		71,6	
CZ063	Vysočina	22,2	(11.)	82,1	(3.)	77,8	(4.)
CZ064	Jihomoravský kraj	30,0	(5.)	81,0	(4.)	70,0	(10.)
CZ07	Střední Morava	46,3		84,8		53,7	
CZ071	Olomoucký kraj	37,1	(4.)	71,7	(6.)	62,9	(11.)
CZ072	Zlínský kraj	54,9	(1.)	93,0	(1.)	45,1	(14.)
CZ08	Moravskoslezsko	49,1		71,4		50,9	
CZ080	Moravskoslezský kraj	49,1	(2.)	71,4	(8.)	50,9	(13.)

F5 T2: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), vyšší odborné školy, 2010 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		56,1		92,1		43,9	
CZ01	Praha	43,2		86,1		56,8	
CZ010	Hlavní město Praha	43,2	(9.)	86,1	(11.)	56,8	(5.)
CZ02	Střední Čechy	60,4		96,9		39,6	
CZ020	Středočeský kraj	60,4	(6.)	96,9	(7.)	39,6	(8.)
CZ03	Jihozápad	55,2		93,8		44,8	
CZ031	Jihočeský kraj	60,0	(7.)	91,7	(9.)	40,0	(7.)
CZ032	Plzeňský kraj	44,4	(8.)	100,0	(1.)	55,6	(6.)
CZ04	Severozápad	27,3		100,0		72,7	
CZ041	Karlovarský kraj	25,0	(12.)	100,0	(1.)	75,0	(2.)
CZ042	Ústecký kraj	28,6	(11.)	100,0	(1.)	71,4	(3.)
CZ05	Severovýchod	44,4		75,0		55,6	
CZ051	Liberecký kraj	x	x	x	x	100,0	(1.)
CZ052	Královéhradecký kraj	80,0	(3.)	75,0	(12.)	20,0	(11.)
CZ053	Pardubický kraj	x	x	x	x	x	x
CZ06	Jihovýchod	74,2		93,5		25,8	
CZ063	Vysočina	77,3	(4.)	100,0	(1.)	22,7	(10.)
CZ064	Jihomoravský kraj	72,5	(5.)	89,7	(10.)	27,5	(9.)
CZ07	Střední Morava	64,0		93,8		36,0	
CZ071	Olomoucký kraj	33,3	(10.)	100,0	(1.)	66,7	(4.)
CZ072	Zlínský kraj	81,3	(2.)	92,3	(8.)	18,8	(12.)
CZ08	Moravskoslezsko	93,0		97,5		7,0	
CZ080	Moravskoslezský kraj	93,0	(1.)	97,5	(6.)	7,0	(13.)

F6 T1: Struktura cizinců podle státního občanství (EU27 x ostatní státy), konzervatoře, 2010 (v %)

Území		podíly cizinců podle státní příslušnosti					
		EU 27				ostatní státy	
		celkem		z toho Slovensko			
ČR celkem		52,2		73,2		47,8	
CZ01	Praha	47,3		67,4		52,7	
CZ010	Hlavní město Praha	47,3	(6.)	67,4	(6.)	52,7	(4.)
CZ02	Střední Čechy	x		x		x	
CZ020	Středočeský kraj	x	x	x	x	x	x
CZ03	Jihozápad	44,4		25,0		55,6	
CZ031	Jihočeský kraj	50,0	(5.)	-	x	50,0	(5.)
CZ032	Plzeňský kraj	42,9	(7.)	33,3	(7.)	57,1	(3.)
CZ04	Severozápad	22,2		100,0		77,8	
CZ041	Karlovarský kraj	x	x	x	x	x	x
CZ042	Ústecký kraj	22,2	(8.)	100,0	(1.)	77,8	(2.)
CZ05	Severovýchod	-		x		100,0	
CZ051	Liberecký kraj	x	x	x	x	x	x
CZ052	Královéhradecký kraj	x	x	x	x	x	x
CZ053	Pardubický kraj	x	x	x	x	100,0	(1.)
CZ06	Jihovýchod	72,7		100,0		27,3	
CZ063	Vysočina	x	x	x	x	x	x
CZ064	Jihomoravský kraj	72,7	(4.)	100,0	(1.)	27,3	(6.)
CZ07	Střední Morava	83,3		80,0		16,7	
CZ071	Olomoucký kraj	100,0	(1.)	100,0	(1.)	x	x
CZ072	Zlínský kraj	80,0	(3.)	75,0	(5.)	20,0	(7.)
CZ08	Moravskoslezsko	100,0		88,9		x	
CZ080	Moravskoslezský kraj	100,0	(1.)	88,9	(4.)	x	x

Krajská ročenka školství 2010

Zpracoval: Projektový a autorský tým pod vedením RNDr. Michaely Kleňhové

Vydal: Ústav pro informace ve vzdělávání, Senovážné náměstí 26, Praha 1

Grafická úprava: Miloš Vlnas

Rok vydání: 2011

www.uiv.cz

ISBN 978-80-211-0618-5